

Chronologische ontwikkelingen

Joegoslavië

Map 7 C

Britten en Canadezen Servië pakt 'buitenlandse saboteurs' op

2000

BELGRADO, 4 AUG. Het Joegoslavische leger heeft op de grens van Kosovo en Montenegro twee Britten en twee Canadezen gearresteerd. Het zou gaan om „sabotagespecialisten” die Montenegrijnse politiemannen zouden hebben opgeleid voor terreuracties.

De beschuldigingen zijn in het buitenland afgedaan als absurd.

Het Montenegrijnse persbureau Montena-fax meldde gisteren als eerste de arrestatie van „vier Britse toeristen” door het Joegoslavische leger. Het Joegoslavische leger kwam kort daarop met de melding dat de vier soldaten van de vredesmacht KFOR in Kosovo waren. Aanvankelijk werd ook gemeld dat de vier zich aan spionage schuldig hadden gemaakt.

Gisteravond werd een nieuwe lezing gegeven. De vier arrestanten waren twee Britse politiemannen en twee Canadezen, die „in het bezit van wapens, militaire uitrusting en explosieven” zouden zijn opgepakt. De Joegoslavische televisie toonde het verhaal met hun in beslag genomen bezittingen: geld, wat kabels, een Albanese kaart van Kosovo, zakmessen en tangen. Andere wapens werden niet getoond, explosieven evenmin. „Er zijn aanwijzingen dat de gearresteerde buitenlanders speciale eenheden van de Montenegrijnse politie opleidden en dat ze specialisten waren op het gebied van explosieven en terroristische acties”, aldus de verklaring van het Joegoslavische leger. Een van de vier arrestanten zou lid zijn van het Kosovo Beschermingskorps TMK, de opvolgerorganisatie van het Kosovo Bevrijdingsleger UCK. De aanklacht van spionage was verdwenen.

De arrestatie van de vier komt ruim twee weken na de aanhouding van vier Nederlanders, die - volgens de Servische autoriteiten - van plan waren de Joegoslavische president Milošević te ontvoeren of, als dat niet zou lukken, te vermoorden.

Na onderzoek in Kosovo, Groot-Brittannië en Canada is gisteren bleken dat de twee Britten in Kosovo als politie-instructeurs werken voor de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE). De OVSE meldde dat de twee nooit wapens dragen, ook niet bij hun werk, en dat ze zich voor een korte vakantie in Montenegro bevonden. De andere arrestanten zijn de Canadese directeur van een particulier bouwbedrijf in Priština, dat met de OVSE samenwerkt bij de wederopbouw van Kosovo, en zijn neef, die met vakantie is. Ook zij maakten een uitstapje naar Montenegro. De OVSE, de Britse en de Canadese autoriteiten hebben de beschuldigingen vanuit Belgrado aan het adres van de vier als „volstrekt absurd” afgewezen. De Britse regering protesteerde gisteren bij Belgrado omdat Britse diplomaten niet op de hoogte zijn gebracht van de arrestaties. Daarnaast werd aangekend dat het onaanvaardbaar is Britse staatsburgers voor de internationale media ten toon te stellen als terroristen, zonder dat enig bewijs wordt overlegd. (Reuters, AP, AFP)

Milošević op verkiezingscampagne

De arrestaties van buitenlanders passen in de verkiezingscampagne van Milošević en beogen daarnaast de verzwakking van het rebelse bewind in Montenegro.

Door onze redacteur PETER MICHELSEN ROTTERDAM, 4 AUG. Het Joegoslavische leger heeft het druk. Maandag werd bekendgemaakt dat het even over de grens tussen Montenegro en Servië vier Nederlanders had gearresteerd, die van plan waren geweest de Joegoslavische president Milošević in een skibox op de auto het land uit te rijden, of, als dat niet zou lukken, hem te onthoofden en zijn hoofd per post naar huis te sturen. Gisteren pakte het leger in Montenegro twee Britten en Canadezen, die als „sabotagedeskundigen” Montenegrijnse politiemannen een cursus terrorisme zouden hebben gegeven.

De arrestaties passen in een pa-

troon. Op 24 september moeten de Joegoslaven Milošević als president herkiezen en hem bovendien een gehoorzaam federaal parlement aanbieden. Daartoe is onlangs in een soort politieke overval op de Servische oppositie en de critici in Montenegro de Joegoslavische grondwet gewijzigd. De volgende etappe in de aanloop tot de verkiezingen is het zaaien van de nodige verwarring en chaos - een recept dat Milošević al dertien jaar met veel succes toepast als hij tegenstanders op het verkeerde been wil zetten en de bevolking vrees wil aanjagen met het doel haar te verenigen achter haar leider, Slobodan Milošević.

De arrestaties moeten de kiezers ervan overtuigen dat de Joegoslavische federatie nog altijd wordt bedreigd: de NAVO heeft na de moorddadige en criminele oorlog van vorig jaar haar veldplannen voor de verdere ontmanteling van het arme Joegoslavië en de ondergang van het bewind in Belgrado geenszins opgegeven; het stuurt moordenaars en sabotage- en terrorisme-deskundigen, en alleen de alertheid van het Joegoslavische

leger heeft tot dusverre de uitvoering van die plannen verhindert. De kiezers in Servië moet bovendien duidelijk worden gemaakt wie de handlanger van de NAVO is bij die agressie: het verraderlijke bewind van de Montenegrijnse president Milo Djukanović, de belangrijkste criticus van Milošević in de federatie. Dat bewind immers heeft opgepakte Nederlanders, Britten en Canadezen bin-

past wel op met provoceren. Buitenlanders om op te pakken zijn er ook, want Montenegro heeft in maart vorig jaar eenzijdig de visumplicht afgeschaft, om het toerisme te bevorderen dat jaren op het nulpunt had gehangen. Buitenlanders kunnen het land zonder problemen binnenkomen, per boot vanuit Italië, over land vanuit Bosnië, Kroatië, Kosovo en Albanië. De opgepakte Britten en Canadezen waren Montenegro zonder visum vanuit Kosovo binnengekomen voor een lang weekend aan zee en werden gearresteerd toen ze naar Kosovo wilden terugkeren.

De arrestaties passen in de verkiezingscampagne van Milošević. Ze passen ook in de groeiende reeks provocaties aan het adres van Montenegro. De aanhoudingen hebben het bijkomende voordeel voor het regime in Belgrado dat ze toeristen afschrikken. De boodschap: elke toerist in Montenegro kan door het Joegoslavische leger worden opgepakt en als „terrorist” worden gepresenteerd. Het toerisme in Montenegro heeft sinds de opheffing van de visum-

plicht een bescheiden opleving te zien gegeven. Er zijn weer wat buitenlanders naar de prachtige kustplaatsen van Montenegro gekomen, na jaren van door Milošević veroorzaakte leegstand. Als ze wegbleven kan Belgrado de deelrepubliek beroven van de valuta-inkomsten uit het toerisme (in feite de enige valuta-inkomsten die Montenegro binnen krijgt, afgezien van internationale hulp).

Het economisch afknijpen dan wel doodknijpen van Montenegro begon al in februari, toen Servië een economische boycot tegen Montenegro afkondigde. Voedsel, industriële producten, zelfs geneesmiddelen mochten Montenegro niet meer in en zelfs buspassagiers en automobilisten moesten aan de grens hun voedsel afgeven. Montenegro is een land dat maar voor een kwart in de eigen voedselvoorziening kan voorzien. Door de boycot van de „zusterrepubliek” is het sinds februari aangewezen op het veel duurder voedsel van de internationale markt of op smokkel. Het afschrikken van toeristen raakt het bewind van Djukanović dus op een uiterst gevoelige plek.

NIEUWSANALYSE

nengelaten. Het heult met de NAVO en zit achter de complotten die tegen het bewind in Belgrado worden gesmeed.

Of dit door Milošević uitgestippelde scenario in september succes heeft, zal nog moeten blijken. Het is in elk geval een scenario dat zich heel makkelijk ten uitvoer laat brengen. Het Joegoslavische leger kan zich in de rebelse deelrepubliek Montenegro vrij ongestoord bewegen: het moet alleen de Montenegrijnse politie vrezten en die

Joegoslavië
Nicole Lucas
AMSTERDAM - Terroristen in de rij. Weeslie Free Serbia werd er deze week bepalend kritisch van. Na vier Nederlanders (maandag) en acht Serviërs (dinsdag) werd gisteren bekend dat ook twee Britten en twee Canadezen zijn opgepakt, op verontzing van anti-Joegoslavische activisten. De stand komt daarmee op zes. De precieze beschuldigingen variëren. De vier Nederlanders zouden het hebben gemunt op de Joegoslavische president Milošević. De acht mannen die dinsdag zijn opgepakt worden beschuldigd van terrorisme: ze zouden in 1998 een door het Joegoslavische leger aangeklaagde verdachte hebben ontvoerd en uitgeleverd aan Den Haag. Gisteren kwam daar spionage bij. De vier die daarvan worden beschuldigd - twee politie-instructeurs van de OVSE en twee hulpverleners - werden dinsdagavond opgepakt op de grens van Montenegro en Kosovo. Pikant is dat het het Joegoslavische leger was, dat het verhaal op pakte in Montenegro. Dat is zo'n beetje de enige federale instelling die zich nog laat zien in Montenegro, de deelrepubliek die streeft naar zo groot mogelijke autonomie van Belgrado. Met de aanhouding heeft het leger zich ook duidelijk laten gelden in de onrustige deelrepubliek. Vele analisten twijfelen bij deze 'hansse' aan terroristische activiteiten. Free Serbia vraagt sarcastisch hoe groot de kans was dat Milošević in een gat als Me-hov Krs, waar de Nederlanders werden gearresteerd, een wandeling zou maken. „Waarschijnlijk is het dat de hele zaak is verzonden om het volk te tonen wat voor mensen met dubbeuze bedoelingen de Montenegrijnse grens kunnen passeren zonder visum.” Podgorica heeft namelijk de officiële voor het Joegoslavië (Servië en Montenegro) geldende visumplicht afgeschaft. De boodschap van de arrestaties lijkt: het vaderland wordt bedreigd, van binnenuit, van buitenaf, maar het regime staat pal. In de woorden van de commentator van Free Serbia: „Wij hebben de macht om het land te verdedigen en we weten alles. Misschien zelfs hoe je stent.” Het is duidelijk dat de arrestaties onderdeel zijn van de verkiezingscampagne, die Milošević in september een tweede termijn en zijn Socialistische Partij een meerderheid moet verschaffen in

het federale parlement en Servische gemeenteraden. Volgens de Britse krant The Independent lijkt er echter niet afsluitend sprake van rook, maar is er wellicht ook wat. Vorige week publiceerde het blad een verhaal, waarin een officier van de Speciale Politie van Montenegro vertelt getraind te zijn door de Sas, ondermeer in het bevestigen van gifzelaars. Dit met het oog op de kans dat aanhangers van Milošević - in de vorm van het Zevende Bataljon van het Joegoslavische leger - in Montenegro een coup plegen. Goran Matić, Joegoslavische minister van informatie, haalde maandag 60k uit naar naar de vier Nederlanders bekendmaking te. Die zou in Montenegro eenden trainen voor terroristische activiteiten.

SPO: eigen kandidaat Oppositie Servië diep verdeeld

BELGRADO, 7 AUG. De belangrijkste Servische oppositiepartij, de Servische Vernieuwingsbeweging SPO van Vuk Drasković, komt met een eigen kandidaat bij de presidentsverkiezingen van 24 september. Daarmee formaliseert en verbreedt de SPO de breuk met de andere oppositiepartijen.

De SPO had aanvankelijk laten weten alleen aan de presidentsverkiezingen mee te doen als de andere oppositiepartijen haar het recht zouden geven de gemeenschappelijke kandidaat naar voren te schuiven. Toen die daar niets voor voelden, besloot de SPO helemaal niet aan de verkiezingen voor de federale president en het federale parlement deel te nemen - met als argument dat ze zinloos zijn als Montenegro niet meedoelt. Gisteren wijzigde de SPO haar standpunt opnieuw en kwam ze zelf met een eigen kandidaat voor het presidentschap.

Die kandidaat is Vojislav Mihailović, de burgemeester van Belgrado. Bij het grote publiek is Mihailović vrijwel onbekend; hij staat vooral bekend als kleinzoon van Draža Mihailović, de leider van de roevingsactie tijdens die in de Tweede Wereldoorlog begonnen als verzetsbeweging tegen de Duitsers, maar die zich al snel concentreerde op de strijd tegen Tito's communistische partizanen. Mihailović werd in 1946 als collaborateur met de nazi's en als hoogverrader geëxecuteerd. Vojislav Mihailović geldt als een trouwe volgeling van SPO-ehel Vuk Drasković.

De deelname van de SPO aan de presidentsverkiezingen, en dan nog wel met een eigen kandidaat, is een zware slag voor de Servische oppositie, verenigd in de Alliantie voor Verandering (SZP), een bundeling van vijftien oppositiepartijen. De Alliantie wilde de leider van de Democratische partij van Servië DSS, Vojislav Kostunica, als gemeenschappelijke kandidaat tegen Milošević opstellen. Hij heeft volgens opiniepeilingen een goede kans Milošević te verslaan, zeker als de SPO de verkiezingen zou boycotten. In dat geval zouden veel SPO-aanhangers de boeyoot van hun partij negeren en op Kostunica stemmen. Drasković wijst Kostunica als kandidaat af. Zaterdag noemde hij de leider van de DSS „een man die vele burgers van Servië afschrikt, omdat zijn beleid in feite hetzelfde is als dat van Milošević”. Mihailović daarentegen is „een man die ons als president vrede zal brengen, een rechtsstaat, en samenwerking met de wereld”. In een gesprek met een andere leider van de Servische oppositie had Drasković al aangekondigd dat hij Mihailović naar voren zou schuiven „omdat hij er goed uitziet”.

SITES / 'Waarschijnlijk wordt Bas daar bij Milosovic gemarteld en dat hoort niet'

9-8-2000

in de discotheek. De jongens geloven er niets van dat hun uit-smijter een aanslag wilde plegen op Milosevic. Volgens hen ging Van Schaik 'gewoon survivals in Kosovo'. En alleen doordat Van Schaik en zijn drie vrienden een verkeerde afslag namen, reden ze door Servië in plaats van door Montenegro. Ze geloven dat Van Schaik is mishandeld en gedrogeerd, want: „Bas heeft ontzettende wallen onder de ogen, terwijl het een sportman is in hart en nieren.” De site heeft een forum, waar op bezoekers een reactie kunnen plaatsen. De woede loopt hoog

op. 'Guus' schrijft: „O ja als er toch mensen zijn die ze willen bevrijden dan ga ik mee, al mijn woede uitleven op die serven.” En 'Cyberbob': „Waarschijnlijk wordt Bas daar bij Milosevic gemarteld en dat hoort niet; Bas hoort zelf te martelen!” Maar 'Frans van Dalen' reageert droogjes: „Tja, die jongens waren blijkbaar niet goed genoeg. Anders zouden ze het wel overleven. Een survivaltocht kan het verkeerd aflopen. Dat hoort bij het spelletje.” En er zijn ook een paar Servische reacties. Ze vinden de site 'zelig' of waarschuwen dat de deelnemers aan het

forum 'niet zo'n grote mond moeten hebben'. „Daar zie je maar aan wat een heetgebakerd volkje Serviërs zijn”, vindt webmaster Wouter Glaser. De jonge Glaser en Schakel hebben hun sporen op internet verdiend als recensenten van computerspellen. Ze zijn veel te vinden in het uitgaansleven van Nieuwegein en IJsselstein. Glaser: „Ik ben eigenlijk bijna elke week in de Shaker. En Bas, die week is streng maar rechtvaardig in zijn beleid. Als je zo-dig over hem leest, schrik je daar iets over hem, liepen toch al gewoon van. We liepen toch al een tijd te kotsen van Milosevic.

Met de site willen we de Nederlandse regering wakker houden.” De Servische televisie heeft al een reactie gestuurd: „Er zit iets niet goed in jullie hoofd.” Monique van de Graaf, een nicht van Van Schaik, vindt de site een goed initiatief. De harde woorden die vallen in het forum vindt zij uitingen van 'begrijpelijke emoties'. Met andere familieleden houdt ze een handtekeningactie, die gisteravond in Hilversum begon. Het is de bedoeling dat de handtekeningen worden aangeboden aan het ministerie van buitenlandse zaken. Er is ook een site ter onder-

steuning van een andere gevangene, Ger de Ric: home.wanaduo.nl/jj.schouten. Deze is opgezet door buurman en goede vriend Gino Cristofori uit Middenbeemster. Maar hier staat geen interactief forum op, slechts een dramatisch appél om het Nederlandse ministerie en de Joegoslavische ambassade te bestoken met telefoontjes en mails. Want de beschuldigingen tegen 'Ger en zijn maten' zouden te gek voor woorden zijn. „Wij willen iedereen oproepen om Joegoslavië als vakantiebestemming te mijden”, staat er verder nog. Kustaw Bessems

Kostunica in Joegoslavië ook kandidaat-president

BELGRADO - Vojislav Kostunica is gisteren door vijftien samenwerkende oppositiepartijen in Joegoslavië naar voren geschoven als kandidaat voor de presidentsverkiezingen van 24 september.

De vijftien resterende oppositiepartijen menen dat er met Mihailovic geen kans is om Milosevic te verslaan, omdat de burgemeester van Belgrado betrekkelijk onbekend is bij het grote publiek.

Zijn nominatie komt een dag nadat de grootste Servische oppositiepartij, de SPO van Vuk Draskovic, met een eigen kandidaat kwam: Vojislav Mihailovic, burgemeester van Belgrado. De Joegoslavische oppositie heeft daardoor twee mensen die het bij de verkiezingen van 24 september moeten opnemen tegen de zittende Joegoslavische president Slobodan Milosevic.

Kostunica is leider van de conservatieve Servische Democratische Partij (DSS), en geldt als een fervent anti-communist en nationalist. De 56-jarige jurist was dissident ten tijde van het communisme. Hij vindt dat ook delen van Kroatië en Bosnië in een 'democratisch Servië' thuishoren. In een recente peiling was hij populairder dan Milosevic. Het Westen heeft al aangekondigd de uitslag van de 'illegale' verkiezingen niet te zullen erkennen.

Diplomatiek protest tegen behandeling 'terroristen'

Haagse eisen laten Belgrado koud

Gevangenen in Joegoslavië
Teun Lagas

DEN HAAG - In de kwestie van de vier Nederlandse 'avonturiers' die door de Joegoslaven zijn gepakt omdat ze het gemunt zouden hebben op het hoofd van president Milosevic, staan Nederlandse diplomaten nu al ruim een week machteloos.

Het nieuwste, gisteren geuite, Haagse protest tegen het aanhoudende Joegoslavische stilzwingen zal op het departement in Belgrado bepaald niet dreigend door de gangen galmen.

Bij strubbelingen tussen twee landen klinkt in het diplomatieke verkeer gewoonlijk als eerste dreigement: „De betrekkingen zullen bekoelen.“ Dat is nu niet aan de orde. Veel killer kan het niet worden in de relatie tussen

de Federale Republiek Joegoslavië en het Navo-land Nederland, dat vorig jaar zijn F 16's liet meevliegen bij de bombardementen in de Kosovo-oorlog.

Ambassadeurs hebben beide landen niet afgewisseld. De hoogste diplomaten op de posten in de hoofdstad zijn tijdelijk zaakgelastigde.

De Joegoslavische zaakgelastigde in Den Haag werd de afgelopen tijd, vóór de arrestatie van de vier, op formele zakelijke manier bejegend. Gepreken met hem waren, zoals at heet, "niet zo levendig". Hij werd echter niet gemeden op reptsies.

Vladimir Novakovic is een makkelijkaderbaar diplomaat. Net als zijn zuster spreekt hij vlekkeloos Nederlands; in hun jeugd werd toen vader op de Joegoslavische ambassade in Den Haag.

Maar hoe soepel de persoon Novakovic ook is, hij blijft de vertegenwoordiger van een regering die door Den Haag in officiële stukken naar de schroothoop wordt verwenst. „Regionale stabiliteit en ontwikkeling zijn moeilijk te realiseren zolang het huidige regime in Belgrado aan de macht blijft“, schreef minister Van Aartsen op 12 april aan de Kamer toen hij de economische sancties tegen Joegoslavië verdedigde. „Een regime waarvan een aantal belangrijke vertegenwoordigers is aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden.“ In zo'n relatie is Belgrado niet onder de indruk van boze signalen uit Den Haag.

Als Den Haag nu klaagt dat de regering in Belgrado na de arrestatie van de vier mannen 'dingen doet die Nederland met geen mogelijkheid kan accepteren', moet gegrepen worden naar andere di-

plomatieke argumenten. Geprobeerd wordt de regering-Milosevic vast te pinnen op uitspraken in het verleden. De Federale Republiek Joegoslavië - Servië en Montenegro - heeft altijd gezegd dat ze zichzelf ziet als de 'volledige rechtsopvolger' van het vroegere grote Joegoslavië. Met die formule wilde de regering-Milosevic serieus worden genomen in het internationale verkeer.

Nederlandse diplomaten verwijzen ernaar als ze eisen te worden toegelaten tot de vier gearresteerden om hun consulaire hulp te verlenen. Dat recht op bijstand is geregeld in de Conventie van Wenen van 1963. Het huidige Joegoslavië zou als 'rechtsopvolger' dat oude verdrag over hulp aan buitenlandse verdachten moeten naleven.

Dat Britse en Canadese diplomaten wel sneller toegang kre-

gen tot vier landgenoten die voor iets soortgelijks zijn opgepakt, ligt volgens Buitenlandse Zaken aan hun achtergrond als OVSE-medewerkers. Naast Londen tekende ook deze Europese veiligheidsorganisatie direct protest aan tegen de behandeling.

Van de vier mannen tot wie de Nederlandse diplomaten toegang proberen te krijgen is veel minder bekend dan van de OVSE'ers. De familie in Nederland kan wel zeggen dat het 'lieve jongens' zijn, die onmogelijk terroristische bedoelingen konden hebben, ambtenaren kunnen daar niet zoveel mee. De protesten beperken zich dan ook voorlopig tot de eisen dat eindelijk de officiële beschuldiging op tafel komt en dat de zaakgelastigde in Belgrado tot de gevangenis wordt toegelaten om het verhaal van de vier 'terroristen' aan te horen.

Gevangenen in Joegoslavië
redactie politiek

DEN HAAG - Diplomaten in Den Haag hebben gisteren voor de tweede maal geprotesteerd tegen de Joegoslavische behandeling van de vier Nederlandse gedetineerden die door Belgrado worden beschouwd als terroristen.

Minister Herfkens (waarnemer op buitenlandse zaken) noemt het 'ergerniswekkend' dat de Nederlandse ambassade in Belgrado nog steeds geen toegang krijgt tot de vier mannen. Ook blijft onduidelijk waar ze vastzitten. De Joegoslavische zaakgelastigde in Den Haag Novakovic werd opnieuw ontboden om een diplomatiek protest in ontvangst te nemen.

De enige kleine beweging in de zaak is dat de autoriteiten in Belgrado aan de Nederlandse ambassade lieten weten dat de vier drie weken geleden zijn gearresteerd. Daarbij werden kopieën overhan-

digd van de paspoorten van Bas van Schaik, Ger de Rie, Jeroen van Iersel en Sander Zeitsen. Nederland zou zich volgens Joegoslavië geen zorgen hoeven te maken over hun behandeling.

De diplomaat Novakovic, die niet door Herfkens maar op ambtelijk niveau werd ontvangen, zei dat de vier bezoek kunnen krijgen zodra de Joegoslavische onderzoeksrechter dat toestaat. Nederland houdt vol dat dit volgens internationale verdragen direct moet gebeuren.

Buitenlandse zaken wil ook meer weten over de omstandigheden waaronder de vier zijn gepakt, aan de grens tussen Montenegro en Servië. Twee weken na hun arrestatie toonde Belgrado een videoband waarop de Nederlanders toegaven dat ze president Milosevic wilden ontvoeren of vermoorden. Hun familieleden bezweren dat de vier slechts vakantiegangers zijn, die graag slagvelden bezoeken en op survivaltocht waren in het gebied.

Juan Guzman Tapia

TERUGBLIK / Karavaan des Doods liet 72 Chilenen verdwijnen

* Pinochet verliest, naar alle waarschijnlijkheid, zijn parlementaire onschendbaarheid. Uit de 153 aanklachten tegen de ex-dictator heeft de Chileense aanklager Juan Guzman één zaak gekozen op grond waarvan hij berechtigd is: de Karavaan des Doods. Het is oktober 1973, een maand na de coup van de Chileense junta met generaal Pinochet tegen president Salvador Allende. Carlos Berger zit vast in Calama, Noord-Chili. Hij kreeg op de dag van de staatsgreep opdracht zijn radiostation in die stad te sluiten; hij weigerde. Berger zit een straf uit

van 61 dagen. Een Puma-helikopter van het leger vliegt over het noorden van Chili. Van tijd tot tijd duikt de machine naar beneden, naar kazernes in onbeduidende plaatsen. Mannen rennen naar buiten in volledige gevechtssuitrusting, compleet met pistoolmitrailleurs en de corvo, het kromme Chileense mes dat wordt gebruikt in man-tot-man-gevechten.

De heli landt ook in Calama. Officieren die de troep leiden, verlangen van de plaatselijke commandant de lijst met politieke gevangenen die hier vastzitten. Die worden meegenomen.

Niemand ziet ze ooit meer terug. Onder hen is Carlos Berger.

De eenheid die zeker 72 mensen heeft laten verdwijnen, staat bekend als de 'Karavaan des Doods', aangevoerd door generaal Sergio Arellano Stark.

Guzman heeft juist deze zaak gekozen omdat die het best is gedocumenteerd. Dat is te danken aan Carmen Hertz, vrouw van Carlos Berger, en inmiddels een befaamd advocate in Chili. Ze was juridisch adviseur op het ministerie van buitenlandse zaken, maar stapte daar op toen ze in 1998, na de arrestatie van Pinochet in Engeland, moest zoe-

ken naar wegen om de ex-dictator naar huis te krijgen, en te voorkomen dat hij uitgeleverd zou worden aan Spanje.

De zaak van de doodskaravaan maakt juridisch een kans omdat Pinochets amnestie, afgekondigd in 1978, hier niet opgaat. Het Hoogerechtshof heeft al eerder geaccepteerd dat in gevallen van 'vermissing' sprake is van een nog altijd voortdurend misdrijf. Generaal Stark en drie anderen zijn op grond daarvan gearresteerd. Probleem is te bewijzen, dat generaal Pinochet erbij betrokken was.

Wils Rebergen

NIEUWSMAKERS / De uitdagers van Slobodan Milosevic

Als de oppositie zich zou verenigen achter één kandidaat, had hij een heel goede kans Slobodan Milosevic te verslaan, aldus een recente opiniepeiling van het Belgradose Instituut voor Sociale Wetenschappen: Vojislav Kostunica. Deze 56-jarige wat kleurloze jurist uit Belgrado kreeg deze week de steun van de verenigde oppositie minus de SPO van draaikont Vuk Draskovic.

Erg bekend in het Westen is hij niet, de voorzitter van de kleine Democratische Partij van Servië. Op bijeenkomsten waar vertegenwoordigers van de VS en EU met de Servische oppositie de

toekomst van Joegoslavië door-nemen, laat hij zich zelden zien. Onze problemen kunnen niet in het buitenland worden opgelost, meent hij. Bovendien heeft hij het niet zo op de interventies van het Westen. Scherp was zijn kritiek op de Navo-bombardementen vorig jaar, scherp is zijn kritiek op de wijze waarop Kfor en VN de Serviërs in Kosovo nu aan hun lot overlaten.

Tegelijkertijd heeft de jurist, die begin jaren zeventig in aanvaring kwam met het communistisch regime toen aan de Belgradose universiteit de roep om meer democratie klonk, een

Vojislav Kostunica

vlekkeloze staat van dienst als opponent van Milosevic; anders dan bijvoorbeeld Draskovic heeft hij zich nooit met het regime verbonden. Anders dan menig oppositieleider is hij ook nooit in verband gebracht met corruptie. Columnist Aleksander Tijanic noemt hem symbool van 'de schone handen van Servië'.

'Nee tegen het Witte Huis, nee tegen het Witte Kasteel' is zijn slogan, waarmee hij zowel zijn verzet tegen het beleid van Milosevic wil aanduiden als tegen de westerse politiek jegens Servië en de Serviërs. Die combinatie maakt hem acceptabel voor een

aanzienlijk deel van de Serviërs, die Milosevic verantwoordelijk houden voor hun misère, maar tegelijkertijd ook bang zijn dat, als de oppositie wint, hun belangen in de uitverkoop gaan.

Ruim veertig procent van de kiezers zou hem steunen, aldus de eerder genoemde enquête, mits, zoals gezegd, de hele oppositie dat ook doet. Tot ontsteltenis van de vijftien partijen die Kostunica naar voren schoven, kwam de SPO dit weekeinde echter met zijn eigen kandidaat, na eerst dagenlang te hebben volgehouden überhaupt niet aan de verkiezingen te zullen meedoen.

Vojislav Mihailovic

Vojislav Mihailovic is de naam van de favoriet van de partij van Draskovic - die zich nauwelijks meer in het openbaar durft te vertonen, sinds er twee aanslagen op zijn leven zijn gepleegd. Deze jurist, sinds vorig jaar onopvallend burgemeester van Belgrado, is in het Westen nauwelijks bekend en in eigen land is dat al niet veel beter.

Voorzover zijn naam al bellen doet rinkelen is dat meer vanwege zijn familiegeschiedenis dan vanwege zijn eigen politieke verdiensten. Mihailovic (49) is de kleinzoon van de omstrede Draga Mihailovic, leider van de roya-

listische *chetniks* die in de Tweede Wereldoorlog zowel tegen de Duitse bezetter als tegen Tito's partizanen streden. Na de oorlog werd hij geëxecuteerd wegens hoogverraad.

Overigens is er nog een derde kandidaat die het opneemt tegen de zittende president: Tomislav Nikolic (48) van de ultra-nationalistische Servische Radicale Partij. Net als Mihailovic is hij bij het grote publiek zo onbekend dat zijn naam niet werd genoemd door de geënuqueterden van het Instituut voor Sociale Wetenschappen.

Nicole Lucas

Adank nacht 'terrorisme'
Britten en Canadezen wacht rechtszaak in Joegoslavië

RODGORICA - Joegoslavië klaagt de twee Britse en twee Canadese hulpverleners, die in Montenegro waren opgepakt, aan wegens terrorisme. Dat heeft het Joegoslavische leger bekendgemaakt. Tegen de vier Nederlanders die vorige maand waren opgepakt is nog steeds geen aanklacht ingediend.

De Britten en Canadezen werkten als hulpverleners voor de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) in Kosovo, en werden vorige week op de Altorberg in Montenegro opgepakt. Het virtueel zegt zelf dat op vakantie waren. Volgens het Joegoslavische leger heeft onderzoek echter bevestigd dat de Britten - politie-instructeurs - pro-westerse eenheden in Montenegro tranden voor 'terroristen'. De Canadezen zouden militaire uitrustingen en explosieven bij zich hebben gehad toen ze werden opgepakt. De twee zijn bouwvakkers, die volgens collega's inderdaad mogelijk lonen bij zich hadden.

Volgens de Montenegrijnse advocaat Vojislav Zecevic maken de vier het goed en worden ze goed behandeld. Hij bevestigde ze gisteren in de rechtbank in de Montenegrijnse hoofdstad Podgorica, waar ze dit weekeinde naar waren overgevoerd.

Diplomaten hebben nog geen toegang tot hen gekregen. Londen heeft de Joegoslavische ambassadeur op het matje geroepen over de kwestie.

Ook het ministerie van buitenlandse zaken in Den Haag is inmiddels 'zeer geïrriteerd' over de aanhoudende weigering van Belgrado om diplomaten toe te laten tot de vier Nederlanders. Die werden vorige maand gearresteerd omdat ze de Joegoslavische president Slobodan Milosevic zouden hebben willen vermoorden. Tegen hen is echter nog geen aanklacht ingediend.

Verwacht wordt dat de Joegoslavische zaakgelastigde in Den Haag, Novakovic, optenuw wordt ontboden. Minister Evthine Herfkens voor ontwikkelingsamenwerking keert vandaag terug van vakantie en zal als waarnemend minister van buitenlandse zaken proberen de diplomatieke druk op Joegoslavië op te voeren. Novakovic belooft de vorige week dat de vier Nederlanders bezocht mochten worden, maar daarna bleef het stil.

'Top secret' mag burgers niet afschrikken

4 Aug 2000

Aan de nieuwe Europese regeling voor openbaarheid van bestuur kleven wat nadelen. Zo kunnen Europese instellingen door slechts te verklaren dat stukken geheim zijn, de burger al informatie onthouden. Het Europees Parlement moet daarmee niet akkoord gaan.

Overheidsinformatie

Roland Verschaeve

Het feit dat het veiligheids- en defensiebeleid mogelijk uitgesloten gaat worden van de werking van de Europese regeling voor Openbaarheid van Bestuur (kortweg Eurowob), kan het idee oproepen dat de fragiele Europese democratie opnieuw een harde klap uitgedeeld krijgt. Als het Europees Parlement het echter goed speelt kan zij de democratie redden en haar eigen imago verbeteren.

De huidige regeling over openbaarheid van bestuur, uit 1993, verplicht de Commissie en de Raad eigenlijk tot weinig; ze hebben de vrijheid zelf inhoud te geven aan de mate van openbaarheid.

Het enige pluspunt is dat de Europese rechter een definitief oordeel mag vellen over de gegrondheid van eventuele afwijzingen door Europese instellingen. Deze rechter heeft de burger

Politiek van gesloten deuren moet stoppen

veel geholpen. Burgers, zo stelt het Gerecht, hebben in principe toegang tot alle documenten die circuleren bij de Raad en Commissie, inclusief defensiestukken. De Europese instellingen hebben weliswaar het recht om te zoeken af te wijzen, maar de rechter kan deze laatste beslissing weer terugfluiten op grond van ondeugdelijke motivering of schending van het idee achter de regeling, namelijk een zo groot mogelijke toegang tot documenten voor de Europese burgers.

Bij het Verdrag van Amsterdam, dat in 1997 werd gesloten en op 1 mei 1999 van kracht is geworden, veranderde er iets: er kwam een verdragsrechtelijke verplichting voor de Europese instellingen om een Eurowob op te stellen. Dit biedt de Commissie, als enige instelling binnen de Unie met het recht van initiatief, de mogelijkheid om al-

gemene beginselen en uitzonderingen vast te stellen met betrekking tot het recht op toegang tot documenten van het Europees Parlement, de Commissie en de Raad. Dit voorstel moet echter binnen twee jaar na het in werking treden van het Verdrag van Amsterdam, te weten voor 1 mei 2001, in werking zijn getreden.

Belangrijk hierbij is dat het Europees Parlement het laatste woord heeft bij het aannemen van het voorstel, omdat er voor het aannemen van de regeling de zogenaamde 'co-decisie procedure' geldt. Het Parlement heeft dan een soort vetorecht: zonder haar medewerking kan er namelijk geen regeling volgen. Op het ontwerpvoorstel van de Commissie, dat in januari uittekte, valt wel wat af te dingen. Ten eerste worden er vier ruime uitzonderingsgronden genoemd op basis waarvan de instellingen verzoeken om toegang tot documenten kunnen afwijzen. De lidstaten worden verder geacht op basis van het beginsel van gemeenschaps-trouw hun eigen openbaarheidsregime aan te passen aan de nieuwe regeling van de Unie. En ten slotte worden allerlei interne Europese documenten van de werking van de regeling uitgesloten. Onder deze uitsluitingsregel zullen dus in de toekomst ook defensie- en veiligheidsstukken moeten vallen. Er misschien zelfs stukken met betrekking tot justitiezaken.

Dit betekent, in concreto, dat de instellingen een verzoek van de burger om defensiestukken in te zien mogen afwijzen door te wijzen op het stempel 'top secret', dat op willekeurig welk document kan worden geplakt. De Europese rechter heeft dit, net als de indiener van het verzoek, maar te slikken. Dit is funest voor een regeling die zo in het hart van de, Europese, democratie ligt.

Dit alles klinkt als onomkeerbaar, maar er is een ridder op het witte paard voorradig: het Europees Parlement. Lang verhuisd en vergeten door de kiezer is het nu aan deze instelling om korte metten te maken met de laatste restjes 'gesloten deurenpolitiek' die de Europese samenwerking al zo lang in zijn greep heeft gehouden. Dit kan zij doen door dit nieuwe voorstel af te wijzen en zelf grondige wijzigingen voor te stellen.

Het Europees Parlement kan er niets anders dan baat bij hebben. Uit democratisch oogpunt verdient een dergelijke actie immers alleen maar respect. Het meest democratische instituut moet de Europese democratie te hulp schieten en redden.

Roland Verschaeve, student Europees recht, studeert over anderhalve week af op de bevoegdheden van het Europees Parlement.

DONDERDAG 3 AUGUSTUS 2000

Boycot verkiezingen Montenegro laat zich niet overtuigen

PODGORICA, 3 AUG. Montenegro zwicht niet voor de oproepen van Washington en de Servische oppositie. De regerende coalitie in Montenegro besloot gisteren vast te houden aan haar boycot van de presidents- en parlementsverkiezingen in de Joegoslavische federatie.

Vertegenwoordigers van de Servische oppositie deden gisteren in een bijeenkomst in de Montenegrijse hoofdstad Podgorica een beroep op de in die deelstaat regerende coalitie alsnog van de boycot af te zien, met het argument dat alleen een vereniging van alle opposanten tegen het regime van de Joegoslavische president Slobodan Milošević een eind zou kunnen maken aan zijn heerschappij. Met hetzelfde argument had een dag eerder de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, Madeleine Albright, de Montenegrijse president Milo Djukanović al getracht te overtuigen. Djukanović had toen nog beleefd gezegd dat de regerende coalitie in Montenegro de zaak nog eens zou bekijken.

Gisteren werd echter een deelname van de Montenegrijse opposanten van Milošević aan de federale verkiezingen opnieuw uitgesloten. „We hebben onze Servische collega's onze principiële opvatting uitgelegd om niet aan de verkiezingen deel te nemen”, aldus Miodrag Vuković, adviseur van Djukanović. Montenegro erkent de federale instanties niet meer sinds Milošević weigerde de resultaten van de laatste presidents- en parlementsverkiezingen in Montenegro te erkennen; de recente

grondwetswijzigingen, waarmee Milošević de facto eenzijdig een eind maakte aan de grondwettelijk gegarandeerde gelijkwaardigheid tussen Montenegro en Servië binnen de federatie, hebben Montenegro alleen maar in dat standpunt gesterkt. Vuković zei gisteren dat Montenegro „alles” zal doen om de Servische oppositie te helpen. „Maar ons principe is dat we geen onwettige beslissingen van onwettige instanties kunnen accepteren. Voor Montenegro bestaan deze verkiezingen niet.”

De Servische oppositie voert aan dat de stemmen van de Montenegrijse tegenstanders van Milošević niet kunnen worden gemist, temeer omdat de belangrijkste oppositiepartij, de Servische Vernieuwingsbeweging SPO van Vuk Drašković, de verkiezingen óók boycot met het argument dat ze zonder de Montenegrijnen zinloos zijn. De SPO was bij het gesprek in Podgorica van gisteren niet aanwezig. Zoran Djindjić, een van de leiders van de Servische oppositie, zei gisteren in Podgorica dat deelname aan de verkiezingen „de enig juiste optie is”, temeer omdat „geen enkele analyse laat zien dat een boycot positieve resultaten heeft voor ons in Servië of voor Montenegro”. (Reuters, AP, AFP)

Öcalan trekt geen lering uit eigen doodstraf

De doodstraf tegen Koerdenleider Öcalan verhindert hem niet tegen dissidenten in zijn achterban dezelfde straf te eisen.

2000

Door onze correspondent BERNARD BOUWMAN

ISTANBUL, 3 AUG. Heeft de leider van de Koerdische Arbeiderspartij, Abdullah Öcalan, eigenlijk wel iets van zijn eigen lot geleerd? Dat is de vraag die vooral in Duitsland tot een felle discussie heeft geleid. Terwijl velen in Europa Öcalan van de strop proberen te redden, toont de PKK-leider zelf, zo stellen critici, geen enkele genade voor dissidenten binnen de eigen kring. In de PKK-publicatie *Serxwebun* eiste Öcalan, die vanuit zijn privé-gevangenis op het eiland İmralı geregeld zijn licht laat schijnen over wat er in de rest van de wereld gebeurt, onlangs immers de 'strengst mogelijke sancties' voor een groep 'verraders' die zich van de PKK hebben afgescheiden en in grotten in Noord-Irak door Öcalan-gebetrouwen zouden worden vastgehouden. En strengst mogelijke sancties, aldus de critici, is niets anders dan de doodstraf.

De PKK zit behoorlijk in haar maag met de affaire. Natuurlijk is het niet de eerste keer dat de beweging van misstanden en wreedheden wordt beschuldigd. Maar meestal kwamen zulke berichten uit Turkse koker en kon de beweging ze dus afdoen als propaganda van de vijand. Maar dit keer kan dat niet, omdat de uitspraken van Öcalan gepubliceerd zijn in een orgaan van de PKK zelf. Daarnaast

komt de kritiek vooral van mensen en organisaties, die een grote sympathie voor de Koerdische zaak aan de dag legden en bijvoorbeeld in het vluchtelingenwerk actief zijn. En ten slotte zijn de aantijgingen, die mede in een open brief aan de leiding van de PKK werden geformuleerd, precies en helder. Zo circuleert er inmiddels een lijst namen van de PKK-dissidenten die in Noord-Irak zouden vastzitten.

De PKK, die geregeld onderstreept dat voorzitter Apo echt vrede wil, kon daarom de beschuldigingen niet over haar kant laten gaan. En dus kwam zij met een communiqué waarin zij de affaire duidde als onderdeel van een internationaal complot om de beweging en Öcalan in diskrediet te brengen. Indirect geeft de PKK toe dat een groep van twintig personen zich heeft afgescheiden, maar die zijn inmiddels, aldus de verklaring, overgelopen naar de Patriottische Unie van Koerdistaan, een groep in Noord-Irak waarmee de PKK op gespannen voet staat. De ophef over de vermeende doodstraf was dus niets meer dan een storm in een glas water, aldus de PKK.

Toch bevatte de verklaring een aantal formuleringen die op zijn minst onheilspellend klonken. Zo stelde de beweging dat „zij die momenteel hun aanvallen op de PKK voortzetten, er binnenkort achter zullen komen met wie ze werkelijk van doen hebben”. Critici waren niet onder de indruk van dit tegenoffensief. Zo liet Ulla Jelpke, lid van de Bondsraad en een van de ondertekenaars van de open brief aan de PKK, weten geen deel uit te maken van een internationaal complot. [• Vervolg ÖCALAN: pagina 5]

ÖCALAN

'Apo' ter discussie

3 Augustus 2000

[• Vervolg van pagina 1] „(Het antwoord) van de PKK is onacceptabel omdat wij ons niet laten belasteren”, vond ze. Ze voegde daar nog aan toe dat de PKK in haar verklaring geen opheldering gaf over de eis van Öcalan om de hardst mogelijke sancties tegen de dissidenten in te zetten. Volgens Jelpke bewees die terminologie wel degelijk dat de PKK de dissidenten gevangens hield. Niemand kan de critici vertellen dat de PKK serieus over zulke straffen praat „als die mensen niet in hun midden zijn”, zo zei ze.

En zo zag de PKK zich gedwongen om een ongekende stap te nemen: alle critici mogen zelf naar 'Zuid-Koerdistaan' (Noord-Irak) komen om met eigen ogen te zien wat er aan de hand is. „Zij kunnen zich dan zelf van de waarheid overtuigen”.

Het is nog onduidelijk of de critici op de uitnodiging van de PKK zullen ingaan. Wel is evident dat het debat in Duitsland zich begint te verbreden en dat de PKK als organisatie ter discussie staat. „Hoe kan de PKK democratisering van Turkije eisen als zij die zelf binnen haar eigen gelederen niet doorvoert?”, zo klinkt het steeds vaker. Turkse critici van de beweging wezen er al langer op dat de PKK een strakke hiërarchie heeft met bovenaan, wreed en onaantastbaar, als een moderne Stalin, voorzitter Apo.

In Europa echter zagen veel actievoerders de PKK als een bevrijdingsorganisatie die, gezien het repressieve karakter van de Turkse staat, alle recht had om de wapens op te nemen. Een groeiend aantal sympathisanten van de Koerdische zaak in Europa wijst dat beeld nu als naïef van de hand. De strijd in de bergen voor de PKK is voorbij, aldus die critici, maar die voor de democratie in de eigen partij is nog maar net begonnen.

Belgrado belooft toegang tot viertal

1579

Door een onzer redacteurs ROTTERDAM, 3 AUG. De Joegoslavische zaakgeleide in Den Haag verwacht dat Nederlandse diplomaten snel toegang krijgen tot de vier Nederlanders die in Joegoslavië zijn gearresteerd. Wanneer dat precies plaatsvindt is nog onduidelijk. Volgens het ministerie van Buitenlandse Zaken zegt de Joegoslavische minister van Informatie en Publiciteit, Vladimir Novaković, dat de Nederlanders zijn opgepakt omdat ze vanuit Montenegro illegaal de grens met Servië zijn overgestoken. Waarvan ze formeel beschuldigd worden, is niet bekend gemaakt. Het gaat om Sarik (31), Jeroen van Iersel (28) en Ger de Rie (31). Eerder verklaarde de Joegoslavische minister van Informatie en Publiciteit, Vladimir Novaković, dat de Joegoslavische president Milošević wilden ontvoeren of doden, zoals Van Iersel op een video-opname verklaart.

Deskundigen nemen die beschuldiging niet serieus. Het zou eerder gaan om avonturiers die op een spannende vakantie gingen, zoals eveneens op de video-beelden wordt verklaard. Zo zegt Zeitsen over de reis naar Joegoslavië en Kosovo: „We wilden militaire dingen zien, langs de grens rijden, wapens kopen en misschien ger some action.” Ook vorig jaar zouden Van Schaik en De Rie in het gebied op vakantie zijn geweest. De Rie zegt op de video dat ze naar Kosovo wilden „om tegen de Serviers te vechten”. Geen van de vier heeft een criminele achtergrond, aldus een ambtelijke bron.

Volgens Buitenlandse Zaken heeft zaakgeleide Novaković verklaard dat Joegoslavië de zaak ziet „als juridisch, met alle procedures en wettelijke garanties die daarbij horen”. Als het tot vervolging komt, vreezen deskundigen in Nederland dat de vier voor een militaire rechtbank worden gebracht. Die kan in Joegoslavië de doodelijk zaakgeleide K. Klompenhouwer in Joegoslavië is van verlot naar Belgrado teruggekeerd om de „consultare taken te behartigen. Eergeristen heeft een vertanger van Klompenhouwer te vergeten geprobeerd toegang tot de gegevens te krijgen. Nederland wil weten waar en onder welke omstandigheden de gevangenen zich bevinden.

Belgrado ligt dwars

Nederlandse ambassade krijgt geen toegang tot vier verdachten

Joegoslavië

redactie politiek

DEN HAAG - Nederlandse diplomaten in Belgrado krijgen nog steeds geen toegang tot de cellen van de vier Nederlanders die door de Joegoslavische autoriteiten zijn beschuldigd van een voorgenomen aanslag op president Milosevic.

Een bezoek van de zaakgelastigde, Klijn, aan het ministerie van buitenlandse zaken in Belgrado leverde gistermiddag bitter weinig op. Hoge Joegoslavische ambtenaren weigerden in een 'stevig gesprek' details te geven over de aanklacht. „Er zal binnenkort een antwoord komen op de Nederlandse vragen”, was het enige wat ze lieten horen.

Nederland heeft een formeel diplomatiek protest ingediend. Dat zal weinig uitmaken, want de betrekkingen tussen Joegoslavië en Navo-lid Nederland zijn al uiterst slecht. Beide landen hebben geen ambassadeurs uitgewisseld, maar

slechts diplomaten op lager niveau. Vandaag wordt de Joegoslavische zaakgelastigde in Den Haag, Novakovic, op het matje geroepen bij Buitenlandse Zaken.

De ambassade in Belgrado weet niet waar de vier zijn vastgezet. „Wij willen bijstand verlenen, maar we krijgen geen medewerking”, zei een woordvoerder. Buitenlandse zaken is ervan overtuigd dat de twee weken geleden gearresteerde mannen, Sander Zeitsen, Bas van Schaik, Jeroen van Iersel en Ger de Rie, slechts spanningzoekers zijn die op vakantie door Joegoslavië trokken. De Joegoslavische minister van informatie, Matic, claimt dat zij hebben bekend president Milosevic te willen ontvoeren of vermoorden. Bekenden van de mannen zijn er zeker van dat de bekentenis een leugen is en onder druk is gedaan.

In het protest wijst de ambassade er ook op dat Belgrado heeft nagelaten de arrestatie te melden, hoewel het internationaal recht dat wel eist.

MEER NIEUWS OP PAGINA 4

Hele lieve jongens met een voorliefde voor slagvelden

Joegoslavië

van onze verslaggevers

AMSTERDAM - Een vriendenclubje met een merkwaardige voorliefde voor camouflagespakken en geweren. Dat beeld schetsen mensen die het Nederlandse viertal kennen dat in de gevangenis van Belgrado vastzit. Volgens de Servische autoriteiten beraamden ze een moordaanslag op de Servische president Milosevic.

Vorig jaar ging de vakantie van Jeroen van Iersel (28) uit Heemskerk, Ger de Rie (30) uit Midden-Beemster, Bas van Schaik (31) en Sander Zeitsen (27) - woonplaatsen nog onbekend - ook al naar het voormalige Joegoslavië. Het zijn liefhebbers van oorlogstoe-risme. Ze zochten plekken op waar het laatste decennium veld-

slagen zijn uitgevochten in de Joegoslavische burgeroorlog. Bij hun bezoeken aan Vucovar en Sarajevo kleden de vier zich altijd in militaire look, ter versterking van het oorlogsgevoel. Op de Joegoslavische tv droeg Van Schaik een Hell's Angels-sweater, waarschijnlijk besteld via de internet-site van de motorclub. Twee anderen waren in kaki outfit.

„Ze zijn erg geïnteresseerd in oorlog en legerzaken”, vertelde Ester, een vriendin van Van Iersel en Zeitsen, gisterochtend voor de KRO-radio. „Ze verzamelen leger-spul en kogels, zoals een ander postzegels verzamelt. Maar ik weet zeker dat ze niet van plan waren om Milosevic te ontvoeren. En iemand vermoorden, dat doen ze zeker niet, het zijn hele lieve jongens.”

VERVOLG OP PAGINA 4

2003
2003
Onze eigen Saddam

H.J.A. Hofland

tutionele coup (zoals Peter Michielsens het in deze krant heeft genoemd) moet het hem ook mogelijk maken Montenegro volledig in te lijven. Dat komt later. De voorbereidingen zijn getroffen.

Op 24 september zal Milosevic zich laten herverkiezen. Wat zal het worden: 99,8 procent, of een schrale 88,9? Zoals het er nu voorstaat, kan hij zich iedere uitslag veroorloven. Daarna zou de weg vrij zijn om zijn ondememing tegen Montenegro te beginnen.

Dikwijls doet de Joegoslavische dicta-tor van dag tot dag denken aan zijn lang-verdweene collega's uit de Koude Oorlog: in zijn salamitactiek en het idioom van zijn propaganda, in het ondergeschikt maken van de politiek en vooral in de dienstbaarheid van de rechterlijke macht aan zijn politiek. Wat dat aangaat is hij een aanschouwelijke les in de jongste geschiedenis: het is alsof in Belgrado de dagen van Ulbricht, Rákosi, Ceausescu zijn teruggekeerd.

Maar er is één verschil. Zij waren in hun land tenslotte stadhouders van Moskou, ze waren de ideologische en politieke vertegenwoordigers van een wereldrijk waar het Westen niets te vertellen had. Ze werden tenslotte beschermd door de wederzijdse afschrikking van de twee supermachten. Dat is een ander tijdvak, waarvan Milosevic een fossiel lijkt te zijn, in al de opzichten, op één na. Hij leeft op de vierkante kilometers die hem resten, en toch heeft hij, tot schade en verontwaardiging van een werelddeel, absolute macht. Hoe komt dat? Omdat hij de beperkingen van zijn tegenstanders zo goed kent.

In Bosnië wedde hij op de weezin van het Westen tegen een landoorlog, vergistte zich gedeeltelijk, maar won weer door zich als mede-afredemakelaar in Dayton te laten uitnodigen. Hij trof zijn voorbe-

T'oeristen (of zakenmensen of journalis-ten) arresteren om ze als spionnen te ontmaskeren, is een beproefde truc van iedere dictatuur. Zo bizar kan de beschuldiging, en mogelijkere wijs ook de bekende mis' niet zijn, of het regime zelf gelooft dat het er mee gedient is. Liegen op zichzelf, zei dr. Josef Göbbels ongeveer, is niet volbruttal te liegen dat de leugen de waarheid verdringt. En wordt dat einddoel niet bereikt, dan blijft er in ieder geval iets van hangen. Ook van een nonsensicaal verhaal als zouden deze vier in Joegoslavië gearresteerd zijn wijze van verrassing, 'president Clinton het hoofd van Milosevic willen aanbieden'.

De geschiedenis van het nazisme en het communisme is rijk aan voorbeelden van arrestaties en processen met onwaar-schijnlijke bekentissen. Wat deze vier is oorlog om Kosovo gevaarlijker is geworden - veel gevaarlijker dan men zich over het algemeen in onze zachtmoedige, al-verdraagzaamste en soms zo naïeve staat der Nederlanden kan voorstellen. Het is niet alleen een persoonlijk risico om met een camera en een verrekijker als toerist naar Joegoslavië te gaan. Zijn politiek is één doorlopend bewijs dat hij, hoe absurd dat ook opnieuw mag klinken, na zijn verloren oorlog van het vorige jaar, een bedreiging voor de vrede in het werelddeel blijft.

Montenegro. De vrees bestaat dat ze voor meer worden aangeklaagd dan alleen maar dit verblijf. In welke gevangenis het viertal zit en onder welke omstandigheden, kreeg Buitenlandse Zaken nog niet te horen. Evenmin werd duidelijk wanneer de verdere juridische procedure wordt afgevoerd.

Novakovic gaf na afloop van het gesprek geen commentaar. PAGINA 4: 'NEDERLANDERS KOMEN VOOR MILITAIRE RECHTBANK'

Navo compenseert Bulgaarse familie

SOFIA - De Navo keert ruim 75 000 gulden uit aan een Bulgaarse familie wier huis tijdens de crisis in Kosovo door een afgewezen raket van de alliantie werd beschadigd. Dat heeft president Stajanov bekendgemaakt. Het huis in een buitenwijk van de hoofdstad Sofia werd op 29 april vorig jaar getroffen. Tijdens de elf weken durende Navo-acties in de Servische provincie Kosovo zwaaiden in totaal zeven raketten af naar westelijk Bulgarije.

Familieleden en kennissen van de gearresteerde Nederlanders houden vol dat zij hooguit avonturiers zijn. Ze werden vorige maand opgepakt nadat zij, volgens de Joegoslavische zaakgelastigde, illegaal de grens over waren gestoken tussen Servië en

Ambassade Belgrado 'snel' naar arrestanten

Van onze redactie politiek
DEN HAAG - De Joegoslavische diplomaat Vladimir Novakovic heeft gisteren in Den Haag beloofd dat leden van de Nederlandse ambassade in Belgrado 'snel' toegang krijgen tot de gevangencellen van de vier gearresteerde Nederlanders. Hoe snel, liet hij in het midden.

Novakovic werd gisteren op het ministerie van buitenlandse zaken ontboden om een Nederlands diplomaat protest aan te horen. Hij voerde een gesprek van drie kwartier, dat volgens een woordvoerder 'in zakelijke sfeer' verliep. Dat duidt erop dat Den Haag probeert de ruzie niet verder te laten oplopen; de betrekkingen met Joegoslavië zijn al slecht.

Hoe de aanklacht gaat luiden tegen de vier Nederlandse mannen kon de vertegenwoordiger van de Joegoslavische ambassade nog niet duidelijk maken. De autoriteiten in Belgrado schermen met een 'bekentenis' dat de vier van plan waren president Milosevic te ontvoeren of te vermoorden.

Beschuldigingen dat de Nederlanders door het regime Milosevic worden misbruikt voor propaganda wees Novakovic van de hand met de opmerking dat ze een eerlijk proces krijgen. „Joegoslavië ziet dit niet als een politieke maar als een juridische zaak, waarbij alle wettelijke procedures en garanties worden nageleefd.”

Familieleden en kennissen van de gearresteerde Nederlanders houden vol dat zij hooguit avonturiers zijn. Ze werden vorige maand opgepakt nadat zij, volgens de Joegoslavische zaakgelastigde, illegaal de grens over waren gestoken tussen Servië en

STOP DE OORLOG IN JOEGOSLAVIE

De oorlog in het voormalige Joegoslavië heeft een vernietigende uitwerking in dat land. Steden en dorpen worden verwoest, er vallen tienduizenden slachtoffers.

In de ruim 45 jaren na de Tweede wereldoorlog leefden de volkeren van Joegoslavië in vriendschap met elkaar samen.

Nu worden historische tegenstellingen en eng nationalistische gedachten gevoed en dreigt het conflict zich ook over de grenzen heen uit te breiden.

Er bestaat Albanese betrokkenheid ten behoeve van de Albanese minderheid in de provincie Kosovo. Er vinden grote protestbetogingen plaats in Griekenland tegen de erkenning van Macedonië. Er zijn steun oproepen ten behoeve van de Joegoslavische Moslim bevolking in de Islamitische landen. Er is de dreiging met militaire interventie vanuit de Europese Gemeenschap, die daarvoor steun zoekt bij de Verenigde Naties en de NAVO.

De internationalisering van het conflict brengt grote gevaren met zich mee. Het zal de oorlog uitbreiden en geen uitzicht bieden om het geweld te stoppen.

In de afgelopen twee jaar is het conflict juist in belangrijke mate verscherpt door buitenlandse inmenging. In het bijzonder vanuit Duitsland met de vroege erkenning van Kroatië en ook door de steun welke het overwegend katholieke Kroatië ontvangt vanuit het Vaticaan.

De banden vanuit Duitsland met Kroatië komen mede voort uit de Tweede wereldoorlog toen Kroatië de kant van het Duitse fascisme koos.

WIE ZIJN ER GEBAAKT BIJ OORLOGSHAARDEN ?

Sinds het einde van de koude oorlog, verkeert de internationale wapenindustrie in een malaise. Van die kant wordt naarstig gezocht naar nieuwe afzetmarkten en ze worden ook gecreëerd. Geweld en tegenstellingen worden gevoed. Allerlei lieden, tot in de regeringen van de Westerse landen aan toe, voeren hun duistere handel, die voornamelijk bestaat uit het leveren van

Het platform voor een Socialistisch Nederland, biedt aan het samenwerkingsverband "Stop de Wapenwedloop" een stencilmachine aan, welke naar het voormalige Joegoslavië gezonden zal worden ter ondersteuning van vredesgroepen.

militair materiaal.

In het recente verleden verdienden vooral de wapenfabrikanten aan de golfloorlog.

Ook het conflict in Joegoslavië legt de internationale wapenindustrie geen windeieren.

GEEN MILITAIRE INTERVENTIE.

In Nederland gaan stemmen op om in Joegoslavië militair in te grijpen. Er zijn haviken, ook binnen de regering, die aandringen op geweld, die vliegtuigen en zondig troepen willen sturen.

Groter is het aantal mensen dat vindt dat er "iets moet gebeuren" om een eind te maken aan deze verschrikkelijke oorlog.

Onder invloed van de berichtgeving in de media, -die in zijn eenzijdigheid niet onder doet voor die tijdens de golfloorlog-

neigen zij er ook toe om militaire interventie te steunen.

STEUN DE VREDESKRACHTEN.

Is er geen andere weg?

Hoewel de media er over zwijgen, bestaan in Joegoslavië actieve vredesgroepen die de oorlog bestrijden.

Deze groepen voeren anti-oorlogspropaganda en treden op voor demilitarisering.

Ze wijzen militaire interventie van de hand.

Deze vredesgroepen verdienen onze steun.

Er moet een eind komen aan de oorlogshandelingen en het bloedvergieten. Het Platform voor een Socialistisch Nederland (Breed-Beraad) roept op om initiatieven ten behoeve van deze vre-

KORTELINKS

Door de Russische houding is Cuba in een nog groter isolement gekomen, dan het al was a.g.v. van de boycotmaatregelen van de Amerikaanse regering sinds 1960. Er is op Cuba een groot gebrek ontstaan aan o.a. brandstof, voedsel, veevoer en allerlei machines. In de Cubaanse gezondheidszorg - tot nu toe de beste van Latijns-Amerika - bestaan grote problemen door een gebrek aan medicijnen en materialen. Oktober jl. tekende president Bush een wet die de boycotmaatregelen verscherpt. Daardoor is het nu dochterbedrijven van VS-ondernemingen overal ter wereld verboden handel te drijven met Cuba en mogen schepen die Cuba aandoen een halfjaar lang niet in Amerikaanse havens afmeren. Veel landen (waaronder Canada en de EG) hebben tegen deze zgn. Torricelli-wet geprotesteerd.

De Amerikaanse boycotmaatregelen zijn in strijd met het internationale recht, omdat ze de principes van onafhankelijkheid, van gelijkheid tussen de volken en van niet inmeninging in binnenlandse zaken schenden. Op 24 november 1992 hebben de Verenigde Naties dan ook in grote meerderheid een resolutie aangenomen die zich tegen de blokkade van Cuba uitspreekt.

In Nederland is een werkgroep opgericht die probeert te bereiken dat ook de FNV zich tegen deze blokkade uitspreekt en die poogt de banden tussen de FNV en Cubaanse vakbond CTC te verbeteren. Men kan de actie van de werkgroep steunen door een sympathiebetuiging, eventueel onder vermelding van limaatenschap en functie van een bond, te sturen naar "Werkgroep Vakbondssolidariteit", P/a Morsestraat 20, 2517 RZ Den Haag. Financieel kan men de werkgroep steunen door geld over te maken op gironummer 2523255 t.n.v. "Werkgroep Vakbondssolidariteit".

—π—

allerlei chauvinistische demagogen. Bij weer een ander deel vindt een herbezinning plaats op het linkse erfgoed.

Deze herbezinning maakt het mogelijk dat er in Rusland voor het eerst sinds de periode Chroetsjov een democratische, anti-stalinistische socialistische beweging kan ontstaan. Hoe groot die zal worden, is op dit moment niet te voorspellen.

In de voormalige CPSU zaten naast oprechte communisten ook veel baantjesjagers en opportunisten. Deze baantjesjagers en opportunisten zijn momenteel overal in het politieke leven van Rusland terug te vinden, niet in de laatste plaats in de regering van Rusland. Sommige opportunisten hebben zich verenigd in allerlei neostalinistische organisaties die onderling vaak met elkaar zijn verbonden. Een naam die daarbij vaak opduikt is die van "Yedinstvo" (Eenheid) o.l.v. Nina Andreeva. Sommige van deze groepen hebben een sterk nationaal-chauvinistisch karakter. Zij tolereren bijvoorbeeld bij hun demonstraties anti-semieten uit kringen van de Pamjat (een zeer rechtse nationalistische organisatie).

Een stroming die relevanter lijkt is het zgn. Marxistische Platform. Deze stroming is voortgekomen uit een beweging binnen de CPSU. Uit dit Platform zijn weer voortgekomen de Russische Communistische Partij met enkele duizenden leden en de Socialistische partij van Werkenden (die zichzelf als vernieuwende linkse partij ziet) die meer dan 100.000 leden heeft. Beide partijen nemen afstand van nationaal-chauvinisme en stalinisme. Beide partijen leggen sterk de nadruk op democratie in de economie, de politiek en de etnische relaties. Beide partijen verschillen in hun benadering van de oude CPSU.

De baantjesjagers hadden zich aanvankelijk georganiseerd in de Democratische Partij van Russische communisten, o.l.v. A. Rutskoi. Na de putsch tegen Gorbatsjov is deze beweging een centrum geworden van carrieristen en leden van de vroegere nomenclatura. Rutskoi is inmiddels de vice-president van Rusland. Ideologisch gezien is deze partij een mix van sociaal-democratie en libera-

lisme, waarbij men een sterke voorkeur heeft voor een sterke staat. Ook is zij van naam veranderd, momenteel heet ze: Volkspartij voor een Vrij Rusland.

Verder zijn van belang de Sociaal-Democratische partij van Rusland (naast sociaal-democratische, veel burgerlijk-liberale programmapunten) en het blok van de Burgerunie, waarin veel topfiguren uit de industrie zijn vertegenwoordigd.

Het politieke palet van links Rusland laat nog veel meer partijen en partijtjes zien. Vanuit een Nederlandse stoel is het moeilijk in te schatten hoe belangrijk en invloedrijk ze zijn. Wat wel is in te schatten is het belang van een sterke democratisch-socialistische beweging in Rusland (en overigens ook in de andere republieken van de voormalige Pact van Warschau). De vrije-markt-economie raast als een tornado door Rusland en vernietigt de gehele infra-structuur van het land. In een dergelijke situatie is het goed visen in troebel water. De "democraten" van gisteren zijn vandaag de warmste pleitbezorgers van autoritaire en ondemocratische maatregelen. Leden van de oude nomenclatura, lieden die profiteren van de huidige situatie (de nieuwe rijken) en delen van het leger zouden wel eens gezamenlijk naar de macht kunnen grijpen. Niet voor niets wordt er in de Russische pers gesproken over een Russische "Franco" of een Russische "Pinochet".

Arnold Jansma

groepen in Joegoslavië te ondersteunen en de krachten te bundelen. Bekeken verzet aan tegen het zenden van militairen en wapens naar Joegoslavië.

De door de oorlogsindustrie gestimuleerde brandhaarden in de wereld, tonen ook aan hoe dringend het nodig is om over te schakelen van de produk-

tie van wapens naar vredesproductie. In Nederland is het ook mogelijk om bedrijven die thans oorlogsmateriaal produceren om te laten schakelen. Het gaat dan o.a. om Holland Signaal, Fokker, De munitiefabriek Eurometaal, Hollandia Kloos en Philips.

Daarmee zou ook een Nederlandse bij-

drage aan de vrede en het verminderen van oorlogshaarden worden geleverd.

Platform voor een Socialistisch Nederland.(Breed-Beraad)

Fascistisch geweld en de oorlog in het voormalige Joegoslavië

Langzaam, heel langzaam, en voor veel mensen te laat (honderdduizend doden? , een veelvoud daarvan?), kan de oorlog in Bosnië-Herzegowina stoppen. De doelen van de slachters zijn zo langzamerhand bereikt.

Het veroverde land is, of wordt (volgens een 'geheime' onderlinge afspraak) nog verdeeld tussen de regering van Servië en Kroatië. De 'Serviërs', die éénderde van de bevolking uitmaken, controleren tweéderde van het land. De 'Kroaten', die éénzesde van de bevolking uitmaken, controleren éénderde van het land. Wat over is?! kan misschien nog door Bosnische moslims (ook wel ServoKroaten of Moslimanen genoemd) gebruikt worden, dat hangt af van de invloed van de Verenigde Naties.

Bij het discussieren over de toestand in het voormalige Joegoslavië moeten we steeds voor ogen houden dat, als iemand het heeft over dé Serviërs die tweederde van het grondgebied van Bosnië-Herzegowina controleren, diegene dan te ongenueanceerd denkt. Netzomin als het juist is als iemand het heeft over dé Amerikanen die ingrijpen in Somalië. Dertig procent van de Amerikanen leeft in dusdanige armoedige omstandigheden dat ingrijpen in hun persoonlijke situatie juist noodzakelijk is, om maar een voorbeeld te geven.

De in de inleiding genoemde 'Serven' en 'Kroaten' zullen dan ook

1941 Aartsbischop Stepinac van Zagreb bezoekt de leider van het fascistische Kroatië, de Ustacha leider Ante Pavelic. Pavelic wist in 1945 naar Argentinië te ontkomen via het Vaticaan vergezeld van 3 truckladingen goud en zilver gestolen van vermoorde Serviërs. Stepinac was mede verantwoordelijk voor de dood van 850.000 mensen en werd in 1935 door paus Pius XII tot kardinaal benoemd

nader omschreven worden.

DE 'SERVEN' NADER BEKEKEN

De president van Servië, Milosevic, wordt door de meeste 'Joegoslavië-deskundigen' beschouwt als het brein achter de oorlog. Concurrentie ter rechterzijde heeft hij van de neofascistische 'Servische Radicale Partij' van Seselj en hun militaire tak, de 'Servische Chetnik Beweging'.

Aan de linkerkant van het politieke spectrum staat de beweging van anti-oorlogs- en oppositiekrachten. Zij is zeer divers. 'Net als' de anti-kruisrakettenbeweging in Nederland destijds, bestaat zij uit verschillende groepen en partijen. Een belangrijk deel heeft zich verenigd in het in Belgrado zetelende Centrum voor

Anti-oorlogs Actie. Er zijn een aantal vrije (niet door de Servische regering gecontroleerde) radio en televisie zenders en tijdschriften. Al deze groepen opereren onder zeer moeilijke omstandigheden en grote tegenwerking en intimidatie van de kant van de extremistische nationalist en de overheid.

In Bosnië is de belangrijkste vertegenwoordiger van de 'Serven' de nationalist Karadzic. Hij ziet zich als voortzetter van de anticommunistische Chetnik-verzetsbeweging tijdens de Tweede Wereldoorlog en is min of meer de stroman van Milosevic in Bosnië.

Ook in de andere delen van voormalig Joegoslavië opereren dergelijke Servische milities, bijv. die van

DE 'KROATEN' NADER BEKEKEN

Milosevic' tegenstrever is de even nationalistische Kroatische president Tudjman. Deze figuur schreef een boek waarin hij het nazi-verleden van de Kroaten tijdens WO II in twijfel trok. In zijn niet minder demagogische verkiezingscampagne deed hij de Serven in Kroatië (11%) herinneren aan het fascistische Ustasja-bewind van WO II.

Niet dat Tudjman een midden-figuur is, al wordt het vaak zo gebracht door Joegoslavië-deskundigen, maar er bevinden zich nog extremistische partijen ter rechterzijde van hem. Maar daarover verderop in dit artikel. Ook in Kroatië zijn er anti-oorlogsgroepen. Zo is er de Anti Ratne Kampanja (Anti-Oorlogs Campagne) in Zagreb en Osijek. De pluriformiteit van de pers in Kroatië is echter zeer gering aangezien hier officiële censuur heerst, in tegenstelling tot in Servië.

DE ROL VAN DE FASCISTEN IN DE OORLOG

De oorlog in Bosnië-Herzegovina in het vroegere Joegoslavië heeft oorzaken die naar mijn mening niet al te ver in het verleden gezocht dienen te worden.

De belangrijkste oorzaken van het conflict liggen in de strijd om de macht over het nieuwe Joegoslavië. De verdeling van het land geschiedt volgens het recht van de sterkste in militair opzicht.

Voor veel mensen die misbruikt worden door politici en militairen heeft dat verleden overigens wel degelijk zijn betekenis. Dit wordt zeer goed begrepen door de oorlogshetzers.

Toen vlak na de erkenning van Slovenië door de EEG onder druk van de Duitse regering, medio 1991, de

Kroatisch rechts heeft traditionele banden met Duits rechts. Op de foto een demonstratie van Ustasja's aan het begin van W.O.II

oorlog uitbrak was dit nog een treffen tussen het federale leger van Joegoslavië (JNA) en Sloveense eenheden onder het bevel van het Sloveense ministerie van Defensie.

De strijd in Kroatië echter was geen treffen tussen staten, maar tussen hoofdzakelijk partijmilities. Ustasja's aan Kroatische kant, Chetniks aan Servische kant, waarbij de namen gebruikt werden van de nationalistische milities uit WO II. Deze extreem rechtse en fascistische leger(tje)s namen in de praktijk het initiatief tot de strijd. Met 'succes' openden ze nieuwe fronten en tegenoffensieven. De Kroatische en Servische regeringslegers legden zich toe op het consolideren van veroverde en 'etnisch zuivere' gebieden. Zo kregen de fascisten rugdekking en konden ze zich voorbereiden op hun taken als stoottroepen. En die lagen vooralsnog in Bosnië.

De tendens van de laatste jaren, dat extreem nationalistische groepen steeds invloedrijker werden, is sinds het 'uitbreken' van de oorlog versterkt doorgezet. Fascistische groepen spinnen garen bij de geweldadige ontwikkelingen die zij voor een groot deel zelf creëren. Het klimaat in Servië en Kroatië, een klimaat van steeds groter wordende politieke tegenstellingen, is uitermate vrucht-

baar voor militante nationalist. Dit klimaat, dat voornamelijk gecreëerd is door mensen als Milosevic en Tudjman, zal dusdanig omgebogen moeten worden dat oplossingen niet meer alleen gezocht worden vanuit 'etnische visies'.

DE OORLOGSMISDADEN IN BOSNIE-HERZEGOWINA

In Bosnië vechten Kroatische en Servische fascistische milities. De HOS is de paramilitaire beweging van de neofascistische Kroatische Partij voor (historische) Rechten (HSP) onder leiding van de heer Paraga. Dit privé-leger van neonazi's, compleet in zwarthemden, streeft naar een Groot-Kroatië. Verder vechten er de 'Zebbras', een verzameling neofascistische groepen waaronder een groep die zich Ustasja noemt en het 'Zwarte Legioen', die banden heeft met de 'HSP' in Zagreb.

Aan Servische zijde vechten de eerder genoemde strijdkrachten onder leiding van Karadzic.

Voor de misdaden die begaan zijn tegen de bevolking van Bosnië, zoals de systematische zuiveringen, verkrachtingen, martelingen en moordpartijen, zijn deze milities dan ook in

KORTELINKS

Men hoeft niet bevooroordeeld te zijn als men zegt dat Duitsers een voorkeur hebben voor juridische haarkloverij. Des te opvallender is het dat er een processen zijn en worden gevoerd tegen de oud-president van de DDR en oud-voorzitter van de SED Erich Honecker en andere vooraanstaande figuren uit de voormalige DDR. Voor veel juristen is het volstrekt onduidelijk op welke gronden deze processen worden en worden gevoerd. Immers, de aanklacht - het vermeende bevel om te schieten als de grens van de DDR onwettig werd gepasseerd - vloeit voort uit een beleid dat werd uitgevoerd door leiders van een internationaal erkend onafhankelijk land. Dagelijks worden er Mexicanen door de grenspolitie van de Verenigde Staten doodgeschoten als zij de Mexicaans-Amerikaanse grens illegaal willen passeren. Clinton in de bak? Bush en Reagan in de bak? Van niemand wordt gevraagd Honecker c.s. kritiekloos in de armen te sluiten. Wel mag worden gevraagd respect op te brengen voor het goede dat hij (en velen met hem) vóór, tijdens en na de Tweede Wereldoorlog heeft gedaan. Laat men niet vergeten dat Erich Honecker tien jaar lang in een nazi-cel heeft gezeten.

Betekent het proces tegen Honecker dat juridische haarkloverij in Duitsland niet meer voorkomt? Integendeel. Op 23 november 1931 werd de journalist Carl von Ossietzky veroordeeld als verrader van militaire geheimen. Von Ossietzky was hoofdredacteur van het destijds belangrijkste anti-militaristische weekblad *Die Weltbühne*. Hij had in zijn blad een reeks artikelen gepubliceerd over de volgens het verdrag van Versailles illegale herbewapening van Duitsland.

In 1932 kreeg hij amnestie, maar een jaar later werd hij door de nazi's opnieuw gearresteerd en naar een concentratiekamp gebracht, waar hij in 1938 stierf.

Von Ossietzky's dochter Rosalinde vecht al jaren voor herziening van het vonnis uit 1931. Onlangs werd een verzoek daartoe door de hoogste procureur-generaal van Duitsland afgewezen. Motief van de hooggeleerde: Er zijn geen nieuwe juridische feiten aangedragen!

Carl von Ossietzky kreeg in 1936 de Nobelprijs voor de vrede voor 1935 toegekend. Hij mocht deze prijs van de nazi's niet in ontvangst nemen. Om juridische redenen!

hoofdzaak verantwoordelijk. Wel moet vermeld worden dat zonder de rugdekking en steun van 'Tudjman' en 'Milosevic' het nooit zo ver gekomen zou zijn.

Maar ook in Bosnië bestaat een tegenbeweging. Deze multi-etnische beweging bestaat uit Serven, Kroaten en Moslims. Zij krijgt overigens weinig aandacht in de Westerse media. Velen in deze beweging zijn (voormalige) communisten, dus de mediastilte wekt allerminst verbazing. Bij verkiezingen eind '90 haalde de niet-nationalistische kandidaten ongeveer een kwart van de stemmen.

VERZET IN BOSNIE

Net zo stil is het in de media als het gaat om de berichtgeving over het antifascistisch verzet tegen de oorlog. De verdediging van Vukovar werd door de bevolking zelf georganiseerd. Zij stelden zich tot op de laatste dag teweer tegen de aanvallers. Ongeacht hun nationaliteit of etniciteit voerden zij de strijd gezamenlijk. Ook de boeren aan de Adriatische kust stelden zich soms teweer tegen de doortocht van troepen en milities door middel van het opwerpen van blokkades.

EEN KEUZE MET PERSPECTIEF

De oorlog kan straks, als Bosnië verdeeld is, overslaan naar Kosovo en Vojvodina. Ook daar is het mogelijk dat fascistische milities het initiatief nemen tot gewapende strijd, in de, waarschijnlijk juiste, veronderstelling dat ze gesteund gaan worden door Milosevic.

We zullen al het mogelijke moeten doen om de huidige oorlog te helpen stoppen en mogelijke nog komende te helpen voorkomen.

Een klimaat waarin een keuze tegen oorlog gezien wordt als landverraad is alleen in het voordeel van nationalist en fascist. Dit klimaat zal veranderd moeten worden. Dat kost

veel overtuigingskracht en tijd. Vooral dit laatste is erg frustrerend. Er zou nu al, gisteren al, een einde aan de oorlog en oorlogsmisdaden gemaakt moeten worden.

We moeten echter een keuze maken met perspectief. Perspectief op een duurzame vrede. Een vrede die niet stopt als de soldaten van de NAVO-landen weer weg zijn. Want dat is ons perspectief als een gewapende interventie plaats zal vinden. Eigenlijk zou op dat moment de oorlog alleen een andere richting ingaan. Mogelijk die van internationalisering van het conflict. Dat moet tot elke prijs voorkomen worden.

Steun aan anti-oorlogsgroepen is hierbij zeer noodzakelijk naast het informeren van de bevolking in Nederland over de strijd tegen de oorlog die plaatsvindt. Initiatieven die genomen worden om de anti-oorlogsgroepen te voorzien van de noodzakelijke middelen om hun strijd op te voeren tegen de oorlogspropaganda en het verziekte politieke klimaat, verdienen dan ook al onze steun.

Guido Schokker

De sociaal/economische positie van beeldend kunstenaars

Na beëindiging van de Beeldende Kunstenaarsregeling (BKR) in 1987 ontwikkelde het beleid rond de professionele beeldende kunstenaars zich als een negatieve spiraal. De mooie woorden van de toenmalige minister van WVC, Brinkman dat de waardevolle elementen van de BKR zouden blijven bestaan, sneuvelden al heel snel door bezuinigingen en verschuivingen van het geld voor beeldende kunst naar - overigens ook belangrijke - vormgeving, bouwkunst, film enz. Van het bedrag van 135 miljoen gulden in de laatste jaren van de BKR werd in principe 90 miljoen 'overgeheveld' naar het nieuwe beleid van WVC voor de beeldende kunsten, maar na enkele budgettaire exercities bleef daar uiteindelijk in 1992 60 miljoen van over. Er is dus sprake van een bezuiniging op het beeldende kunstbeleid van meer dan 50 procent. Als - en met nadruk daarop - dan ook het aantal beeldende kunstenaars met meer dan 50% was verminderd zou er sprake kunnen zijn van een zeker evenwicht. Dat laatste is dus absoluut niet het geval. Zelfs meer kunstenaars dan in de "BKR-periode" maakte in de jaren na 1987 gebruik van de faciliteiten van het beeldend kunstbeleid¹

Nederland verloor met de beëindiging van de BKR een vooraanstaande plaats in Europa wat betreft het gemiddelde inkomen van een beeldend kunstenaar. Dat is echter maar een facet van het landelijk kunstbeleid. De sanering binnen het orkestbestel, de theatergezelschappen, de vrije producties e.d. toont aan dat Nederland ingrijpend terrein verliest als het gaat om inkomstenpolitiek voor kunstenaars. Afgezien van 'gezichtsverlies' betekent het ook dat steeds meer kunstenaars een beroep moeten doen op voorzieningen rond de bijstand voor de kosten van het

dagelijks bestaan. Nu kent men in Nederland een principe dat een ieder die met zijn activiteiten niet in zijn/haar inkomsten kan voorzien een beroep kan doen op bijstand. Voor kunstenaars ligt dat niet zo eenvoudig.

Is er sprake van een achterhaald beroep² of is de marktpositie van kunst zonder meer kwetsbaar. De laatste jaren spits de discussie zich daarop toe. Welke waarde hecht de samenleving aan kunst en hoeveel is ze bereid daarvoor te betalen?

KUNSTENAARS EN BIJSTAND.

Tijdens een bespreking tussen de leden van de vaste Kamercommissie voor Cultuur van de Tweede Kamer en de minister van WVC, mevr. H. d'Ancona op 11 december 1991 sprak de Tweede Kamer zich unaniem uit voor een regeringsstandpunt over kunstenaars en bijstand. Over de positie van kunstenaars en bijstand deed de minister tijdens dat overleg belangrijke uitspraken. Zij beaamde dat er een regeringsstandpunt over de bijstandsverlening aan kunstenaars moet komen, maar vond het ingewikkeld om een goede regeling te treffen. Ze zegde toe binnen enkele maanden samen met de staatssecretaris Ter Veld van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een standpunt te formuleren. Overigens is dat standpunt er eind 1992 nog steeds niet.

In de dagelijkse praktijk waren het de gemeenten (en met name de gemeentelijke sociale dienst) die belast was met het uitvoeren van een regeling die het kunstenaars mogelijk maakte om aan het werk te blijven. Het komt er in het kort op neer dat kunstenaars de gelegenheid krijgen om maximaal 20 uur met hun beroep bezig te zijn, voor de rest bereid moeten zijn om

werk in loondienst te aanvaarden voor zover dat past binnen het patroon van opleiding e.d. Als we ons beperken tot de beeldende kunstenaars: driekwart van de beeldende kunstenaars heeft met bijstand te maken, de één structureel, de ander voor één korte periode en weer een ander afwisselend wel en niet. Voor andere disciplines als (bijv) de pop- en/of jazzmuzici, de acteurs in de vrije producties (dans, theater, mime) is dat percentage ongeveer gelijk.

Omdat binnen het kunstbeleid duidelijk is geworden dat de kunstenaars voornamelijk niet zonder ondersteuning via de bijstand kunnen functioneren en de mogelijkheden om als zelfstandig kunstondernemer in de nieuwe bijstandswet te functioneren uitgesloten zijn³, is er vanuit de gezamenlijke overleg tussen kunstenaarsvakbonden en beroepsorganisaties een idee ontwikkeld voor een bijstandsbesluit zelfstandige kunstenaars, een regeling die uitgaat van het culturele belang van het functioneren van een brede en gevarieerde beroepsgroep. Voorstellen vanuit vakbonden en beroepsorganisaties die gebaseerd zijn op het artistieke belang van kunst voor de samenleving, doch ook inspelen op economische ontwikkelingen. Als de 'overheid op afstand' leidt tot meer initiatieven op de vrije markt, hoeft dat voor de kunstsector niet slecht uit te pakken. Diezelfde 'overheid op afstand' moet dan wel een aantal voorzieningen realiseren waardoor de kunstenaar met zijn product een kans krijgt op die markt. Dat kan variëren van belastingfaciliteiten bij aankoop van kunstwerken tot het hanteren van het 0-tarief BTW voor de toegangskarten voor theatervoorstellingen. Voornamelijk ligt een belangrijk element in het handhaven van mogelijkheden om als kunstenaar

Massagraf in Kroatie, 1998.

Oorlogsverslaggever Arnold Karskens volgt het Joegoslavië-tribunaal

‘Ik hoorde de botten onder mijn voeten kraken’

De aanklager, formeel: “De specifieke seksuele daad: bestond die uit het stoppen van zijn penis in uw vagina?”

De moslimvrouw, stilletjes: “Ja... dat klopt.”

Zo'n duizend VN-medewerkers zijn dagelijks bezig met het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag dat na een moeilijke start met succes zijn werk doet.

Arnold Karskens, tijdens de oorlog regelmatig in Bosnië, sprak met cipiers, getuigen-begeleiders en psychologen over wat de rechtsgang met getuigen en verdachten doet.

Twee getuigen zijn vlak voor het betreden van de rechtszaal al ingestort. Maar de meesten zetten door. Want: “Dit mag nooit meer gebeuren.”

'Ik hoorde de botten onder mijn voeten kraken'

Een zitting van het Joegoslavië-tribunaal laat zich nog het best vergelijken met het lezen van een boek van de Italiaan Primo Levi, die tijdens de Tweede Wereldoorlog verscheidene concentratiekampen overleefde. Huiveringwekkend van inhoud, meeslepend van stijl en bizar in de details. Op de eerste dag van mijn bezoek zit ik nog nauwelijks op de blauwe stoeltjes van de publieke tribune of getuige Bego Ademovic vertelt hoe hij na de val van Srebrenica in juli 1995 een man aantroef. "De handen, voeten, neus en oren van de man waren afgesneden en de ogen uitgestoken. Hij bewoog heen en weer en kreunde alleen nog maar. Ik durfde niet bij hem in de buurt te komen." Het is een beeld dat je de rest van de dag meedraagt en dat 's nachts nog door je hoofd spookt.

De volgende getuige is de moslim K.. Hij is anoniem en zit achter neergelaten luxaflex en een kamerscherm. We zien hem via een tv-monitor waarop hij onherkenbaar is gemaakt. Na de val van de Moslim-enclave Srebrenica werd hij door Serviërs overgebracht naar een voorraadschuur in het Bosnische gehucht Kravica. Daar openden de Serviërs met machinegeweren het vuur op hem en de honderden andere samengeperste gevangenen. Getuige K. liet zich vallen en voelde het warme bloed van de dodelijk gewonde mensen op en naast hem. 's Nachts wist hij via een raam te ontsnappen. "Ik hoorde de botten kraken onder mijn voeten," herinnert hij zich.

Bij de toeschouwers, journalisten, diplomaten en een handjevol bezoekers op de publieke tribune, loopt een lichte rilling over de rug. "Juist de gedetailleerdheid van de getuigenissen geeft de impact," zegt Jim Langdael, woordvoerder van het ICTY, het International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, zoals het Joegoslavië-tribunaal officieel heet. "Geen bijzonderheid wordt overgeslagen. En we halen alleen de ergste gevallen naar Den Haag."

Elke werkdag, week in week uit, is het raak in de vredige ambasadewijk van Den Haag. Achter de grijze façade van een voormalig verzekeringskantoor van Aegon aan het Churchillplein in een wit steriel interieur spelen zich de menselijke drama's af. In *courtroom 1*, een

GAMMA

De Servische generaal Radislav Krstic wordt de rechtszaal in Den Haag binnengeleid. Hij wordt verantwoordelijk geacht voor het bombarderen van Srebrenica en de executie van inwoners van de moslimenclave.

Andere gruwelijke tribunalen

→ Het Rwanda-proces in de Rwandese hoofdstad Kigali en de Tanzaniaanse stad Arusha tegen duizenden Hutu's.

De tenlastelegging: medeplichtigheid aan het plannen van en de uitroeiing van ruim een half miljoen Tutsi's in 1994.

→ Het Lockerbie-proces in kamp Soest tegen twee Libische verdachten.

De tenlastelegging: het plegen van een terroristische aanslag op de Amerikaanse Pan Am Boeing 747 die op 21 december 1988 boven het Schotse plaatsje Lockerbie explodeerde waarbij 270 mensen omkwamen.

→ In voorbereiding: de processen tegen de kopstukken van de Rode Khmer in Cambodja.

De tenlastelegging: medeplichtigheid aan de dood op circa 2 miljoen Cambodjanen door moord en ondervoeding tijdens het regime van Pol Pot tussen 1975 en 1979.

ovale rechtszaal op de eerste verdieping, worden verkrachtingslachtoffers gehoord uit de stad Foca, in het zuidoosten van Bosnië. Na de Servische verovering in april 1992 werd de stad etnisch gezuiverd. Moslim-mannen werden in gevangenkampen gestopt en vrouwen opgesloten in een middelbare school. De laatsten werden willekeurig door Servische militieleden verkracht. Drie Bosnische Serviërs, Dragoljub Kunarac, Radomir Kovac and Zoran Vukovic, staan nu terecht voor hun daden.

Op een dinsdagmorgen doet een vrouw haar relaas. Ze vertelt hoe ze uit de sportzaal werd meegenomen naar een schoolklas waar mannen wachtten en een matras op de grond lag. De aanklager is een vrouw in een zwarte toga en kijkt de getuige diep in de ogen: "U noemde het woord verkrachting. Het hof moet precies weten wat u verstaat onder verkrachting?"

De vrouwelijke getuige hapt naar lucht en zegt: "Verkrachting? Wel verkrachting! Het is niet uit vrije wil. Je moet doen wat de ander wil dat je doet. Hij heeft het mes op mijn keel gezet. Ik verzette me, ik smeekte, maar niets hielp. En dan was er de kracht."

Elke journalist die zo'n vrouw in Joegoslavië tijdens de oorlog zou hebben geïnterviewd, was op dat moment gestopt uit respect voor de gevoelens van het slachtoffer. Hier op het tribunaal blijft de aanklager aandringen; om veroordelingen te krijgen moeten misdaden tot in de kleinste details bewezen worden. Er klinkt zelfs iets kils in de stem

Een vrouwelijke getuige: 'Hij heeft het mes op m'n keel gezet. Ik verzette me, ik smeeke, maar niets hielp. En dan was er de kracht'

van de aanklaagster als zij de getuige vraagt: "Kunt u het hof precies zeggen wat hij deed? Met u."

De gezichtsuitdrukking van de vrouw is voor de toeschouwers niet te zien, maar ze zal ongetwijfeld haar blik machteloos naar het witte plafond richten. Of vanuit haar ooghoeken om hulp smeken van een griffier of stenotypiste. Maar niemand verroert een vinger. Dus de vrouw hapt opnieuw naar adem. Dan vertelt ze: "Hij dwong me mijn kleren uit te doen. Ik wilde mijn kleren niet uit doen. Hij sloeg mij in m'n gezicht. Toen trok hij de kleren van mijn lichaam. En toen verkrachtte hij me. Verkrachting is met kracht. Ik wilde het niet. Ik verzette me zoveel ik kon. Dat is de verkrachting."

De laatste woorden klinken bijna opgelucht, alsof ze blij is dat het nu toch echt allemaal is gezegd en ze eindelijk verlost is van deze moeilijke getuigenis. De aanklager blijft stoïcijns en spreekt de juridische omschrijving dan maar zelf uit. "De specifieke seksuele daad die hij deed: bestond die uit het stoppen van zijn penis in uw vagina?"

De vrouw, nu stilletjes: "Ja... dat klopt."

Even daarna keert ze terug naar het getuigenkamertje, een wit gesausde ruimte met blauwe vloerbedekking en dito bankstel. Op een tafel staat een koffiezetapparaat en een mand met een assortiment koekjes. De Australische Wendy Lobwein, die de getuigen begeleidt, noemt het de kamer van "de grootste angst." Alle getuigen komen hier

Echt • eerlijk • anders **LEER VIVA KENNEN!**

Viva is een eerlijk weekblad voor vrouwen die hun eigen keuzes maken. Persoonlijke verhalen nemen een grote plaats in, naast interviews, trends en (reis)aanbiedingen met aantrekkelijke kortingen. Viva is ontspanning met inhoud.

Neem je nu een abonnement op Viva, dan krijg je 50 ml eau de parfum Rococo van Joop! cadeau.

f95
WINKELWAARDE

Voor een jaarabonnement op Viva betaal je f 158,60. Deze aanbieding is geldig tot 29 juli 2000 en alleen als je het afgelopen halfjaar geen abonnement op Viva hebt gehad. Het welkomstcadeau krijg je ongeveer vier weken na ontvangst van je betaling thuisgestuurd. In plaats van het eau de parfum kun je ook kiezen voor een korting van f 30,50 (de eerste 10 nummers gratis).

Abonnementsprijs per nummer f 3,05. Prijswijzigingen voorbehouden.

FOTO: Harold Pereira

ZIN IN EEN ABONNEMENT?
BEL (076) 542 53 42
(7 DAGEN PER WEEK, TUSSEN 9 EN 20.30 UUR)

orde de botten onder
voeten kraken'

Hoofdcpijper Tim McFadden.

Wendy Lobwein, die de getuigen begeleidt vanaf het dorp of de stad waar ze vandaan komen, tot in de rechtszaal. "Onze emoties schommelen tussen verdriet, kwaadheid en ook blijdschap. Getuigen tonen ons foto's van vermisten of gedode familieleden en vrienden. We horen wie ze waren, wat ze deden en hoe ze geweest zouden zijn als ze nog hadden geleefd."

op weg naar de rechtszaal waar het verhoor plaatsvindt. "Ze weten: nog enkele uren of minuten en we komen in oogcontact met onze beul, onze verkrachter of de vermoedelijke moordenaar van een familieid. En na het verhoor kunnen ze hier bijkomen."

Lobwein is een van de twee ondersteuningsofficieren van de 'slachtoffer- en getuige-sectie', het VN-onderdeel dat zorgt voor het transport, de bescherming en de geestelijke ondersteuning van de duizend getuigen afkomstig uit de meer dan dertig landen die de laatste vijf jaar voor het tribunaal zijn verschenen. Tot nu toe zijn twee getuigen op de drempel van de rechtszaal ingestort. Ze begonnen te hyperventileren uit angst voor herkenning of omdat het op handen zijnde verhoor te pijnlijk was. "Ouders die hun kind hebben verloren kunnen daar na al die jaren nog steeds moeilijk mee omgaan," zegt ze.

Maar de meeste getuigen zetten door, volgens Lobwein: "Sommigen

Hoofdcpijper McFadden: 'Verdachten gaan door dezelfde fases als iemand die gehoord heeft dat-ie ernstig ziek is. Eerst is er het ongeloof. Dan worden ze erg kwaad: **waarom ik? Wie bracht me hier?**'

komen om de gedachtenis van hun omgekomen zoon te eren, anderen zeggen dat de misdaad moet worden gestraft, er zijn er die vinden dat hun verhaal verteld moet worden en weer anderen willen met hun getuigenis de wereld waarschuwen: dit mag nooit meer gebeuren."

Dutchbatter Martin van der Zwam, die de val van Srebrenica mee-maakte, behoort tot de laatste categorie. "Een dag voor de zitting reisde ik naar Den Haag en werd ondergebracht in een hotel. Toen volgde een gesprek met de aanklager die notities maakte. Een tweede gesprek ging vervolgens nog dieper en er werden foto's getoond, zodat ik het plaatje weer voor me had."

Op de dag van de zitting zelf werd hij rondgeleid door de rechtszaal en gewezen op zijn plek in de getuigenbank, de plek van de monitor en de functie van alle knopjes.

Van der Zwam: "Het was professioneel geregeld. Toen het verhoor begon, wist ik wat ik kon verwachten. Dat de rechter en de verdediging ook vragen konden stellen. Na afloop was er opvang, want zo'n verhoor gaat je niet in de koude kleren zitten."

Van der Zwam getuigde tegen de Servische generaal Radislav Krstic, aanvoerder van de Servische eenheid Wolven van Drina en verantwoordelijk voor het bombarderen van Srebrenica en de verdrijving en executie van inwoners van de moslimenclave.

Met loeiende sirenes arriveerde de 52-jarige militair op 3 december 1998 in de Scheveninger strafgevangenis en werd vervolgens aangeklaagd voor genocide, misdaden tegen de menselijkheid en schending van 't oorlogsrecht. In de rechtszaal kijkt hij zwijgend toe. Soms met zijn handen over elkaar, soms zoekt zijn kin steun op z'n handpalm. De komende weken zullen Nederlandse VN-militairen opnieuw tegen hem getuigen. Krstic is samen met 37 andere verdachten ondergebracht in het voormalige Oranjehotel. Tegen 28 anderen, onder wie de Bosnische leider Radovan Karadic, loopt nog een internationaal arrestatiebevel. Hoofdcpijper Tim McFadden, een Ier, wijst erop dat niet alleen de getuigen, maar ook de verdachten van het Joegoslavië-tribunaal onder zware emotionele druk staan. "Voor hun arrestatie bekleedden de verdachten een bevoorrechte positie en nu zitten ze voor de eerste maal in hun leven in de gevangenis, duizenden kilometer van huis. Ze gaan

'Ik hoorde de botten onder mijn voeten kraken'

...dezelfde fases als iemand die gehoord heeft dat-ie ongeneselijk
...is. Eerst is er het ongeloof, ze willen een tweede opinie. Dan wor-
...den ze erg kwaad: waarom ik? Wie bracht me hier? Dit tribunaal heeft
...gaan recht om mij te arresteren en te berechten. En dan proberen
...zich met alle kracht te verweren en bereiden ze hun verdediging

Psycholoog James Mills:
"Met oorlogen kunnen mensen
minder goed overweg dan met
natuurrampen."

...tal personeelsleden overschrijdt binnenkort het duizendtal. Evenals de
getuigen en verdachten lijden ook bijna alle werknemers in meer of
mindere mate aan stress, volgens James Mills, psycholoog en belast
met het mentale welzijn van de VN-medewerkers. "Oorlogen zijn *man
made disasters* en daarmee kunnen mensen minder goed overweg als
met natuurrampen," zegt hij. De voormalige Amerikaanse beroepsmit-
tair wijst hen op de noodzaak van sport, gezond eten en het onder-
houden van sociale contacten om permanente huiltuien, verward
gedrag en agressie te voorkomen. Het is heel belangrijk dat de stafle-
den weten wat stress is en hoe die invloed heeft op emoties en
gedrag, want in alle rechtszaken wordt van de VN-medewerkers strikte
neutraliteit geëist. Wraakgevoelens zijn uit den boze.

Mills spreekt als een van de weinigen ook met de veertien rechters.
"Ze zijn de top van de piramide en hebben net zo hard mensen nodig
om mee te praten als de bewakers in hun blauwe uniformen die bij de
ingang elke bezoeker controleren."

Ook de paar honderd mensen die betrokken zijn bij het opgraven van
slachtoffers in Bosnië, Kroatië en Kosovo staan onder zware psychi-
sche druk. Dagenlang staan ze tot hun enkels in de modder over ske-
letten gebogen en ademen de stank in van half vergane lichamen.
"Hoewel de forensische onderzoekers mentaal vaak goed gewapend
zijn, bezorgen de duur van de opgravingen en de stank van de lijken
velen toch slapeloosheid."

En ook de tolken, die tijdens de processen praktisch onherkenbaar
vanachter een glazen wand alles wat er gezegd wordt integraal verta-
len, voelen de kwaadheid en het verdriet van de getuigen als er over
moord en verkrachting wordt gesproken. En dan heb je nog de griffiers
en stenografen die elk gruwelijk detail in zich opnemen. Mills: "Ze
horen en lezen elke geschiedenis, bekijken de foto's en de video-
opnamen. Ze zien een overdonderend panorama aan verschrikkingen."

Iedereen die betrokken is bij het tribunaal wordt er door geraakt, zegt
Mills, die nog opmerkt dat het verloop onder de VN-medewerkers
ondanks de stress erg laag is en dat er 's avonds en op zondag vaak
wordt overgewerkt. "Iedereen is zich ondanks alles bewust van de
noodzaak van dit tribunaal, van het feit dat we geschiedenis schrijven.
En die voldoening vergoedt veel."

En buitenstaanders? Opvallend zijn de lege stoelen op de publieke tri-
bune. De zittingen zijn openbaar en gratis, maar van de 150 stoelen in
elke rechtszaal zijn er dagelijks gemiddeld nog geen twintig bezet. De
animo voor een bezoek is bijzonder laag en meestal eenmalig.
Buitenland-redacteur Thomas Verfuss van het Algemeen Nederlands
Persbureau ANP voorziet alle Nederlandse kranten van het dagelijks
nieuws, de zittingen, de voorgeleidingen en de uitspraken. Hij begrijpt
de geringe interesse wel. "Het is niet prettig, de laatste weken wordt
het ons ook wel eens te veel. In de ene rechtszaal gaat het over con-
tainers vol lijken, in de andere rechtszaal over massaverkrachtingen."
Maar voegt hij er aan toe: "Je went er uiteindelijk als verslaggever wel
aan. Zoals een verpleegster die veel patiënten ziet overlijden zich dat
ook niet allemaal aan kan trekken."

De Joegoslavische journalist Mirko Klarin van het Balkan-persbureau
Sense lijdt zelfs aan een vorm van beroepsdeformatie en voelt zich
juist opgelucht als hij een getuigenis hoort. Al zijn die nog zo drama-
tisch en pijnlijk. Klarin: "Bij het tribunaal worden de feiten op een rij
gezet. Wordt gekeken wie verantwoordelijk is. Het zou pas verschrik-
kelijk zijn als de waarheid over de oorlog in Joegoslavië niet zou
worden verteld." ●

MEER
Jazz

Meer Jazz Festival

26, 27 en 28 mei Hoofddorp
locatie Raadhuisplein
60 acts op meer dan 10 podia
GRATIS TOEGANG

De Nederlandse Jazz
Lijst

Meer weten? www.meerjazz.nl
VVV Hoofddorp 023 5633390

**Haarlemmermeer,
wat een swing!**

Met o.a. **vrijdag 26 mei**
Mike Del Ferro Trio,
The Handsome Harry Company,
Greenfield, Dutch Palladium Orchestra
zaterdag 27 mei
Haarlemmermeer
Nationaal Big Band Concours,
Jean Shy & The Shy Guys,
Boyd Small, New Cool Collective Band
zondag 28 mei
Highlight Jazz Orchestra,
Jean 'Toots' Thielemans

Commanders in Court

The trial begins of the man accused of overseeing the worst war crime in Europe since World War II

By JAMES GRAFF THE HAGUE

WHEN WAR CRIMES INVESTIGATORS came to the town of Pilica in eastern Bosnia in the autumn of 1996, they knew what they were looking for. Witnesses had told them that on July 16, 1995, Muslim men and boys from the nearby Muslim enclave of Srebrenica had been executed at Pilica's cultural center by units of the Bosnian Serb Army's Drina Corps. Not surprisingly, by the time the investigators arrived, workers at a small telephone exchange housed in the building had conveniently forgotten that it had ever been a cultural center, let alone the site of mass murder.

But behind doors and windows sealed off in badly finished concrete, the investigators found the old movie theater they knew was there. They found the shell casings on the floor of the projection booth. In the cursorily cleaned hall, where some 500 Muslim men and boys were allegedly held, they found blood, hair and skin remnants from the victims staining the walls. They found the biggest blood stains in the crawl space underneath the stage, where desperate captives tried in vain to escape the firestorm of bullets and grenades issuing from the projection slots. And they found a few identification papers, including those of one Ahmet Mujic, born June 5, 1923, and presumably dead on July 16, 1995.

Last week investigator Jean-René Ruez coolly laid out this evidence and much more, methodically documented with photos and artless video tapes, as he testified for the prosecution at the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia in the Hague. At issue is the most notorious war crime in Europe since World War II: the deportation and mass murder that followed when Serb troops overran the United Nations "safe area" of Srebrenica. "This is a case about the triumph of evil," said prosecutor Mark Harmon; its perpetrators "stained the reputation of the Serbian people" and "shattered the lives of generations of Bosnians."

The defendant, General Radislav Krstic, 52, who was promoted from chief of staff to commander of the Drina Corps of the Army of the Republika Srpska in July 1995, stands accused of genocide, crimes against humanity and violations of the customs of war for his command responsibilities over the troops alleged to have done the killing. He has pleaded not guilty. Gaunt and spent, he sat blinking impassively as he watched the prosecution videos: the rows of blindfolds investigators found in a garbage dump near a killing field

ger to improve relations with the West, has criticized the sentence as too harsh and is stalling its promised extradition of Mladen Naletelic, indicted for his alleged role in the ethnic cleansing of Muslims in Mostar.

With two generals in the dock in a single month, the Tribunal has reached a level of effectiveness few would have expected in 1993, when the court was established by the United Nations. Since rendering its first judgment in May 1997, it has sentenced 14 individuals and acquitted two others; appeals are pending. And slowly but surely, the Tribunal has inched up the chain of command.

If Krstic is a symbol of how far the Tribunal has come in that process, he is also a sobering reminder of its limitations. For at Krstic's side in Srebrenica on the evening of July 11, when more than 20,000 Muslim refugees were vainly seeking protection at a U.N. compound, was General Ratko Mladic, overall commander of the Bosnian Serb Army. He and his wartime political boss, Bosnian Serb President Radovan

Karadzic, were both publicly indicted for their role in the Srebrenica massacre in November 1995. Both are thought to have been living in eastern Bosnia since then, but SFOR troops charged with arresting them have assiduously avoided the physically dangerous and politically sticky job of nabbing them.

"It's unbelievable that the might of the superpowers of this world can't track down these individuals," says Graham Blewitt, the deputy prosecutor at the Tribunal. The recent U.S. initiative to post wanted posters in Bosnia offering \$5 million rewards for the capture of Mladic, Karadzic and Yugoslav President Slobodan Milosevic, indicted last year for crimes against humanity in Kosovo, reaps no praise from Blewitt. "It's meant to show something to be done rather than doing it," he says.

There are 16 defendants in custody in the Hague still awaiting their first appearances before the court. Proceedings open this week against three Bosnian Serbs accused of enslaving women in the town of Foca and subjecting them to repeated sexual assault. The Tribunal will set important precedents in international law, and no doubt new defendants will be detained, some from Kosovo. But prosecutors in the Hague are most rankled by the shadow of the absent—Mladic and Karadzic. Until they answer the charges against them, the central piece will be missing from the vexing puzzle of forging peace and justice in the Balkans. —With reporting by Dejan Anas-tasijevic/Vienna and Lauren Comiteau/the Hague

JERRY LAURENCE/AP

up To \$5 Million Reward
Wanted
For crimes against humanity

Slobodan Milosevic
President of Yugoslavia

For genocide and crimes against humanity

Radovan Karadzic

Ratko Mladic

REWARDS FOR JUSTICE
FBI Office Box 96781 • Washington, D.C. 20090-6781 U.S.A.
e-mail: mail@disputards.net • www.disputards.net
1-800-437-0271 U.S.A. Only

WANTED:
General Krstic, top, is standing trial, but the Tribunal's highest-ranking suspects are still at large

outside the village of Lazete; the human bones left behind on a dam embankment near Petkovci, where the prosecution alleges hundreds were killed on July 14, 1995.

Earlier this month Croat General Tihomir Blaskic was sentenced to 45 years in prison—the most severe sentence yet meted out—for his command responsibilities during the murderous assault on Muslim civilians in central Bosnia in April 1993. The new Croatian government, though ea-

Waarom wij doden

De Britse filosoof Jonathan Glover schreef <Humanity: Een morele geschiedenis van de twintigste eeuw>, een onderzoek naar welke moraal toestond dat er zoveel gemarteld en vermoord werd. Zijn collega-filosofen verwijt Glover dat ze niks hebben bijgedragen aan een debat over de bommen op Hiroshima en Kosovo. — Door Sander Pleij

Plotseling, in een rationeel en dik boek van een Britse filosoof, staat er: «Het is nage-noeg zeker dat, terwijl u deze zin leest, op sommige plaatsen mensen worden gedood en op andere mensen worden gemarteld.» Ergens anders schrijft Jonathan Glover: «Terwijl ik dit schrijf, is het eigenlijk wel zeker dat in het Bosnische stadje Cerska mensen worden verminkt, verkracht en gedood.»

Niet bepaald het taalgebruik dat je verwacht van een eminent filosoof en hoogle-
raar. Maar Jonathan Glover heeft genoeg van de ivoren toren. Hij heeft een boek geschreven waarin uitgebreid staat beschreven

Jonathan Glover

waar en hoe in de vorige eeuw is gemarteld en gedood. Het is een boek waar je soms het einde van de alinea zoekt voor de eerste zin te hebben uitgelezen. De wreedste martelingen staan gedocumenteerd. Glover wil nadenken over de vraag in hoeverre er een moraal bestond in de eeuw die superbeulen als Stalin, Hitler, Mao en Pol Pot hun gang liet gaan. En waarom ook de Verenigde Staten en Engeland er niet voor terugschrokken om massaal burgers te vernietigen. Hij vraagt zich af hoe het komt dat na het sterven van de laatste externe moralist – God – de filosofie niet wezenlijk bijdroeg aan de totstandkoming van een nieuwe moraal.

In Londen zitten we in een heel klein en donker kamertje. Ik lees Glover zijn eigen

regels voor: «Met hun verzuim zijn filosofen die slechts met elkaar in debat gaan deels verantwoordelijk voor het klimaat van ontwijkend denken dat bijdroeg aan Hiroshima.»

U hebt een aanklacht geschreven, zeg ik, tegen de filosofen van de twintigste eeuw.

Dat vindt hij iets te prompt gesteld. «Een aanklacht is te sterk gezegd.» Hij wacht een paar tellen en begint dan: «Ik denk dat filosofen een aantal zaken proberen te cultiveren: *clear thinking*, rationele discussies, fundamentele ethische en politieke kwesties. En dat, speciaal in deze tijd, ze worden gedwongen te professionaliseren. Aan de universiteit wordt steeds meer druk uitgeoefend om artikelen te publiceren in wetenschappelijke bladen en deel te nemen aan conferenties met andere filosofen. Alles is gericht op het uitbouwen van de academische carrière en er wordt nauwelijks op aangedrongen zich ook tegen het grotere publiek te richten.

Filosofie bestaat voor een deel uit persoonlijke overtuigingen en voor een deel uit debatten, argumenten en standpunten. Daarom zou de sociale rol van filosofen moeten zijn: communiceren met het publiek. Wat is anders het nut van het werk?»

Overal staan boeken, overal liggen papieren. Verder wordt de ruimte voornamelijk gevuld door een groot bureau en Glovers volle buik. Zijn secretaresse zit zo ongeveer in een kast. Anderhalve meter achter het raam is de blinde, bakstenen muur zichtbaar van een groter gebouw van King's College. Hier is Glover directeur van de faculteit voor *Medical Law & Ethics*.

Daarnaast heeft hij bij tijd en wijle zitting in werkgroepen die de Engelse regering of de Europese Commissie adviseren omtrent kwesties als kunstmatige voortplanting,

abortus en euthanasie. Zijn vorige boeken droegen titels als: *Responsibility, Causing Death and Saving Lives, What Sort of People Should there Be?* en *I: Philosophy and Psychology of Personal Identity*.

Hij vertelt waarom zijns inziens in de twintigste eeuw zo vaak burgers doelwit in oorlogen werden.

«Ik denk dat aan het begin van de eeuw meeste Europeanen eigenlijk dachten dat met het vorderen van de beschaving oorlog een langzaam verdwijnend fenomeen was geworden. Was er toch oorlog, dan was me-
gewend dat er *rules of war* waren, zoals: burgers worden niet gedood. Desgevraagd zouden de meeste soldaten en politici in 1914 hebben verklaard er zelfs niet van te dromen om burgers opzettelijk als doelwit te nemen.»

Maar, is Glovers stelling, de Eerste Wereldoorlog verandert alles. Eerst proberen de Duitsers Engeland te isoleren. De Engelsen leggen als tegenmaatregel een blokkade rond Duitsland. Die is niet echt effectief, maar wordt dat wel wanneer de Amerikanen gaan meedoen. Uiteindelijk — pas in maart 1919 wordt de boycot opgeheven — sterven vele honderdduizenden Duitse burgers aan hongersnood of gebrek aan medicijnen.

«Daar», zegt Glover, «belandden de Geallieerden geleidelijk in de situatie waarin ze daadwerkelijk en bij hun volle verstand burgers doodden door ze te laten verhongeren. Dat had eenmalig kunnen zijn, maar in de Tweede Wereldoorlog komt het moment dat de Engelse bombardementen op Duitse militaire doelen ineffectief blijken. Er moet een keuze worden gemaakt: stoppen of overgaan op burgerdoelen — het zogenaamde *area bombing*. Wat mij trof was dat dan Sir Arthur Harris, hoofd van het Britse Bomber

My Lai, 1968

Command en voorstander van *area bombing* zich verdedigt door te zeggen: 'De boycot in de Eerste Wereldoorlog doodde 800.000 burgers. Als dat geaccepteerd was, wat is er dan mis met wat wij nu aan het doen zijn?'»

Dat is niet het enige verband. Glover somt op hoe vervolgens generaal Curtis LeMay, van de United States Airforce het *fire bombing* van Japanse steden rechtvaardigt; die gebruikt weer het argument dat wat hij doet niets anders is dan wat de RAF net in Duitsland heeft gedaan. Nog weer even later wordt het gooien van de atoombom overwogen. In het comité dat moet bepalen of dat juist is, zegt een lid: dit verschilt niet echt, we gaan niet méér mensen doden dan met *fire bombing*.

«Ik wil maar zeggen dat *slippery-slope*-argumenten bij gruweldaden veel kracht kunnen hebben. Een kleine boycot leidt tot zwaardere bombardementen, wat leidt tot het weer zwaardere *fire bombing*, wat leidt tot

de atoombom. Er ligt daar echt een causaal verband.»

Bombarderen is ook makkelijker. Van grotere afstand meer mensen in een klap wegvagen is gemakkelijker dan een individu op het slagveld neermaaien. Toen in Vietnam honderdtwintig infanteristen van de Amerikaanse Charlie Company in vier uur tijd zo'n vijfhonderd inwoners van het dorpje My Lai afslachtten, werd hun actie uiteindelijk veroordeeld als een oorlogsmisdaad.

Ondertussen werden dagelijks vele dorpjes net als My Lai bedolven onder bommenregens die niet minder slachtoffers maakten.

«Omdat het moeilijker is iemand van dichtbij te vermoorden dan van een afstand, maken we een moreel onderscheid. Terwijl het natuurlijk net zo erg doodgaan is door een bom als door een bajonet. Maar het gevaar van de moderne technologische oorlog is dat het psychologisch makkelijker wordt

om mensen te doden. Wat we van de Golfoorlog op de televisie zagen, was in feite vooral: *niet* mensen die werden gedood. Computerspelletjes. Het was een schok toen we op ons televisiescherm opeens dode mensen zagen, die een getroffen schuilkelder in Bagdad werden uitgedragen.»

Bombardementen op Irak vinden nog maandelijks plaats. Op dit moment gaan in het land van dictator Saddam Hoessein baby's dood omdat ze door een boycot van de VS niet de juiste medicijnen krijgen. Wie voelt zich verantwoordelijk voor de dood van wie?

Hoe meer raderen er in de machine komen, hoe groter de fragmentatie van verantwoordelijkheid wordt. Daarom, zegt Glover, is de filosoof nodig.

«Het is een taak voor filosofen om mee te denken over een nieuwe ethische code die ons tegen de zwakke punten in onze psychologie beschermt. Een ding waarover we

'Meer druk op Belgrado'

Door onze diplomatiek redacteur DEN HAAG, 21 AUG. Nederland moet de regering in Belgrado onder druk zetten via de Verenigde Naties en de Europese Unie, om te zorgen dat de vier in Joegoslavië aangehouden Nederlanders een eerlijk proces krijgen. Ook zouden de Russische en de Griekse regering, die goede contacten met Belgrado onderhouden, kunnen worden gevraagd te bemiddelen.

Deze aanbevelingen staan op een lijst met opties die hoge ambtenaren van Buitenlandse Zaken de afgelopen weken hebben ontwikkeld voor minister Van Aartsen. De vertrouwelijke lijst van mogelijke maatregelen tegen Joegoslavië, twee A-viertjes lang, moet nog door de bewindsman worden goedgekeurd, maar lekte afgelopen week uit via de Wereldomroep.

Volgens een woordvoerder van Buitenlandse Zaken betreurt het ministerie het uitlekken van de mogelijke maatregelen, maar is het tegelijkertijd „ook niet zó erg” dat de „losse gedachten” bekend zijn geworden. „Het gaat niet om een scenario of een plan”, aldus de woordvoerder.

De grote fracties in de Tweede Kamer hebben herhaald dat zij het zouden toejuichen indien Nederland de druk op Joegoslavië opvoert. Van Aartsen zei vorige week dat hij „alles uit de kast wil halen” om te zorgen dat de vier Nederlanders een eerlijk proces krijgen en om Belgrado internationale regels te laten respecteren, zoals het toelaten van familiebezoek. Vorige vrijdag heeft Nederland in dit verband de Russische regering rechtstreeks om hulp gevraagd.

In de inventarisatie van mogelijk

ke stappen worden verder genoemd: een tragere afhandeling van Joegoslavische visumaanvragen, scherpe kritiek van premier Kok op Joegoslavië in gesprekken met buitenlandse partners, een negatief reisadvies aan Nederlanders voor Montenegro en rest-Joegoslavië en – mocht de zaak helemaal vastlopen – een missie naar Belgrado van oud-ambassadeur H. Wijnandts, een gepensioneerd top-diplomaat die de Balkan goed kent.

De voor zo'n missie in de publiciteit genoemde naam van oud-premier Lubbers komt volgens de woordvoerder van Buitenlandse Zaken niet voor op de lijst. Ook is niet aanbevolen in het uiterste geval de diplomatieke relatie met Belgrado te verbreken, „want dat zou je eigen mogelijkheden juist beperken”.

VRIJDAG 18 AUGUSTUS 2000

Zaak 'Vier van Belgrado' Van Aartsen uit kritiek op Joegoslavië

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 18 AUG. Minister Van Aartsen (Buitenlandse Zaken) heeft vanmiddag verklaard dat de vier Nederlanders die in Belgrado worden vastgehouden op verdenking van terroristische activiteiten, er „slecht aan toe zijn”.

Op een persconferentie op zijn departement zei hij dat de Joegoslavische regering zich met haar optreden „internationaal te kijk zet”. De minister wees op drie zaken die volgens hem onacceptabel waren. Ten eerste was het gedrag van de grenspolitie bij de arrestatie van het viertal „zeer, zeer fors” geweest. Ook het feit dat de vier mannen in isoleercellen worden vastgehouden is onaanvaardbaar, terwijl hij bovendien het feit laakte dat de vier zich tijdens hun eerste verhoor afgelopen week niet mochten laten bijstaan door hun advocaat.

Van Aartsen deed zijn uitlatingen na een onderhoud met de zaakgelastigde in Belgrado, K. Klompenhouwer, die als enige Nederlander tot dusverre met de vier mannen heeft kunnen spreken. Er is altijd een rechter-commissaris bij aanwezig. Tot dusverre is de video overigens door de rechter-commissaris niet aan het bewijsmateriaal toegevoegd. Het ministerie van Defensie heeft intussen een reisverbod ingesteld voor militairen om Joegoslavië privé te bezoeken. Het verbod geldt voor onbepaalde tijd en is ingegeven door de recente reeks van arrestaties van buitenlanders in Joegoslavië, waaronder OVSE-personeel en de vier Nederlanders in Belgrado.

De Nederlanders kregen gisteren voor het eerst bezoek van hun Joegoslavische advocaten. De advocaat Zoran Jovanović bezocht de Nederlander Van Iersel. Hij noemt diens gezondheid op dit moment goed, maar Van Iersel zou na zijn arrestatie zijn geslagen. „Hij zei na zijn arrestatie pijn in zijn rug te hebben gekregen.” Een 'bekenentenis' die het viertal

eind juli op de Joegoslavische televisie afgelegde is volgens Jovanović onder druk verkregen. Daarbij verklaarden de vier de Joegoslavische president Milošević te hebben willen ontvoeren in een skibox of hem eventueel ook te hebben willen vermoorden. Voor de onderzoeksrechter van de rechtbank in Belgrado hebben de vier de beschuldigingen ontkend. Jovanović: „Ze zijn overduidelijk onder druk gezet.”

Ook Van Aartsen verklaarde vanmorgen dat het wel vaststond dat die 'bekenentenis' onder dwang was afgelegd. De bewindsman hield ook het feit dat de verdachten in strijd met de Weense Conventie nog altijd niet met hun advocaten onder vier ogen hadden kunnen spreken. Er is altijd een rechter-commissaris bij aanwezig. Tot dusverre is de video overigens door de rechter-commissaris niet aan het bewijsmateriaal toegevoegd. Het ministerie van Defensie heeft intussen een reisverbod ingesteld voor militairen om Joegoslavië privé te bezoeken. Het verbod geldt voor onbepaalde tijd en is ingegeven door de recente reeks van arrestaties van buitenlanders in Joegoslavië, waaronder OVSE-personeel en de vier Nederlanders in Belgrado.

HET FINANCIËLE DAGBLAD

Milosevic maakt van Montenegro nieuwe brandhaard

Westen heeft geen trek in nog een Kosovo

President Milosevic heeft voor 24 september verkiezingen aangekondigd en hiermee is aan politieke tegenstanders een kleine kans gegeven om zich van zijn regime te bevrijden. Een deel van de oppositie zou deze verkiezingen het liefst boycotten: Milosevic heeft vorige maand de grondwet gewijzigd en hierdoor de weg vrijgemaakt voor een nieuwe ambstermijn, waar hij normaal gesproken geen recht op zou hebben. Tegelijk maakte hij langs deze weg een eind aan de formeel gelijkwaardige status van het lastige Montenegro binnen de Joegoslavische federatie. Ook de Montenegrijnse regering heeft daarom gezegd niet aan de verkiezingen te willen meewerken. Madeleine Albright, de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, heeft boycots in sterke bewoordingen afgeraden. Als de bevolking haar eigen lot wil bepalen, heeft zij daartoe thans de gelegenheid, aldus Albright. De verkiezingen bieden volgens haar de mogelijkheid om Milosevic' beleid van isolement en etnische haat' af te wijzen.

De grote vraag is echter of dit ook

Veel Serviërs zien geen democratische manier om Milosevic kwijt te raken

werkelijk zal gebeuren. Natuurlijk hebben de kiezers in Servië en Montenegro alle reden om te rekenen met de man die al zo lang oorlogen en moordpartijen op de Balkan heeft veroorzaakt. Zelfs felle Servische nationalistische kandidaten die zich van hetzelfde vocabulaire bedienen als Milosevic, moeilijk als een alternatief gelden.

Door het feit dat Draskovic met Kostunica heeft gebroken en ook de extreem-nationalistische Radicals van Vojislav Seselj met een eigen kandidaat komen, is de kans op een zege van de Alliantie sterk gedaald. Ook het besluit van Montenegro om niet mee te doen, betekent een gevoelige verzwakking van de oppositie.

Te vrezen valt verder dat Milosevic de weken die aan de verkiezingen voorafgaan, zal benutten om Montenegro en zijn hervormingsgezinde president Djukanovic met geweld aan de ketting te leggen. Angst dat het Westen met een nieuwe oorlog zal antwoorden hoeft hij voorlopig niet te hebben: de internationale gemeenschap heeft de handen vol aan het handhaven van de rust in Kosovo. En treedt het Westen wél op, dan zou dit voor veel Serviërs een extra reden kunnen zijn om wederom op Milosevic te stemmen.

HANS VAN DER MEULEN

J.W. van der Meulen maakt deel uit van de afdeling onderzoek van het Instituut voor internationale betrekkingen Clingendael in Den Haag.

hekelt arrest Belgrado-vier

Van onze verslaggever DEN HAAG

Joegoslavië heeft met de arrestatie van vier Nederlanders vorige maand het internationale recht met voeten getreden. Dit heeft minister Van Aartsen van Buitenlandse Zaken vrijdag in Den Haag gezegd. Hij noemde het onacceptabel dat de autoriteiten wekenlang hebben verzaakt de Nederlandse regering en de familie van de vier in te lichten, en al die tijd geen advocaten tot hen toelieten.

‘Dat is in strijd met alle rechtsregels en de Weense conventie’, zei de deze week van vakantie teruggekeerde minister. Hij noemde de beschuldigingen van de Joegoslavische autoriteiten dat de vier Milosevic hadden willen ontvoeren of vermoorden ‘te bizar voor woorden’.

Premier Kok sloot zich vrijdagmiddag tijdens zijn eerste persconferentie na het zomerreces aan bij de woorden van de minister.

Van Aartsen sprak gisteren ook met familieleden van de vier. Hij verzekerde hun dat Nederland 'alles uit de kast blijft halen' om te bewerkstelligen dat de vier een correcte procedure krijgen. Ook verlang hij van de Joegoslavische autoriteiten dat zij hun belofte gestand doen de familieleden visa te geven om de mannen te bezoeken.

Deze week kregen de Nederlandse zaakgelastigde Klompenhouwer en advocaten voor het

eerst toegang tot de vier vroege op 18 juli werden gearrest in het grensgebied van Ser Montenegro. De mannen c nen alle beschuldigingen. gen op 31 juli onder dr bekenentissen te hebben a op een door Joegoslaven ge te videoband.

De minister zei dat de vier nen nu redelijk worden deld. De lichamelijke ge van de 'zeer, zeer forse a door de grenspolitie tijdens hun arrestatie zijn grote verdwenen.

Van Aartsen wilde niet z of de mannen zijn geslagen. hun wekenlange isolering, w zij geen contact konden h met regering, familie of ad ten, is op zichzelf al een vor mishandeling.'

Volgens de minister heb vier nu steeds niet in vr kunnen praten, omdat er b gesprekken vertegenwoor van de regering aanwezig w Daarom kan hij zich nog oordeel vormen over de pre omstandigheden waonde werden gearresteerd. De ma hadden messen bij zich, en droegen militaire uniformen video-opnamen die werde toond op tv.

De vier zijn al veroordeel dertig dagen cel wegens ill grensoverschrijding, een str zij er inmiddels op hebben z Zij worden beschuldigd van risme, waarop maximaal vi jaar cel staat.

Bom in Pristina treft kantoren alle partijen

AP, Reuters, AFP PRISTINA

Een explosie heeft vrijdagochtend zware schade aangericht aan de kantoren van politieke partijen die in hetzelfde gebouw zijn gehuisvest in het centrum van Pristina, hoofdstad van de Servische provincie Kosovo. Bij de explosie raakten twee personen lichtgewond. Een vrouw liep snijwonden en kneuzingen op, terwijl andere aanwezigen in een shocktoestand raakten.

Bij de aanslag werden de kantoren van een etnisch Turkse partij en een Bosnische Moslimpartij, die de kleinste minderheidsgroepen in de Joegoslavische provincie vertegenwoordigen, het zwaarst beschadigd. De getroffen partij-kantoren, van onder andere de vertegenwoordigers van de etnische Albanëzen en Serviërs, zijn in het gebouw ondergebracht door de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE).

Het hoofd van de VN in Kosovo, Bernard Kouchner, zei dat hij niet wist of de Turkse partij het doelwit was. 'In het gebouw zitten de vakbonden, alle partijen, de Serviërs – iedereen.'

Kouchner zei hij dat 'het centrum voor democratie' het doelwit van de aanslag was geweest en hij zei hierover 'niet verbaasd' te zijn. Hij zinspeelde er bovendien op

dat nog wel meer aanslagen zullen volgen voor er op 28 oktober in Kosovo de eerste vrije gemeenteraadsverkiezingen onder VN-toezicht worden gehouden.

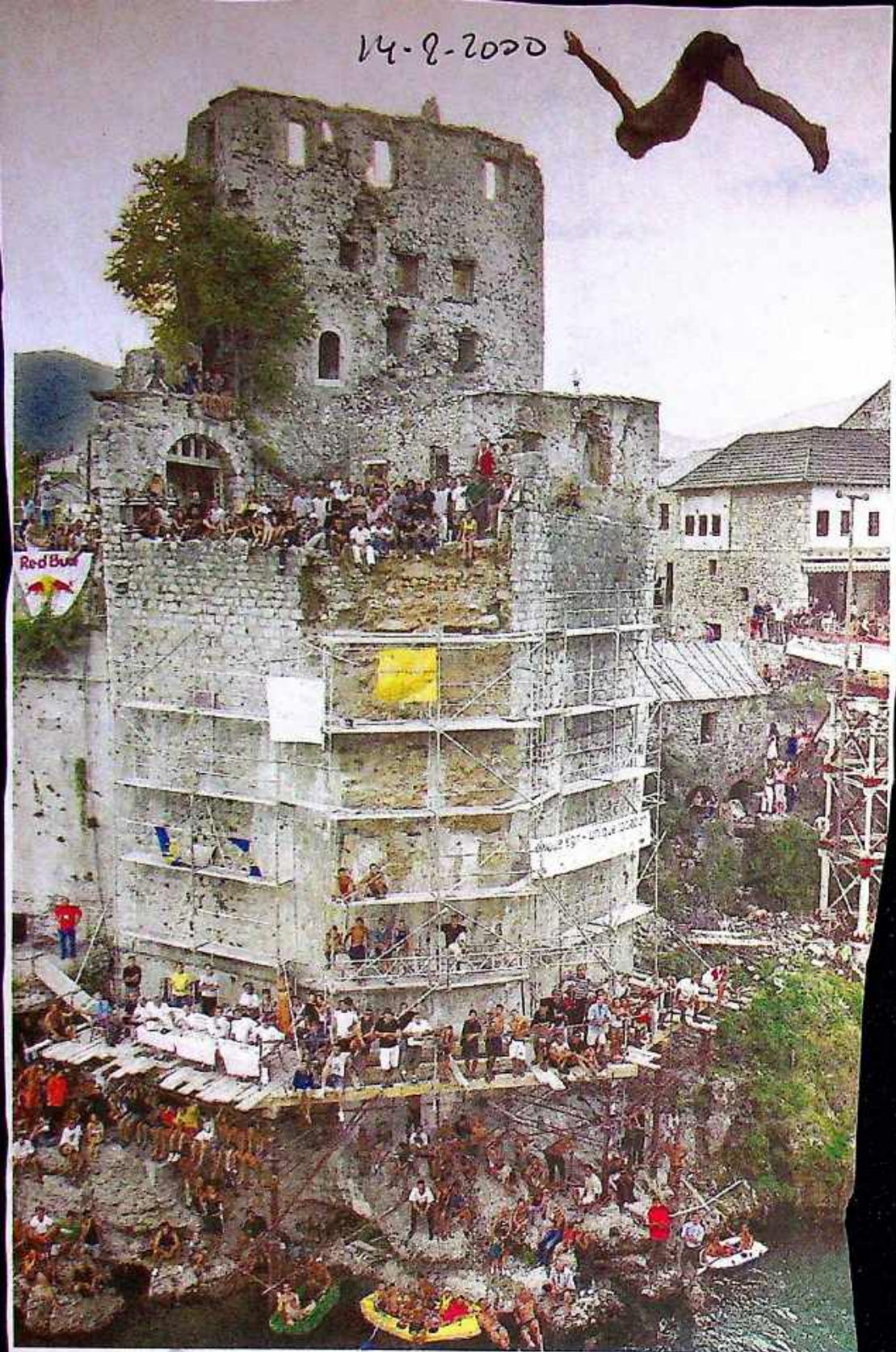
Agenten van de VN-politie en NAVO-militairen zetten de straten rond het gebouw na de explosie af. Ruiten in de omgeving van het pand sneuvelden door de klap.

Het hoofd van een Joegoslavisch regeringskantoor dat eveneens in het gebouw is gevestigd verklaarde tegenover het staatspersbureau Tanjug dat de explosie voor hem en zijn medewerkers was bedoeld. Deze Stanimir Vukicević beschuldigde de VN-missie. Unnik en de KFOR-troepen er van niets te doen om de veiligheid te garanderen.

Na de aanslag kreeg de politiebericht over een andere bom die dreigde te ontploffen. De straat werd afgezet, maar de bom werd niet gevonden.

Kouchner zei vrijdag dat de Joegoslavische verkiezingen van 24 september in Kosovo de veiligheidssituatie zullen destabiliseren en het politieke proces waarin wordt gewerkt aan de democratie zullen verstoren. Hoewel Kosovo onder internationale bestuur staat, maakt het nog steeds deel uit van Joegoslavië. Een maand na de Joegoslavische verkiezingen vinden de eerste vrije gemeenteraadsverkiezingen plaats onder VN-toezicht.

14-8-2000

MOSTAR - Een deelnemer aan de duikwedstrijd in het Bosnische Mostar springt in de Neretva. De wedstrijd werd vroeger gehouden vanaf de eeuwenoude brug, maar die werd in 1993 kapotgeschoten. (Foto Reuters)

BELGRADO

12 Aug 2000

Vader rekent op snelle vrijlating van zijn zoon

[• Vervolg van pagina 1] Bijna twee weken lang, sinds Joegoslavië de arrestatie bekendmaakte, heeft Nederland aangedrongen op toegang tot de vier mannen. Joegoslavië is daartoe volgens Den Haag op grond van internationale verdragen verplicht. De beschuldiging van „zware criminele misdrijven” noemt de woordvoerder van het ministerie „een rare term en heel vaag”. Op de Joegoslavische televisie werd na de arrestatie een grote verzameling messen getoond die het viertal bij zich zou hebben gehad.

De Nederlandse ambassade in Belgrado heeft de informele hulp ingeroepen van het Rode Kruis en van andere ambassades. Volgens Den Haag bestaat er veel contact met Groot-Brittannië en Canada. Van die landen zijn ook recent burgers in Joegoslavië gearresteerd. Zij kregen vrij snel toestemming voor bezoek van de autoriteiten. Ook de Verenigde Naties hebben inmiddels geïnstemd bij Joegoslavië over het niet naleven van internationale verdragen

met betrekking tot gevangenen. T. van Schaik, de vader van de gedetineerde Bas, reageerde gisteren relativerend op de berichten: „Wat er allemaal wordt verteld is mooi, maar ze zijn nog steeds niet bezocht.” Van Schaik houdt met de mogelijkheid rekening dat het strafrechtelijke onderzoek in Joegoslavië niets oplevert en dat zijn zoon spoedig vrij komt: „Als je 24 uur in een auto hebt gereden (de reis van Nederland naar Joegoslavië), kun je toch niet veel meer uithalen zou ik denken.” Toen de vier Nederlanders twee weken geleden voor de Joegoslavische televisie werden gepresenteerd, beschuldigde minister Matić van Informatie ze van terroristische plannen. Zo zouden ze president Milošević in een skibox hebben willen ontvoeren of zijn hoofd via de post naar president Clinton toe willen sturen, zoals een van de Nederlanders op videobeelden verklaarde. De omgeving van de vier zegt dat de jongens op weg gingen voor een survivalvakantie in de Balkan.

Eerste contact met Nederlanders Viertal in Belgrado maand langer vast

Door een onzer redacteurs

2000

DEN HAAG, 15 AUG. De hechtenis van de vier Nederlanders die in Belgrado vastzitten, is met een maand verlengd. De Nederlandse zaakgelastigde K. Klompenhouwer heeft vanmorgen voor het eerst een gesprek kunnen voeren met de vier. Zij zitten vast op verdenking van plannen voor moord op de Joegoslavische president Milošević.

Het gesprek van de zaakgelastigde met de vier was bij het ter perse gaan van deze krant nog niet afgelopen.

De mededeling over de vervengde hechtenis kwam vanochtend van de Joegoslavische advocaat, Z. Jovanović. Jovanović meldde voorts dat de vier al in het weekeinde zijn voorgeleid aan de rechter-commissaris in Belgrado. De advocaat zelf mocht daarbij niet aanwezig zijn. „Dat is vreemd”, aldus Jovanović.

Het is nog altijd niet duidelijk hoe de aanklacht luidt tegen de vier mannen, die in juli aan de grens met Montenegro werden opgepakt. Volgens Jovanović zou het kunnen gaan om een beschuldiging van terrorisme of andere misdrijven.

De rechter-commissaris zal nu naar verwachting getuigen horen alvorens te besluiten of hij zal doorgaan met vervolging of niet. Het is niet duidelijk wanneer hij daarmee gereed zal zijn.

Klompenhouwer sprak gisteren voor het eerst direct met de Joegoslavische minister van Justitie,

om avonturiers gaat en niet om professionele agenten die een serieuze aanslag op Milošević hadden beraamd, zoals de Joegoslavische autoriteiten stellen. Veel waarnemers leggen ook een verband tussen de affaire en de Joegoslavische verkiezingen, die op 23 september worden gehouden.

Minister Van Aartsen (Buitenlandse Zaken) liet gisteren in een schriftelijke verklaring weten dat hij de toezegging van de Joegoslavische regering verwelkomde. Hij hekelde echter het feit dat het zo lang duurde voor Belgrado het Nederlandse verzoek honoreerde. „Ik constateer dat het veel te lang heeft geduurd voordat we die toegang kregen”, aldus Van Aartsen. „Dat is onacceptabel en niet overeenkomstig de internationale verplichtingen van Joegoslavië.

De Joegoslavische televisie presenteerde eind juli beelden van de vier mannen, waarbij een van hen verklaarde dat hij en zijn metgezellen van plan waren geweest om president Milošević zo mogelijk te ontvoeren en in een ski-box uit Joegoslavië te ontvoeren. Eventu-

Nederlanders in Joegoslavië nog niet bezocht

2000

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 14 AUG. De Nederlandse zaakgelastigde in Belgrado zou vanmiddag om 13.00 uur een gesprek hebben met de Joegoslavische minister van Justitie, Petar Jojić, over de vier Nederlanders die worden vastgehouden op verdenking van het beramen van een aanslag tegen president Milošević. Zaakgelastigde K. Klompenhouwer heeft de vier zelf nog altijd niet kunnen bezoeken, hoewel vrijdag bekend werd dat Belgrado toestemming had gegeven voor een bezoek op korte termijn. De vier mannen, die vorige maand werden opgepakt bij de grens met Montenegro, zijn inmiddels al veroordeeld tot een straf van ten minste dertig dagen wegens illegale grensoverschrijding. Het staat nog niet vast of en, zo ja, hoeveel straf ze krijgen in verband met de vermeende plannen voor de aanslag op Milošević.

Vredessplijten

Laten Nederlandse schrijvers door het schrijven van een open brief over Srebrenica eindelijk eens iets van geëngageerdheid zien, is het weer niet goed. Dat ze onvoldoende van de hoed en de rand zouden welen, staat nergens op, want het was hen er juist om begonnen, dat we allemaal, inclusief zichzelf, specifieke informatie krijgen om te kunnen vaststellen waar de echte verantwoordelijkheden liggen. Wat onder ons tot nog toe bekend is geworden, valt in het niet bij bijvoorbeeld het overzichtsrapport van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties. Daarin gaat Kofi Annan diep door het stof, wanneer hij schrijft wat er binnen deze organisatie met betrekking tot Bosnie is misgegaan.

Aan het gruwelijke fiasco van Srebrenica ligt een grenzeloze naïviteit ten grondslag. Hansje uit Bobsesland verdraaid in een slangenkui, frsgewassen en lichtbewapend het veld ingestuurd tegen harde soldaten met zwaar oorlogsmateriaal, aangevoerd door vastberaden misdadigers. Meer dan zeventuizend mensen gingen onder de ogen van hun Nederlandse beschermers op dodentransport. De machteloze toekijkers was zelfs niet geleerd, hoe in noodsituaties nog mensenlevens zijn te redden door administratieve fatislicities, zoals in de Tweede Wereldoorlog gebeurde. Er was geen scenario voor een verkeerde atlopp. Ten einde raad werd besloten een veilige atlopp van de Nederlandse soldaten te laten prevaleren boven hun oorspronkelijke beschermende taak. Het luidruchtige leest, toen dat was gelukt, meegewierd door de premier en de kroonprins, was natuurlijk schameerloos. Maar de grote vraag blijft, of van democratische verkiezingen van eigen landgenoten nog in de waagschaal duven te stellen voor vredesstaken ver van huis. De recente technologisch gevorderde Balkan-oorlog, die beslist geen grondoorlog mocht worden, markeert een grens.

Zijn er dan geen mensen die hun leven willen wagen voor hun verre naasten? Onderzoek en praktijkering wijzen uit, dat ze te vinden zijn in alle geleidingen van de samenleving, bepaald door zowel genetische aanleg als door een sociaal gericht opvoeding. Een nieuwe wereldorde en de handhaving daarvan hoeven geen utopie te blijven als politici de risico's voor vredessoldaten serieus nemen en zoveel mogelijk beperken. Ook daarom mag Srebrenica geen vragen laten liggen.

Bert van Duijn

Reisverbod Joegoslavië

Defensie bang dat militairen worden opgepakt tijdens een vakantie op de Balkan

Joegoslavië
redactie politiek

DEN HAAG - Nederlandse militairen mogen niet meer zonder toestemming op privé-bezoek in Joegoslavië. Het ministerie van defensie wil zo voorkomen dat personeel op de Balkan in de problemen komt.

„We moeten niet hebben dat militair personeel door de Joegoslavische autoriteiten wordt ingerekend en misbruikt voor propagandadoelen”, zegt een woordvoerder van het ministerie.

Meer nog dan door de arrestatie van het Nederlandse survival-viertal, is de maatregel ingegeven door het oppakken van vier Britse en Canadese medewerkers van de Europese veiligheidsorganisatie OVSE in Montenegro.

Hoewel onder militairen de belangstelling voor een reis naar de

Federale Republiek Joegoslavië niet groot is, houdt Defensie er rekening mee dat personeelsleden op bezoek gaan bij kennissen die zij maakten bij vredesmissies in het gebied. Ook landmachtmilitairen die op dit moment zijn gestationeerd in Bosnië, reizen tijdens hun verlof weleens rond.

Tijdens de koude oorlog was het militairen verboden naar de landen van het Warschau Pact te reizen. De beperking die Defensie gisteren afkondigde is gebaseerd op een latere regeling, een koninklijk besluit uit 1997. Daarin staat een lijst verboden landen: Libië, Syrië, Irak, Iran, Noord-Korea, Soedan en ook de vroegere sovjetrepublieken Oekraïne en Rusland. Daaraan wordt Joegoslavië nu toegevoegd.

Defensie kon niet verklaren waarom Rusland en Oekraïne nog steeds op de verbodlijst staan. Ook de militaire vakbond AFMP begreep dat niet. Rusland en Oe-

kraïne zijn als Partners Vrede geassocieerd met burgerpersoneel. Defensie hen wel af naar het gegaan. De leiding van de macht hoopt dat ook directieleden van militairen af het risico in Servië of Mo te worden opgepakt.

Amnesty hekelt geweld politie tegen Roma

BERN - Amnesty International heeft de alarmklok geluid over het politiegeweld in Bulgarije tegen jeugdige Roma. De mensenrechtenorganisatie brengt vandaag een rapport uit met tal van voorbeelden van geweld tegen jongeren, die door toedoen van agenten zwaargewond raakten. In Bulgarije wonen 800.000 tot 1,5 miljoen Roma, die stelselmatig blootstaan aan intimidatie en mishandeling door de politie. Velen doen uit angst voor vergelding geen aangifte. Amnesty roept de regering in Sofia op structurele maatregelen te nemen tegen het politiegeweld.

29-7-2000
'Ondanks ons Latijnse alfabet en westerse gedrag worden we door ons geloof steeds gestigmatiseerd als achterlijk en anti-westers.' Els de Groen sprak in Kosovo met schrijver Teki Dervishi en schrijver-politicus Rexhep Qosha.

Teki Dervishi

Kosovaarse schrijvers over het Westen

Prishtina, stad zonder adressen

In hetzelfde hoge glazen gebouw waarin de Unmik (United Nations Mission in Kosovo) zetelt, huist ook de Osce (Organisation for Security and Cooperation in Europe). De Nederlandse ambassadeur Everts werkt voor beide: hij is tweede man na Kouchner, speciaal vertegenwoordiger van Kofi Annan, én hoofd van de Osce-missie in Kosovo. Daan Everts verbaast zich over de waarschuwingen die ik kreeg voordat ik naar Kosovo reisde. 'Natuurlijk zijn er spanningsgebieden zoals in Mitrovica. Maar als je de situatie met die van een jaar geleden vergelijkt, is er een enorme vooruitgang.'

We steken de straat over om ergens te gaan lunchen. Everts vermorst geen moment van zijn tijd. 'Ik heb al in geen drie jaar meer vakantie gehad', zegt hij lachend. Het was in Amsterdam dat ik hem voor het eerst ontmoette, naar aanleiding van mijn boek *De bruidskogel* over Albanië. Als voormalig ambassadeur in dat land heeft Everts grote belangstelling voor de Albanese cultuur. Overigens is me al eerder gebleken dat 'Balkandiplomaten' een duidelijke fascinatie voor hun werkplek ontwikkelen en dieper in de geschiedenis graven dan ze misschien zouden hoeven. De regio werkt verslavend. Als Osce-ambassadeur moet Everts de etnische groepen in Kosovo bij elkaar brengen en tot samenwerken verleiden.

Everts: 'Ik werk met Albanen, Serviërs, Turken, Roma en Askali. Dat zijn Roma die zich voor Albanen uitgeven. Hoewel de Turken een kleine minderheid vormen, is het goed dat ze meedoen. Voorwaarde was dat hun taal in het openbaar mag worden gebruikt. Dat gunstige bericht kon ik hun onlangs gaan brengen. Ook de omgang met Roma verbeterd. Het grootste probleem zijn de Serviërs. Ik begrijp dat de Albanen die het liefst zien verdwijnen. De Serviërs beseffen dat hun

Dervishi: 'Europa is anti-Albanes'

aantal te gering is om een rol van betekenis te spelen. Dat gegeven buit Milosevic uit. Hij is het die de agressie bij Albanen aanwakkerd door hun informatie over krijgs- en burgergevangenen in Servië te onthouden. Hij tart de Albanen, die zich afreageren op Serviërs, wat Milosevic dan weer aangrijpt om te kunnen zeggen: 'Zie je wel, wat een beesten! Maar ik zal jullie beschermen!' In werkelijkheid echter stelt hij zijn eigen landgenoten doelbewust bloot aan agressie. Aanvankelijk hoopten de Serviërs dat Unmik binnen een jaar uit Kosovo was verdwenen, maar

De vier 'lieve' jongens

En wat nu als deze vier merkwaardige jongelui er zomaar in waren geslaagd Milosevic te doden of te ontvoeren? Zouden we ze dan nog steeds als wat naïeve amateur-rambo's beschouwen, die door een spel van het lot een plaats in de geschiedenis hebben gekregen, of zouden we ze als regelrechte helden hebben ontvangen, die op hun een-tje bewerkstelligd hebben waartoe zo'n machtige organisatie als de Navo niet in staat was? De verwijdering van Milosevic is immers verklaarde politiek van het Westen.

Nu is het flauw om direct tegen te werpen dat de jongelui helemaal niet van zins waren iets dergelijks te ondernemen, wat ik overigens onmiddellijk geloof. Niet omdat ik ervan uitga dat deze 'lieve' jongens daartoe op zich niet in staat zouden zijn, omdat zij zulke 'lieve' jongens zouden zijn. De meeste moordenaars van politici waren juist heel lieve jongens, om die term dan maar te blijven gebruiken. Lucceni, die keizerin Elizabeth ('Sisi') met een scherp driehoekig vijltje in 1898 doodstak, was een brave idealist die meende dat hij de mensheid diende door een 'gekroond hoofd' te doden. Gravilo Princip, die op 28 juni 1914 de Oostenrijkse troonopvolger Frans Ferdinand en zijn gemalin Sophie vermoordde, was een romantische schooljongen die droomde van de Servische eenheid, en de zuivere liefde. Juist lieve jongens zijn misschien wel de enigen die bereid zijn zo'n risicovolle persoonlijke daad te stellen.

Ik geloof in de onschuld van het Nederlandse kwartet omdat de Servische autoriteiten als belangrijkste bewijsmiddel aanvoerden dat de heren in het bezit waren van het SAS-handboek. Hetzelfde boek dat ik twintig jaar geleden mijn kinderen cadeau deed zodat zij konden leren hoe giftige van eetbare paddestoelen te onderscheiden. Ik hou vast aan die onschuld zolang de Servische autoriteiten niet met overtuigender bewijzen komen. Het gaat me hier ook niet om schuld of onschuld, maar om de vraag of we zo'n individuele politieke actie soms aanvaardbaar zouden vinden. Het is de thematiek van de tirannenmoord, en mijn antwoord is uiteindelijk bevestigend. De brave horlogemaker Eisler, die in 1938 zijn minutieus voorbereide aanslag op Hitler door toeval zag mislukken, had ik zijn succes meer dan van harte gegund. Op politiek niveau wordt, ook in het Westen, de moord op politici, zij het wat besmuikt, geaccepteerd. Dat de CIA nog wel eens miskleunt, doet daar niets aan af.

Daarnaast wordt er naar gestreefd de Servische oorlogsmisdadigers, Milosevic inclusief, voor de rechter in Den Haag te brengen. Servische politici voelen zich dus om meer dan een reden opgejaagd wild. Vergeet niet dat een jaar geleden nog ook Nederlandse vliegtuigen maandenlang hun land gebombardeerd hebben. Servië voelt zich nog steeds in oorlog met de rest van de wereld. Met de arrestatie van het Nederlandse kwartet maakt men duidelijk dat men het hoofd nog niet in de schoot heeft gelegd. Dat de Nederlanders geen professionals zijn, maakt daarbij niets uit. Ook Princip en zijn kameraden waren niet in dienst van de Servische regering, ook zij opereerden op eigen houtje.

Juist Nederlanders werden gepakt omdat Servië weet dat van ons land, in tegenstelling tot de Verenigde Staten of Frankrijk, geen serieuze reprisailles te duchten zijn. De Nederlandse regering miskent de semi-oorlogssituatie waarin we ons tegenover Servië nog steeds bevinden. Minister Herfkens toont zich 'geïrriteerd', alsof het om een kwestie van wat baldadige toeristen gaat. In deze zin is zij net zo naïef als het Nederlandse kwartet dat dacht in oorlogsgebied een spannende vakantie te kunnen beleven.

Koen Koch

KOCH

17-8-2000
Belgrado vindt VS 'ondemocratisch'

JOEGOSLAVIË De Joegoslavische oppositionele presidentskandidaat Kostunica heeft felle kritiek op het Amerikaanse besluit om in de Amerikaanse ambassade in Boedapest, een kantoor te openen dat de democratische krachten in Joegoslavië moet ondersteunen.

De Amerikaanse beslissing is een ware judaskus voor alle werkelijke democratische en patriotische krachten in ons land en een steun in de rug voor het niet-nationale, corrupte en onverantwoordelijke beleid van Milosevic' regime, aldus Kostunica. (AP)

Diplomaat mag bij 'onze terroristen' in Belgrado

Van onze redactie politiek
DEN HAAG - Zo'n maand na hun arrestatie mag zaakgelastigde Klompenhouwer vanmorgen de vier gevangen Nederlanders in Belgrado bezoeken.

15-8-2000
Dat heeft Klompenhouwer gisteren te horen gekregen van de Servische minister van justitie, Jankovic, die ook zei dat er nog geen aanklacht is opgesteld. De vier zitten nu een celstraf uit van 30 dagen vanwege illegale grensoverschrijding. Eind deze week zou die straf moeten aflopen.

„Dit is een belangrijke stap, omdat we nu van de mannen zelf kunnen horen hoe het met ze gaat”, reageerde minister Van Aartsen van buitenlandse zaken. Hij hoopt dat ook de familieleden nu snel contact met de vier kunnen opnemen. Vandaag is nog slechts sprake van een zogenaamd consulaire bezoek.

Van Aartsen, die gisteren terugkeerde van vakantie, benadrukte verder 'dat het veel te lang heeft geduurd voordat wij toegang kregen'. Hij noemde dat 'onacceptabel en niet overeenkomstig de in-

ternationale verplichtingen van Joegoslavië.

Sinds de mannen eind juli op de Joegoslavische tv werden gepresenteerd als terroristen die president Milosevic wilden ontvoeren of vermoorden, lukte het Nederlandse diplomaten niet of amper om informatie in Belgrado te krijgen. Het ministerie werd daar steeds verbolgener over, ook omdat Canada en Groot-Brittannië wel snel bij vier onderdanen in soortgelijke omstandigheden mochten. De Tweede Kamer werd eveneens ongeduldig.

Van Aartsen hoopt dat er, nu voor het eerst een Nederlander bij de vier mag komen, ook meer duidelijkheid komt over andere vragen rond het verloop van de zaak. Gisteren zei hun advocaat Zoran Javanovic tegen het onafhankelijke radiostation B-92, dat Joegoslavië een strafzaak voorbereidt tegen de Nederlanders en dat hijzelf vandaag waarschijnlijk het eerste verhoor zal bijwonen. „Maar wij kennen dat bericht nu ook nog uitsluitend uit die ene bron”, aldus een woordvoerder van Van Aartsen.

15-8-2000
Kfor slaags met Serviërs

MITROVICA - Bij botsingen tussen soldaten van de internationale troepenmacht Kfor en Serviërs in Kosovo, zijn gisteren aan beide zijden gewonden gevallen. De Serviërs belaagden de Kfor-soldaten nadat dezen een loodgieterij nabij Mitrovica hadden gesloten. Het bedrijf vormde volgens Kfor een gevaar voor de gezondheid.

12-8-2000
Belgrado zet diplomaten opnieuw in hun hemd

Van onze redactie politiek
DEN HAAG - Nederlandse diplomaten zijn opnieuw door de Joegoslavische autoriteiten in hun hemd gezet, nu ze via een omweg te weten kwamen dat de vier gearresteerde Nederlandse 'terroristen' al een eerste lichte veroordeling hebben geïncasseerd.

Een van de Joegoslavische advocaten wist te vertellen dat de vier zijn veroordeeld tot 30 dagen cel wegens illegale grensoverschrijding. Maar er is nog een zwaardere aanklacht in de maak wegens 'zware criminele misdrijven'.

Op diplomatiek niveau blijft Joegoslavië zwijgen en Den Haag is daar verbolgen over. Ook gisteren werd de Nederlandse zaakgelastigde Klompenhouwer niet toegelaten tot het viertal. Wel beloven de Joegoslaven dat binnenkort bezoek mogelijk is.

Buitenlandse Zaken gaf voor het eerst wat informatie prijs over de diplomatieke pogingen de vier te bezoeken. De Spaanse ambassadeur in Belgrado heeft namens het voltallige corps diplomatiek geprotesteerd tegen de zwijgzaamheid. Ook eiste hij naleving van het verdrag van Wenen dat buitenlandse verdachten recht geeft op consulaire bijstand.

Naast samenwerking met de Britten en Canadezen, waarvan vier onderdanen op soortgelijke beschuldigingen vastzitten, zoekt Nederland hulp van andere landen: naar verluidt vooral bij de Russen, om de Joegoslavische regering te bewerken.

Belgrado kreeg verder protesten te horen van het internationale Rode Kruis en de VN. De Joegoslavische ambassadeur bij de VN is ter verantwoording geroepen voor een vertegenwoordiger van VN-secretaris-generaal Kofi Annan. De VN-veiligheidsraad riep Belgrado op aan alle internationale verplichtingen te voldoen jegens de Nederlanders, Britten en Canadezen.

Ondanks al die protesten is nog steeds geen duidelijkheid gegeven over de omstandigheden waaronder de Nederlanders zijn gepakt en wat voor aanklacht hen boven het hoofd hangt. Buitenlandse Zaken overweegt een speciale bemiddelaar te sturen. „Maar we willen niet alles tegelijk doen”, zei een woordvoerder.

DINSDAG 15 AUGUSTUS 2000

Londen wil gevangenen in Belgrado zien

Een Britse diplomaat heeft gisteren geprotesteerd tegen de beperkingen in het contact met de twee Britten en twee Canadezen die door Joegoslavië zijn opgepakt op verdenking van terrorisme.

Een diplomaat moet privé met een verdachte kunnen spreken, maar het gaat niet volgens de consulaire regels want er is altijd een politieman aanwezig, zei diplomaat Robert Gordon.

Gordon heeft gisteren met zijn Canadese collega Craig Bale een vierde ontmoeting gehad met de mannen, die op 1 augustus bij de grens van Montenegro en Kosovo werden opgepakt door het Joegoslavische leger.

Het leger zegt dat in de wagen explosieven van de mannen zijn gevonden. Het viertal zegt op vakantie te zijn.

'Dit is tijdbom onder monarchie'

4 Aug 2000
Willem-Alexander kan en mag volgens oud-ambassadeur Mourik niet trouwen met 'dochter oorlogsmisdadiger'.

Van onze verslaggever
Jan Hoedeman

CALLANTSOOG

Maarten Mourik (79) kreeg woensdagmiddag per post het onderzoek naar de mogelijke internationale strafrechtelijke aansprakelijkheid van leden van de Argentijnse junta onder leiding van generaal Videla.

Mourik, de Nederlandse oud-ambassadeur bij de Unesco en van Internationale Culturele Samenwerking, heeft grote bezwaren tegen een verlovings van kroonprins Willem-Alexander en Máxima Zorreguieta. Mocht die doorgaan, dan wil hij haar vader laten vervolgen zodra hij voet zet op Nederlandse bodem. Jorge Zorreguieta was onderminister en minister van Landbouw onder generaal Videla, die de repressie tegen linkse dissidenten leidde.

- U hebt het onderzoek betaald. Was er een andere uitkomst mogelijk dan dat Zorreguieta vervolgd kan worden?

„Zeker wel. De Amsterdam International Law Clinic is een onafhankelijk instituut dat opdrachten aanneemt van bedrijven, advocatenkantoren en particulieren. Voor een bescheiden honorarium hebben ze het onderzoek gedaan.”

- Bent u monarchist?
„In het diepst van mijn hart ben

M. Mourik

FOTO GIJUS DUBBELMAN - DEVOLSKRANT

ik een republikein, maar dat staat los van deze kwestie. Ik zou geen bezwaren hebben tegen een monarchie waarin het staatshoofd geen politieke invloed heeft. Maar juist monarchisten en orangisten zouden tegen dit huwelijk moeten zijn, omdat het een tijdbom is onder het koningschap van Willem-Alexander en de monarchie.”

- Wat betekent de uitkomst van zijn onderzoek?

„Zorreguieta kan door een internationale gerechtelijke instantie ter verantwoording worden geroepen. Ik zie nu geen aanleiding

dat te doen, maar als het tot een verlovings komt, acht ik de band tussen het koninklijk huis en de familie waarvan het hoofd een oorlogsmisdadiger is, voldoende stevig om een gerechtelijke actie tegen Zorreguieta te beginnen. In welke vorm, of ik dat zelf doe of een aantal van de slachtoffers, daar zijn we nog niet uit.”

- Is het niet onrechtvaardig om zijn dochter hiermee te treffen?

„Nee, hij treedt nu in Nederland voor het voetlicht als de vader van Máxima. Zij kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de daden

Vier Nederlanders van terrorisme beschuldigd

17-8-2000
De vier Nederlanders die vastzitten in Joegoslavië, zijn gisteren beschuldigd van terrorisme. Op basis van deze beschuldiging gaat de onderzoeksrechter in Joegoslavië op zoek naar bewijzen. Als hij die heeft verzameld, stelt de aanklager een definitieve aanklacht op.

Advocaat Z. Jovanovic heeft de verklaringen van Ger de Rie, Bas van Schaik, Jeroen van Iersel en Sander Zeitsen gelezen en zegt dat ze de beschuldigingen ontkennen. Volgens de raadsman volgt de definitieve aanklacht al binnen enkele dagen.

De vier worden verdacht van een samenzwering die erop was gericht 'vijandelijke actie te ondernemen'. De aanklager stelt voorlopig dat de vier zich schuldig heb-

ben gemaakt aan het voorbereiden van een poging om president Milosevic te vermoorden en geweld tegen hem te gebruiken.

De openbaar aanklager ziet Ger de Rie als het brein van de samenzwering. Hem hangt de zwaarste celstraf boven het hoofd: een tot tien jaar. De anderen riskeren zes maanden tot vijf jaar gevangenisstraf. Alle verdachten hebben een eigen advocaat. Vandaag gaan de nieuwe dertig dagen in die de vier nog minimaal in voorarrest moeten blijven. Jovanovic kan de Nederlanders vandaag bezoeken.

De Nederlandse zaakgelastigde in Belgrado, K. Klompenhouwer, komt morgen op verzoek van minister Van Aartsen (Buitenlandse Zaken) naar Den Haag. Van Aartsen wil van Klompenhouwer horen

hoe het gaat met de vier Nederlanders. Ook praat de zaakgelastigde met de familieleden van de vier mannen.

Behalve dat de minister persoonlijk de vinger aan de pols wil houden, wil hij de families van de vier de gelegenheid bieden te praten met de enige Nederlander die sinds de arrestaties op 18 juli contact met hen had. T. van Schaik, de vader van Bas, zegt dat de families erg ongerust zijn. „Hun gezondheidstoestand behoeft aandacht, heeft Klompenhouwer gezegd. Dan is het toch logisch dat je als ouder meer wilt weten. Hoe zagen ze eruit?”

Hij heeft te horen gekregen dat familie op bezoek mag bij de vier in de gevangenis, maar neemt die toezegging niet al te serieus. (ANP)

van haar vader, maar ze is wel de dochter van een oorlogsmisdadiger. Dat doet afbreuk aan de standpunt van het koninklijk huis. Willem-Alexander moet beseffen dat hij er moreel verantwoordelijk voor is zijn uitstraling naar het Nederlandse volk zuiver te houden. Het zou een slag zijn in het gezicht van de Dwaze Moeders, die nog steeds demonstreren om hun vermiste kinderen.”

- Is het u niet voldoende als Máxima afstand neemt van de toenmalige Argentijnse junta en verklaart dat zij democraat is?

„Haar halfzuster heeft in New York in ieder geval nog een fototentoonstelling over de misdaden van die junta georganiseerd. Maar daar gaat het mij niet om, het gaat om haar vader. Het koninklijk huis zal in opspraak blijven komen door dat verleden van die man. Dat kunnen we niet hebben.”

- Verwacht u dat het staatshoofd en de politiek zich iets zullen aantrekken van het rapport?

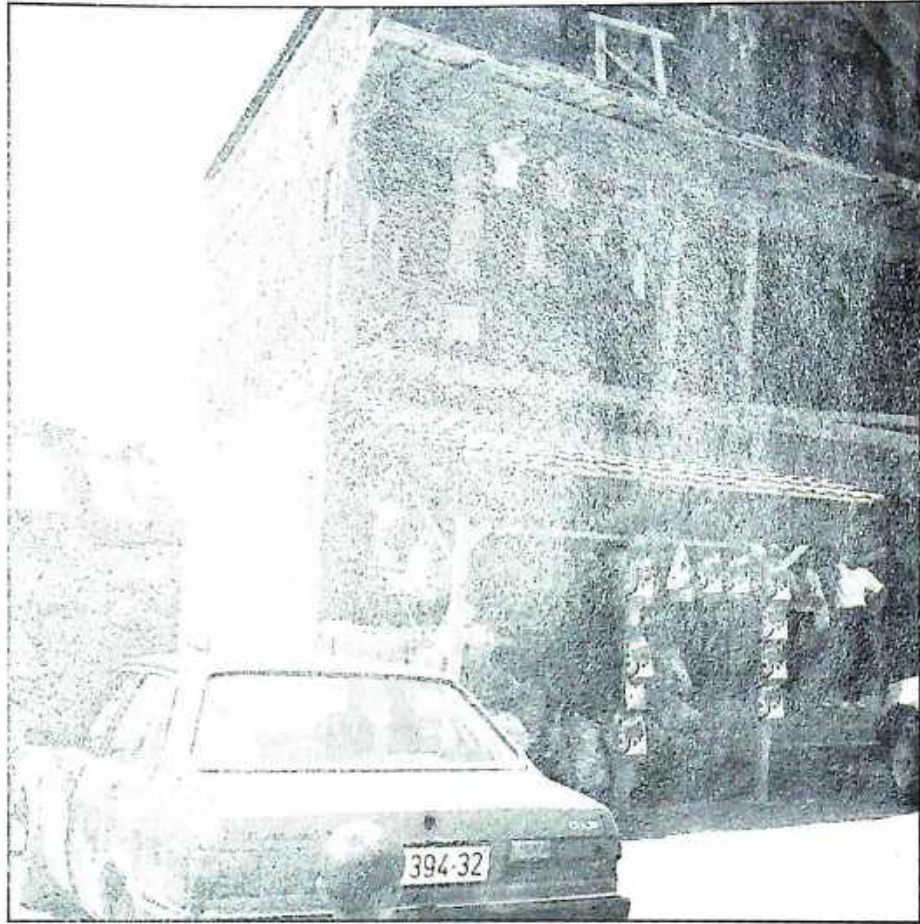
„Ik weet niet wat de koningin zwaarder zal laten wegen: de belangen van het Huis of de persoonlijke belangen van haar zoon. De politiek kan zich niet blijven verschuilen achter het argument dat Máxima slechts een vriendin is. Als het een verlovings wordt, arresteren ze Zorreguieta wat mij betreft meteen op Schiphol.”

22-7-2000

Kosovo bouwt en rouwt

'De grootscheepse Navo-actie zal de vrede niet bevorderen, maar Serviërs argumenten voor vijandschap aanreiken, sterker dan die de verloren Slag op het Merabveld uit 1988 hun gaf.' Reportage uit Kosovo.

Honderden vrachtwagens passeren dagelijks de grens bij Blace in Macedonië met goederen voor Kosovo. Een lucratieve business sinds de Macedonische staat uitvoerrechten is gaan innen. Voorbij de grens staan de Unmik-mannen, de domein van de United Nations Mission in Kosovo. En de laatste schil om Kosovo vormen KFOR-soldaten. Dan ben je in het land waar het drie maanden bommen geregend heeft na tien jaar Servische repressie. Links ligt de oude cementfabriek, waar mannen vlak voor de grens van de vrouwen werden gescheiden. 'Het was een concentratiekamp; we werden constant bewaakt', zegt Gazmend (30). 'Door een kier in de wand kon ik spoorrails zien liggen waarover mensen liepen. Bang zich te verstoppen en op een landmijn te trappen.' Aan de andere kant van de weg van Blace naar Prishtina ligt het nieuwe Bonstill, de Amerikaanse vliegbasis waarvan je alleen als het donker is een lichtgloed ziet aan de hemel. Maar de weg in het duister nemen vraagt lef en stevige schokdempers. Tanks en projectielen hebben het asfalt vernield. Trouwens, al of niet zichtbaar, Bonstill is een feit dat met geheimzinnigheid wordt omgeven. Lang niet elke Amerikaan komt er binnen. Het heeft zich in een hoekje van Europa genesteld, listig buiten Navogebied en niet ver van de olievelden in Griekenland, Turkije en Rusland. En het zal er, net als de Unmik, voorlopig wel even blijven. Niet overal is het wegdek kapot. Er zijn lange stukken waar je het tempo kunt opvoeren. Veel woningen zijn vernield. Andere lijken gespaard, maar hebben in werkelijkheid slechts een nieuw dak gekregen. Kosovo moet onder de pannen, luidt het motto van deze zomer. Uitgebrande huizen waarvan de muren het hebben gehouden krijgen een nieuwe hoed: dakspanen, plastic en pannen. Een vlag als het hoogste punt is bereikt. Met man en macht wordt gewerkt aan het water- en sneeuwdicht maken voordat de winter invalt. Door de bevol-

Een supermarkt op de begane grond en een kledingboetiek op de eerste verdieping

king zelf én tot nu toe op eigen kosten. Slapen gebeurt op het erf in tenten van de Unhcr. Maar er zijn ook plaatsen als Pejë en Malishevo waar 80 % van de huizen of meer tot de grond moeten worden gesloopt. Die 'rebuilding', categorie vijf in Unmik-taal, heeft de laagste prioriteit. De op handen zijnde terugkeer van 150.000 Kosovaren heeft de VN doen besluiten eerst herstelbare huizen op te knappen.

Groene kaart

We naderen Prishtina, de hoofdstad die op wat voltreffers na wonderlijk gespaard is gebleven. Gebombardeerd zijn barakken en olieopslagplaatsen. Ook het postkantoor is gehavend, maar daaromheen is geen schade. Ik ben opgewonden als ik het huis van mijn vrienden ga zoeken. Alle Servische namen zijn van de gevels verwijderd, waardoor het stratenplan op de mensen en auto's gaat lijken. Veel straten hebben geen namen meer, veel mensen geen pas, en veel auto's geen nummerplaat. De enige registratie zijn de groene kaarten, uitgereikt in mei 1999 aan de in Prishtina achtergebleven Albanezen. Ruim honderdduizend doodvonnissen. Ze hadden dezelfde betekenis als de jodensterren en Roma-armbanden tij-

dens het nazisme. Nog geen maand later ontzette Kfor de stad. Niet op tijd om discussies over wat nu de ondergrens van een genocide was in krantencolumns te voorkomen, net op tijd om het dodental met honderdduizend te beperken. Eindelijk, de straat is gevonden! Na zeven jaar zie ik ze terug: vader, moeder en zoon. De ouders zijn gemarteld, de zoon heeft kort gevangen gezeten en Sevdia, de moeder, een moordaanslag overleefd, de oudste zoon moet nog terugkeren van de andere kant van de aardbol. Maar ze leven, allemaal, hoewel ik schrik van de foto's van Sevdia één jaar geleden. 'Tweeëntwintig kilo afgevallen,' becommentarieert ze de foto. 'Toen ik op een dag de deur opendeed voor iemand die me goed kende, vroeg ze of ik thuis was. Ze herkende me niet.' Jaren lang e-mailde Sevdia de mensenrechtenschendingen naar de buitenwereld. Daarom werd ze gezocht. Ze verfdde haar haren, droeg een bril, maar werd toch gevonden, kreeg slaag en haar groene kaart. Inmiddels leidt ze een team van zo'n tachtig vrouwen, onder wie artsen en gynaccologen, wier hoofdtaak het is verkrachte vrouwen en meisjes op te vangen en pleeggezinnen te zoeken als de moeders hun baby's afstaan. De meesten zijn ernstig getraumatiseerd en voelen zich hoer en schuldig.

repareren gaat sneller dan men-
slappen. Het is waar dat het Navo-
pen, hoog vanuit de lucht en met
ens waarvan de houdbaarheidsdatum
zelden was verstreken, geen schoon-
srijns verdient. In een artikel in *Le*
Monde van 28 juni 2000 maakt generaal
Wesley Clark geen geheim van zijn frus-
traties over de Navo-actie. Indien meteen
met inzet van grondtroepen was ge-
dreigd, was de operatie naar zijn mening
veel sneller verlopen. Wie voor een mili-
taire aanpak kiest, kan beter kort en
krachtig dan halfslachtig te werk gaan.
De Albanesez keerden terug, voortge-
stuw door een wraak waar ook onschul-
digen de dupe van werden: Serviërs die
niet hun burens hadden verraden, Roma
die geen diensten aan Serviërs hadden
verleend, d'ruit moesten ze! Langzaam
begon de opinie in de westerse pers te
verschuiven: ook slachtoffers bleken tot
slechtheid in staat. Hun wreedheden en
vernielingen leken een volgende etnische
zuivering in te luiden. Europa schrok.
Werd Kosovo puur Albanees? Maar dan
had de Navo het omgekeerde bewerkstel-
ligd van wat ze wilde bereiken! Juist Ko-
sovo moest een voorbeeld van multi-etni-
citeit zijn. Is dat geen schijnheilige doel-
stelling van een wereldgemeenschap die
een volk een decennium lang aan apart-
heid liet blootstaan? Tien jaar was Kosovo
een proeftuin voor Albanees lijdzaam
verzet, tot het in '98 gevaarlijk begon te
gisten.

Kraaien

De eerste massamoord vond plaats in het
dorp Prekaz op 5 maart '98, toen de hele
familie Jashari (58 mensen, onder wie 15
kinderen) doodgeschoten werd. Nu is het
dorp een monument. Om het huis van
Adem Jashari zijn steigers en trappen ge-
bouwd, zodat je de kogelgaten van dicht-
bij kunt bekijken. Waarom zie ik geen
zwaluwen? Waarom zijn het kraaien die
zich de plek toegeëigend hebben? Aan

Prekaz waar in maart 1998 de eerste massamoord plaatsvond op de familie Jashari

Foto's Els de Groen

de overkant ligt het massagraf van de
complete familie en andere dorpelingen:
eenvoudige houten zerkjes in een zee van
bloemen. Overal in Kosovo zie je die
keukenhokjes. Dodenakkers vol kunst-
bloemen in de glooiende velden. Het
aantal verkrachte vrouwen schat men op
vele duizenden. Maar het blijft statistiek.
De abortussen geven geen houvast, om-
dat vrouwen die niet in verwachting raak-
ten 'hun' schande liever verzwijgen. Bo-
vendien kan hun traumatisch gedrag ook
andere oorzaken hebben. Er zijn veel
vermisten: ruim 60% van de massagraven
is nog steeds niet geopend. In Krusha i
Madh is geen enkele man meer in leven
en in een baksteenfabriek vlakbij Prizren
zijn 10.000 mannen gemarteld. De muren
zien rood van het bloed. De pers heeft
een korter geheugen dan de Kosovaren.
Nóg iets dat de agressie verklaart is 'de
vijfde colonne': gemaskerde Servische
burgers die de soldaten hielpen en na de
capitulatie in hun kielzog vluchtten. Uit
angst, omdat ze ondanks de maskers wa-
ren herkend. Journalistiek zoekt in op de
nieuwste en schokkendste feiten, wat tot
eenzijdigheid leidt. De Albanese wraak
moet echter in de context van haar ge-
schiedenis worden begrepen.

Het vreugdevolle getoeter en feestgedruis
in Prishtina, toen Nederland Joegoslavië
met 6-1 had verslagen, illustreert de stem-
ming. Glazen gingen aan diggelen, ande-
ren ruïneerden hun bed als een trampo-
line. Maar niet elke Albanees is een radi-
caal die een Groot-Albanie nastreeft. De
meesten richten hun energie op wederop-
bouw en handel. Niet hansen maar beton-
molens maken het land 's morgens wak-
ker. In Prishtina zijn extra containers ge-
plaatst om de straat schoon te houden. Op
pleintjes staan al bloembakken en vroeg in
de avond wemelt het van de studenten
buiten. Ik zie boekwinkels en eethuisjes
en twee grote boekwinkels, die de verboden
taal als longen in- en uitademem. Begin ja-
ren negentig werden alle Albaneestalige
boeken afgevoerd en vernietigd.

Maar hoe vergaat het de anderen, Tur-
ken, Roma en Serviërs? Voor ik hier
naar toe ging was ik gewaarschuwd voor
de gevaren. 'Gevaren?' lacht een Alba-
nees, 'dit is het veiligste land ter wereld,
nergens zoveel politie op straat!' 'Maar
de Roma dan?' dring ik aan. Onderweg
in Macedonië heb ik er verscheidene be-
zocht. Na hun vlucht uit Kosovo leven
hele families in kamertjes zonder privacy.
De hulpgoederen die ze krijgen verkopen
ze op de markt om de huur te kunnen be-
talen. Anderen hebben tentjes gebouwd
op en tussen het vuilnis. Hun toestand
wordt penibeler nu de Roma uit de toe-
ristencentra in Zuid-Macedonië weg
moeten. (uto Orizari, de deelgemeente in
Skopje, verwacht een enorme toeloop die
ze financieel niet aankan: 1000 tot 2000
Roma. Maar is het deels geen koudwater-
vrees? Een jaar na de oorlog lijkt, althans
in Kosovo, de spanning tussen Roma en
Albanesez geluwd. In Prizren keren de
Roma al terug en in de stad Gjakova zijn
nooit problemen geweest. Ook met ande-
re minderheden wordt weer samenge-
werkt. Zo is onlangs besloten dat de
Turkse gemeenschap, evenals onder Tito,
het recht behoudt Turks te spreken.

Spanning

Alleen met de Serviërs wil het maar niet
vloten. Onduidelijkheid over het lot van
gevangenen en vermisten blijft de span-
ning voeden, evenals de recente gebeur-
tenissen in Montenegro. Ook weinig be-
vorderlijk zijn de rellen in Mitrovica,
waar Kfor de brug tussen het Albanese
en Servische stadsgedeelte hermetisch
heeft afgesloten. Nadat Unhcr-wagens in
het Servische deel vernield waren, be-
sloot de Unhcr daar geen voedselhulp
meer te brengen, tot boosheid van de be-
woners. Maar ook Prishtina is boos, om-
dat een Servisch dorp twee pijpleidingen
zou hebben gesloten, waardoor er hartje
zomer maar enkele uren water in de
hoofdstad is en men zich nauwelijks kan
wassen. Pesterijen waarachter regie
steekt?.. De Serviërs beseffen dat ze van
onderdrukkers een minderheid zijn ge-
worden in het door de Franse Kouchner
en de Nederlandse Everts geregeerde
Unmik-staatje, maar ze beseffen nog
niet dat Belgrado hen misbruikt om de
sfeer te verzieken. De machtsverslaving
van Slobodan is sterker dan zijn liefde
voor de Servische kloosters, sterker dan
zijn liefde voor 'Kosovo-Metohija' en
sterker dan zijn liefde voor zijn eigen
volk.

De sceptisch gestemde Gazmend waar-
schuw: 'Over vijftien jaar zullen Serviërs
zeggen: 'We hebben tegen het grootste
leger van de wereld gevochten om Koso-
vo te behouden. Het is ons niet gelukt,
maar we hebben het toch maar gedurfd,
wij als kleine natie tegen de hele wereld!'
Die slachtoffersrol zal de vijandschap in
de toekomst nieuw leven inblazen. De
grootscheepse Navo-actie zal de vrede
niet bevorderen, maar Serviërs argumen-
ten aanreiken, sterker dan die de Slag op
het Merelveld (1386) hun gaf, toen ze
ook verloren.'

Els de Groen

Voorspelde escalatie in Bosnie-Herzegowina

Maar doe dan toch wat!

Menigeen die met die gedachte gespeeld heeft zal zich dezer dagen echter nog eens achter de oren krabben gezien de effecten van een dergelijk optreden. Want militair optreden vanuit de NAVO of de VN leidt tot escalatie. Laten we eerst de gebeurtenissen van de afgelopen weken eens grofweg op een rijtje zetten.

De situatie zoals die bestond voordat de Russische onderhandelaar Tsjoerkin op het toneel verscheen, was op diplomatiek gebied volstrekt uitzichtloos. Wapenstilstand na wapenstilstand zonder dat er ook maar sprake was van stilte aan het front. Integendeel: de door hogehand op militaire stafkaarten uitgestippelde gebiedsuitbreiding werd door lokale potentaten met bloed op het land uitgetekend. De druk vanuit de bevolking om de oorlog te stoppen werd niet of nauwelijks gehoord en ook de 'internationale' druk via de VN of anderszins had maar weinig effect.

Even leek het erop dat een afgevaardigde van de regering Jeltsin de situatie ten goede kon veranderen.

Even leek er schot in de onderhandelingen te komen.

Even leek een wapenstilstand ook een wapenstilstand te kunnen zijn.

Even.

Totdat zonder medeweten van de Russische onderhandelaars en de regering Jeltsin (Rusland is permanentlid van de veiligheidsraad van de VN), Amerikaanse bommenwerpers de stellingen rondom Gorazde (volgens sommige bronnen ook woonwijken midden in Gorazde) onder vuur namen. En tot ongenoegen van de Servische militairen die Gorazde in puin schieten.

Vervolgens werden de blauwhelmen van de VN als doelwit gezien door de Servische militairen en werden verschillende functionarissen van de VN gegijzeld. Dit valt in geen enkel opzicht goed te praten natuurlijk, maar was wel te verwachten. En het was niet alleen te verwachten. Het was ook voorspeld. Zodra de Verenig-

de Naties op wat voor manier ook partij zouden kiezen in het conflict, zouden de Verenigde Naties ook partij

kaanse vliegtuigen deel? Zou het, om de indruk te vermijden dat het een Amerikaans solo-optreden was, niet verstandig geweest zijn om ook een paar Italiaanse of Engelse vliegtuigen in te zetten? Tijdens de Golf-oorlog kreeg de Amerikaanse troepenmacht ook een geallieerd sausje. Waarom nu niet? Staan de Amerikanen alleen en kregen ze geen Europese staten mee?

Juni 94
Hoe vaak dit niet geroepen is tijdens een nieuws-uitzending over de oorlog in Bosnie-Herzegowina zal niet gauw te achterhalen zijn.

Hoewel de meeste politici nauwelijks beter luisteren dan de huidige generatie televisies, hebben wel een aantal politici gereageerd op het roepen van deze geluiden. En ze hebben het tegelijk ook maar zo opgevat dat met ingrijpen, militair ingrijpen bedoeld werd.

zijn!

Amerikanen wensen geen diplomatieke oplossing?

Bij dit alles moeten we ons afvragen waarom de Amerikanen, gedekt door de Secretaris-generaal van de VN Boutros-Ghali, ervoor gekozen hebben de VN te passeren door zonder medeweten van de regering Jeltsin, zoals gezegd is Rusland permanentlid van de veiligheidsraad, bombardementen uit te voeren. En ze er dus voor kozen een einde te maken aan de tot dan toe voorzichtige successen van de onderhandelingspogingen van Tsjoerkin, de Russische onderhandelaar. Blijkbaar werd een diplomatieke oplossing van het conflict niet gewenst door de Verenigde Staten. Want waarom namen er aan het bombardement alleen Ameri-

Waar een oplossing te zoeken?

Los van pogingen als hierboven om de situatie te analyseren moeten linkse krachten ook een hanteerbaar antwoord hebben op geluiden vanuit de bevolking (en daar zijn wij natuurlijk ook een deel van) die vragen om ingrijpen. En dan ingrijpen, met het idee iets te doen dat het lijden van de bevolking daar verminderd. Dus geen militair ingrijpen, maar een solidair ingrijpen in de vorm van steun aan de anti-oorlogsoppositie. Het massaal steunen van groepen die het vredelievende en niet nationalistische deel van de bevolking vertegenwoordigen is ook ingrijpen. Ingrijpen in de oorlogspolitiek van de betrokken regeringen, door de bevolking zelf te steunen daar waar ze opstaat tegen oorlog en nationalistische politiek.

Guido Schokker

Actie tegen de oorlog in Belgrado, Servië.

Wapenhandel als ontwikkelingshulp

Critici menen dat de Wet er vanuit gaat dat de Amerikaanse veiligheidsbelangen het beste gediend zijn met de bevoorrading en training van de militaire en politieke krachten van onstabiele en ondemokratische regimes, zodat de interne orde van een land professioneler kan worden gehandhaafd en agressie meer overtuigend onderdrukt kan worden. De nieuwe Wet geeft perfect Clinton's politiek

weer tegenover de derde wereld: veel praten over hoe essentieel democratie en economische groei voor de Ameri-

opgenomen: Afghanistan, Iran, Noord-Korea, Indonesië, Koeweit, Saoedi-Arabië, Syrië en Thailand.

(In bijgaand kaartje staat de top van de wapenimporteurs.)

De regering Clinton heeft het Congres een definitieve versie van een wetsvoorstel gestuurd, dat de levering van militaire en ontwikkelingshulp regelt. Deze Wet heet de "Vrede-Voorspoed-en-Demokratie-Wet-van-1994".

Uit de wet blijkt dat de Clinton-regering de koude oorlogswaanzin van Reagan en de bijzonder hoge wapen-verkopen van na de Golfoorlog van Bush voort wil zetten.

Wapenwinsten

Ondanks het geklaag van de Amerikaanse wapenindustrie over dalende verkopen en verminderde defensieopdrachten van de Amerikaanse regering, zijn de winsten van de grootste wapenfabrikanten

tot record hoogte gestegen.

In 1993 waren de verkopen welke betrekking hadden op de ruimtevaart met 10 procent gedaald ten opzichte van het jaar daarvoor, van 138 miljard dollar in 1992 tot 124 miljard in 1993. Maar de winst was totaal bijna 5,5

Lees verder op pagina 15

Aantal doden in 1993 ten gevolge van oorlogen en gewapende conflicten

Angola	>100.000
Liberia	>50.000
Tadzjikistan	>10.000
Georgie	>10.000
Somalie	>6.000
Sudan	>6.000
Afghanistan	>5.000
Turkije	>4.000
Bosnie-Herzegowina	>3.500
Azerbeidzjan/Armenie	>3.000
Zaire	>3.000
Zuid-Afrika	>3.000
Algerije	>3.000
Rwanda	>2.500
Pakistan	>2.000
Burundi	>2.000
Guatemala	>2.000
India (Kashmir)	>1.700
Peru	>1.200
Sri Lanka	>1.000
Colombia	>1.000
India (hindoes/moslims)	>1.000

(Bron: Ministerie van Buitenlandse Zaken)

kaanse welvaart en veiligheid zijn, maar geen enkele actie ondernemen om de record-verkopen van wapens aan dictaturen te beperken. Dit terwijl wapenverkopen de verandering naar democratie blokkeren.

Gedurende het jaar 1993 heeft de Amerikaanse regering voor 25 miljard dollar (bijna 50 miljard gulden) wapenverkopen goedgekeurd aan regeringen die als ondemocratisch te boek staan.

De Amerikanen hebben een speciaal financieringsprogramma voor wapenleveranties aan Egypte en Israël. Deze praktijk geeft deze twee landen de mogelijkheid om wapens te bestellen in de Verenigde Staten, gebaseerd op een verondersteld gelijk niveau aan toekomstige militaire hulp. In de "veiligheidshulp" gaat jaarlijks zo'n 5 miljard gulden zitten. Als er geen einde wordt gemaakt aan dit speciale financieringsprogramma zal het onmogelijk zijn de wapenverkopen aan deze landen te verminderen.

Oktober vorig jaar maakte de Verenigde Naties de gegevens bekend van wapen im- en exporten over 1992 die betrekking had op zo'n 80 landen. Uit de gegevens blijkt een dominantie van de Verenigde Staten in wapenexporten over de gehele wereld. Duitsland is nummer twee op dit gebied. Uit de cijfers bleek tevens dat Turkije en Griekenland de belangrijkste importeurs van wapens waren in 1992. Overigens waren een aantal belangrijke wapenimporteurs niet in het overzicht

Wereldtop van wapenimporteurs

In de periode van 1988 tot 1992 stonden de volgende landen aan de wereldtop van wapenimporteurs. (Bedragen in miljarden dollars.)

1 India	12.235
2 Japan	9.224
3 Saoedie-Arabië	8.690
4 Afghanistan	7.515
5 Griekenland	6.197
6 Turkije	6.167
7 Irak	4.967
8 Duitsland	4.473
9 Spanje	3.747
10 Zuid-Korea	3.524
11 Rusland	3.383

(Bron: SIPRI-Jaarboek 1993.)

'Zorreguieta vervolgbaar voor rol in regime-Videla'

Van onze verslaggever
Jan Hoedeman

DEN HAAG

Jorge Zorreguieta, de mogelijk toekomstige schoonvader van kroonprins Willem-Alexander, kan worden vervolgd voor medeplichtigheid aan misdaden die het Argentijnse regime-Videla (1976-1981) heeft begaan. Dit blijkt uit een onderzoek van de Amsterdam International Law Clinic, onderdeel van de rechtenfaculteit van de Universiteit van Amsterdam.

Zorreguieta was eerst onderminister en later minister in de regering van Videla. Sinds bekend is dat hij mogelijk aan het Nederlandse hof gelieerd wordt, is discussie over zijn rol in het bewind Videla gevoerd. Er is op gewezen dat Zorreguieta als minister van Landbouw persoonlijk waarschijnlijk niets met foltering en andere misdaden tegen de menselijkheid van doen had.

De auteurs van het onderzoek, H. Bakker en W. Ferdinandusse, schrijven dat 'de in beginsel passieve rol die een regeringsfunctionaris inneemt ten aanzien van misdrijven gepleegd in naam van die regering, niet hoeft te betekenen dat hij gevrijwaard is van elke strafrechtelijke aansprakelijkheid'.

Als ex-minister kan de vader van Máxima Zorreguieta volgens de auteurs medeverantwoordelijkheid worden verweten. Zij schrijven dat 'zelfs de enkele wetenschap van die misdaden 'al aanleiding zou kunnen geven tot een strafrechtelijk verwijt'.

Het rapport is geschreven onder supervisie van prof. A. Nollkaemper, directeur van het Amsterdam Centre for International Law. Hij is hoogleraar in het volkenrecht. De onderzoekers hebben drie gronden onderzocht waarop ministers uit het regime-Videla kunnen worden vervolgd. Oorlogs-

misdrijven en misdrijven tegen de menselijkheid zijn aanvechtbaar. Vervolging op basis van medeplichtigheid aan foltering is het kansrijkst: 'Ook een foltering die geen deel uitmaakt van een systematisch plan, is in beginsel strafbaar in het volkenrecht.'

Co-auteur H. Bakker: 'Als Zorreguieta van de misdaden heeft geweten, is het goed mogelijk dat hij individueel aansprakelijk is naar internationaal recht.'

Het juridisch onderzoek is verricht in opdracht van oud-ambassadeur M. Mourik. Hij zegt dat hij, op het moment dat een veroving van Máxima Zorreguieta met Willem-Alexander bekend wordt gemaakt, het Openbaar Ministerie zal inschakelen om de dan aanstaande schoonvader van de kroonprins te laten vervolgen.

Pagina 7: 'Juist monarchisten moeten tegen dit huwelijk zijn'

Geen front tegen Milosevic

Partij Draskovic doet met eigen kandidaat mee aan de Joegoslavische verkiezingen

BELGRADO - De Servische Vernieuwingsbeweging (SPO), de grootste oppositiepartij, heeft gisteren een eigen kandidaat naar voren geschoven voor de Joegoslavische presidentsverkiezingen op 24 september. Het is de burgemeester van Belgrado, Vojislav Mihailovic (49).

De partijraad van de SPO kwam gisteren terug op het besluit de verkiezingen te boycotten. De beslissing met een eigen kandidaat te komen zal de leiders van de vijftien andere oppositiepartijen raken in hun gedachte dat Vuk skovic, SPO-leider en tot vorig nog vice-premier in de rege-

ring-Milosevic, in het geheim de Joegoslavische president steunt.

De kans dat de oppositie nu-nog met een gezamenlijke kandidaat komt, lijkt verkeken. Een overleg over de kandidaatstelling dat voor vandaag was gepland, is afgeblazen. Er zou ook worden gesproken over een gemeenschappelijke lijst bij de gemeenteraadsverkiezingen die ook op 24 september worden gehouden. De overige oppositiepartijen hadden ingezet op Vojislav Kostunica, leider van de Democratische Partij.

Maar het is nog mogelijk dat de partijen in een later stadium tot een vergelijk komen. Volgens opinie-onderzoeker Srba Brankovic

zit er een tweede ronde in, omdat geen van de kandidaten - ook Slobodan Milosevic niet - in de eerste een absolute meerderheid behaalt. Tot vorige maand was Milosevic helemaal niet herkiesbaar, maar hij heeft de grondwet zo laten wijzigen dat hij zich opnieuw kandidaat kan stellen en nog acht jaar kan aanblijven.

Overigens zou Milosevic de twee Britten en twee Canadezen die dinsdag gevangen werden genomen, willen ruilen tegen Serviërs die voor berechting door het Joegoslavië-Tribunaal vastzitten in Den Haag. Dat meldde de Britse Sunday Times. Over de Nederlanders schreef de krant niets.

Aanvankelijk waren het de Albanen zelf die in het duister van de nacht de Adriatische zee trachtten over te steken, op zoek naar een beter leven in Italië, of elders in Europa. De laatste tijd vervoeren de smokkeläars ook anderen. En drugs. Bijna elke nacht gaan ze op weg.

Albanië

Arthur Cekodhima

Elke nacht vertrekken er uit Vlore verscheidene boten, aangedreven door sterke motoren, die met hun illegale menselijke vracht (illegale emigranten die naar de tegenover gelegen Italiaanse kust willen) aan de politieboden langs de Albanese kust proberen te ontkomen. Binnen negentig minuten naderen ze de Zuid-Italiaanse kust, waar ze opnieuw Italiaanse politieboden moeten zien te omzeilen. Volgens de Italiaanse autoriteiten komen er bijna elke nacht illegalen aan land.

Maar de laatste tijd is de situatie veranderd, het verkeer is niet meer hetzelfde. Het aantal illegale emigranten is gedaald. In hun plaats zijn er buitenlanders gekomen, vooral Koerden. Volgens officiële cijfers was er het eerste halfjaar, vergeleken met vorig jaar, een daling van ongeveer vijftig procent.

Kreshnik is eigenaar van een hotel dat gebruikt wordt voor de accommodatie van de illegale emigranten. „Ik heb minder klanten dan vroeger. En het zijn meer buitenlanders dan Albanen”, zegt hij.

Sinds vier jaar verleent Kreshnik in zijn hotel illegalen onderdak voordat ze op de bootjes naar Italië gaan. De boot eigenaren betalen hem vier- tot vijfduizend Lek (zo'n zeventig tot 85 gulden) per nacht per kamer. Zijn kleine hotel maakt deel uit van hun netwerk; de emigranten worden met bestelwagens uit andere delen van het land hierheen gebracht.

Volgens Kreshnik heeft hij goed geld verdiend. Hij heeft een nieuwe auto gekocht, z'n huis opgeknapt en hij wil een restaurant aan de kust bouwen. Maar hij klaagt dat de zaken niet meer zo vlot lopen als vroeger. „Er zijn meer politiecontroles. De gouden dagen zijn voorbij.”

Illegale emigranten bij Dures.

Albanese functionarissen bevestigen dat zich in het vervoer over de Adriatische Zee de laatste maanden veranderingen hebben voorgedaan. Sokol Gjoka, regeringswoordvoerder: „Vroeger zaten er vooral Albanen op de bootjes die werk in Italië zochten. Nu zijn ze vervangen door Koerden, prostituees en drugs.”

Deze verandering weerspiegelt de groeiende weerzin bij Albanen om hun leven te riskeren. Er is een aantal tragische incidenten geweest. Boven-gale mogelijkheden om naar Italië te reizen. Verder lijkt het erop dat er jaren negentig, toen de emigratiegolf op gang kwam.

Ook de strengere maatregelen van de Italiaanse politie hebben hun effect. Volgens Gjoka hebben dealers gepro-

beerd de boten te gebruiken om drugs en prostituees van het Oosten naar het Westen te smokkelen. „Er zijn aanwijzingen dat het illegale vervoer van Vlore naar Italië een hoofdtak wordt in het internationale drugstransport en daar zijn we zeer bezorgd over.” De drugs komen waarschijnlijk uit Turkije en komen via Macedonië en Griekenland naar Albanië.

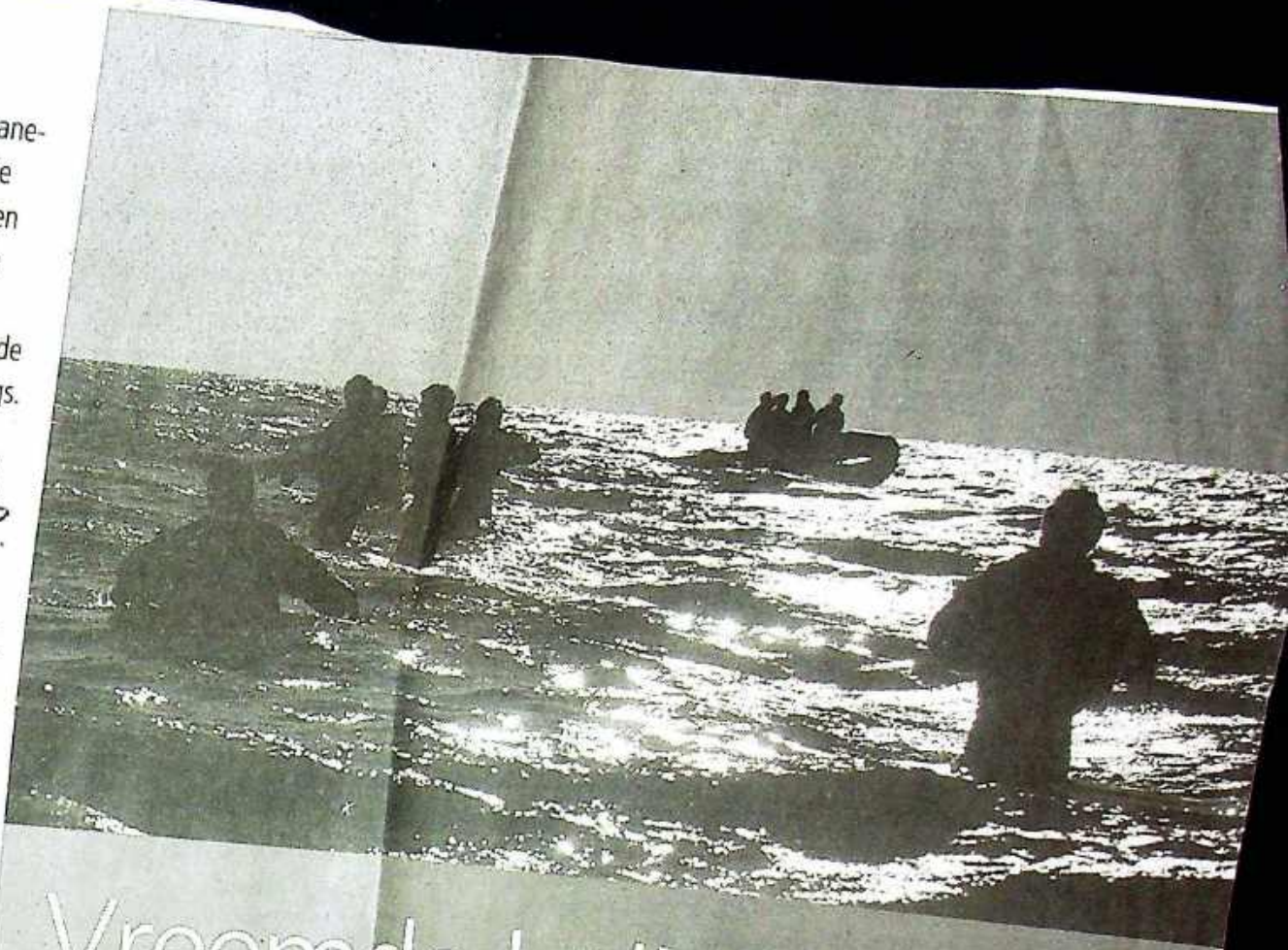
De verandering in de smokkellijn doet vermoeden dat er een verrijnd netwerk van criminele organisaties bestaat. Volgens Albanese autoriteiten komen de buitenlandse illegalen het land uit vier richtingen binnen: Montenegro, Macedonië, Griekenland en, sinds kort, Kosovo. De Koerden, die het leeuwendeel vormen, reizen via Griekenland en Macedonië. Oost-Europese prostituees komen Albanië via Montenegro binnen.

„Het is een transnationale zaak”, zei de Albanese minister van openbare orde Spartak Poci onlangs. „Albanië is slechts een brug en Italië is niet het eindstation. Veel Koerden, en ook anderen, worden van Italië naar West-Europese steden getransporteerd.”

Albanië heeft andere landen opgeroepen tot samenwerking, want de afzonderlijke landen kunnen het probleem niet aan, aldus Poci. Albanië werkt vooral nauw samen met Italië. Patrouilleboten van de Italiaanse politie liggen in de havens van de Albanese steden Vlore en Durres en helpen mee te voorkomen dat de kleine bootjes Italië bereiken. Maar Albanië heeft geklaagd dat andere landen onvoldoende samenwerken. Het land heeft buitenlandse hulp nodig om z'n politiekorpsen te trainen zodat die het illegale transport doeltreffend kan aanpakken.

Vreemde lading tussen Albanië en Italië

FOTO YANNIS BEHRAKIS

Gerard Zeegers

Het is alweer meer dan vijf jaar geleden dat de enclave Srebrenica, die door Nederlandse blauwhelmen werd beschermd, werd ingenomen door de Serviërs. Over de enclave Gorazde hoorden we weinig, die werd niet door de Nederlanders beschermd. De Amerikaanse stripjournalist Joe Sacco verbleef destijds een maand in Gorazde, niet ver van Srebrenica, terwijl de 'chetniks' klaar stonden om binnen te vallen. In zijn boek *Safe Area Gorazde* doet hij op humoristisch-schrijnende wijze verslag van wat zich daar afspeelde.

Met zijn boek *Palestine*, over de door Israël bezette gebieden, toonde Joe Sacco in 1996 dat strips ook goed gebruikt kunnen worden voor (onderzoeks)journalistiek. Hij transformeerde zichzelf in een stripfiguur met dikke lippen, een rond brilletje en gemillimeterd haar dat interviews afdam. De verhalen zette hij direct om in gereconstrueerde beelden, in tegenstelling tot de 'talking heads' die je meestal op tv ziet. Die werkwijze leverde indringende, maar tegelijkertijd ook humoristisch-relativerende beelden op. Zo beschrijft hij hoe hij samen met wat Palestijnen (allemaal met familieleden in een Israëlische gevangenis) de videofilm *Delta Force One* bekijkt, waarin de Amerikaanse commando Chuck Norris een door Palestijnen gekaapt vliegtuig bevrijdt.

Door die methode wordt Sacco in Amerika vaak genoemd als voorbeeld van een generatie journalisten die andere, minder voor de hand liggende media gebruiken (strips, internet, dia-presentaties) om hun verhaal te vertellen. De vergelijkingen met de New Journalism van Hunter Thompson en Tom Wolfe, die de objectiviteit inruilden voor persoonlijk proza, zijn niet van de lucht. Voorafgaand aan het dikke boek *Gorazde* (dat je een 'stripdocumentaire' zou kunnen noemen) publiceerde Sacco al twee korte stripreportages over zijn belevenissen in het door oorlog geteisterde Joegoslavië. In *Christmas with Karadzic*, ging hij op zoek naar de inmiddels van oorlogsmisdaden beschuldigde Servische leider. In *Stories from Bosnia: Soba* lezen we wat hij meemaakte in het belegerde Sarajevo.

Die twee verhalen waren tussendoortjes, terwijl hij ongeveer zes jaar lang werkte aan zijn boek over Joegoslavië: *Safe Area Gorazde*. Op de openingspagina zien we hoe een colonne VN-voertuigen door een kapotgeschoten dorpje rijdt. De journalisten die meereizen worden met open armen onthaald in de door Serviërs omsingelde enclave Gorazde, waar tot dan toe weinig belangstelling voor is geweest. De vijftien minuten roem bij CNN, NPR en BBC tikken echter snel weg en de journalisten gaan er weer snel vandoor. Sacco blijft achter en gaat, begeleid door zijn gids Edin, op onderzoek uit. In de eerste bijeenkomst met wat bewoners doet hij een poging het ijs te breken: 'So, what do you do around here for fun?' Het meisje antwoordt: 'I don't have fun', om hem vervolgens te smeken de volgende keer als hij naar Gorazde gaat een Levi's spijkerbroek mee te nemen. Maar alleen als het een 'original' is.

Die afwisseling van oorlogsleed en wrang-humoristische details houdt Sacco het hele boek vol en maakt dat het geen moeizame opeenhoping van ellende wordt. De mensen in Gorazde zijn zich voortdurend bewust van hun opsluiting en bezig creatieve oplossingen te verzinnen voor alles waar gebrek aan is. Ondertussen proberen ze een zo normaal mogelijk leven te leiden. Zo is er een discotheek (de 'Piramida') compleet met glitterbol en videomonitors, maar al ruim voor sluitings-tijd stroomt die tot Sacco's verbazing leeg. De bezoekers komen namelijk altijd dezelfde mensen tegen en vervelen zich. Een van de meest schaarse goederen in Gorazde zijn prikkels van buitenaf. Als Sacco net aankomt in Gorazde vragen ze hem eerst of Michael Jordan nog basketbal speelt. Op bijeenkomsten bij mensen thuis wordt Sacco (voor de mensen in Gorazde het symbool van het vrije Westen) helemaal uitgeperst. Vooral Edins vriend Riki vraagt Sacco het hemd van het lijf. Als hij verlof heeft van het front zingt hij voortdurend uit volle borst Amerikaanse popsongs. Sacco moet hem voorzien van nieuwe songteksten. Als Riki weer afscheid neemt van zijn vrienden om terug te gaan naar zijn loopgraaf brult hij eerst nog de Eagles-klassieker 'Hotel California' ('On a dark de-

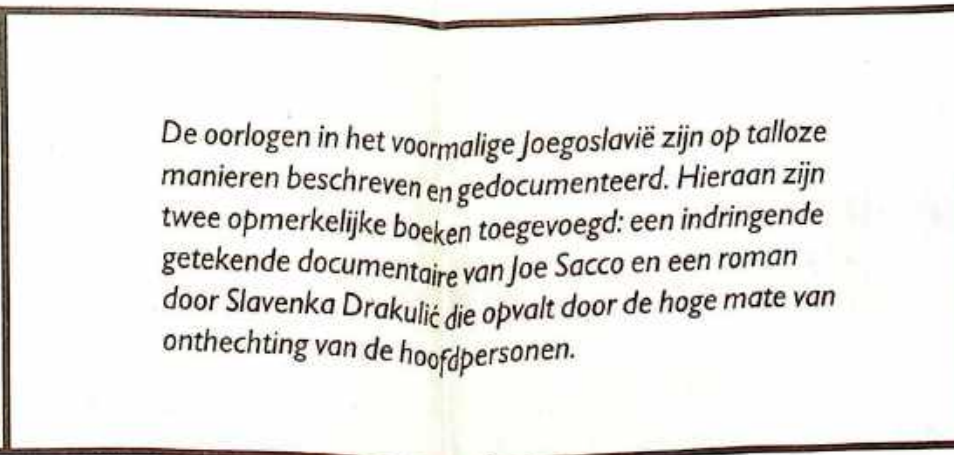

Disco in Gorazde

Stripdocumentaire van Joe Sacco

Joe Sacco Foto uit besproken boek

Boven: vlucht uit Gorazde Illustratie uit besproken boek

sert highway! Cool wind in my hair!'). Sacco en Edin staan daarom, hoewel ze natuurlijk verdrietig zijn, met de slappe lach in de deuropening te kijken hoe Riki wegsjokt.

De oorlog hangt als een donkere wolk boven alle gebeurtenissen en komt nu en dan gevaarlijk dichtbij. De chetniks, wier ontstaan-geschiedenis, samen met die van alle andere bevolkingsgroepen van Joegoslavië, helder uiteen wordt gezet, veranderen dan van een abstracte dreiging in een reëel en levensbedreigend gevaar. Als een aantal dorpjes rondom Gorazde wordt ingenomen, vluchten de overlevenden naar de enclave. Bijna iedereen is in een shocktoestand en loopt, na de gruwelen die ze hebben meegemaakt, met wijd-opengesperde, starrende ogen rond. Een man vertelt hoe hij aan de aandacht van de chetniks wist te ontsnappen en vanuit zijn schuilplaats observeerde hoe de bevolking systematisch werd afgeslacht. Mannen, vrouwen en

kinderen werden op vrachtwagens geladen en vervolgens een voor een, door beulen die voor de oorlog slager waren, op bloederige wijze vermoord en in de rivier gegooid. Die lijken zien de bewoners van Gorazde even later van wat hun te wachten staat.

Ook Gorazde werd een keer bijna onder de voet gelopen. De verdedigende militie hield kende in de aanvallers hun voormalige bureau. De ontzetting van de bevolking, die na het afsagen van de aanval ontdekt wie er in de massagraven liggen, valt nauwelijks te beschrijven. Het beeld dat Sacco laat zien bestaat uit een rij lichamen waar de bevolking zwijgend om heen staat. Het commentaar meldt droef dat bij alle lichamen de vingers en genitaliën zijn afgesneden.

Omdat je inmiddels verschillende bewo-ners hebt leren kennen en ook de voorgeschiedenis van het stadje is beschreven (ont-

spannen buitenwijken tijdens Tito), maken dit soort momenten een verpletterende indruk. Het zijn geen abstracte tv-beelden van een rijtje lijken, of gruwelijke foto's die je meteen kunt wegbladeren, maar tekeningen die, formeel gezien, minder schokkend zijn dan het fotografische beeld, maar door de context van het verhaal topzwaar geladen zijn. Bovendien maak je de gebeurtenissen 'live' mee. Op basis van interviews en schetsen van de omgeving reconstrueert Sacco de gebeurtenissen zoals geen enkele documentaire het zou kunnen. Alleen een speelfilm met de bloederige special effects van *Saving Private Ryan* zou in de buurt kunnen komen van wat er zich heeft afgespeeld. Sacco doet dit allemaal op magistrale wijze in zijn eentje met papier en penseel. Niet voor niets gonst het in de Amerikaanse pers dat er, na *Maus* van Art Spiegelman, misschien weer een stripboek kan rekenen op een Pulitzerprijs.

Slavanka Drakulić Foto De Geus

zeer drastische vorm van afstandelijkheid, ja bijna van onthechting. Deze is zo ver doorgevoerd dat de personages geen naam hebben, maar alleen worden aangeduid met hun initiaal of hun functie: S., of de Kapitein.

Ook bij de personen zelf is onthechting de overheersende eigenschap. De titel van het boek geeft het al aan, niemand in dit boek, slachtoffers zomin als beulen, is zichzelf. Ook S., die onderwijzeres is in een Bosnisch dorp, heeft het gevoel dat wat er gebeurt, eigenlijk een ander overkomt. Het ene ogenblik sta je koffie te zetten in je keuken, het volgende moment word je met tientallen andere vrouwen door gewapende mannen die opeens in je dorp zijn verschenen, opgepakt, samengedreven in een gymnastieklokaal en vervolgens in autobussen naar een bedrijfsfihal getransporteerd waar een provisorisch kamp is ingericht. De paar mannen die in het dorp aanwezig waren, zijn inmiddels doodgeschoten,

Slavanka Drakulić:
Als of ik er niet ben.
Uit het Kroatisch vertaald door
Reina Dokter.
De Geus, 221 blz. f 49,35

In het oude Joegoslavië sliepen drie geloven (het rooms-katholieke, het grieks-orthodoxe en de islam) op één kussen, dus de duivel is er nooit ver geweest.

In de meest recente oorlog in Bosnië waren het de Serviërs die zevenhonderd jaar frustratie moesten afreageren in een orgie van geweld, die hoofdzakelijk tegen weerloze burgers was gericht. Het liefst tegen vrouwen en kinderen. Nederland is de laatste jaren regelmatig opgeschrikt door de verkrachting en moord op jonge meisjes, in Bosnië zijn er duizenden van zulke gevallen geweest, gepleegd door mannen die nog maar kort tevoren volkomen normale burgers waren. Volwassen vrouwen werden natuurlijk evenmin ontzien. En zo is de Bosnische oorlog niet alleen een oorlog van Serviërs tegen moslims geweest, maar ook een oorlog van mannen tegen vrouwen. De man – dat is algemeen bekend – is op zijn retour, en het was in Bosnië of de Servische man dat nog minder kon verdragen dan zijn soortgenoten elders, hij heeft er zijn frustraties tenminste op het andere geslacht afge-reageerd met een wreedheid die zelfs op de Balkan ongeëvenaard is.

Deze kant van de Bosnische oorlog is lange tijd onderbelicht geweest, omdat de slachtoffers in het algemeen moslimvrouwen waren die niet geneigd zijn openhartig over hun ervaringen te spreken.

De Kroatische schrijfster Slavanka Drakulić heeft het aangedurfd over deze thematiek een roman te schrijven. *Als of ik er niet ben* is wat op de televisie een docudrama wordt genoemd, een verhaal gebaseerd op ware gebeurtenissen, maar nagespeeld met fictieve personages. Het is een gevaarlijk genre, waarbij sentimentaliteit, huilerigheid en gelijkheidsberigheid voortdurend op de loer liggen, maar als het de maker lukt om dat allemaal buiten de deur te houden kan het resultaat verbijsterend zijn en meer zeggen dan een echte documentaire.

Dit laatste is bij Drakulić het geval. Alles wat naar tranen zweemt heeft zij consequent vermeden, doordat ze heeft gekozen voor een

Bosnië verkracht

Literair docudrama van Slavanka Drakulić

buiten het zicht maar binnen gehoorsafstand van de vrouwen. De huizen van het dorp worden geplunderd en in brand gestoken. De vrouwen herkennen sommige van de gewapende mannen, zij waren kort tevoren nog postbode of buschauffeur en deden altijd vriendelijk en normaal. Nu hebben ze een geweer, spreken uitsluitend in eenlettergreppige zinnen en blaffen de vrouwen af. Hun slachtoffers zijn als verlamd. Het is opvallend dat niemand probeert te vluchten, hoewel dat op een aantal momenten, bijvoorbeeld tijdens een sanitaire stop, heel goed mogelijk is. Maar reeds na enige uren gevangenschap zijn de vrouwen zo murw dat ze niet meer in staat zijn tot welk initiatief dan ook.

In het kamp wordt S. uitgekozen voor 'het vrouwenvertrek', de kamer waar de 'troostmeisjes' verblijven, de meisjes waar de meestal dronken soldaten hun lusten op mogen botvieren, dikwijls tot de dood (van het meisje) erop volgt. Voor de soldaten is hun geslachtsdeel een verlengstuk van hun wapen en is de geslachtsdaad moord met andere middelen. Als dank drukken zij na de daad sigaretten uit op de borsten van de meisjes – in het gunstigste geval.

Ook de soldaten zijn slachtoffers, al denken zij daar zelf anders over: 'Het was S. duidelijk dat zij ook gevangenen waren zonder individualiteit, zonder gezicht. Hun lichamen en hun wil behoorden ook aan een ander toe – aan het leger, de leider, de natie. Ze gehoorzaamden en voerden bevelen uit van mensen op wie ze vertrouwden of voor wie ze bang waren. Even, wanneer ze op de drempel van het vrouwenvertrek stonden, geloofden ze dat ze iets anders waren. Dat ze meesters waren. Weten zij dat ze niet kunnen vluchten voor de oorlog, dat ze zich niet kunnen verbergen, dat ook zij gedood kunnen worden? vroeg S. zich af terwijl ze naar hun voetstapen luisterde.'

S. ziet als enige uitweg zich totaal aan te passen en de hoer te gaan spelen om de laatste restjes menselijke gevoelens in haar klanten te prikkelen. Ze weet op die manier in ieder geval de aandacht te trekken van de kampcommandant, de Kapitein wiens concubine ze wordt. Dat is haar redding. De kapitein behandelt haar goed en ze mag niet meer door andere soldaten gebruikt worden.

Uiteindelijk worden de vrouwen 'uitgewisseld'. Ze worden naar Kroatië getransporteerd, waar ze in een vluchtelingenkamp worden ondergebracht. Daar ontdekt S. pas dat ze zwanger is, al vijf maanden. Ze laat voor een abortus. Ze krijgt toestemming naar Zweden te gaan, waar ze bevalt van een zoon, verwekt door een van haar verkrachters. Ze wil het kind meteen na de geboorte afstaan, maar door een vergissing van een verpleegster krijgt ze het toch in de armen en geeft ze het de borst. Het einde van het boek is open: zal ze het kind toch houden of het alsnog afstaan?

Drakulić heeft zich niet haar keuze voor één hoofdpersoon door wier ogen alles wordt gezien enigszins beperkt. Zelfs in een oorlog ervaart één persoon altijd maar een heel klein deel van het collectieve leed, vooral als hij of zij, zoals S., gevangens zit. Drakulić lost dit op door S. veel te laten luisteren naar de verhalen van anderen. *Als of ik er niet ben* is zorgvuldig opgebouwd. De wreedheden worden geleidelijk opgevoerd, met een climax halverwege het boek, wanneer S. in het vrouwenvertrek zit. De tweede helft van het boek, wanneer S. in Zagreb en Zweden is, is het verhaal van oorlogsslachtoffers die hun trauma's moeten verwerken. S. kan zich niet uiten en raakt geïrriteerd door anderen die dat wel kunnen en haar vervelen met hun eindeloze klaagzangen. De benauwde atmosfeer in een vluchtelingenkamp wordt treffend weergegeven.

Drakulić's sobere maar verzorgde stijl en afstandelijke toon, die het bindende element is in dit boek, is in de prachtige vertaling van Reina Dokter volledig bewaard gebleven.

Als of ik er niet ben bewijst hoe een literair werk superieur kan zijn aan journalistieke reportages. Ondanks de afstandelijkheid die Drakulić schept, krijgt de lezer langzamerhand het gevoel dat dit hem allemaal zelf overkomt, iets wat je bij het lezen van een krantenartikel maar zelden hebt.

ARTHUR LANGEVELD

Guilt by Association

In an apparent postwar payback, a Serbian court jails a group of Kosovo Albanians for "terrorism"

By DEJAN ANASTASIJEVIC PRISTINA

EVEN BY LOCAL STANDARDS, IT WAS A mockery of justice. The district court in the southern Serbian city of Nis last week found 143 ethnic Albanians guilty of terrorism and sentenced them to a total of 1,632 years' jail, with terms ranging from seven to 13 years. All of them, according to the prosecution, took part in attacks on Serbian forces in Kosovo near the town of Djakovica during last year's war, leading to the death of one police officer and two

tary Robin Cook described the trial as "yet another sign of the desperation of the [Yugoslav President Slobodan] Milosevic regime, which is prepared to go to any lengths to repress dissident voices."

But there is little that public protest or international outrage can do to free the estimated 970 Kosovars held in Serbian prisons. Just like those from Djakovica, most of them were arbitrarily picked up from their homes or from the streets as NATO was concluding its 11-week air war against Serbia. Then, as the Serbian forces withdrew from

The prospects of an early release for her and the other Kosovars is dimmed by the fact that the international community has almost no leverage. By haste or negligence, the exchange of POWs was omitted from the agreement NATO and Yugoslav authorities signed in Kumanovo last June specifying the terms of Serbian withdrawal from Kosovo. Then the West cut diplomatic ties with Milosevic.

The issue has come back to haunt the international community's efforts to bring stability to Kosovo. "Albanians are using it as a pretext for revenge attacks on Serbs," says a top U.N. official in Pristina. The official says some ethnic Albanian leaders are tying cooperation with the U.N. mission in Kosovo to the prisoners' release. "We had a project to return several hundred Serbian refugees to Kosovo, but had to put it on hold because the Albanian leaders said they will not hear of it until all the prisoners are free."

Then there's the vexing issue of about 5,000 missing Kosovars, at least some of whom are presumably also in custody. "Some of them may be in military uniforms, but we never got through to them," says Barbara Davis, who heads the U.N. High Commissioner for Human Rights office in Belgrade. Her efforts to persuade Serbian authorities to release at least some prisoners have had only limited success. "It has been very difficult to get the international community to pay attention to the problem," says Davis. She is convinced that recent abductions of Serbs in Kosovo, about 1,000 have gone missing since was deployed—is linked to the deaths and missing Kosovars. "It's a vicious circle," she says. "Deprivation of one person's human rights leads to the deprivation of someone else's."

Some believe that Milosevic is using the Albanian prisoners as bargaining chips for future negotiations with the West to end his present isolation. "Others have a more dire explanation. He is just looking for a bargain. He wants our assistance to stabilize Kosovo," said a U.N. diplomat in Pristina. Judging by the protests in Djakovica, which have spread to several other towns in Kosovo, the Belgrade strongman seems to be getting away with it ... once again.

ROUGH JUSTICE: The judge at the trial last week of 143 Kosovo Albanians, including Albin Kurti, center above, and Flora Brovina, top, deemed it unnecessary to determine individual guilt

soldiers. "It is impossible to determine your individual guilt," said Justice Goran Petronijevic after the verdict was read out, "but that is not necessary." The defendants, brought into the court in groups of 20, stared in silent disbelief. The defense lawyers insisted that their clients were civilians who took no part in the conflict. "Their only crime was that they were men of military age," said one defense lawyer, Teki Bokshi.

Some 300 km to the south, in Djakovica, friends and relatives of the accused were gathered around their radios waiting for the news. After the verdict, more than 10,000 people poured onto the streets in protest. In London, British Foreign Secre-

Kosovo last June, they took along about another 2,000 prisoners. More than half were later released, but others were jailed after facing trials not unlike the one in Nis.

Among those still in custody is Flora Brovina, a 50-year-old physician, poet and women's rights activist from Pristina. Picked up from her neighbor's house on April 20 last year, Brovina was sentenced to 12 years' jail for providing medicines and treatment to the Kosovo Liberation Army, the Albanian guerrillas branded as terrorists by Serbia. "Flora never took part in the war. She is poetry itself," says her husband Ajri Begu, in a café in Pristina. Brovina has a serious heart condition, and spends most of her time in the prison hospital in Pozarevac, Slobodan Milosevic's hometown.

WAO-debat

1 José Smits' reactie (14 juli) op de analyse van Mark Kranenburg (6 juli) over de politieke macht inzake de wao-problematiek is van een bedenkelijk niveau. Ze stelt dat de PvdA zich geen noodzaak ziet een adviescommissie te installeren, aangezien de wao-debat alleen maar aanwend voor het aanboren van simpele sentimenten. Haar argumentatie doet echter een simpele en populistische geest vermoeden. Enkele voorbeelden: Het absolute getal van 900 duizend wao'ers zegt haar weinig aangezien door de inflatie ook het aantal mijnajairs spectaculair is toegenomen. Met een nationale staatsschuld van ruim 300 miljard doet zij de komende begroting onderhandelingen af als de keuze tussen oppotten of investeren. Een goede bijdrage kunnen leveren aan het niveau van het debat door op te stappen van het debat maken voor een verstandiger paragraaf.

Internetgebruiker

2 Naar aanleiding van José Smits' aanmerkingen op het artikel van Mark Kranenburg (die bij nader inzien grotendeels gelijk geeft) zou ik het volgende willen opmerken: Waarom de discussie zogenaamd naar een hoger niveau getild als inmiddels alle feiten gezamenlijk bekend zijn? Heeft het Lisv (toporgaan in deze materie) niet zelf gezegd dat het systeem onveilig is omdat het systeem antwoordebaar is op de werkeigenheid van de werkgever stap (met grote financiële consequenties) met daartegenover een procedure die recht op geld na mandje, terwijl hij/zij niet of nauwelijks plichten heeft. Zolang de werkgevers betreffen zal de 'instroom' nooit dalen. Trouwens wie heeft er nog meer in Europa den uitkeer na een ongeval in vrije tijd, waarna vervolgens de werkgever een nog hogere premie kan betalen? Noem klachten hierover maar het aanboren van simpele sentimenten. De PvdA heeft nu eenmaal nog steeds het Den Uyl-wereldbeeld van de zwakken die boze werkeigenen worden tegen de af het systeem van blijft altijd Maar zelfs een PvdA-er zou moeten weten dat zwak zijn en het spel volgens de regels spelen niets met elkaar te maken hebben.

Srebrenica

Met stijgende verbazing heb ik kennis genomen van het initiatief van een zich intellectueel noemende Nederlandse schrijver en het de inhoud van de open brief ik bij belangstellenden bekend (NRC Handelsblad, 11 juli). Dat in Srebrenica gruwelijke en schandelijke dingen zijn gebeurd zal door niemand ontkend worden. Dat daarbij al dan niet verhoorden wordt staat naar Dutchbat van nationale schande gesproken kan worden, dient toch vooral met grenzeloze naïviteit en bijna misdadige lichtzinnigheid een groep jongeren in een onhoudbare situatie gemanoeuvereerd hebben. Onze dappere brieven schrijvers en mede-onder tekens naars vertonen nogal primitief gedrag. Bij een verloren slag moet de frustratie werkt worden door schuldigen aan te wijzen. Deze houding is van alle tijden. In het oude Griekenland werden de boodschappers van de Nederlandse soldaten verraden door een vijfde colonne en hun munitie was op, anders hadden ze de oorlog vast gewonnen. De teruggekeerde Russische krijgsgevangenen werden in het moederland omgebracht, want het waren toch maar lafaards. Het komt kennelijk niet bij ze op dat er situaties bestaan die militair ge-

Vijf jaar voor moord op Albanen

BELGRADO - Een rechtbank in Joegoslavië heeft een Servische politieagent veroordeeld tot vier jaar en negen maanden cel voor het doodschieten van drie etnische Albanen bij de Kosovaarse stad Orahovac. De agent doodde de slachtoffers in mei vorig jaar, ten tijde van de Navo-bombardementen. Hij koelde zijn woede over het feit dat een vriend gewond was geraakt.

Wie had in juli 1999, toen de Servische troepen gedwongen waren Kosovo te ont-ruimen, gedacht dat Slobodan Milošević een jaar later nog stevig in het zadel zou zitten? Zeker niet de coalitie van mogendheden die in maart van het vorig jaar een luchtoffensief tegen zijn land ontketende. Maar Milošević heeft in de verstreken twaalf maanden zijn macht niet alleen behouden, hij heeft die zelfs geconsolideerd en vergroot. In een soort constitutionele coup heeft hij zich er onlangs van verzekerd dat hij nog acht jaar aan de macht kan blijven en dat Montenegro, waarmee Servië samen de Joegoslavische federatie uitmaakt, in die federatie zijn gelijkwaardigheid kwijtraakt.

Het kleine Montenegro lag de laatste jaren, onder leiding van president Milo Djukanović, in die federatie voortdurend dwars – zozeer dat zij eigenlijk een lege huls was geworden. Aan deze Montenegrijnse fronde, die steun zocht bij Milošević' vijanden in binnen- en buitenland, heeft hij nu, door een erdoorheen gejaagde wijziging van de federale grondwet, althans de constitutionele grondslag ontrokken.

Hoe moet Montenegro hierop reageren? Zou het van zijn zelfstandigheid de facto een soevereiniteit de jure maken, dat wil zeggen: uit de Joegoslavische federatie stappen en de onafhankelijkheid uitroe-

21-7-2000 Interventie Zonder einde?

pen, dan zou het daarmee Milošević een voorwendsel geven om in Montenegro in te grijpen.

Dan zou hij, zoals Peter Michielsen in een deskundige analyse in de krant van 11 juli schrijft, het alibi hebben waarop hij wacht: „de dag waarop Montenegro formeel uit de federatie stapt, is de dag waarop de volgende oorlog op de Balkan begint.” En die oorlog zou dan tevens een burgeroorlog zijn, want veertig procent van de Montenegrijnen is tegen onafhankelijkheid.

Voorlopig gaat Djukanović niet tot die stap over en bepaalt hij zich ertoe te verklaren dat de Joegoslavische federatie in feite niet meer bestaat (dat deed zij al lang niet meer), maar hij trekt daaruit niet de consequentie Montenegro's onafhankelijkheid uit te roepen. Maar dit lijkt uitstel van executie.

Immers, Milošević zal het hier niet bij laten en naar provocaties zoeken om Montenegro eindelijk in het gareel te krijgen. Welke vorm hij daarvoor kiest weet niemand, schrijft Michielsen, „maar dat de provocaties komen is zeker. Net zo zeker als het feit dat Milošević een crisis met

DEZER DAGEN

J.L. Heldring

Montenegro nodig heeft om aan de macht te blijven. De finale afrekening met de Montenegrijnen is onvermijdelijk.”
Wanneer we uitgaan van dit waarschijnlijke scenario, rijst de vraag: hoe

moet het Westen reageren? Ongetwijfeld is de eerste reactie bij velen: moeten we ons opnieuw in een Balkanees wespennest steken, een interventie zonder einde? Maar zo gemakkelijk kan het Westen zich daar niet van af maken. Juist die eerdere interventies (in Bosnië en Kosovo) hebben, zo niet verplichtingen, dan toch een zekere logica geschapen, die het niet zo maar kan negeren.

Dan kan ook niet het argument aangevoerd worden dat het hier om een interne zaak gaat, de Joegoslavische federatie betreffende. Door zijn ingrijpen in Kosovo, dat volkenrechtelijk een deel van Servië (en dus ook van Joegoslavië) is, heeft het aangetoond het argument van de nationale soevereiniteit niet in alle gevallen doorslaggevend te vinden.

Maar hoe dan ingegrepen? Moet Servië opnieuw aan maandenlange bombardementen onderworpen worden, zoals in 1999 wegens zijn gedrag in Kosovo? Het is weinig waarschijnlijk dat het Westen daartoe zal besluiten. Zó'n succes was die eerdere lucht oorlog tegen Servië nu ook weer niet. In elk geval heeft hij niet voorkomen dat Milošević zijn macht kon uit-

breiden. De sancties tegen Servië die al van kracht zijn aanscherpen? Deze hebben, volgens de Franse minister van Buitenlandse Zaken, Hubert Védrine, „duidelijk niet hun politieke doel bereikt” en zijn, volgens zijn Belgische collega, „misschien zelfs contraproductief gebleken”. Een bekend geluid – van China tot Cuba. Als sancties al succes hebben, dan meestal op heel lange termijn. In Montenegro is het daarentegen kort dag.

Mocht het in Montenegro tot een (burger)oorlog komen, dan zit er voor het Westen, gezien de vorige ervaringen, niet veel anders op dan de partij die zich tegen de Serviërs verzet, met wapens en misschieten met speciale militaire eenheden te helpen. Veel is het niet, maar een operatie à la Kosovo is niet voor herhaling vatbaar, en het uitzicht om ook in een gepacificeerd Montenegro voor onbepaalde tijd troepen te legeren is nu ook niet bepaald aantrekkelijk.

In elk geval confronteert Montenegro het Westen opnieuw met de vraag of goede bedoelingen een voldoende rechtvaardiging vormen voor een militaire interventie en of die bedoelingen niet, behalve goed, ook een beetje goedkoop zijn als de interventie geen slachtoffers onder de intervenieerders mag eisen. De eerste vraag is een politieke, de tweede een ethische.

Justitie tastte fundamentele procesrecht aan

Door een onzer redacteurs

AMSTERDAM, 11 JULI. Het gerechtshof Arnhem verwijt het openbaar ministerie een „ernstige inbreuk op het wettelijk systeem” te maken. Volgens het Hof is de wijze waarop het OM omgaat met informanten die het als getuigen gebruikt, een aantasting van „de fundamentele van het strafprocesrecht”.

Dit blijkt uit een vonnis dat het Hof gisteren uitsprak in het hoger beroep van een zaak uit 1998. De rechtbank in Zwolle veroordeelde vorig jaar de 32-jarige R. tot zeventien jaar cel wegens moord en poging tot moord. Het Hof verklaarde gisteren het OM niet-ontvankelijk – juist omdat de houding van het OM volgens het Hof voortvloeit uit landelijk beleid.

In deze zaak weigerde de recherche-officier van justitie tot drie keer toe een getuige door de rechter-commissaris te laten horen. Het ging volgens de officier om een „informant, geen getuige”. Bovendien voelde hij zich gebonden „aan de toezegging dat diens identiteit verborgen zal blijven”. Het Hof oordeelde dat het bewijs in de moordzaak juist in grote mate steunde op de verklaring van de informant tegenover de regionale criminele inlichtingendienst en wilde hem daarom zelf horen.

Tijdens de zitting bij het Hof verdedigde de recherche-officier van justitie zijn weigering door te verwijzen naar de „Instructie voor de officier van justitie belast met de gezagsuitoefening over het informatiewerk” van 2 februari 1999. R's advocaat, J. Plasman, zal 200.000 gulden schadevergoeding eisen voor de twee jaar dat zijn cliënt heeft vastgezeten.

Kroaat krijgt weer tien jaar

DEN HAAG, 22 JULI. De Bosnische Kroaat Anto Furundžia is gisteren in hoger beroep door het Joegoslavië-tribunaal veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf wegens oorlogsmisdaden. In eerste instantie had Furundžia, in 1997 door Nederlandse soldaten van de vredesmacht SFOR gearresteerd, aan het eind van zijn proces in december 1998 dezelfde straf gekregen. Die uitspraak was een juridisch precedent, omdat voor het eerst verkrachting als oorlogsmisdad deed werd bestempeld en omdat verkrachting werd gedefinieerd als een vorm van foltering. Dat precedent is in hoger beroep bevestigd. Van belang was ook dat de oorlogsmisdaden waarvoor de beklaagde werd veroordeeld op één dag waren gepleegd.

De 31-jarige Bosnische Kroaat, tijdens de Bosnische oorlog commandant van een paramilitaire militia 'de jokers' greep op 15 mei 1993 niet in-toen een moslimvrouw in het kader van een 'verhoor' door een van zijn ondergeschikten werd ontkleed, met een mes bedreigd en verkracht. Dat gebeurde tijdens de militaire campagne waarmee de Bosnische Kroaten de moslims uit

de Lašva-vallei verdreven. Furundžia's verdediger te den hoger beroep aan tegen vonnis van eind 1998 met het argument dat niet was aangetoond de verkrachting plaatsvond met stemming van de commandant. De verdedigers vonden de van tien jaar ook „wreed en bruikelijk”. Tenslotte vocht verdedigers de onpartijdigheid van de rechter, Florence M uit Zambia, omdat zij lid was weest van een VN-commissie vrouwenrechten die cam heeft gevoerd voor de opnam verkrachting op de lijst van logsmisdaden. Ze zou dat lid schap hebben verzwegen. Het hof van beroep wees a argumenten van de verdediger tafel. De rechters oordeelden niem dat Furundžia een proces heeft gehad en dat ge ridische fouten zijn gemaakt. Voor het Joegoslavië-trib dient op het ogenblik een zaak, tegen drie Bosnisch viërs, die zijn beschuldigd v verkrachten van zestien m vrouwen in een detentiecc van de Serviërs in de Bo stad Foča. (AP)

Prominente politicus in Kosovo bij incident ernstig gewond

PRISTINA, 10 JULI. In Kosovo is vrijdag onder nog onopgehelderde omstandigheden een van de belangrijkste politici van Kosovo, tevens een van de meest prominente ex-leiders van het Kosovo Bevrijdingsleger UÇK, zwaar gewond geraakt. De man, Ramush Haradinaj, is inmiddels overgevlogen naar een Amerikaans militair ziekenhuis in Duitsland.

Haradinaj werd getroffen door een granaatscherf, die zijn gezicht trof en vast kwam te zitten in de nek. Over de toedracht van het incident in het West-Kosovaarse dorp Streoce doen diverse lezingen de ronde. Volgens één lezing was Haradinaj met een familielid op weg naar Streoce toen hun auto werd aangevallen. Volgens een andere viel Haradinaj met medestanders de woning van een van hun

politieke tegenstanders aan, waarna een vuurgevecht losbarstte.

Het incident kan in Kosovo ernstige repercussies hebben. Haradinaj was tot vorig jaar plaatsvervangend opperbevelhebber van het Bevrijdingsleger UÇK en UÇK-commandant in West-Kosovo. Na de ontmanteling van het UÇK en de vorming van het Kosovo Beschermingskorps TMK werd hij plaatsvervangend commandant. Maar later brak hij met voormalig UÇK-chef Hashim Thaçi en met het TMK en richtte hij een eigen politieke partij op, de Alliantie voor de Toekomst van Kosovo (AAK). Zijn broer Daut Haradinaj, die hem vrijdag vergezelde, is nog steeds een prominente officier in het TMK. De man die ze in het dorp Streoce opzochten, Sadik Musa, is een prominent lid van de

Democratische Liga van Kosovo (LDK), de partij van de vroegere 'president' Ibrahim Rugova. Volgens deze Musa kwam Haradinaj naar Streoce om met hem en zijn familie af te rekenen. Volgens Musa is een van zijn broers met ongeveer dertig geestverwanten gevangen genomen door aanhangers van Haradinaj.

Het incident kan een signaal zijn dat de rivaliteit tussen de politieke groeperingen van de Kosovo-Albanezen tot geweld kan leiden. Een aantal partijen dingen naar de gunst van de kiezer in de aanloop tot de verkiezingen van later dit jaar. Het VN-bestuur UNMIK is bang voor destabilisatie van Kosovo door de rivaliteit tussen de Kosovo-Albanezen. (Reuters, AFP)

• DOSSIER KOSOVO: www.nrc.nl

'Joegoslavië bestaat niet meer'

PODGORICA, 11 JULI. „Joegoslavië bestaat niet meer.” De facto heeft Montenegro „het constitutionele en wettelijke systeem van Joegoslavië verlaten”. Maar het land zal voorsnog niet overgaan tot een referendum over de onafhankelijkheid of tot de uitroeping van die onafhankelijkheid. • Pagina 4

Wat in *M*A*S*H* niet wordt getoond

Associated Press publiceerde vorig jaar het resultaat van een onderzoek naar beschuldigingen dat Amerikaanse soldaten actief betrokken waren bij de slachting van vierhonderd Koreanen bij het Zuid-Koreaanse dorpje No Gun Ri dat 150 kilometer ten zuidoosten van Seoel ligt. Volgens de bewijzen die Associated Press verzameld heeft, hebben Amerikaanse troepen in juli 1950 de boerenbevolking die zich onder een brug had verscholen, met machinegeweren en luchtaanvallen uitgemoord. De groep bestond voornamelijk uit vrouwen, kinderen en ouderen.

Hoewel er geen officieel legerdocument over de slachtpartij werd gevonden, hebben zes veteranen van de 1st Cavalry Division verklaard aan de executie te hebben deelgenomen. Zes anderen verklaarden daarvan getuige te zijn geweest.

Eugene Hesselman verklaarde dat de slachtpartij begon nadat kapitein Melbourne C. Chandler had gezegd "Laten we ze opruimen". Chandler, die inmiddels is overleden, zou opdracht van hogere hand hebben gekregen.

"We hebben ze eenvoudig weggevaagd", vertelde Norman Tinkler. "Het was een complete slach-

partij", verklaarde Herman W. Patterson.

"De mensen probeerden zich te beschermen achter dode lichamen", aldus Chung Koo-ho, één van de overlevenden. "Moeders wikkelden hun kinderen in lakens en omarmden ze om ze met hun rug bescherming te geven".

"De Amerikaanse soldaten speelden met ons leven zoals kinderen met vliegen spelen", zei Chun Choon-ja, die toen twaalf jaar was.

De publicatie van Associated Press over het bloedbad bij No Gun Ri heeft een stroom van reacties teweeggebracht die het Pentagon en de Zuid-Koreaanse regering gedwongen hebben hun verzet tegen diepgaande onderzoeken op te geven. Op 10 januari van dit jaar vertrok de Amerikaanse staatssecretaris voor Defensie, Louis Caldera, naar Korea als onderdeel van een 'onderzoek' van de Amerikaanse regering. Hij kondigde echter al aan dat de Verenigde Staten niet "elk vuurgevecht of veldslag" zouden onderzoeken.

Geen incident maar politiek

No Gun Ri was geen op zichzelf staande daad van terreur. Er zijn inmiddels veertig andere geval-

len naar boven gekomen. De massale terreur tegen het Koreaanse volk was in feite een geplande militaire strategie.

Time Magazine berichtte al op 21 augustus 1950 dat Amerikaanse troepen opdracht kregen om een groep vluchtelingen te stoppen. "Schiet ze neer als het nodig is", zo beval de majoor.

Amerikaanse troepen maakten het tot een gewoonte, wanneer zij zich moesten terugtrekken, om zoveel mogelijk Koreanen bijeen te drijven en in kelders op te sluiten om deze vervolgens in brand te steken.

Vanuit de lucht werden zulke massale vernietigingsaanvallen uitgevoerd, dat de luchtmachtleiding klaagde dat het probleem bij de voortzetting van de luchtoperaties was dat er geen doelen meer waren. Alles was al vernietigd.

In zijn boek 'To Win a Nuclear War' onthult professor Michio Kaku dat het Amerikaanse opperbevel zelfs besloten had om atoombommen op het noorden te gooien wanneer Noord-Korea niet akkoord zou gaan met een staakt-het-vuren.

In een aanklacht van het onderzoekscomité van het 'Democratisch Front voor de Hereniging van

het Vaderland', van 4 mei van dit jaar wordt verslag gedaan van het optreden van de Amerikaanse troepen tijdens hun bezetting van Noord-Korea, van half oktober tot eind december 1950. In de aanklacht wordt gesteld dat massaal onschuldige burgers op de meest barbaarse wijze zijn omgebracht.

Een van de praktijken van het Amerikaanse leger was mensen met benzine overgieten en vervolgens in brand steken. Ook werden mensen levend begraven.

Veelvuldig werden oren en neuzen van de slachtoffers afgehakt, werden ze levend gevild of met zagen van hun ledematen ontdaan. Mensen werden ondersteboven aan bomen gehangen en er werden spijkers in hun schedel en rug geslagen. Op grote schaal werden mensen met bajonetten afgeslacht, doodgeslagen of levend in zee geworpen. Ook werden de luchtmacht en artillerie ingeschakeld bij het uitmoorden van de bevolking. Alleen al in de provincie Sinchon werden 35.383 mensen omgebracht, een kwart van de bevolking.

Op massale wijze werden vrouwen, jong en oud, verkracht en naar de bordelen gebracht tot

genoegen van de Amerikaanse soldaten en de andere VN-troepen.

Historische monumenten van duizenden jaren oud werden leeggeroofd en platgebrand. Musea werden geplunderd en uit de historische boeddhistische tempel Yongmyong bij Pyongyang, werd een gouden Boeddhabeeld gestolen.

Oorlog tegen het leven zelf

Al eerder, op 21 maart van dit jaar, publiceerde het ministerie van Buitenlandse Zaken van de Democratische Volks Republiek Korea (DVRK) een memorandum over Amerikaanse oorlogsmisdaden tegen het Koreaanse volk ten tijde van de oorlog. Het memorandum is gebaseerd op een uitgebreid onderzoek van de Internationale Democratische Vrouwen Federatie.

Uit dit onderzoek blijkt dat de massale bombardementen bewust tot doel hadden de gehele industrie en landbouw van het noorden te vernietigen. Het onthult dat napalmbommen en bacteriologische wapens zijn ingezet tegen de burgerbevolking. Het bevat data, getallen en locaties van massa-executies, waaronder die in de noordelijke

provincie Sinchon waar Amerikaanse troepen gedurende de 52 dagen van hun bezetting 35.000 mensen hebben vermoord. Het rapport beschrijft hoe honderden mensen in een gebouw werden opgesloten en vervolgens in brand werden gestoken.

Bij de presentatie van het rapport verklaarde de vertegenwoordigster van de vrouwenfederatie: "Elk feit bewijst dat dit een oorlog was van massale vernietiging, waarin huizen en voedsel een belangrijker doelwit waren dan militaire doelen en dat er meer vrouwen en ouderen zijn omgekomen dan soldaten. Dit was een oorlog tegen het leven zelf."

Het memorandum zal worden toegevoegd aan het groeiende aantal bewijzen dat bijeengebracht wordt om het Pentagon aan te klagen voor oorlogsmisdaden, op basis van de principes van de Neurenbergse processen.

Ook het Zuiden was doelwit

Uit de hoeveelheid bewijzen die de afgelopen maanden naar boven is gekomen, blijkt dat het Amerikaanse leger onder leiding van generaal

Douglas MacArthur niet alleen een oorlog voerde die de totale vernietiging van het Noorden beoogde, maar dat ook de Zuid-Koreaanse bevolking, die ze beweerde te verdedigen tegen het communisme, het doel was.

Op 6 januari van dit jaar berichtte het conservatieve New Yorkse blad 'Korea Times' hoe Zuid-Koreaanse militairen en politie bij het uitbreken van de oorlog duizenden politieke gevangenen hebben omgebracht. Het blad maakt geen melding van Amerikaanse betrokkenheid, maar uit andere bronnen blijkt deze betrokkenheid wel degelijk.

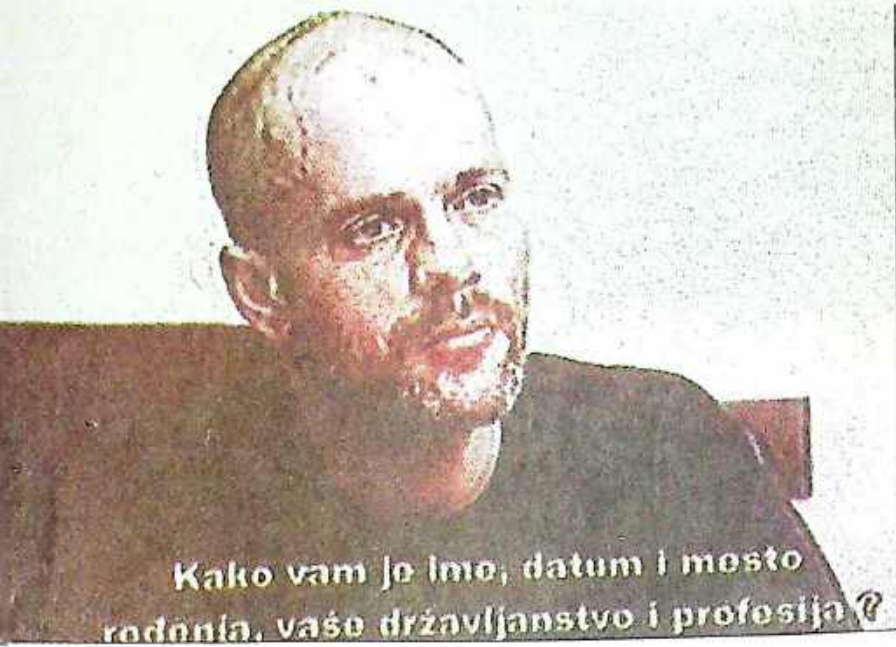
Gregory Henderson, die in die tijd verbonden was aan het Amerikaanse consulaat in Zuid-Korea, heeft toegegeven dat in 1950 de executies hebben plaatsgevonden. Hij verklaarde dat het Zuid-Koreaanse regime ongeveer 100.000 politieke gevangenen heeft omgebracht toen het Noord-Koreaanse leger naar het Zuiden oprukte. Het feit dat het Zuid-Koreaanse regime volledig onder controle stond van de Verenigde Staten en het feit dat Henderson van de executies op de hoogte was, maken het aannemelijk dat de Amerikanen erbij betrokken waren.

Men was als de dood dat de gevangenen door de Noord-Koreanen bevrijd zouden worden en deel zouden nemen aan de oorlog. Vele gevangenen hadden deelgenomen aan de bevrijdingsstrijd tegen Japan en waren niet bereid zich bij een Amerikaanse overheersing neer te leggen. Ze waren door de Amerikanen en het Zuid-Koreaanse regime in 'heropvoedingskampen' opgesloten.

In de Amerikaanse versie wordt Noord-Korea beschuldigd van twee van de massa-executies. Die bij Suwon in juli 1950 en bij Deajon in september van dat jaar. In Daejon echter waren twee Australische officieren en een Franse priester getuige van de executie van 1700 van zeventienduizend gevangenen. Zij verklaarden dat dit in aanwezigheid van Amerikaanse officieren was gebeurd.

En de voormalige agent van de Amerikaanse inlichtingendienst, Donald Nichols, geeft in zijn memoires 'How Many Times Can I Die?' een levende beschrijving van zijn getuigenis van de executie van 1800 communistische gevangenen in Suwon.

Lees verder op volgende pagina

Kako vam je imo, datum i mesto rođenja, vaše državljanstvo i profesija?

Ima li u Belgiji, Nemačkoj,

Za koga ste anali da je tražen od haškog

Zašto ste odlučili da dođete ovamo i kada?

De vier zoals ze gisteren op video werden gepresenteerd: G.J.A. de Rie (linksboven), Samrordijan Tjetje (rechtsboven), Johannes van Iersel (linksonder), en Ian van Stajk.

FOTO'S REUTERS

'Milosevic in een skibox en dan de grens over'

Van onze verslaggevers
BELGRADO, DEN HAAG - De Joegoslavische regering zegt een groepje van vier Nederlandse mannen in handen te hebben die president Milosevic wilden ontvoeren of doden. Op videobeelden, die gisteren in Belgrado werden getoond, vertelde één van de mannen in het Engels, met een Nederlands accent, van de plannen.

De vier zijn, volgens de Joegoslavische minister van informatie Matic, begin juli op Servisch grondgebied gearresteerd na het oversteken van de grens met Montenegro. Op de video zei één van hen dat ze het onder meer gemunt hadden op Milosevic:

„Als we hem waren tegengekomen hadden we hem in een skibox gestopt boven op het dak van een auto en waren we zo het land uitgereden.”
 Hij zei dat ze 'weekendstrijders' waren: door de week zouden ze gewone beroepen hebben en in het weekend een uniform aantrekken. Geen denken aan echter, volgens de autoriteiten in Belgrado, dat het hier om avonturiers of amateur-soldaten gaat. Volgens Matic zit de Navo er achter. De vier zouden zijn opgeleid door de SAS, wat blijktbaar werd afgeleid uit het feit dat ze het SAS-handboek - dat overigens zo in de boekhandel te krijgen is - bij zich hadden.
 Volgens Matic hadden ze de op-

dracht een Servisch kopstuk te ontvoeren waarmee de Amerikaanse president Clinton dan goede sier kon maken op de top van de grote industrielanden in Japan. Matic: „Ze zijn gearresteerd net voor de top in Okinawa.”
 De Joegoslavische politie was ze echter voor, glimlachte Matic. „We willen hen (de VS, red) vertellen dat geen enkele huurmoordenaar door onze defensie heen kan dringen.” Eerder dit jaar zei Belgrado een groep samenzweerders te hebben ontmaskerd die van de Franse geheime dienst de opdracht zouden hebben gekregen om Milosevic te vermoorden.
 Militaire deskundigen achten het hoogst onwaarschijnlijk dat hier professionele militairen aan

het werk zijn geweest. Die zouden bijvoorbeeld nooit hun plannen hebben verteld. Gesuggereerd wordt dat het misschien avonturiers zijn. Begin jaren negentig vochten, tijdens de oorlog in Kroatië, ook diverse Nederlandse huurlingen mee, veelal aan Kroatische zijde en veelal afkomstig uit extreem-rechtse kring. Of wellicht waren de vier uit op een deel van het geld dat Washington heeft uitgelooft (maximaal vijf miljoen dollar) voor informatie die kan leiden tot de arrestatie van Milosevic. Ook in dat geval lijkt hun optreden echter extreem knullig.
 Op de ministeries van buitenlandse zaken en defensie in Den Haag kwam de hele zaak als een

verrassing. Ze ontkenden iedere betrokkenheid. Gisteravond werd nog druk geprobeerd de identiteit van de mannen te achterhalen.
 Van één van de vier, G.J.A. de Rie, die een militair registratienummer opgaf aan de Joegoslaven, staat vast dat hij in 1989 als dienstplichtig soldaat bij de koninklijke landmacht diende, in een administratieve functie. Volgens de anti-fascistische actiegroep Kafka betreft het mogelijk een voormalig lid van de extreemrechtse CP'86, die in november door de Amsterdamse rechtbank werd verboden en ontbonden.
 De andere namen die minister Matic gisteren gaf, luiden Johannes van Iersel, Samrordijan Tjetje en Ian van Stajk.

11092000

Begraafplaats voor oorlogsslachtoffers in Vukovar.

31-7-2000

FOTO ABC

De geschiedenis heeft zich van Helsinki weinig aangetrokken

Het is deze week vijftig jaar geleden dat de Conferentie voor Vrede en Samenwerking in Europa werd bezegeld met de Slotacte van Helsinki. De bepalingen van die acte werden bejubeld, onder anderen door de dissidenten in het toenmalige Oostblok. Maar het verdwijnen van het IJzeren Gordijn kan niet op conto van Helsinki worden geschreven.

Oorlog, van grote tegenstellingen tussen Oost en West, was vooral gericht op handhaving van de status quo. Maar de politieke realiteit ging zijn eigen weg.

Formeel werd de Koude Oorlog op de Parijse CVSE-top in november 1990 ten grave gedragen. De Navo-landen en de Warschav Pact-landen bevestigden dat zij niet meer elkaars tegenstanders waren. Staatshoofden en regeringsleiders van de CVSE kwamen op die top van 1990 het Handvest van Parijs voor een Nieuw Europa overeen, waarna de institutionalisering van de CVSE op poten werd gezet. Het 'proces' moest een 'organisatie' worden. Dat gebeurde op de top in Boedapest van december 1994, waarna op 1 januari 1995 de CVSE veranderde in OVSE.

Maar de afspraken in de Slotacte van 1975, opgesteld in een tijd van confrontatie tussen Oost en West, en meermalen geschonden, hielden het ook niet toen aan die allesbeheersende confrontatie een einde was gekomen. Dat bleek bij het uiteenvallen van de staat Joegoslavië. Daar schonden de strijdende partijen zo ongeveer alles wat er

Het feestje van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, OVSE, dat op 19 juli in de Weense Hofburg werd gehouden, was wel érg bescheiden. Slechts de permanente vertegenwoordigers van de 54 aangesloten landen waren uitgenodigd. Terwijl er niets minder dan het 25-jarig bestaan van de organisatie werd gevierd. Op 1 augustus 1975 werd in de Finse hoofdstad de zogenaamde Slotact van Helsinki van de Conferentie voor veiligheid en samenwerking in Europa, CVSE, getekend waaruit de OVSE voortkwam. Bij die ondertekening waren maar liefst 35 staatshoofden en regeringsleiders aanwezig.

Het is mogelijk dat de plaats van samenkomst, de Oostenrijkse hoofdstad, waar het secretariaat van de OVSE is gevestigd, iets met die bescheidenheid van doen heeft. Bij de Europese partners ligt Oostenrijk niet goed vanwege regeringsdeelname van de rechtse FPÖ van Jörg Haider. Hoewel het Oostenrijkse ministerie van buitenlandse zaken volhoudt nooit van plan te zijn geweest de festiviteiten boven het niveau van ambassadeurs uit te tillen, meent de *Süddeutsche Zeitung* te weten dat Oostenrijk, dit jaar voorzitter van de OVSE, wel degelijk plannen had voor een groots opgezet feest met alle ministers van buitenlandse zaken van de OVSE-staten. Maar dat zat er niet in omdat, zo laat de *Süddeutsche* iemand van het OVSE-onderzoeksinstituut van de universiteit van Hamburg zeggen, „de Europeanen Oostenrijk geen forum gunnen waarop het, met een mooie viering van 25 jaar Helsinki, goede sier kan maken”. Op dat niveau dus.

Overheden, staatshoofden en regeringsleiders laten niet snel gelegenheden voorbij gaan om 'mijlpalen' in de geschiedenis te markeren en met ronkende toespraken kunnen aangeven hoe belangrijk de bijdrage van de betreffende organisatie wel niet is geweest voor de internationale vrede en veiligheid, de naleving van de rechten van de mens en andere behartigenswaardige zaken.

De OVSE staat te boek als een veiligheidsorganisatie waarvan de deelnemende staten het geografische gebied van Vancouver tot Vladivostok omspannen, van Canada en de Verenigde Staten tot en met Europa, de Kaukasus en alle centraal-Aziatische lan-

den. Het instrument te zijner tijd zal worden ingezet bij de oplos-

ming van conflicten in de Europese regio, het voorkomen ervan en het opruimen van de ellende als het conflict toch heeft plaatsgehad. De organisatie houdt zich derhalve bezig met wapenbeheersing, preventieve diplomatie, het nemen van vertrouwenwekkende en veiligheidsbevorderende maatregelen, toezien op de naleving van de rechten van de mens, waarneming bij verkiezingen en tenslotte met de economische en de milieu-aspecten van veiligheidsvraagstukken. Besluitvorming gaat op basis van consensus, zodat alle deelnemers een gelijke status hebben.

Dat ligt er op papier bepaald niet om, dus waarom geen mooi feest met alles erop en eraan? Misschien is het grootste struikelblok voor een grootscheepse viering wel dat het helemaal niet zo helder is welke betekenis de Slotact van Helsinki en de OVSE hebben gehad de afgelopen 25 jaar.

Als al die ondertekenaars van de Slotact van Helsinki en al die ministers van buitenlandse zaken en leden van onderhandelingsdelegaties nog zouden leven en elkaar nu zouden ontmoeten, zouden ze elkaar stomverbaasd aankijken. Ze zouden verbijsterd zijn over wat er uiteindelijk terecht is gekomen van dat Helsinki-proces dat zij destijds in gang hebben gezet.

Het omgekeerde is namelijk gebeurd van wat de Sovjet-Unie en zijn communistische zetbazen in Midden- en Oost-Europa wilden bereiken, terwijl het Westen veel meer heeft gekregen dan het toen durfde dromen.

Moskou was destijds in Helsinki uit op een consolidatie van de status quo van na de Tweede Wereldoorlog, inclusief de deling van Duitsland, waarbij het Oost-Europa door middel van communistische zetbazen in zijn greep kon houden. Begrijpelijk, de Russen hadden in de vorige eeuw tweemaal de Duitse legers over de vloer gehad. Vooral de Tweede Wereldoorlog heeft de Russen een gigantische inspanning en de levens van miljoenen soldaten en burgers gekost.

Die status quo was de Westelijke landen echter een gruwel. Maar in die tijd van Koude Oorlog beseften zij dat ze eraan toe moesten geven, gezien de enorme militaire macht die door de Sovjet-Unie achter het IJzeren Gordijn werd aangehouden. De westerse landen wilden voor alles vrede. Dat hield echter in dat zij instemden met de onaanstaarbaarheid van de naoorlogse grenzen, zij het onder de voorwaarde dat vreedzame verandering van die grenzen wel mogelijk bleef.

De Sovjet-Unie kreeg met de handteke-

Sovjet-leider Breznjev in Helsinki, vijftig jaar geleden.

FOTO ABC

ningen van de Westerse leiders onder de Slotact van Helsinki de beoogde erkenning van de status quo. Sovjet-leider Leonid Breznjev werd in Moskou enthousiast ontvaard. De Westerse kant was minder gelukkig, ondanks het feit dat er mooie afspraken waren gemaakt over ontspanning en de naleving van de rechten van de mens.

En hoe ziet de Europese wereld er nu uit? Het communisme ligt op de vaalt die voor het kapitalisme was bestemd, de Sovjet-Unie is verdwenen, Rusland is een armlastig land. Zijn satelliet-staten hebben de zetbazen verdreven, sommige zijn lid van de Navo geworden, andere hunkeren daarnaar. Het IJzeren Gordijn is opgedoekt, de Muur gesloopt, Duitsland herenigd en de Navo is het sterkste militaire bondgenootschap ter wereld.

En in feite was het ruim vijftien jaar na de ondertekening in Helsinki al zover. Het is achteraf verbijsterend hoe snel het kan verkeren. In 1975 kon geen van de ondertekenaars die ontwikkelingen voorzien.

Een voor de Russen en hun bondgenoten volstrekt onbedoeld, en voor het Westen volstrekt onverwacht resultaat dus. Waar mee de vraag rijst of dat CVSE-proces en die Slotact wel van invloed zijn geweest op het bereiken van de toestand in Europa zoals die zich in het begin van de jaren negentig ontvouwde. Of zou die omwenteling in Europa zich ook hebben voltrokken zonder de Slotact en dat CVSE-proces?

Zeer waarschijnlijk wel, omdat zich in de Sovjet-Unie, al onder Breznjev, ontwikkelingen voordeden die niets van doen had-

den met het Helsinki-proces. Het Sovjet-systeem was vastgelopen, de communistische ideologie werd niet meer gedragen door de bevolking en de economie was totaal verstarde en niet meer in staat de kosten van een enorm militair apparaat te dragen. Daaraan is, grof gezegd, de Sovjet-Unie ten gronde gegaan. De opvolgers van Breznjev, Joeri Andropov en Konstantin Tsjernenko, gingen op de oude voet verder en hún opvolger, Michael Gorbatsjov, aangetreden in maart 1985, kon niet anders dan toegeven dat het einde van de Sovjet-Unie daar was.

Maar de roemruchte 'derde mand' van de Slotact van Helsinki dan, waarin de 'humanitaire aspecten van veiligheid en samenwerking in Europa' aan de orde kwamen? De Slotact kent drie hoofdonderwerpen, die in de begintijd 'manden' werden genoemd, maar nu 'dimensies' heten. Mand 1 gaat over politieke en militaire aspecten van de veiligheid en samenwerking, mand 2 over economische aspecten en mand 3 over de humanitaire. De rechten van de mens zitten in de derde mand en in punt 7 en 8 van de zogeheten decaloo (tien stellingen over onder meer soevereiniteit, onschendbaarheid van grenzen en niet-inmenging in interne aangelegenheden) in de eerste mand. Heeft die derde mand, waarin mooie volzinnen staan over de naleving van de rechten van de mens in de aangesloten landen, en die door de verschillende dissidentenbewegingen in Oost-Europa werd omarmd, niet bijgedragen aan de liberalisering in de Sovjet-Unie en haar satellieten?

De Slotact moest integraal gepubliceerd

worden, opdat alle burgers de afspraken over onder meer hun eigen burgerlijke rechten konden lezen en hun overheden daarop konden aanspreken. Hetgeen natuurlijk gebeurde; de burgers in de bij de CVSE aangesloten dictaturen zagen onmiddellijk het verschil tussen wat daar zo mooi aan het papier was toevertrouwd en de dagelijkse praktijk waarin zij leefden.

Volgens voormalige dissidenten hebben de bepalingen over de rechten van de mens in de Slotact wel degelijk een rol gespeeld in de omwentelingen. Maar hoe groot die rol is geweest, is moeilijk te zeggen. Echt onder de indruk waren de betreffende dictaturen nu ook weer niet van de roep van dissidenten om naleving van de rechten van de mens en van de kritiek van het Westen als die naleving uitbleef.

Waarbij een zekere dubbelhartigheid die Westerse landen niet vreemd was. De nagestreefde ontspanning tussen Oost en West en het bijbehorende wapenoverleg zouden gevaar kunnen lopen als de dissidenten in Oost-Europa en de Sovjet-Unie maar bleven zeuren om iets wat toch niet paste in de ideologie van de heersende regimes. Rechten van de mens waren mooie dingen, vooral in het Westen en misschien ook wel in het Oosten, zolang ze maar niet de stabiliteit van de heersende regimes in het Oosten, en daarmee de vrede in Europa, in gevaar brachten.

De omwentelingen in Oost-Europa hebben niet dankzij maar ondanks dat CVSE-proces plaatsgevonden. De Slotact van Helsinki, opgesteld in een tijd van Koude

mens en vreedzame regeling van conflicten. Maar ook de Westelijke landen, vooral Duitsland, handelden in strijd met Helsinki door in een vroeg stadium de onafhankelijkheid van Slovenië en Kroatië te erkennen, daarmee de territoriale integriteit van de (Joegoslavische) staat met voeten tredend. De politieke realiteit heeft zijn eigen dynamiek, CVSE of niet.

De regels bleken ook onhoudbaar in het conflict over de Servische provincie Kosovo. Het Joegoslavië van Slobodan Milosevic schond met zijn etnische schoonmaak alle afspraken van de Slotact die gaan over rechten van de mens, het recht op zelfbeschikking van volken en het vreedzaam regelen van conflicten. Uiteindelijk greep de Navo in en schond, onder het motto 'nood breekt wet', ook de afspraken van Helsinki – de territoriale integriteit van Joegoslavië –, zeer tegen de zin van OVSE-lid Rusland.

De jongste OVSE-top, in november vorig jaar in Istanboel, poogde het dilemma van niet-inmenging in een soevereine staat die op grote schaal de rechten van de mens schendt, en die dus inmenging behoeft, te regelen. In het in Istanboel ondertekende Handvest voor de Europese Veiligheid staat dat 'de deelnemende staten verantwoordelijk zijn aan hun burgers en verantwoordelijkheid ten opzichte van elkaar voor de uitvoering van hun verplichtingen in het kader van de OVSE'. Waarmee de staten accepteren dat andere OVSE-staten zich bemoeien met hun interne conflicten, en dan met name als die conflicten voor regionale instabiliteit zorgen. Hoe ver die bemoeienissen mogen gaan is niet duidelijk, maar de nationale soevereiniteit van de staat is, ook formeel, opnieuw beperkt.

De top in Istanboel werd gedomineerd door de oorlog in Tsjetsjenië, waar OVSE-lid Rusland alle afspraken van Helsinki op het gebied van de rechten van de mens, het vreedzaam oplossen van conflicten en het recht op zelfbeschikking van volken, schond. Rusland tekende evengoed het nieuwe Handvest en liet vervolgens weten OVSE-bemoeienissen in Tsjetsjenië niet op prijs te stellen.

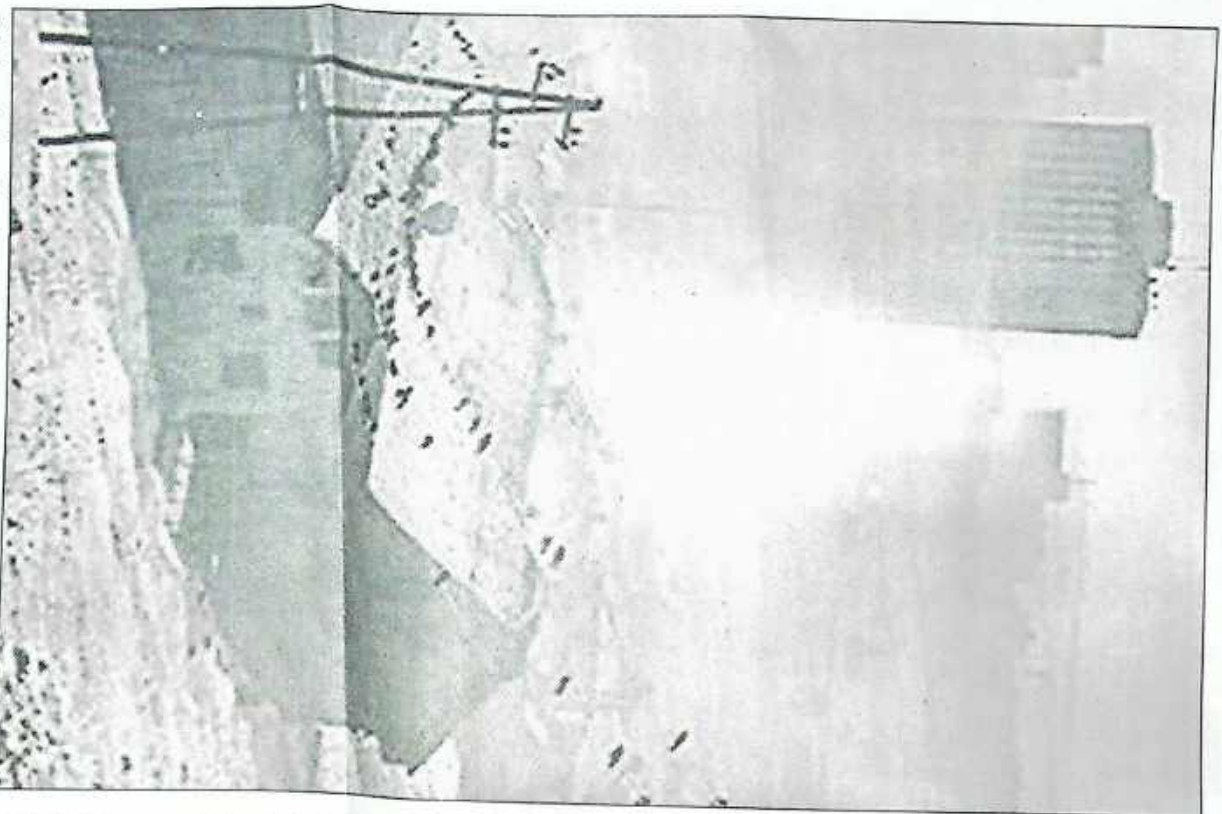
Anders dan de Joegoslavische president Milosevic kwam de Russische president Boris Jeltsin (die in Istanboel aanwezig was) en komt de huidige Russische president Vladimir Poetin daarmee weg. Om de simpele redenen dat de politieke realiteit weet dat de ene soevereine staat de andere niet is en dat de politieke realiteit zijn eigen gang gaat, OVSE of niet.

Servische bevolking leeft in totale rechteloosheid

DOOR TRICA JANSOVIC

17/1/2002

Zoujist teruggekeerd van een bezoek aan Servië en de provincie Kosovo, met indrukken en gevoelens die moeilijk zijn te beschrijven. Mijn reisdoel in Kosovo was de stad Kosovska Mitrovica, waar het grootste deel van de Servische bevolking is verdreven, uitzonderd een kleine wijk in het noorden van de stad. Deze wijk wordt gescheiden van het Albanese gedeelte door de rivier de Ibar. Slechts één brug verbindt beide delen van de stad en het is dan ook deze plek waar alle confrontaties plaatsvinden. Ik was twee dagen in Mitrovica, van 31 mei tot 2 juni.

Pristina, de hoofdstad van Kosovo op een februari-ochtend

foto: TFF

Eén van mijn eerste ontmoetingen was met William Nash, een voormalig Pentagon-generaal die nu belast is met het bestuur van de stad die normaal gesproken onder Franse controle staat. Zijn kantoor bevindt zich in het zuidelijke gedeelte van Kosovska Mitrovica en daar werkt alleen Albanese personeel. Ik bracht een bezoek aan dit kantoor om toestemming te krijgen voor een bezoek aan 43 Servische gevangenen die zijn gedetineerd in de voormalige staatsgevangenis in het noorden van Mitrovica. Hij beklagde zich over 'niets nieuwteken- de Servie's' en gaf hen de schuld van de trage 'verrijker van de democratie' in Kosovo (350.000 van hen werden uit de provincie verjaagd en een duizendtal leeft in geïsoleerde enclaves en deze mensen krijgen een bord spaghetti per dag, een geschenk van de gulle internationale gemeenschap?). De toestemming werd gegeven. (Noot: De bestuurder van UNMIK in de stad Vucitrn, een stad iets verderop in het Franse gedeelte, is ook een Amerikaan.)

Vernisten
Sinds 14 juni 1999, de dag dat de NAVO-bezetting begon, worden 1200 Serviërs in Kosovo vernist, onvoerd door Albanen. UNMIK en KFOR hebben herhaalde malen geweigerd mee te werken aan een onderzoek naar wat er precies met

gevangenspersoneel. Een beschadigde vinger opgeheven naar een Servier volstrand reeds als bewijs voor de 'misdad' en de Franse politie sloeg de hulploze Serviërs direct in de boeien. Bewijzen waren niet nodig en zij werden zonder meer aan de Albanese aanklagers uitgeleverd.

Een ander Servier, halfblind, oud en lijdend aan angina pectoris, werd meervoudige moord ten laste gelagd, terwijl hij nauwelijks kan lopen. Zijn zoon werd in 1998 door Albanen onvoerd en niemand heeft ooit nog iets van hem vernomen. De derde Servier werd opgepakt vanwege 'genocide, Art. 26'. De vierde, een oude Roma, werd met twee van zijn broers in hechtenis genomen, ook op beschuldiging van 'genocide'. Het voorarrest duurde twee maanden en werd met twee maanden verlengd, heiggen telkens werd herhaald. De verleningen werden op een soort boodschappertrieftje opgeschreven en aan de gevangenen overhandigd.

In de staatsgevangenis bevonden zich meer dan 39 Serviërs. De aanklachten lijkten veel op die hierboven beschreven zijn. Stompanen van hen worden al sinds juni 1999 vastgehouden, zonder aanklacht, zonder proces en zonder een snijper bewijs. Een Amerikaanse gevangensbezwaaier zwaait de scepter in deze gevangenis.

Genocide

Het juridische systeem dat door UNMIK en haar Albanese vrienden wordt toegepast, werd door de Amerikaanse gevangensbezwaaier als volgt uitgelegd: "De gevangenen worden genocide ten laste gelagd en we moeten deze aanklachten sericus nemen!"

Bewijzen zijn overbodig. De gevangenen worden nauwelijks in leven gehouden. Zij krijgen geen fruit, geen groente, vlees of vitamines. Ze hebben geen bedden, kussens, sokken, schoenen, boeken, niets. Zij hebben alleen oude, gescheurde jakens van vorige gevangenen. Er is geen wasmachine om de jakens te reinigen.

De gevangenis wordt bewaakt door Franse soldaten, met tanks, prikkeldraad en geladen machinegeweren. De gevangenen hebben geen advocaat, geen enkele vorm van rechtsbijstand. Alle 43 gevangenen hebben een veertig dagen durende hongersnaking gehouden, zonder enig effect.

Ook een demonstratie van duizenden verontwaardigde burgers voor de gevangenspoort bleef zonder enig resultaat.

'Goede wil'

De ingang van het ziekenhuis (in het noorden van Kosovska Mitrovica) is een vesting, bewaakt door Franse soldaten en een enorme tank bij de poort. Bezoekers worden gefouilleerd. Het kinderziekenhuis was niet volledig gerepareerd toen de Franse troepen het bezetten. Als teken van 'goede wil' verzocht KFOR het dak van het grote ziekenhuis te repareren voordat de winter zou aanbreken. De 'pobunvalken's

vervijderden het oude dak en de slagregens richtten grote schade aan. De patiënten hebben de gehele winter in onverwachte kamers gelegen.

De 'internationale gemeenschap' - feitelijk de bezettingsmacht - heeft elke hulp geweigerd. Uitenadelijk deed men het generuze aanbod om de salarissen van het medische personeel te betalen als men zou toetreden tot het Kosovo Medische Systeem en zou instemmen met een overname door Albanese personeel. Dit soort van chantage is een typisch voorbeeld van wat onder 'humanitaire' operaties wordt verstaan.

Benadrukt moet worden dat 12.000 man Servisch medisch personeel uit de provincie is verdreven en er op dit moment geen medische voorzieningen voor Serviërs meer zijn.

Intimidatie

Franse troepen maken 's nachts veel lawaai met hun voertuigen en vallen de bevolking lastig. Een keer sprong ik 's nachts uit mijn horebed, wakker geworden door een enorm lawaai. Het bleken vier Franse tanks te zijn die volgens heen en weer door de straat reden. Datzelfde nacht bestormden Franse soldaten een aantal Servische huizen en maakten de bewoners bang. Dit alles onder het mom van 'zoeken naar verboden wapens'. De taak van KFOR is de Serviërs te ontwapenen en de Albanen te bewapenen. Op die manier wordt de druk voor de Serviërs om de provincie te verlaten steeds groter.

UNMIK en KFOR sluiten vaak het water en de elektriciteit af, evenals de telefoonlijnen. De Serviërs in de enclave van Mitrovica zijn speelsbal van de autoriteiten. De waterroevoer wordt dagelijks vanaf 8 uur 's avonds tot de volgende ochtend afgesloten.

Albanese terrorisme

UNMIK en KFOR geven vrij baan aan Albanen die incidenten uitlokken aan de Servische kant van de rivier. De Servische bevolking heeft daarom een burgerwacht opgezet die moet voorkomen dat Albanese terroristen aanslagen plegen op winkels en cafés. Ik spak vier Servische meisjes en een aantal jonge mannen die door dergelijk geweld gewond zijn geraakt. Franse soldaten hadden alles gezien, maar deden niets.

In een aantal gevallen hebben Franse legionairs handgranaten naar protesterende Serviërs gegooid. Ik interviewde een zuster in het ziekenhuis van Mitrovica die gewond was geraakt door granaatsplinters afkomstig van een Franse handgranaat die werd gegooid toen een groep Serviërs op de brug aan het protesteren was.

UNMIK en KFOR autoriteiten kwamen om de 'ongeciviliseerde Servië's' een lesje 'vrijheid van meningsuiting' te geven. Per e-mail heeft TV Pristina van de 'multi-etnische provincie' een minuut zendtijd aan de Serviërs toegewezen. Voorwaarde van Kouchner, de topman van KFOR, voor het invullen van deze

minuut is dat tenminste 30 seconden voor het weerbericht worden gebruikt. De overige 30 seconden zijn voor het nieuws, aankondigingen, muziek en reclame.

Trepca-mijnen

Een positieve noot in het verhaal is dat het Trepca industriële complex, dat zich in het Servische gedeelte bevindt, de productie weer aan het hervatten is. De twee mijnen, de smeloven en de raffinerij zijn weer opgestart, terwijl in het Albanese gedeelte nog geen enkele activiteit te bespeuren is.

Het is belangrijk om te weten dat de smeloven het essentiële gedeelte van de Trepca-mijnen is en dat de NAVO maar moeilijk kan wachten tot alle Serviërs ook daar zijn verdreven. Het erts moet worden gesmolten alvorens te kunnen worden vervoerd en dit is de enige oven in de hele regio. (Een Grieks bedrijf is officieel mede-eigenaar van dit bedrijf en heeft een pachtovereenkomst die 99 jaar geldig is.) Het erts bevat slechts 1 procent lood, zink, zilver en goud en moet na smelting worden geraffineerd. Na alle processen is de puurheid van de metalen 99999 (de commerciële standaard is slechts 9999), en westerse bedrijven zijn zeer geïnteresseerd in deze industrie. De huidige maandelijkse productie bedraagt ongeveer 1000 kilo goud, 3500 ton lood en een hoeveelheid zink en zilver.

Een aantal dagen voor mijn komst naar Mitrovica hebben Albanese brandstichters de zinkraffinerij aan de NAVO-kant van de rivier verwoest. En dat terwijl net 10 miljoen dollar was geïnvesteerd in de wederopbouw van het complex na de verwoesting door de NAVO-bombardementen. Het gerucht gaat dat de brandstichting is gepleegd om sporen van diefstal te vernietigen. Veel belangrijke productiefaciliteiten die de bombardementen hebben overleefd, zijn volledig onaangetast en naar Albanië geransporteerd. Dat zou zonder de stuwziggende instemming van KFOR en UNMIK onmogelijk zijn geweest.

Op dit moment zijn Amerikaanse bedrijven bezig met het bouwen van een militaire basis. 'Bondsteel' geheten. Het zal de grootste Amerikaanse basis in Europa worden! De graafwerkzaamheden worden uitgevoerd met behulp van machines die eigendom zijn van de Servische firma 'Kosmetput-Inzjinerjng' en dat zonder enige vergoeding. De locatie van de basis, in de buurt van Pristina, is door het Pentagon gekozen vanwege de grote geostrategische waarde. Vanaf deze plek kan het gebied van de Donau tot aan de Aegeïsche zee worden gecontroleerd.

Tijdens de busrit van Belgrado naar Kosovska Mitrovica, ongeveer driehonderd kilometer naar het zuiden, zag ik drie grote militaire NAVO-bases. Heeft het er niet alle schijn van dat de NAVO van plan is om te blijven?

(Bron: Truth in media)

Verenigde Staten willen bevoegdheden Internationaal Straftribunaal inperken

DOOR JIM WURST EN THALIE DEEN

20 juli 2002

NEW YORK - In New York is de laatste technische onderhandelingsronde gestart over de werking en de bevoegdheden van het op te richten Internationaal Straftribunaal van de Verenigde Naties. Volgens mensenrechtenorganisaties willen de Verenigde Staten de statuten van het International Criminal Court (ICC) wijzigen zodat Amerikaanse militairen aan mogelijke vervolging door het Hof ontsnappen.

Tot de oprichting van het ICC werd in juli 1998 beslist in de VN. Het permanent straftribunaal zal individuele daders - in staat - kunnen vervolven voor volkerenmoord, oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid. Tot nu hebben 97 staten van het Verdrag van Rome de oprichting van het ICC ondertekend. Alf staten hebben het geratificeerd.

Op 10 juni werd Frankrijk vierde Europese land - na Zweden, Italië en IJsland - dat het Verdrag heeft geratificeerd. Het VN-Veiligheidsraad dat de VN-landen het Verdrag voor eind april geratificeerd hebben, het in juni begon in New York de vergadering van de

Preparatory Commission waar de laatste meningsverschillen over de werking van het Hof moeten worden gladgestreken. Die betreffen ondermeer financiële afspraken, de relaties tussen het ICC - dat waarschijnlijk in Den Haag zal worden gevestigd - en het gastland en de samenwerking met de Verenigde Naties. Maar vooral moet een compromis worden uitgedokterd over enkele inhoudelijke kwesties die betrekking hebben op de precieze bevoegdheidsafbakening van het Hof.

Volgens de Amerikaanse VN-ambassadeur David Scheffer dringt zijn land aan op een speciale procedure voor functionarissen uit 'derde landen' (die het verdrag niet geratificeerd hebben). Zij zouden alleen door het VN-tribu-

naal mogen worden berecht als de 'non-party state' in kwestie daarmee instemt. Dat zou betekenen dat zolang de Verenigde Staten het verdrag niet onderschrijven, Amerikaanse militairen die zich elders misdragen niet zullen kunnen worden berecht door het ICC. De Verenigde Staten waren één van de zeven landen die zich op de regering-stop in Rome verzetten tegen de oprichting van een onafhankelijke internationaal straftribunaal. Andere tegenstanders waren Irak, Libië en China.

Human Rights Watch, de grootste Amerikaanse mensenrechtenorganisatie, hekelde de Amerikaanse obstructie tegen de oprichting van het permanente strafhof en het 'paniekvoetbal' van het Ameri-

kanse Congres in verband met het ICC. HRW doet op een wetsvoorstel van de hand van de conservatieve senatoren Jesse Helms en John Warner. Zij willen Amerikaanse militaire steun verbieden aan landen die het ICC-verdrag ratificeren, met uitzondering van de vijftien NAVO-lidstaten en Israël. Hun voorstel eist ook een voorafgaande vrijstelling van vervolging door het ICC voor elke Amerikaanse soldaat die deelneemt aan VN-operaties. Het verbiedt Amerikaanse regeringsfunctionarissen bovendien op een aantal punten (zoals de opsporing, arrestatie en uitlevering van verdachten en inbeslagnames van Amerikaanse tegoeden) hun medewerking te verlenen aan het VN-tribunaal.

Volgens Michael Posner van het Lawyers Committee on Human Rights contrasteert de paranooide Amerikaanse houding met de Franse ratificatie van het ICC-verdrag. Frankrijk was aanvankelijk,

samen met de Verenigde Staten, één van de landen die zich verzetten tegen de oprichting van een permanent VN-Tribunaal. Maar Parijs draaide bij toen bleek dat "het ICC-verdrag voldoende garanties biedt voor de bescherming van de nationale soevereiniteit", aldus Posner.

Ook Robinson Everett van de Amerikaanse Duke University gelooft dat de Verenigde Staten hun verzet beter zouden opgeven. Enkele kleine wijzigingen in de Amerikaanse wetgeving zelf zijn voldoende om te verhinderen dat Amerikaanse militairen of burgers ooit voor een VN-tribunaal zullen moeten terechtstaan, schrijft Everett in een boek dat binnenkort verschijnt. De rechtskundige, die ook zetelt in het Amerikaanse Militaire Beroepshof, baseert zich op het principe van de complementariteit, dat door het ICC-verdrag wordt erkend. Het betekent dat het Hof geen onderzoek of vervolging mag

instellen tegen iemand die in zijn eigen land reeds vervolgd wordt voor dezelfde zaak, "tenzij deze staat onwillig of onbekwaam is om het onderzoek of de vervolging naar behoren uit te voeren". Volgens Everett volstaat het dat het Congres de wetgeving zodanig aanpast dat alle overzeese misdaden begaan door Amerikaanse militairen of burgers die onder de bevoegdheid van het ICC zouden kunnen vallen, in de Verenigde Staten zelf afdoende kunnen worden berecht.

De 'Coalition for the International Criminal Court', een coalitie van een duizendtal non-gouvernementele organisaties en mensenrechtengroepen, waarschuwt nog tegen andere dan de Amerikaanse wetgevende pogingen om het ICC te kortwieken. Zo willen sommige landen niet dat het ICC bevoegd is om uitspraken te doen in gevallen van seksuele slavernij en verdwijningen. (IPS)

Servische televisie in Orahovac geweerd

20 juli 2002

BELGRADO - De autoriteiten in Belgrado beschuldigen Duitse soldaten die deel uitmaken van de internationale troepenmacht in Kosovo ervan dat zij een Servische televisieploeg de toegang hebben geweigerd tot de Servische enclave Orahovac. De televisieploeg beschikte over de vereiste documenten. In een verklaring heeft het Joegoslavische Comité tot Coöperatie met de VN-missie in Kosovo, een officiële instantie, scherp bij de Verenigde Naties geprotesteerd tegen het gedrag van de Duitsers. Volgens de instantie werd de televisieploeg die in het bezit was van een door KFOR afgegeven accreditatie door de troepen belet Orahovac te bezoeken. De accreditaties en drie videobanden werden in beslag genomen en de ploeg kreeg opdracht de Duitse sector te verlaten. Een opgaf van redenen werd geweigerd, aldus de verklaring. In het door Duitsland en Nederland gecontroleerde Orahovac bevindt zich een Servisch getto, dat volledig wordt omgeven door een vijandige etnisch Albanese meerderheid.

Oppositie Servië heeft Montenegro nodig

20.7.2000

Analyse
Nicole Lucas

AMSTERDAM - Geen denken aan dat we de resultaten van verkiezingen in Joegoslavië zullen erkennen. De G-8, de zeven grootste industrielanden plus Rusland, sprak dit wekeind in het Japanse Okinawa ferme taal in de richting van de Joegoslavische president Slobodan Milosevic.

Die was niet onder de indruk. Gisteren schreef hij verkiezingen uit voor 24 september. Joegoslavië (Servië en Montenegro) mag dan naar de stembus om een nieuw parlement en een nieuwe president te kiezen. Het uitblijven van westerse instemming maakt Milosevic weinig uit: Hij wordt nu toch al van alle kanten geboycot.

Grote verwarring veroorzaakt de westerse uitspraken echter bij diegenen, op wie EU en VS nu juist hun hoop voor de toekomst hebben gevestigd: de oppositie. Stel nu eens dat de democratische oppositie wint, vroeg Vladimir Batic van de Christen Democraten zich af, blijft de G-8

dan bij dat standpunt? Dan kunnen we ons alle moeite besparen, dan heeft meedoen helemaal geen zin.

Om de onduidelijkheid te vergroten liet een Amerikaanse regeringswoordvoerder echter meteen daarop weten dat de dreigende woorden van de G-8 niet mochten worden geïnterpreteerd als een oproep de verkiezingen te boycotten. Dat moest de oppositie zelf maar weten.

En die oppositie, zo bleek deze week, is verdeeld. De Servische Vernieuwingsbeweging (SPO) van de controversiële Vuk Draskovic heeft eerder gezegd niets te voelen voor deelname. De bedoeling van deze verkiezingen is slechts de macht van het zittende regime te continueren. Vrij en eerlijk kunnen ze daardoor per definitie niet zijn, is de redenering in die kringen. „Partijen die deelnemen aan de verkiezingen, in weerwil van de hele wereld, laten zien dat zij handelen in overeenstemming met het regime in Belgrado”, aldus Draskovic in de krant Blic, die later overigens toch weer wat slagen om de arm hield.

De angst voor fraude, is algemeen. Andere oppositieleiders komen echter tot een andere conclusie. „We moeten wel aan alle verkiezingen meedoen, willen we voorkomen dat Milosevic nog eens vier jaar aan de macht blijft”, aldus Zoran Zivkovic, vice-voorzitter van de Democratische Partij (DP).

Eerder deze week besloot een vijftiental oppositiepartijen in ieder geval samen op te trekken voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Verwarring over uitspraken G-8

gen in Servië. Vorige keer, in 1996, was dat redelijk succesvol. In dertig plaatsen, waaronder de hoofdstad Belgrado, won Zajedno, zoals de coalitie zich toen noemde. En hoewel deze in Belgrado al gauw weer door onderling gekraak uitteenviel, heeft de samenwerking in andere plaatsen, als Nis en Pancevo, redelijk stand weten te houden. Volgens Zoran Djindjic, leider van de DP, zal de oppositie zich nu ook verenigen voor de presidentverkiezingen. „Eind volgende maand laten we

een opiniepeiling houden en wie de meeste steun krijgt, wordt onze gezamenlijke kandidaat.”

Hier en daar wordt stiekem gehoopt op de Montenegrijnse president Milo Djukanovic, die zich de laatste tijd heeft ontpopt als fervent tegenstander van Milosevic. Die heeft echter iedere ambitie in die richting afgewezen. Voor hem bestaat Joegoslavië immers niet meer en is een president van Joegoslavië dus een contradictio in terminis.

De Montenegrijnse regering is razend over de jongste grondwetswijzigingen, die de invloed van de kleine deelrepubliek in de Joegoslavische federatie beperken. Ze zal, zo heeft ze bij diverse gelegenheden laten weten, dan ook niet deelnemen aan deze 'illegale' verkiezingen.

Tot groot ongenoegen van de Servische oppositie, die de Montenegrijnse steun hard nodig heeft, „Milosevic kan niet winnen als Montenegro meedoet”, aldus Djindjic. Volgens opiniepeilingen kan Milosevic worden verslagen als zijn Montenegrijnse tegenstanders en de Servische oppositie één kandidaat steunen.

Montenegro op een tweesprong

VAN DE REDACTIE

juli 2002

De bewoners van de Montenegrijse hoofdstad Podgorica konden in de weken voorafgaand aan de verkiezingen van afgelopen juni hun ogen niet geloven. Miljoenen dollars werden uitgegeven om hen duidelijk te maken welke keuze moest worden gemaakt, namelijk voor de partij van president Milo Djukanovic. Straten werden opgeknapt, parken kregen een grondige onderhoudsbeurt, vuilnisbelten werden opgeruimd, het gemeentepersoneel kreeg plotseling loonsverhoging en uitkeringen en pensioenen werden met opmerkelijke snelheid uitbetaald. Hoewel het slechts gemeenteraadsverkiezingen in twee steden betrof, was de uitslag van belang voor de toekomst van de kleine deelrepubliek van Joegoslavië. Wanneer Djukanovic een overwinning zou behalen, dan lag de weg vrij voor het houden van een referendum voor afscheiding van de Federale Republiek Joegoslavië (FRJ).

Het liep anders. In Podgorica kon Djukanovic zich weliswaar handhaven, maar in de havenstad Herceg Novi behaalde de socialistische partij van de Joegoslavische premier Bulatovic, die campagne voerde voor het handhaven van de federatie met Servië, een klinkende overwinning. Zij kreeg de absolute meerderheid.

Ook voor de NAVO is de uitslag een klap in het gezicht. Ondanks het feit dat in publieke verklaringen wordt gezegd dat men tegen afscheiding van Montenegro is, wordt in feite al ruim een jaar stap voor stap gewerkt aan het losmaken van Montenegro.

Criminele activiteiten

In Montenegro spelen etnische tegenstellingen vrijwel geen rol. De verbondenheid tussen Montenegrijnen en Serven is groot en kent een lange historie. De roep om afscheiding in Montenegro komt vanuit andere dan etnische motieven. De drijfveer van Djukanovic en de klik om hem heen is vooral hebzucht. Wanneer Montenegro van de Joegoslavische federatie is losgemaakt, dan ligt de weg vrij om via privatiseringen bezit te nemen van de gemeenschaps-eigendommen.

De machthebbers in Podgorica zijn schatrijk, vooral door criminele activiteiten. Djukanovic heeft een enorm fortuin opgebouwd met het ontduiken van het embargo, o.a. door handel in wapens. Zijn vorige minister van Buitenlandse Zaken, Branko Perovic, moest aftreden nadat hij door het Italiaanse ministerie van Justitie in staat van beschuldiging gesteld werd voor betrokkenheid bij een zeer omvangrijke

sigarettensmokkel, die de Italiaanse schatkist 4 miljard gulden aan gemiste belastingen heeft gekost. De Italiaanse openbare aanklager heeft berekend dat de Montenegrijse begroting voor 60 procent uit de sigarettensmokkel wordt gefinancierd.

NAVO-bondgenoot

Djukanovic is de NAVO-man in de Joegoslavische federatie. Aanvankelijk was hem in 1999 de rol toebedeeld om eerst als breekijzer te opereren voor 'hervormingen' in geheel Joegoslavië. De NAVO had haar handen vol aan de Kosovo-operatie en een snelle afscheiding van Montenegro werd door sommigen gezien als een groot risico.

Op 17 mei van het afgelopen jaar bracht Djukanovic een bezoek aan de Europese Commissie in Brussel. Daar sprak hij zich voor het eerst openlijk uit tegen de Joegoslavische president Milosevic. Hoewel hij daarvoor al had gesproken over autonomie of afscheiding voor Montenegro, was het nieuw dat hij in Brussel niet in eerste instantie over de toekomst van Montenegro sprak, maar over het afzetten van Milosevic. "Met Milosevic kan geen oplossing worden bereikt."

Na Brussel maakte hij een promotietoer langs verschillende Europese hoofdsteden, waaronder Bonn, Parijs en Wenen, met opvallend steeds aan zijn zijde Zoran Djindjic, de leider van de Servische oppositie. Het optreden van het tweetal maakte de NAVO-strategie van dat moment duidelijk. De Berliner Zeitung vatte dit samen: "Het Westen maakt Montenegro tot de kern van het nieuwe Joegoslavië." Daartoe moesten Dju-

kanovic en Djindjic hun krachten verenigen.

Djukanovic werd om die reden uitgenodigd aanwezig te zijn bij de bijeenkomst, eind juli 1999, over het stabiliteitspact voor de Balkan in Sarajevo. Opvallend was dat in de slotverklaring het door Duitsland voorgestelde 'sterk maken voor minderheden en grensproblemen' niet voorkwam. Blijkbaar bestond er nog te veel vrees voor een nieuwe afscheiding op dat moment.

Djukanovic moest de oppositie in Belgrado gebruiken bij zijn eis begin augustus tot een federatieverdrag. Hij eiste voor Montenegro - dat met 630.000 inwoners 6 procent van de totale bevolking van Joegoslavië uitmaakt - het vetorecht in alle Joegoslavische instituten en bij de beslissingen over het bezetten van de regeringsposten. Verder eiste hij het opperbevel van het Joegoslavische leger in Montenegro en moest de naam 'Joegoslavië' veranderd worden.

De regering in Belgrado reageerde intelligent op de provocatie. Zij wees weliswaar de voorgestelde wijzigingen af, maar was bereid om de regeringsposten in Montenegro over te dragen. In die periode vonden ook de demonstraties plaats van de Servische oppositie. De politie nam een terughoudende positie in en liet de oppositie vrijwel ongestoord demonstreren en vooral onderling bekvechten. De als grote finale aangekondigde demonstratie op 19 augustus in Belgrado, werd een totale ramp. Draskovic benutte zijn rede om naar de andere oppositieleiders uit te halen en de 100.000 deelnemers gingen gefrustreerd uit elkaar.

Eind oktober 1999 was het duidelijk dat de strategie om Joegoslavië van binnenuit te veranderen mislukt was. Het Duitse Handelsblatt meldde op 28 oktober dat de oppositie met haar straatprotesten gefaald had en de Zwitserse Neue Zürcher Zeitung schreef dat Djukanovic's provocatie in rook is opgegaan.

Monetaire putsch

Vanaf dat moment werd op de afscheiding gekoerst. Op 29 oktober kondigde Podgorica op verrassende wijze aan de Duitse mark als officieel betaalmiddel in te voeren. Met deze beslissing werd de laatste verbinding tussen de beide republieken verbroken. Niet iedereen in het Westen was gelukkig met de invoering van de Duitse mark. Eind oktober drong NAVO secretaris-generaal Robertson tegenover een Montenegrijse delegatie erop aan vooral geduld te hebben en niet de eigen weg op te gaan.

Maar de steun van Duitsland was verzekerd. De Frankfurter Allgemeine schreef: "Joegoslavië is een kunstmatige staat ... een fictief Joegoslavië. Montenegro kan wanneer zij een betere toekomst wil niet bij Servië en Milosevic blijven." Twee dagen voor de bekendmaking had Djukanovic een gesprek met Bodo Hombag, de coördinator van het Balkanpact. Hoewel over de inhoud van het gesprek niet veel naar buiten is gebracht, laten de daarop volgende gebeurtenissen raden wat er besproken is.

Op de avond van 4 november 1999 werd op de luchthaven van Dubrovnik in Kroatië onder zware bewaking en met veel geheimzinnig-

heid omgeven vracht van een Nederlands chartertoestel in twee vrachtwagens overgeladen. Het bleek om een zeer waardevolle vracht te gaan, in opdracht van de Duitse Bundesbank: 34,5 ton aan munten en papier geld in kleine coupures ter waarde van in totaal 47 miljoen Duitse marken. De vracht werd naar Podgorica gebracht en de volgende dag betaalde de Montenegrijse regering de overheidsambten uit in Duitse marken. "Montenegro is op weg naar onafhankelijkheid ... de invoering van de parallelle munt luidt het begin in van het einde van de Joegoslavische federatie", jubelde 'Monitor', het prof-afscheidings weekblad in Podgorica.

De Joegoslavische regering heeft inmiddels alle handelsbetrekkingen met Montenegro sulgelegd en het Joegoslavische parlement heeft tot ieders verrassing wijzigingen in de grondwet doorgevoerd die de constitutionele positie van Montenegro drastisch beperkt. Het Westen kraait in koor dat Milosevic met de voorbereiding van zijn vierde oorlog bezig is en zo een einde maakt aan de federale republiek. De realiteit is echter dat het afscheidingsproces allang aan de gang is en dat het Westen daar een belangrijke hand in heeft. De plotse constitutionele wijzigingen in Joegoslavië hebben waarschijnlijk meer te maken met wat uit Russische legerkringen al naar buiten is gebracht: de NAVO wil, nu bij de verkiezingen duidelijk is geworden dat de steun vanuit de bevolking voor Djukanovic terugloopt, nog dit najaar de definitieve afscheiding van Montenegro voltrokken hebben. *Montenegro gaat een gevaarlijke tijd tegemoet.*

Juli 2000

DE NIEUWE WERELDORDE

In een serie artikelen over de internationale ontwikkeling in het tijdperk na de Koude Oorlog, wordt ingegaan op de verschillende facetten van een complex en niet ongevaarlijk proces. Hebben we te maken met losstaande gebeurtenissen of bestaat er een samenhang? Wie en wat zijn de drijvende krachten achter die ontwikkelingen en wat zijn hun uiteindelijke doelstellingen? Hoe zal dit zich vertalen in de dagelijkse realiteit en wat zullen de consequenties zijn voor onze levensomstandigheden? Vragen die voor een ieder die zich met vraagstukken van vrede en ontwikkeling bezighoudt, wezenlijk zijn.

En van de belangrijkste ontwikkelingen van de post-Koude Oorlog periode is zonder twijfel de fundamentele wijziging die de NAVO heeft ondergaan. Van een defensief bondgenootschap is de militaire alliantie stapsgewijs omgevormd tot een agressieve aanvalsorganisatie die, met het volledig buitenspel zetten van de Verenigde Naties, het recht opeist om buiten het gebied van de lidstaten te kunnen optreden. Toen het einde van de Koude Oorlog de mogelijkheid gaf om de militaire blokken te ontmantelen, werd naarstig gezocht naar een nieuwe formule, niet alleen om de NAVO in stand te houden maar vooral ook om deze juist uit te breiden. De noodzaak hiertoe werd samengevat in de stelling 'NATO out of area or out of business'. Om dit aan het publiek te kunnen verkopen werd de 'humanitaire interventie' geïntroduceerd. In 1992 publiceerde de prestigieuze Amerikaanse denktank, de 'Carnegie Endowment for International Peace' een boek met als titel 'Self-determination in the New World Order' waarin werd gesteld: "Noch de Verenigde Staten, noch de wereldgemeenschap hebben het punt bereikt waarop humanitaire calamiteiten als gevolg van het opeisen van het zelfbeschikkingsrecht of interne repressie, automatisch tot collectieve militaire interventie leidt om strikt humanitaire doelen uit te voeren. Maar humanitaire interventies zullen in toenemende mate onvermijdelijk worden." In de post-Koude Oorlog periode voorzag de

Carnegie Endowment "groepen in staten die onafhankelijkheid, grotere autonomie of de omverwerping van de bestaande regering zullen nastreven, gebaseerd op het recht op zelfbeschikking". Met betrekking tot deze conflicten wordt in het boek gesteld dat "Amerikaanse belangen en deze tot een meer actieve rol dwingen". In het boek staat verder: "de Verenigde Staten moeten, binnen regionale en internationale organisaties, werken aan een consensus met betrekking tot hun positie, maar moeten niet hun eigen oordeel en principes opofferen wanneer consensus niet blijkt te kunnen worden gevonden".

Opvallend is dat er niet gesproken wordt over politieke of diplomatieke oplossingen bij dergelijke conflicten, maar van "collectieve militaire interventie". De ontwikkelingen in Joegoslavië hebben dan ook laten zien dat de Verenigde Staten stelselmatig politieke oplossingen hebben gesaboteerd, zoals bij de bemiddelingspoging van de Europese Unie in Lissabon en het Vance-Owen plan namens de Europese Unie en de Verenigde Naties bij het conflict in Bosnië. Het dictaat van Rambouillet bij het conflict in Kosovo had een vergelijkbare functie. Men

wilde langs militaire weg een oplossing. De mythe van de massamoord bij de val van Srebrenica wordt daarom in stand gehouden omdat dit de 'legitimering' was voor de NAVO-aanval op het Bosnisch-Servische leger en de bijdrage aan de verdrijving van meer dan 250.000 Serviërs uit de Krajina. De leugen van Racak had voor de 'legitimering' van de bombardementen op Joegoslavië hetzelfde doel.

De verklaring van de Carnegie Endowment

dat "humanitaire interventies in toenemende mate onvermijdelijk worden" was een zelfvervullende voorspelling in die zin dat zij die dit stelden daar actief aan hebben meegewerkt. De voorzitter van de Carnegie Endowment was Morton Abramowitz, een voormalige Amerikaanse ambassadeur in Thailand en specialist in geheime dienst kwesties, die verder de belangrijkste steunpilaar was van het UCK en adviseur van de Kosovaars-Albanese delegatie in Rambouillet. Abramowitz werd later voorzitter van de invloedrijke 'Council on Foreign Relations' en maakt ook deel uit van het bestuur van de 'International Crisis Group', een in Brussel gevestigde denktank die de politieke opties formuleert voor de 'internationale gemeenschap' met betrekking tot Bosnië en

De nieuwe Amerikaanse strategie

De Tsjechische president Vaclav Havel was onlangs op bezoek in Duitsland om de toetreding van Tsjechië tot de Europese Unie (EU) te bespreken. De reis van Havel vond plaats op een moment dat de relaties tussen Praag en Berlijn op een bepaalde manier het meest harmonieus zijn sinds het begin van de jaren negentig. Maar ondanks de schijnbaar warme en vriendschappelijke betrekkingen, bestaan er een aantal bilaterale kwesties die zouden kunnen leiden tot een openlijke politieke confrontatie. Het meest voor de hand liggende meningsverschil gaat over de toetreding van Tsjechië tot de EU.

Havel sprak met kanselier Gerhard Schröder, president Johannes Rau, Wolfgang Thierse, de woordvoerder van de Bondsdag, en minister van Buitenlandse Zaken Joschka Fischer. Havel hield ook een rede in de Bondsdag.

Hoewel op het oog alles harmonieus schijnt te verlopen, is er een onderhuidse spanning op het gebied van de Sudetenduitsers. In 1997 ondertekenden beide landen een verzoeningsakkoord waarin het dispuut met betrekking tot de door de Praagse regering verwijderde 2,5 miljoen Sudetenduitsers na de Tweede Wereldoorlog werd opgelost. Maar het document bevestigt alleen dat beide landen hun verschillende visies respecteren.

De kwestie van de Sudetenduitsers werd door Hitler gebruikt om het toenmalige Tsjecho-Slowakije in te lijven. Na de overeenkomst van München 1938, waarbij Frankrijk en Engeland met Hitler's eisen instemden, trokken de Nazi's Tsjecho-Slowakije binnen.

Chantage

Duitsland gebruikt nu de toetreding van de EU als pressiemiddel

voor de kwestie van de Sudetenduitsers. Hoewel de kwestie dus in 1997 officieel werd geregeld, probeert Duitsland de status quo te wijzigen. In april riep Hartmut Koschyk, CDU-woordvoerder op het gebied van deportatiekwesties, Polen en Tsjechië op om hun beleid ten aanzien van het "vestigingsrecht" van buitenlanders te wijzigen, aldus de BBC. Het Duitse blad Die Welt publiceerde tijdens het bezoek van Havel een artikel waarin geklaagd werd dat in het huidige Tsjechië een minderheid van honderdduizend Duitsers als tweederangs burgers wordt behandeld.

Bij velen in Duitsland leeft nog sterk de gedachte om het Sudetengebied weer Duits te maken. Dit zou met de toetreding van Tsjechië tot de EU moeten worden geregeld. Zij eisen dat, op het moment dat Tsjechië tot de EU toetreedt, alle inwoners van de EU, dus ook de Sudetenduitsers, het recht hebben om te werken en te wonen op Tsjechisch grondgebied. In een reactie liet Praag weten dat het de Sudetenduitsers die na de oorlog gedwongen werden om te vertrekken, niet zal worden toegestaan om land te kopen in de Tsjechi-

sche republiek.

In deze context is het niet verrassend dat de Duitse regering de deadline van 2003 met betrekking tot de uitbreiding van de EU nooit heeft bevestigd, ondanks de verzekering van Berlijn dat men de toetreding van Tsjechië zal ondersteunen. Duitsland zou akkoord gegaan zijn met het feit dat alleen economische criteria zullen worden gehanteerd voor landen die lid van de EU willen worden. Schröder heeft dit de Polen al laten weten, aldus Die Welt. Niet onverwacht komt daarom nu kritiek op de slechte economische resultaten in vergelijking met Hongarije en Slovenië.

Regionale defensie

Daarnaast zijn er ook fricties tussen Duitsland en Tsjechië op het gebied van de Duitse bijdrage aan regionale defensie en veiligheid. Duitsland richt zich in toenemende mate op haar eigen strategische en nationale belangen. Op de CDU na eisen alle partijen in de Bondsdag een inkrimping van het Duitse leger. Het vooruitzicht van een kleiner Duits leger is een ongunstig vooruitzicht voor de Tsjechische republiek, Polen, Slowakije en de Baltische staten, die

Rusland als een potentiële bedreiging zien. Deze landen, vooral Polen en Tsjechië, gingen er van uit dat Duitsland zou meebetalen aan het op peil brengen van hun eigen defensie naar het niveau van de NAVO-eisen. Tsjechië ziet de Duitse plannen voor inkrimping van de krijgsmacht als teken aan de wand voor haar eigen leger.

Prijkaartje

Dat alles plaatst grote vraagtekens bij de uitbreiding van de NAVO en in hoeverre deze uitbreiding daadwerkelijk bijdraagt aan stabiliteit en economische groei. De landen in de regio die zich hebben aangesloten bij de NAVO worden nu geconfronteerd met het prijskaartje. Zij kunnen de opgelegde vervanging van militair materieel financieel niet opbrengen. Hongarije liet dit in december 1999 al weten en in de Baltische staten wordt zelfs op het defensiebudget gekort. De enorme kosten van gedwongen militaire aankopen waren voor Joegoslavië ook een belangrijke reden om niet tot de NAVO toe te treden.

Of de NAVO er in zal slagen om een werkelijke greep op de gebieden te krijgen, moet nog blijken. Behalve

het financiële onvermogen van de nieuwe leden, kunnen zij ook een risicofactor vormen. Praag heeft een lange historie als één van de belangrijkste internationale spionagecentra in Europa. En hierin is geen verandering gekomen. De Poolse geheime dienst heeft onlangs een rapport voor enkele uren op het internet geplaatst, waarin geklaagd wordt over Russische geheime operaties in Polen. Hoewel de klacht was gericht aan Rusland, werd de plaatsing vooral gezien als een noodkreet aan de NAVO dat Polen niet in staat is de Russische operaties tegen te houden.

De rekening voor de toetreding tot de NAVO en de EU zal op het bord van de bevolking terecht komen. Dat kan niet anders dan tot grote politieke en sociale beroering leiden. Het inzetten van de kwestie van de Duitse emigranten kan leiden tot een verdere ontbinding van de staten en de etnische opdeling van Europa. Na Joegoslavië dreigt dit ook voor Polen en Tsjechië, terwijl de grote omvang van Hongaarse Duitsers benut kan worden om de Vojvodina, waar een grote Hongaarse minderheid woont, van Servië los te maken.

vo. Deze denktank wordt zowel door de Westerse landen als privé-stichtingen, met name die van de multimiljardair Soros, gefinancierd.

De controle over de massamedia verzekert de NAVO-leiders van een uiterst krachtig indoctrinatie- en manipulatie-instrument, waarmee de steun van de publieke opinie verzekerd werd, of op z'n minst geneutraliseerd.

Europa in de Amerikaanse strategie

De herformulering van de doelstelling van de NAVO dient ook een ander doel van de Verenigde Staten. De uitbreiding van het bondgenootschap naar Oost-Europa moet de militaire garantie geven dat toekomstige investeringen van het internationale bedrijfsleven beschermd worden en verhinderen dat de landen terugkeren naar sociaal-politieke verhoudingen van voor de val van de muur. Daarbij zijn verder ook directe commerciële belangen in het geding. De nieuwe lidstaten worden gedwongen tot omvangrijke aankopen van militair materieel. Alleen al Polen wordt geacht 100 tot 150 nieuwe gevechtsvliegtuigen te kopen, wat een order voor bedrijven als Boeing en Lockheed oplevert van 6 miljard dollar.

Vanzelfsprekend wordt dit niet als reden voor de uitbreiding van de NAVO aan het grote publiek genoemd. De massamedia hebben de taak de 'humanitaire missie' van de NAVO te benadrukken en de dieper liggende drijfveren aan het zicht van de publieke opinie te ont-

trekken. We kunnen moeilijk van de regeringsleiders verwachten dat zij de uitbreiding van de NAVO verdedigen met het argument dat het internationale bedrijfsleven daar vette orders aan overhoudt.

Dat geldt ook voor nog een andere, nog dieper liggende reden. Het Amerikaans strategisch denken op de langere termijn wordt ingegeven door het streven om voor tenminste de komende honderd jaar de positie als leidende wereldmacht te handhaven. Daarbij gaat men niet uit van een directe koloniale bezetting maar streeft men naar een stelsel van verbonden staten, gecontroleerd door regionale machten, die door de militaire suprematie van de Verenigde Staten onder controle wordt gehouden. Kort gezegd komt dat voor Europa neer op: de Amerikanen erin, de Russen eruit en de Duitsers eronder.

De architect van dit denken is de voormalige Amerikaanse veiligheidsadviseur onder president Carter, Zbigniew Brezinski, die daarover een boek heeft geschreven met als titel 'The Great Checkerboard' (het grote schaakbord). In de visie van Brezinski ligt de sleutel van de Amerikaanse dominantie over de wereld in wat hij 'Eurazië' noemt, het gebied van de Zwarte Zee tot aan China, dat een 'brug' tussen de twee continenten vormt. Dit gebied, dat het olie- en gasrijke gebied van de Kaukasus herbergt, bevat ook mogelijke rivalen van de Verenigde Staten, met Rusland als belangrijkste.

Controle over dit gebied maakt het mogelijk om twee van de meest productieve gebieden van de wereld, West-Europa en het Verre Oosten, te beheersen en tegelijkertijd effectieve controle uit te oefenen over het Midden-Oosten en Afrika. Latijns Amerika komt in zijn beschouwing niet aan bod, aangezien de Verenigde Staten dit al als hun achtertuin verzekerd hebben.

Als cruciale factor ziet hij de toetreding van de Oekraïne tot de NAVO, om Rusland zo ver mogelijk van Europa weg te houden. Een spilfunctie in de beheersing van de brug tussen Europa en Azië is toebedeeld aan de islamitische landen, waarbij aan landen als Turkije, Afghanistan, Iran, Pakistan en Maleisië een speciale rol is toebedeeld.

Hoewel hij dit zorgvuldig vermijdt te noemen, kan uit de Amerikaanse politiek van steun aan moslim fundamentalisten in Bosnië en Kosovo afgeleid worden dat een Amerikaans-islamitisch bondgenootschap veel verder is dan naar buiten toe wordt duidelijk gemaakt. De relaties met Iran vertroebelen alleen nog op dit moment de volledige ontwikkeling daarvan. De Amerikaanse greep op de onderbuik van Rusland moet de laatste beroven van haar verbinding met de in het zuiden gelegen warme havens.

In de visie van Brezinski moet er een associatie van staten komen, waarin alleen door de Ver-

enigde Staten erkende regionale submachten de rol van politieagent mogen spelen. Daarin passen geen krachtige soevereine staten, wat blijkt uit het Amerikaanse optreden in Irak en Joegoslavië maar ook uit hun angst voor een Koreaanse hereniging en daarmee het vertrek van de Amerikaanse troepen.

Voor de soevereiniteit van de staten is in het concept van de nieuwe wereldorde geen plaats. Deze kunnen immers een wezenlijk obstakel vormen voor de ongebreidelde expansiedrift van het internationale bedrijfsleven en de vrijheid van 'de markt'. Het is om die reden dat landen die vast willen houden aan een sterke overheidsbemoediging op het punt van sociale en economische ontwikkeling, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en milieu kunnen rekenen op de bittere haat van de pleitbezorgers van de 'vrije markt'.

Of de Verenigde Staten erin zullen slagen hun strategisch concept aan de wereld op te leggen en of de regionale machten, zoals Duitsland, zich bij een ondergeschikte positie zullen neerleggen, is nog maar de vraag. De contouren van de opkomst van tegenkrachten beginnen zich al af te tekenen. Met name in Rusland, zoals uit de nieuwe oorlog in Tsjetsjenië is gebleken. Nieuwe, buitengewoon gevaarlijke conflicten kunnen hieruit voortkomen, waarbij de kans op een nucleaire oorlog angstwekkend groter is geworden.

De Tsjechische president Vaclav Havel was door zich op te werpen als de verdedigers van de mensenrechten, willen ze zich onderscheiden van 'rechts' dat traditioneel gezien wordt als onverschillig ten opzichte van menselijk lijden.

Gedwongen om belastinghervormingen door te voeren in het voordeel van de grote investeerders, massaontslagen te accepteren in de industriële productie en het mes te zetten in sociale programma's, proberen de politici van de 'derde weg' hun linkse imago vast te houden door zich te profileren als kampioenen in culturele diversiteit.

Nationalisme

Het kapitalisme, geaccepteerd als het beste en enige sociaal-economisch systeem, kan niet langer de vijand zijn. De vijand is nu het 'nationalisme', dat wordt neergezet als de bron van alle huidige ellende. Volgens de 'derde weg' van links leven we nu in een wereld waarin de dominante economische krachten, die zij eufemistisch 'de markt' noemen, neutraal zijn en op onschuldige wijze corrigerend optreden, met alleen maar een gezonde uitwerking.

De markt is almachtig en goed en staat tegenover het kwaad in de wereld. Het kwaad komt van mensen met verkeerde ideeën en het 'nationalisme' is daarin het grootste kwaad. De voormalige verdedigers van het internationalisme van de arbeidersklasse hebben zich getransformeerd tot de verdedigers van het internationale financieringskapitaal.

In de Verenigde Staten, zelf een extreem nationalistisch land waar

schoolkinderen elke ochtend hun trouw aan de Amerikaanse vlag moeten zweren, is het anti-nationalisme de dominante ideologie die aan de rest van de wereld wordt opgelegd. Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, Strobe Talbot, verwoordt in zijn artikel 'America Abroad: The Birth of the Global Nation' in Time Magazine van 20 juli 1992 op heldere wijze de opvattingen binnen de Amerikaanse elite.

Hij schrijft: "Ik durf te wedden dat in de komende honderd jaar de naties zoals wij die nu kennen zullen verdwijnen; alle staten zullen één wereldautoriteit erkennen."

Om de zaak duidelijk te maken ziet hij internationale financiële instituten, zoals het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de huidige Wereld Handelsorganisatie (WTO) als "voorlopers van de toekomstige ministeries van handel, financiën en wereldontwikkeling".

De politiek commentator van de New York Times, Thomas Friedman, vierde het begin van de bombardementen op Joegoslavië met een geruchtmakend artikel waarin hij openlijk schrijft dat "de verborgen hand van de markt nooit zal werken zonder een verborgen vuist" en dat "om globalisering te laten functioneren, Amerika niet bang moet zijn om op te treden als de almachtige supermacht die het is".

Europa

Het anti-nationalisme in Europa dient vooral ter promotie van de Europese eenwording. Hoe meer de Europese Unie een instrument wordt van het transnationale bedrijfsleven en financieringskapitaal, des te sterker wordt de publieke retoriek tegen de nationale tegenstellingen die tot Europese oorlogen zouden hebben geleid. De nationale staat wordt gestigmatiseerd als de bron van oorlog, onderdrukking en schending van mensenrechten. De nationale staat als structuur voor sociale bescherming en culturele ontwikkeling, met een juridische systeem ter bescherming van de rechten van de bevolking en het functioneren van de geïnstitutionaliseerde democratie, wordt gedemoniseerd als 'nationalisme', met de overduidelijke bedoeling om de dictaten van 'de markt', die geen nationalistische vooroordelen heeft, te kunnen bevorderen.

In het samenspel tussen de Amerikaanse en Duitse propaganda tegen Joegoslavië, is een speciale rol toebedeeld aan de Duitse minister van Buitenlandse Zaken, Joschka Fischer. De traditioneel rechts-etnische 'völkische' politiek in Duitsland stond haaks op het anti-nationalistische liberale klimaat van het post-Koude Oorlog tijdperk in Europa en was onbruikbaar om consensus te verkrijgen voor Duits militair ingrijpen in de

Balkan. Om een omkering te bewerkstelligen in de Duitse na-oorlogse politiek van nimmer militaire troepen sturen naar andere landen, moesten er argumenten worden aangedragen om de Duitse vredesbeweging te neutraliseren. Voor deze taak was niemand beter geschikt dan de leider van de Groenen, die al zeer vroeg door de media was 'ontdekt' en als 'realist' alle mediasteun kreeg om in zijn partij de strijd tegen de principiële 'fundamentalisten' te voeren en de macht naar zich toe te trekken. Net zoals zijn vriend Daniel Cohn-Bendit, dankt Fischer zijn politieke succes aan het feit dat hij door de media als 'ster' naar voren was geschoven.

Fischer kwam met een simplistische maar effectieve argumentatie om Duits optreden in Joegoslavië mogelijk te maken. Hij verklaarde: "Er zijn twee 'nooit meer' principes in de identiteit van de Groenen. Eén is 'nooit meer oorlog' en de ander is 'nooit meer Auschwitz'...wanneer deze met elkaar botsen, zoals in Bosnië dan moet één van de twee worden opgeofferd". Dus het enige wat men nodig had, was een massamoord, in werkelijkheid of gefabriceerd, waarop het label 'Auschwitz' kon worden geplakt en de Duitse Luftwaffe kon Belgrado bombarderen zoals zij dat in 1941 heeft gedaan.

Fischer dankt zijn plaats onder de machten der aarde aan zijn opmer-

kelijke succes bij het ombuigen van de Duitse retoriek naar iets nieuws maar toch typisch Duits: een soort boetedoening voor Auschwitz. Dat was een beter Duits excuus voor 'humanitaire interventie' dan etnische scheiding.

Zo hebben Duitse en Amerikaanse elementen samengewerkt bij de ideologische constructie die voor de oorlog tegen Joegoslavië is gebruikt: Kosovo. Het voorwendsel moest zo extreem zijn om vrijwel elk relevant internationaal verdrag te kunnen schenden. De mensen die zich tegen de NAVO-oorlogspolitiek zouden moeten keren, zijn tijdelijk in verwarring en gedemobiliseerd door de 'humanitaire' claims van de centrum-linkse hypocrieten die in de meeste NAVO-landen aan de macht zijn. Dat maakt onze taak helder: we moeten de mensen duidelijk maken dat de NAVO het militaire instrument is van een onrechtvaardige, ondemocratische en destructieve globalisering. De oorlog tegen Joegoslavië werd bewust door de NAVO gelanceerd, als begin van een fase van imperialistische interventie die veel gevaarlijker en destructiever is dan het imperialisme in het verleden. Dat is de waarheid die onder ogen moet worden gezien om gerechtigheid te krijgen.

Diane Johnstone is free-lance journaliste

15-2-2000

'IN EEN OORLOG RAAK JE ALTIJD BETROKKEN'

Geni Eickhof

Hoe objectief en kritisch zijn verslaggevers in oorlogstijd? En: is objectieve en onafhankelijke oorlogverslaggeving überhaupt wel mogelijk? In RVU's *Sporen* praat programmamaker Ben Kolster met Willebrord Nieuwenhuis, Frans Nijhof en Geni Eickhof over de balans tussen objectieve verslaggeving en persoonlijke betrokkenheid. NRC Handelsblad-redacteur Nieuwenhuis was als verslaggever van KRO's *Brandpunt* herhaaldelijk in Vietnam waar hij volgens eigen zeggen met zijn berichtgeving over de oorlog heeft gefaald. In zijn onlangs verschenen 'schuldboekentent', het boek *Vietnam, de nooit vertukenen oorlog* schrijft hij zijn schuldgevoelens 25 jaar na dato van zich af. Zo verwijt hij zichzelf en de journalistiek in het algemeen niet achterdochtig genoeg geweest te zijn en wijt dit aan 'een combinatie van luiheid, domheid, de snelheid van het vak en het niet je best doen om achter de heile waarheid te komen. Tijdens de oorlog om Kosovo haalde Geni Eickhof als enige Nederlandse verslaggever zijn informatie van de andere kant: vanuit het voortdurend gebombardeerde Belgrado deed hij drie maanden lang verslag voor het NOS-journaal. Volgens sommigen te emotioneel en zonder kritiek: hij zou zich voor het karretje hebben laten spannen van de Servische propagandamachine met als dieptepunt het opspelden van het Servische anti-NAVO schetsrijfje na het bombardement op het Servische televisiestation. Eickhof vindt de kritiek hiertop nog steeds onrechtvaardig. Vanaf zijn vakantiedadres wil hij

het 'nog wel een keer' uitlegen: 'Objectiviteit is iets waarnaar je moet streven maar dat altijd een ideaal zal blijven. Wat dat betreft heeft het mij verbaasd dat er in de Nederlandse pers zo weinig discussie is geweest over de juistheid van de NAVO-aanpak die met haar bombardementen ook burgerdoelen trof. Servies zijn ook mensen. En de overgrote meerderheid daarvan kan het niet helpen dat het regime verkeerd bezig is.' De NOS, zo vindt Eickhof, heeft het goed aangepakt door overal aanwezig te zijn. 'Mijn verslagen uit Belgrado waren goed voor een wat evenwichtiger balans. De kritiek erop vind ik verbijsterend, goedkoop en te gemakzuchtig. Die steker droeg ik omdat ik sommige van de slachtoffers kende. Ik had er zelf ook bij kunnen zijn. Als het VPRO-gebouw door brand wordt getroffen bericht jij hier ook anders over dan over weer ik wat voor gebouwen aan de andere kant van de wereld?'

Oud-journalist Frank Nijhof, jarenlang correspondent in Azië, versloeg in 1986 voor de Volkskrant, KRO en de NCRV de volksovername en machtswisseling op de Filipijnen. Nijhof

kent het klappen van de zweep en maakt zich geen illusies. Vanuit Berlijn veegt hij de vloer aan met Eickhofs criticus. 'Een verslaggever is per definitie niet objectief, dus voor de volledigheid moet je zoveel mogelijk partijen aan het woord laten om zoveel mogelijk propaganda tegen elkaar weg te kunnen strepen. Die criticus van Eickhof lullen maar wat. Dat mag je zo opschrijven. Zij weeten niet waarover ze praten. Een ding is zeker: degene die met zijn poten in

het water staat is voortdurend aan kritiek onderhevig van degenen die veilig aan de zijlijn staan. Op papier hoor je afstandelijk te berichten, maar in een oorlogssituatie zijn er altijd momenten waarop je er niet aan ontkomt dat je betrokken raakt. Als je ziet hoe kinderen van drie, vier jaar worden neergemaakt raak je nu eenmaal emotioneel betrokken. Die beelden raak je nooit meer kwijt. Nog steeds word ik 's nachts wel eens zwerend wakker.'

PR

Montenegro

Donkere wolken pakken samen boven Montenegro. Alle tekenen lijken erop te wijzen dat een definitieve afscheiding in de lucht zit. De westerse media beschuldigen de Joegoslavische president Milosevic er al van zijn vierde oorlog op de Balkan te organiseren. De onverwachte grondwetswijziging van de Joegoslavische federatie zou het bewijs zijn dat Milosevic de zaken op scherp wil stellen. In de simplistische en eenzijdige media is, zoals bij alle conflicten in Joegoslavië, de schuldige al genageld. De NAVO hoeft alleen nog maar de zaak 'op te lossen'.

Het ziet er naar uit dat de Amerikaanse inflictingenofficier William Walker, die met het bedrog van de zogenaamde Servische massamoord tegen Albanen bij Racak in Kosovo (januari 1999) met succes de NAVO-lanen het excuus leverde om Joegoslavië te bombarderen, weer aan het werk kan worden gezet.

Van Russische legerofficieren valt te beluisteren dat de NAVO in de herfst van dit jaar de definitieve afscheiding van Montenegro van de Federale Republiek Joegoslavië (FRJ) wil 'afhandelen'. Servië blijft dan als enige republiek van de FRJ over. Het is te verwachten dat dan de naam

Joegoslavië niet langer erkend zal worden en daarmee de claims van de FRJ, zoals een zetel in de Verenigde Naties en die van eigendomsrechten.

Het overgebleven Servië zal de verbinding met de Adriatische Zee verliezen en de NAVO krijgt de gehele Adriatische kust onder controle. In plaats van de vierde oorlog van Milosevic, zien we hier de tweede fase van het Duits-Amerikaanse plan 'Roots', waarvan vorig jaar uit Kringen van de Duitse Bondsregering melding werd gemaakt.

De afscheiding van Kosovo was fase één, Montenegro zou volgen, om met Vojvodina - de graanschuur van Servië, met een grote Hongaarse minderheid - de ontmanteling van Joegoslavië én Servië te voltooien. Een klein, machteloos Servië zou, ingeklemd en omsingeld door het machtigste militaire apparaat van de wereld, dan weinig weerstand meer kunnen bieden.

Het komt onder curatele van de 'internationale gemeenschap', d.w.z. de NAVO, het IMF en de Wereldbank, geholpen door een legertje 'humanitaire hulpverleners'. Deze zullen dan de volledig etnisch gescheiden volkeren hun 'beschaving' bijbrengen. Ouderwets koloniaal bestuur, verpakt in 'mensenrechten en democratie'.

Verkeerde voorstelling conflict Balkan

Op 13 juli in het programma '2 Vandaag' laat men een portret zien van een Nederlandse ex-officier die een 'nieuwe vaderland' heeft gevonden. Hij (een zekere Marco van Ekeren, nu Musa genoemd omdat hij zich bekeerd heeft tot moslim) bleek tijdens het uiteenvallen van het voormalig Joegoslavië eerst in Kroatië aan de kant van de Kroaten gevochten te hebben tegen de Serven, vervolgens in Bosnië en daarna in Kosovo aan de kant van de terroristische Albanese organisatie UCK. Over de laatste (UCK) kon hij 'drie kanten belichten namelijk de goede, de slechte en het slechtste van het slechtste'. Hij liet geen gelegenheid voorbijgaan om de Serven 'varkens' te noemen. Zij zouden zijn Kroatische vrouw en kind vernood hebben, maar zijn 'verdrift' duurde niet lang: in

M. D. Bekker, Emmen

Kosovo werd hij verlied op een 'Kosovaarse van Turkse komaf'. Hij woont nu in Prizren en handelt in beton.

Op mijn telefonische vraag aan de redactie wat men met dit soort portretten wil bereiken zei een van de redacteuren het niet te weten en belooide mij door de maker van het portret terug te laten bellen.

Al tien jaar lang werken de Nederlandse media en televisie ruimschoots en schaafteloos aan de oorlogspropaganda tegen Joegoslavië. De slecht gemiddelde kijker snapt niet meer waar het om gaat in Joegoslavië en gezien de kwaliteit van informatie is dat ook geen wonder. Misschien kan een Nederlandse burger van Servische origine helderheid geven. Misschien kan een Slavische vrouw uitleggen hoe het in elkaar zit op de Balkan, want de Slaven leven al heel lang op de Balkan, waar zij een hoog ont-

wikkelde cultuur brachten, getuige de vele kostbare klosters die nu door de terroristen van het UCK massaal vernietigd worden.

De Slaven hebben zich op het kruispunt van christendom en islam staande moeten houden en vochten uitsluitend bevestigingsoorlogen. Zij werden door Rome gedwongen katholiek gemaakt en door het Islam geislamiseerd. Kroaten en Slovenen beschouwen zichzelf grote-ten als Zuid-Slaven, Serven hebben er nooit aan getwijfeld dat ze afstammelingen van Slavische volkeren zijn, en Zuid-Slavische moslims ontstonden door islamisering van Serven en Kroaten tijdens de Ottomaanse heerschappij.

De Serven hebben een bijzonder stempel op de Balkan gedrukt door hun zelfstandigheid, sensiblijfeit en wijsheid, omdat zij in de gebieden wonen waar de twee grootste culturen aan

elkaar grenzen: de Helleense en Latijnse. En in die verschillen ligt de oorzaak van de conflicten en de sleutel van de oplossing.

De republieken van het voormalig Joegoslavië floreerden in een eigen nationale identiteit. In de 19e eeuw begonnen de Servische opstanden tegen zowel Ottomanen als Habsburgers. De Slaven hadden een ding gemeen: hun afkeer tegen de overheersers. Slovenie zocht bescherming tegen het Germanisme, Kroatië tegen het Hongaarse nationalisme, en samen vormden zij Joegoslavië.

Om de Albanen in Joegoslavië zoet te houden gaf Tito hen ruime autonomie die bepaalde dat zij beslissingen konden nemen zonder Belgrado, maar dat Belgrado geen beslissingen kon nemen zonder hun goedkeuring.

Die onrechtvaardige autonomie werd hen door president Milosevic ontnomen. Het is interessan-

hoe men in de retoriek van deze tijd de periode in Kosovo voor Milosevic verwijgt. Milosevic's handelen is niet de oorzaak van het conflict maar het gevolg daarvan.

Mw. D. Bekker, Emmen

De Nederlandse media moeten hun eigen bevolking objectief uitleggen waar het om gaat en niet de economische belangen voorop te stellen.

Servische journalist krijgt zeven jaar voor 'spionage'

NIS, 27 JULI. Een militaire rechtbank in Niš in het zuiden van Servië heeft gisteren tijdens een proces van een dag de Servische journalist Miroslav Filipović tot zeven jaar celstraf veroordeeld wegens spionage en verspreiding van valse berichten. Het vonnis is internationaal scherp veroordeeld.

De 49-jarige Filipović werkt voor het onafhankelijke Joegoslavische blad *Danas* en incidenteel ook voor het Franse persbureau AFP en het in Londen gevestigde Institute for War and Peace Reporting (IWPR). Hij heeft uitvoerig bericht over de activiteiten van de Joegoslavische veiligheidsdiensten in Kosovo, de Sandžak en het zuiden van Servië, over de politieonderdrukking, over de protesten van legerreservisten uit zijn woonplaats Kraljevo die vorig jaar weigerden naar Kosovo te gaan en over de wraakacties van de Kosovo-Albanen tegen de Serviërs na de oorlog op Kosovo.

Gearresteerd werd hij echter om een ander artikel. Filipović schreef voor IWPR over de trauma's waaraan Joegoslavische soldaten lijdend sinds ze begin vorig jaar in Kosovo getuige waren van bloedbaden, aangericht door collega's en door Servische paramilitairen. Hij baseerde zich daarbij op een intern onderzoek van het leger naar die trauma's. Filipović gaf bijzonderheden over die wreedheden zoals de getraumatiseerde soldaten zich die zelf herinnerden. Op 8 mei werd Filipović in Kraljevo gearresteerd. Een rechtbank verklaarde zich niet ontvankelijk en gelastte zijn vrijlating, maar op 22 mei werd hij opnieuw opgepakt.

Filipović - vorig jaar uitgeroepen tot 'Internet journalist van het jaar' - kreeg gisteren vijf jaar wegens spionage en twee jaar wegens verspreiden van valse berichten aan 'buitenlandse organisaties', waarmee het IWPR en AFP worden bedoeld. Hij verweerde zich met het argument dat al zijn informatie uit openbare bronnen kwam en dat spioneren gewoonlijk hun informatie niet onder hun eigen naam in de krant zetten.

Internationale mensenrechten- en persorganisaties hebben gisteren geprotesteerd tegen het vonnis. Volgens Amnesty International was het proces oneerlijk omdat Filipović achter gesloten deuren is berecht. De media-organisatie Reporters sans Frontières stelde vast dat het vonnis het zwaarste is dat in Servië ooit tegen een journalist is uitgesproken en eiste zijn onmiddellijke vrijlating, omdat hij niets anders heeft gedaan dan zijn werk.

De Europese Unie veroordeelt de veroordeling van Filipović a onderdeel van de „uitbreiding van de onderdrukking” in Servië. Jivier Solana, bij de Europese Unie verantwoordelijk voor het buitenlands en veiligheidsbeleid, noemde Filipović een man die wordt gedwongen „een zeer hoge prijs betalen voor zijn moed en voor zijn integriteit”. Volgens Solana worden nergens in Europa de media zonder druk als in Servië. (Reuters, AP, AFP)

Stabiliteitspact: alleen de dossiers groeien

Een jaar geleden werd met veel klaroengeslacht het Stabiliteitspact voor Zuidoost-Europa in het leven geroepen. Miljarden zijn beloofd voor de (weder)opbouw van de Balkan. Maar de eerste spade moet de grond nog in.

Door onze correspondent RENEE POSTMA

BOEDAPEST, 28 JULI. De Duitser Bodo Hombach, speciaal coördinator van het Stabiliteitspact, is optimistisch. In een jaar tijd is er iets wezenlijks tot stand gekomen, meent Hombach, die voor de laatste gaak staat om Westerse dronken over vrede en veiligheid op de Balkan te verwerklijken.

Hij maakte gisteren de balans op van het eerste jaar. „Het Stabiliteitspact heeft de noodzakelijke processen losgemaakt op het gebied van democratie en rechten van de mens, economische wederopbouw en veiligheid.” De afspraken tussen Roemenië en Bulgarië over de bouw van een nieuwe brug over de Donau, en de toedrachtig tussen Kroatië en Montenegro, getuigen volgens Hombach van een betere regionale samenwerking en goed nabuurschap.

Het Stabiliteitspact voor Zuidoost-Europa is dezer dagen precies één jaar oud. In de nasleep van de NAVO-acties tegen Joegoslavië besloot de internationale gemeenschap tot een monsterverbond om de Balkan weer op de been te helpen. Meer dan veertig landen, tientallen internationale organisaties en financiële instellingen besloten op 30 juli 1999 in Sarajevo dat alles gedaan moest worden om verder geweld en economische neergang tegen te gaan. Clinton, Blair, Schröder, Kok, allemaal waren ze naar de Bosnische hoofdstad gereisd om een plechtige belofte te doen.

Na de NAVO-acties tegen Joegoslavië was het nu tijd voor een positief gebaar, vooral tegenover landen als Albanië, Macedonië, Roemenië en Bulgarië die, vaak tegen de wil van hun eigen bevolking in, hun luchtruim hadden opengesteld voor het flitsende luchtmachtmaterieel van de NAVO. De internationale gemeenschap zou de Balkan een enorme financiële impuls geven zodra na jaren van verwoesting economie en vooral ook een nieuw veiligheids. De betrokken landen moesten zelf met projectvoorstellen komen, de internationale

gemeenschap zou voor de financiering zorgen. Grensoverschrijdende voorstellen zouden de vorderkeur krijgen. De landen van de Balkan moesten laten zien dat ze wilden samenwerken. Uitzondering was het Joegoslavië van Milosevic. Maar, aldus de nadrukkelijke boodschap, voor een democratisch Joegoslavië zou altijd een stoel open worden gehouden.

Maar na het euforische begin in Sarajevo, waar de organisatoren mandenhang en ontbeelde rekeningen van anderhalf miljoen dollar achterlieten, bleek de droom moeilijk te verwezenlijken. De Duitser Hombach, inmiddels aangesteld als de man die alles zou coördineren, moest ruzien met de verzoeker in Brussel over zijn salaris, zijn kantoorbehuizing en zijn staf. Pas met maanden vertraging kwam het in maart tot een donorconferentie.

Wel kwam toen een bedrag van 2,4 miljard dollar op tafel. Tweehonderd projecten werden uitge-

Een zwemmer is al wat beweegt op de Donau

kozen voor een 'quick start'. Het werk kon beginnen. Althans - zo leek het. Maar een jaar na dato is er in het kader van het Stabiliteitspact nog altijd geen spade de grond in gegaan. Van de brug waar Hombach in Brussel met zoveel lof oversprak is nog geen spoor te bekennen. Bij het Bulgaarse Vidin eindigt de smalle strotweg nog altijd in het niets. Aan de overkant van de Donau is zelfs geen weg te bekennen. De Roemenen en Bulgaren hebben meer dan tien jaar over de brug gebakkeleid. Hombach heeft dit voorjaar de standpunten bij elkaar weten te brengen. De Bulgaren zouden voor de brug zorgen, de Roemenen voor een wegwering.

VS willen proces tegen Sankoh

NEW YORK, 28 JULI. Als het aan de Verenigde Staten ligt, zal de Sierra-Leonese rebellenleider Foday Sankoh zich voor een tribunaal moeten verantwoorden voor de massaslachtingen die onder zijn verantwoordelijkheid zijn uitgevoerd. De Amerikaanse ambassadeur bij de VN, Holbrooke, heeft gisteren een voorstel ingediend bij de Veiligheidsraad dat de oprichting van een 'gemengde' rechtbank mogelijk moet maken, bestaande uit rechters uit Sierra Leone en uit het buitenland. Sankoh, die thans gevangen wordt gehouden in Freetown, leidde een rebelle tegen de regering; zijn aanhangers hebben de afgelopen jaren op willekeurige wijze duizenden mensen gedood of verminkt. Vorige zomer sloot Sankoh een bestand met de regering, maar begin dit jaar laaiden de gevechten opnieuw op waarbij de VN-vredesmacht in Sierra Leone het doelwit was. (AP)

Servische oppositie blijft verdeeld

JOEGOSLAVIË De Servische oppositie gaat verdeeld de verkiezingen in. De meeste oppositiepartijen willen zich bij de Joegoslavische presidentsverkiezingen van 24 september achter een gemeenschappelijke kandidaat scharen. De Servische Vernieuwingsbeweging SPO van Vuk Draskovic doet daar niet aan mee en heeft gisteren opgeroepen tot een boycot van de raadpleging. De oproep van de SPO sluit aan bij de boycot die Montenegro heeft afgekonddigd. De regering van de Joegoslavische deelrepubliek beweert dat de verkiezingen alleen dienen om president Milosevic aan de macht te houden. (DPA)

Macedonië legaliseert Albanese universiteit

SKOPJE, 27 JULI. Het Macedonische parlement heeft gisteren, in een poging de Albanese minderheid tegemoet gekomen, de stichting van privé-instituten voor hoger onderwijs toegestaan. Dat betekent dat de 'ondergrondse' universiteit van de Albanen in Tetovo kan worden gelegaliseerd.

Het parlement wijdde een tweedaags, uiterst verhit debat aan de kwestie. Uiteindelijk werd met 61 tegen twintig stemmen tot de legalisering van privé-instituten voor hoger onderwijs besloten. De Albanese minderheid in Macedonië heeft twee politieke partijen, waarvan er één in de regerende coalitie zit. De parlementariërs van de coalitiepartij stemden voor het regeringsvoorstel, de leden van de andere partij liepen voor de stemming de zaal uit. Het regeringsvoorstel was gebaseerd op een voorstel van Max van der Stoep, de OVSE-gezant voor minderheden, die jarenlang met het probleem van de universiteit van Tetovo heeft geworsteld.

De universiteit, die het Max van der Stoep College zal gaan heten, werd in december 1994 door de Albanen opgericht. Zij voerden aan in Macedonië te worden gediscrimineerd, onder andere bij de toelating tot de twee bestaande universiteiten, en ze eisten daarom een eigen Albanestaalige universiteit. De slavische Macedoniers wilden daarvan niets weten, omdat ze zo'n aparte universiteit zagen als de eerste stap op weg naar een afscheiding van de gebieden van de minderheid. Na de stichting van de universiteit werden de gebouwen van het instituut met bulldozers gesloopt en kwam de rector, Fadil Sulejmani, in de gevangenis terecht. Bij rellen viel in februari 1995 een dode. Later werd de universiteit met rust gelaten, al bleef ze formeel illegaal.

De legalisering van de universiteit valt slecht bij het minst gematigde deel van de Albanese gemeenschap. Rector Sulejmani ziet in het aangenomen voorstel „een voortzetting van de chauvinistische en xenofobe beleid tegen de Albanen”. Hij eist dat de universiteit van Tetovo wettelijk wordt gelijkgesteld met de twee andere universiteiten. (Reuters, AP)

Meesen en uw verdienste

Beursinfo op maat

Nieuw: e-berichten

www.rabobank.nl

EU-superminister Javier Solana kreeg gisteren de steun van een meerderheid van de EU-lidstaten: alle EU-zaken op het gebied van defensie en veiligheid worden geheim. De EU holt daarmee niet alleen de rechten uit van de Europese burger, maar ondergraaft ook het eigen verdrag en de Nederlandse wet op de openbaarheid van bestuur, zegt de Utrechtse hoogleraar internationaal recht Deirdre Curtin.

27-7-2000

EU-geheim

Esther Lammers

Schandalig, schandalig', noemt Deirdre Curtin het gisteren aangenomen voorstel van Javier Solana, de buitenland-vertegenwoordiger van de EU, om even snel buiten het Europees Parlement om te regelen dat alle veiligheids- en defensiezaken van Europa per definitie geheim blijven.

Het is een strategisch slimme zet van de oud-topman van de Navo, zegt Curtin die aan de Universiteit Utrecht recht van internationale organisaties doceert. Solana probeert te voorkomen dat de stukken van zijn afdeling straks onder de nieuwe Europese Wet op de Openbaarheid van Bestuur komen te vallen. „Solana heeft een ongedefinieerde rol in de Europese Unie, maar hij weet de afgelopen maanden zijn invloed en macht steeds verder uit te breiden. Door met dit voorstel te komen hoopt hij het Europees Parlement voor een voldongen feit te zetten.”

Solana werd daarin gisteren gesteund door de diplomatieke vertegenwoordigers van de lidstaten. Curtin hoopt dat de ministers van de EU-lidstaten nog een debat zullen wijden aan Solana's voorstel. De kans daarop werd gisteren in Brussel nihil geacht; sommige lidstaten willen de werkingssfeer van Solana's regeling zelfs uitbreiden.

„Solana heeft hiermee niet alleen bereikt dat hij een belangrijk nieuw beleidsterrein van de Unie - veiligheid en defensie - kan optuigen zonder goede democratische controle, zegt Curtin. Het risico bestaat ook dat de Europese Wet op de Openbaarheid, de Euro-Wob, wordt uitgehold, nog voordat zij door het parlement is aangenomen. „Maar het laatste woord is hierover nog niet over gezegd. Ik heb al begrepen dat het Britse parlement woedend is en per brief opheldering eist over dit EU-besluit. Want geen enkel Parlement is in de plannen gekend. Er is een manier om dit besluit ongedaan te maken, maar daarover moeten de Raad van ministers en het Europees parlement het eerst eens worden. Ze kunnen bepalen dat de Euro-Wob een hogere juridische status krijgt, waardoor wel openbaarheid wordt verlangd op veiligheidszaken.”

Curtin noemt het gisteren aangenomen voorstel van Solana ook regelrecht in strijd met het Verdrag van Amsterdam. Dat oordeel had ze ook al over de recent ingediende conceptverordening voor een Euro-Wob. „In het verdrag van Amsterdam is afgesproken dat de burger recht heeft op alle informatie. Het

idee was dat er een algemene wet zou komen, die geldt voor de drie Europese instellingen, met algemene principes van openbaarheid en een aantal duidelijk omschreven uitzonderingen. Maar de Europese Commissie is met zo'n lange lijst uitzonderingen gekomen, dat het voor de burgers juist moeilijker wordt om toegang te krijgen tot informatie.”

Nederland heeft al jaren kritiek op de beperkte Europese regels voor openbaarheid. In 1993 stemde het als enige lidstaat tegen een Europese gedragscode die burgers recht op informatie gaf, omdat die code beperkter was dan de Nederlandse Wob. Vorige maand uitte Nederland opnieuw forse kritiek op de nieuwste Europese voorstellen. Minister De Vries van binnenlandse zaken noemde de voorstellen toen „slecht en zeer onder de maat”.

Terugkijkend heeft de Europese gedragscode uit 1993 burgers de afgelopen jaren wel een handvat geboden om informatie van Brussel los te krijgen, desnoods via het Europees Hof van Justitie, constateert Curtin. Zo wist de Britse krant de Guardian via het Hof inzage te krijgen in documenten van de EU-ministerraad. Inzage in de documenten was aanvankelijk geweigerd met het argument dat ze geheim waren. Het Hof oordeelde dat de Raad verplicht is eerlijke argumenten voor zo'n weigering te geven. Daarbij moest volgens het Hof in redelijkheid worden afgewogen of een geheimhouding op grond van het algemeen belang in voldoende mate zou opwegen tegen het recht van burgers op informatie.

Ook de Zweedse journalistenvakbond heeft de informatieplicht van Brusselse instellingen in de afgelopen jaren opgerekt, door bij de eigen regering stukken op te vragen die in Brussel tot 'geheim' waren gebombardeerd. In Nederland strandde overigens eenzelfde actie van de europarlementariër A. Metten; de Hoge Raad oordeelde dat Europese regels voorgaan op de eigen Nederlandse Wob.

Al met al is er de afgelopen jaren in de Unie wel een structuur gecreëerd waarin documenten uit Brussel meer openbaar zijn geworden, constateert Curtin. „Je ziet steeds meer instellingen hun stukken op internet zetten. Dat betekent dat er stappen voorwaarts zijn gezet en Europa democratischer is geworden.”

„Maar waar de Europese Commissie nu mee is gekomen, is een stap achteruit. Vorig jaar lekte er een discussiestuk uit over de openbaarheid van bestuur in Europa. Dat stuk van de Commissie oogstte zo veel kritiek, dat zij het nooit officieel naar buiten heeft gebracht. Ze was blijbaar bang voor een echte dis-

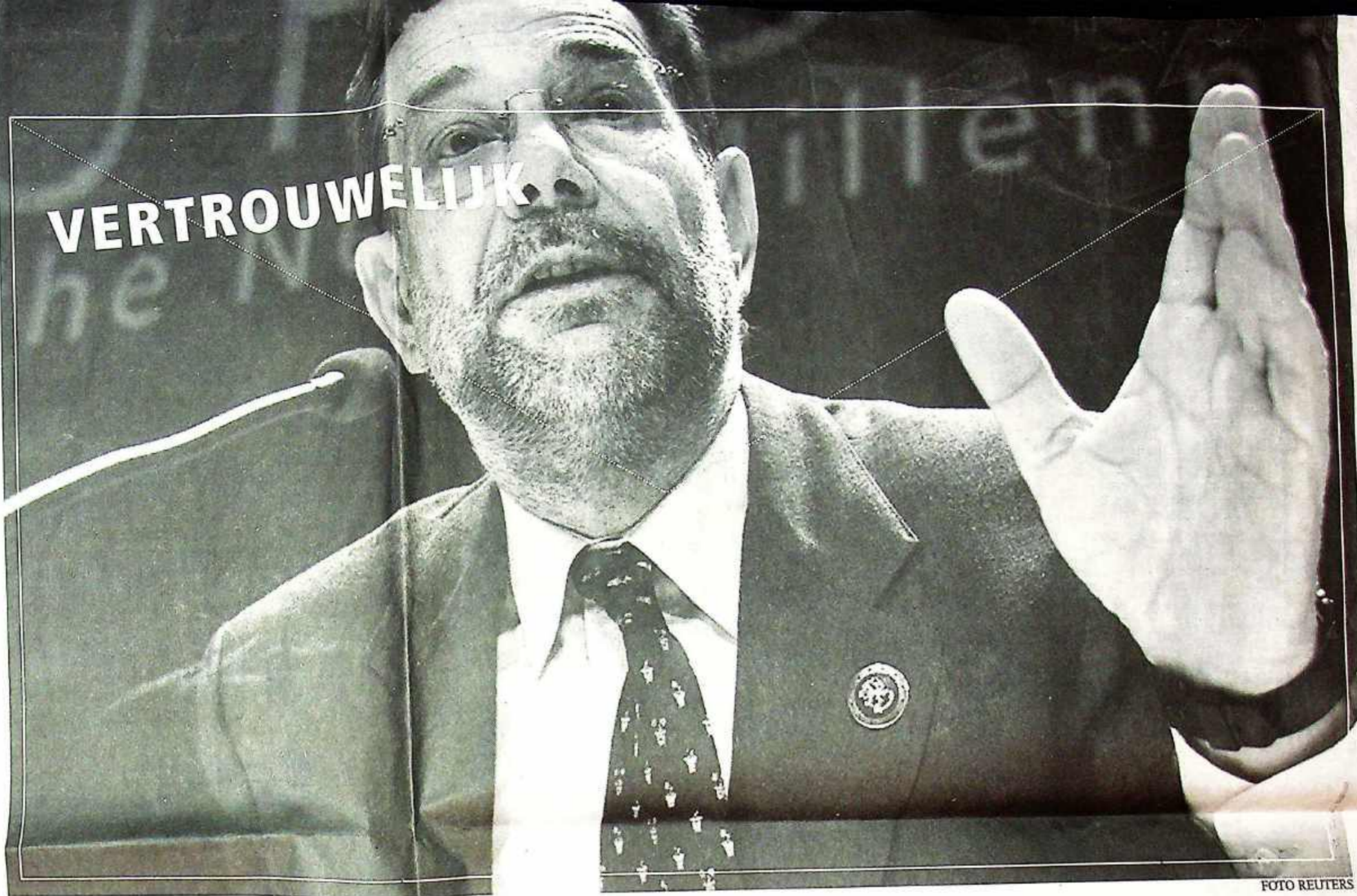

FOTO REUTERS

Openbaar = wat niet geheim is

Discussie. In plaats daarvan kwam de Commissie direct met een wetsvoorstel. Dat is makkelijker, want dat beperkt je de discussie tot de formele behandeling in de Raad en het Europees Parlement. En daar kunnen partijen wel met moties of amendementen komen, maar het is moeilijk om daarvoor een meerderheid te krijgen.”

„De Commissie wil per definitie alle interne documenten, dus de stukken die tussen de instituten worden uitgewisseld, geheimhouden. Het argument is dat er ruimte moet zijn om na te denken en intern te discussiëren.” Nu zijn die stukken nog wel openbaar. Straks

zullen buitenstaanders het besluitvormingsproces in de EU minder goed kunnen volgen, zegt Curtin. „Dat recht op informatie is juist zo belangrijk om het democratisch gat voor burgers in de EU te dichten. Als je geen informatie krijgt, kun je ook niet controleren wat de politieke vertegenwoordigers doen.”

Het gisteren aangenomen voorstel om categorisch informatie te weigeren over veiligheid en defensiezaken, betekent ook nog eens dat burgers daar tegen niet bij het Hof in beroep kunnen gaan. Bovendien zullen al die onderwerpen in de nationale parlementen achter gesloten deuren behandeld moe-

ten worden. Ook dat is een verslechtering van de huidige praktijk. Curtin: „En het is pas een eerste stap die Solana zet. Want ook politiezaken zullen straks om redenen van veiligheid onder deze regels gaan vallen. Zo wordt informatieverstrekking alleen maar verder ingeperkt.”

Curtin heeft vorig jaar samen met de emeritus-hoogleraar Herman Meijers een eigen voorstel voor een Europese Wob gemaakt. Een wezenlijk verschil met de voorstellen van de Commissie is dat zij als uitgangspunt nemen dat nationale burgerrechten, zoals het recht op informatie, niet aangetast moe-

gen worden door Europese wetgeving. Niet alleen Nederland, ook de Scandinavische landen, Groot-Brittannië en Ierland hebben een ruime wetgeving op het terrein van openbaarheid.

„De Europese Commissie wil dat de Europese Wob straks de nationale regels overstemt. Lidstaten mogen de Europese regels niet belemmeren, zo staat er. Dat kan betekenen dat Nederlandse stukken die over de Unie gaan, straks geheim moeten blijven. De Nederlandse bijdrage voor een debat in de Raad is nu openbaar. Maar wat gebeurt er straks? Valt zo'n bijdrage dan onder de noemer intern stuk en is het dus ge-

heim, ook in Nederland?”

Volgens Curtin zijn de voorstellen in Brussel vooral ingegeven door 'opportunistische' overwegingen. „Openheid is best lastig, zeker als je het niet gewend bent. Het vreet ook tijd om al die informatie te verstrekken. De Commissie ziet het Europese circuit vooral als diplomatiek overleg, dat achter gesloten deuren moet plaatsvinden. Maar wat nu met de voorstellen van Solana is gebeurd, is bijna sinister. Zo autoritair als dit besluit is genomen, zonder enig democratisch overleg. Terwijl we net bezig zijn om Europa meer open te maken. Ik kan het bijna niet geloven.”

De aanvragen

Frank Kools

Een echte Europese Wet op de Openbaarheid van Bestuur (Euro-Wob) is er nog niet. Toch hebben Europese burgers sinds 1993 het recht documenten van de EU-ministerraad, waarin de vijftien lidstaten zetelen, op te vragen. In de praktijk maken de burger daar mondjesmaat gebruik van. Het vorig jaar kwamen er bij de Raad slechts 889 aanvragen binnen voor 6700 documenten. Dat is niet veel voor de EU-bevolking van ruim 370 miljoen mensen. Maar het aantal aanvragen stijgt wel hard. In 1997 ontving de Raad nog maar 282 aanvragen voor 2400 stukken. Dit jaar zet de stijgende trend door. In de eerste helft van 2000 vroegen al 684 mensen stukken op.

De Raad ontkent dat hij veel documenten achterhoudt en als 'geheim' of 'vertrouwelijk' bestempelt. De cijfers bewijzen het, zeggen woordvoerders, elk jaar verkopen we minder vaak 'nee'. In 1997 gaven we 78,3 procent vrij van alle stukken waarom gevraagd werd. Vorig jaar scoorden we 85,6 procent, de eerste helft van 2000 87,3.

Het valt niet te ontkennen dat de Raad de afgelopen jaren opener is geworden. Maar wat de cijfers niet laten zien, is dat de Raad daartoe gedwongen werd na rechtszaken die journalisten aanspannen. Ook zat de Europese ombudsman de Raad steeds op de huid en dwong deze de weigeringen beter te motiveren en aanvragers binnen een redelijke tijd antwoord te geven. In de eerste jaren deden weinig gewone, geïnteresseerde burgers een aanvraag. Liefst 43 procent van de aanvragers in 1997 waren universitair onderzoekers, 17 procent gaf op advocaat te

zijn, 10 procent zei lobbyist te zijn en 6 procent journalist. Euro-wobben was iets voor de elite die ambtshalve bij Europa betrokken was.

De Nederlanders zijn redelijk actief. Dit jaar tekenden zij voor 4 procent van de aanvragen, tegen 6 in 1997. Uit Italië, dat 3,5 keer zoveel inwoners heeft, kwam slechts 5 procent van de aanvragen. België vroeg veruit het meest aan (28 procent). Maar dat zegt weinig over de onderzoekszin van de Belgen. Daarin zijn ook alle buitenlandse lobbyisten en journalisten in Brussel meegenomen. Justitie en politie zijn nog altijd de onderwerpen waarvoor de meeste aanvragen binnenkomen (29 procent voor de eerste helft van dit jaar, tegen 43 procent in 1997). Twee en drie zijn de interne markt (12 procent) en buitenlandse politiek (9,5 procent). De euro raakt in trek met 8,5 procent.

Na arrestatie van vier Nederlanders Den Haag eist uitleg Belgrado

Door een onzer redacteurs

ROTTERDAM, 1 AUG. De Nederlandse regering heeft haar zaakgelastigde in Belgrado opdracht gegeven opheldering te eisen over de arrestatie van vier Nederlanders.

De mannen zouden van plan zijn geweest de Joegoslavische president Milošević te ontvoeren of te vermoorden.

Volgens een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag zou zaakgelastigde H. Klijn vanmiddag worden ontvangen op het Joegoslavische ministerie van Buitenlandse Zaken. „De tijdelijk zaakgelastigde zal twee vragen stellen”, aldus de woordvoerder. „Allereerst waarom de Nederlandse regering niet eerder is geïnformeerd, als het inderdaad zo is dat de vier mannen twee weken geleden zijn gearresteerd. Verder zal hij op zo kort mogelijke termijn toegang eisen tot de vier mannen, zodat we kunnen zien hoe de mannen er aan toe zijn.”

Het ministerie in Den Haag had tegen het middaguur „99 procent” zekerheid over de precieze identiteit van de vier mannen. Het gaat om Godfried de Rie, Jeroen van Iersel, Bas van Schaik en Sander Zeitsen, alle vier rond de dertig. Het ministerie zegt nog geen definitief uitsluitsel te kunnen geven over de woonplaats van de vier. „Het is moeilijk de puzzel compleet te krijgen, omdat we geen enkele medewerking krijgen van de Joegoslavische autoriteiten”, aldus de woordvoerder. „Mensen bellen ons met de mededeling dat ze iemand op televisie hebben herkend. Bij navraag blijken ze zich te

hebben vergist. De mannen zijn ook moeilijk te herkennen met die geschoren koppen.” De Joegoslavische minister van Informatie, Goran Matić, maakte gisterochtend tijdens een persconferentie in Belgrado de arrestatie van de vier mannen bekend. De vier zouden ongeveer twee weken geleden zijn opgepakt in Mehov Krs, vlakbij de Servisch-Montenegrijnse grens. Volgens Matić doen de vier mannen zich voor als avonturiers, maar zijn ze ervaren commando's, getraind door de Britse SAS. „Ze zijn kort voor de top van G8 van Okinawa gearresteerd”, zei Matić. „Het was hun taak om voor een cadet te zorgen voor de Amerikaanse delegatie.” Het Joegoslavische-tribunaal heeft een internationaal opsporingsbevel uitgevaardigd tegen Milošević en tegen de Bosnische Serviërs Ratko Mladic en Radovan Karadžić.

Tijdens de persconferentie liet Matić videobeelden zien van de vier gearresteerde mannen. Een van hen, waarschijnlijk De Rie, antwoordt in het Engels op de vraag naar zijn beroep: „Lid van een speciale eenheid.” Vervolgens vertelt hij dat het plan was Milošević te ontvoeren „in een ski-box op de auto”. In het geval dat de ontvoering zou mislukken had „Sander” het plan Milošević te vermoorden „en zijn hoofd in een doos naar huis te sturen.” [Vervolg JOEGOSLAVIË: pagina 3]

Milošević wil zich op 24 september laten herkieszen

BELGRADO, 28 JULI. De Joegoslavische president Slobodan Milošević heeft gisteren voor 24 september federale presidents- en parlementsverkiezingen uitgeschreven. Daarnaast worden op dezelfde dag in de deelrepubliek Servië gemeenteraadsverkiezingen gehouden.

Naar verwachting vandaag zullen de regerende socialisten hun partijchef Milošević aanwijzen als hun kandidaat bij de presidentsverkiezingen. De uitschrijving van de federale verkiezingen werd verwacht sinds het federale parlement onlangs door een wijziging van de grondwet een nieuwe ambstermijn voor Milošević mogelijk maakte.

De regering van Montenegro, de andere deelstaat van Joegoslavië, heeft gisteren onmiddellijk laten weten niet te zullen deelnemen aan de federale verkiezingen. Montenegro boycot de federale instellingen – parlement en president – al sinds president Milošević weigert de verkiezing van zijn rivaal Djukanović tot president van Montenegro te erkennen. Montenegro is recentelijk – in strijd met de grondwet – niet betrokken geweest bij de wijziging van de federale grondwet.

De boycot van de Montenegrijnen beperkt zich overigens tot de partijen die daar aan de macht zijn. De Montenegrijnse oppositie, die op de hand van Milošević is, doet wel aan de verkiezingen mee. Haar aanhang zal op 24 september dus de Montenegrijnse leden van het nieuwe federale parlement kiezen.

Niet alleen Montenegro boycot de federale verkiezingen van 24

september, ook de grootste Servische oppositiepartij, de Servische Vernieuwingsbeweging (SPO) van Vuk Drašković, doet niet mee. Drašković motiveerde gisteren de boycot met die van Montenegro: „Als het officiële Montenegro niet deelneemt aan de verkiezingen op federaal niveau, wordt de stemming een gevaarlijke provocatie voor het uiteenvallen van de federale staat”, zo zei hij. De SPO zal waarschijnlijk wel deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen in Servië, op dezelfde dag. De andere Servische oppositiepartijen, vijftien in getal, willen van een boycot niets weten: zij doen wel mee, aan alle drie de verkiezingen van 24 september. Of ze een gemeenschappelijke presidentskandidaat zullen aanwijzen, is nog niet duidelijk. De SPO doet niet met de andere oppositiepartijen mee omdat Drašković bij voorbaat aanspraak maakt op de kandidatuur.

Volgens de oude regels van de Joegoslavische grondwet was Milošević als federaal president niet herkiesbaar bij het aflopen van zijn huidige ambstermijn, in juli volgend jaar. De recente grondwetswijziging heeft echter twee nieuwe termijnen mogelijk gemaakt door de bepaling dat de president voortaan door het volk wordt gekozen, en niet langer door het parlement. Als Milošević op 24 september wordt gekozen – en volgens de peilingen staat zo goed als vast dat dat gaat gebeuren – begint hij aan een eerste ambstermijn van vier jaar, met de mogelijkheid in 2004 te worden herkozen voor een tweede, en laatste, ambstermijn. (Reuters, AP, AFP)

OVSE voltooit registratie van de kiezers in Kosovo

PRISTINA, 25 JULI. De registratie van kiezers voor de gemeenteraadsverkiezingen in Kosovo in oktober is „een spectaculair succes”, ook al hebben de Kosovo-Serviërs het proces geboycot.

Daar zei gisteren Daan Everts, het hoofd van de missie van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), die onder de paraplu van het VN-bestuur in Kosovo de verkiezingen organiseert. Everts zei dat één miljoen inwoners van Kosovo, ouder dan zestien, zich hebben laten registreren. Dat is negentig procent van de kiesgerechtigde bevolking.

De schaduwzijde van het proces is de Servische boycot. Minder dan duizend Kosovo-Serviërs hebben zich laten registreren – van de 80.000 à 100.000 Serviërs die in Kosovo wonen. Everts beschul-

digde het bewind van president Milošević ervan de Serviërs te hebben „geïntimideerd”. Zij zouden zijn bedreigd als ze zich bij de OVSE zouden laten registreren, bijvoorbeeld met het vooruitzicht, niet meer tot Servië te worden toegelaten. Vooral in het noorden van Kosovo wonen veel Serviërs die vaak in Servië komen, hetzij voor hun werk of omdat ze er familie hebben. De andere etnische minderheden in Kosovo hebben de registratie niet geboycot.

Niet alleen Belgrado, ook de leiders van de Serviërs in Kosovo die niet op de hand van het bewind van Milošević zijn, hebben hun aanhangers opgeroepen de Serviërs te boycotten zolang de Serviërs in Kosovo vrijwel dagelijks bloot staan aan fysiek geweld. Zelfs in gevallen waarin de OVSE – met

veel moeite – lokale leiders van de Serviërs had overgehaald zich voor registratie uit te spreken, was zo'n succes doorgaans van korte duur: na korte tijd ging zo'n lokale leider 'om' onder druk vanuit de plaatselijke Servische gemeenschap of Belgrado.

Het succes is volgens Everts niettemin spectaculair, omdat de OVSE erin is geslaagd in omstandigheden van betrekkelijke chaos binnen tweeënhalf maand de Kosovaren te registreren, inclusief de kiezers in onherbergzame streken van de regio. Ook 180.000 buiten Kosovo levende kiezers hebben zich laten registreren. De komende maanden zullen de gegevens worden geverifieerd. (Reuters, AFP)

• DOSSIER: www.nrc.nl

Beroep Mink K. door Europees Hof verworpen

MAASTRICHT, 1 AUG. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft het beroep van Mink K. tegen zijn veroordeling wegens wapenhandel niet ontvankelijk verklaard. De veroordeling van K. tot zes jaar gevangenisstraf blijft daarmee in stand. Volgens een van K.'s cassatie-advocaten, T. Spronken, agerde haar cliënt in beroep tegen het gebruik van anonieme getuigen in zijn zaak. Volgens het Europees Hof is de veroordeling van K. niet in beslissende mate op verklaringen van die getuigen gebaseerd en is er voor het overige voldoende bewijs voor een veroordeling. K.'s aangevochten veroordeling dateert uit 1996. Hij was destijds betrokken bij een zaak waarin een grote hoeveelheid wapens, explosieven en drugs werd gevonden in een woning aan de Amsterdamse Newtonstraat. Volgens de commissie-Kalsbeek, belast met het onderzoek naar de de aanbevelingen van de IRT-commissie, speelde K. een prominente rol bij de import van 15.000 kilo cocaïne, in de jaren 1991-1994, toen het IRT op zijn ondergang afstevende. (ANP)

Macedonië tot op bot verdeelde maatschappij

DOOR ZELJKO BAJIC

SKOPJE - De mensen zijn in beweging in Skopje. De rivier de Vardar deelt de stad in tweeën, aan de ene kant leven Macedoniërs, aan de ander kant Albanezen en anderen. Zij die aan de 'verkeerde' kant wonen, zijn druk doende hun appartementen te ruilen. Vandaag de dag is het moeilijk om Macedoniërs en Albanezen als burens te vinden. De twee gemeenschappen vallen terug op zichzelf. Elke bevolkingsgroep beschikt over eigen kappers, tandartsen, bars en discotheken. Peuters gaan naar verschillende scholen. In een kortgeleden gehouden opinieonderzoek was er niet één respondent die een gemengd huwelijk voor zichzelf of kinderen zou toestaan.

De oorlog in Kosovo is in grote mate debet aan de polarisatie. Terwijl de Macedonische gemeenschap vijandig stond tegenover de activiteiten van het UCK, gaf de Albanese gemeenschap haar onvoorwaardelijk steun.

UCK monument

Op 13 april richtten inwoners van het dorpje Poroj, 100 procent Albanees, een standbeeld op voor Moejdin Alioe, een van de bewoners van het dorp die sneuvelde in de strijd voor de zaak van het UCK. De plaatselijke jeugd was bij de ceremonie aanwezig en droeg uniformen van het UCK en zwaaide met Albanese vlaggen. Vertegenwoordigers van de Democratische Partij van Albanezen, een coalitiepartij, lieten ook hun gezicht zien.

Er wordt geschat dat ongeveer duizend jonge Albanezen afkomstig uit Macedonië voor het UCK hebben gevochten en dat er 150 om het leven zijn gekomen. Radio-uitzendingen in het Albanese van Radio Skopje staan bekend om de verheerlijking van militant gedrag en vaak worden strijdliederen ten gehore gebracht.

Afscheiding

Macedoniërs zijn bang dat dit alles zal leiden tot afscheiding van de Albanese gemeenschap en de oprichting van een aparte republiek, net als wordt nagestreefd in Kosovo. Volgens de grondwet is Macedo-

nië een staat van Macedoniërs met andere nationaliteiten binnen haar grenzen. Macedonische gemeenschap vijandig is in het toekennen van "rechten aan Albanezen".

„Zoals u kunt zien, zijn wij toegeeflijk, zij hebben alle rechten, maar toch eisen zij zonder scrupules steeds meer en meer,” klaagt een jonge man. „Als het ze hier niet bevalt, laat ze dan naar Albanië gaan” is het bekende gebuid, gevoed door anti-Albanese sentimenten in Servië.

Albanese geboortegrond

De Albanezen echter, die ongeveer eenderde van de bevolking uitmaken, stellen dat Macedonië al generaties lang hun geboortegrond is. De meerderheid van hen is nooit in Albanië geweest en is dat ook niet van plan. Albanezen beklagen zich erover te worden behandeld als tweederangs burgers. De officiële taal is het Macedonisch. En hoewel zowel op de lagere school als in het voortgezet onderwijs wordt lesgegeven in de eigen taal, vindt het onderwijs aan de universiteiten plaats in het Macedonisch.

Etnische segregatie

De formele splitsing van schoolkinderen heeft geleid tot een hele generatie die opgroeit zonder contacten met andere bevolkingsgroepen. Een Nederlandse hulporganisatie heeft geprobeerd een

multi-etnisch kinderdagverblijf op te zetten, met diverse uitstekende faciliteiten en tweetaalige programma's. De overwegend Macedonische ouders protesteerden echter, omdat men het initiatief zag als een vermomde poging de kinderen hun nationale identiteit te ontnemen.

Onderzoek uitgevoerd door het Bureau voor de Statistiek berekende kortgeleden dat van de 15.000 jaarlijks afgesloten huwelijken in Macedonië slechts 250 gemengd kunnen worden genoemd.

Louatie

Een Macedonische man vertelde dat zijn ouders hun Albanese schoondochter pas accepteerden na de geboorte van hun kind. „Toen we een bezoek brachten aan het dorp waar mijn ouders wonen, schrok ik me rot,” zei de man. „Niemand wilde met me praten, ik was compleet geïsoleerd en de mensen flusterden achter m'n rug dat ik een Albanees in het dorp had gebracht.”

Een jonge Albanees vertelde: „We chatten liever op het internet met iemand uit Japan of Amerika dan met iemand van een andere gemeenschap in Macedonië.”

JOEGOSLAVIË

Mannen zijn 'terroristen'

• *Vervolg van pagina 1* Het Nederlandse ministerie van Defensie ontkent dat de vier mannen op één of andere manier voor de krijgsmacht werken. Het ministerie heeft het identificatienummer dat één van de vier mannen, Godfried de Rie, op de Servische videobeelden heeft, opgezocht in het eigen personeelsbestand. Daaruit blijkt dat De Rie van 1989 tot 1990 zijn militaire dienstplicht vervulde als soldaat-administrateur. Defensie zei vanmorgen ook te gaan onderzoeken of de drie andere mannen in dienst hebben gezeten.

Tijdens de persconferentie in Belgrado liet minister van Informatie Matić videobeelden zien van de wapens die de vier bij zich zouden hebben gehad. Opvallend was de afwezigheid van vuurwapens tussen de grote collectie dolken, vlindermessen en boksbuigels die werd getoond. Volgens Matić waren de vier mannen van plan vuurwapens in Servië te kopen. Op de beelden werd als bewijs ook een SAS 'survival'-gids getoond, die overigens in vrijwel elke Nederlandse boekwinkel is te krijgen.

Tijdens de persconferentie beschuldigde Matić de Verenigde Staten en haar geheime dienst van „internationaal terrorisme". De arrestatie van de vier Nederlanders was volgens hem het bewijs dat de „Joegoslavische verdediging ondoordringbaar" is. Vervolgens wees hij een beschuldigende vinger naar Kroatie, dat „terroristen" zou trainen voor aanslagen in Joegoslavië. Matić haalde ook uit naar de regering van de Joegoslavische deelrepubliek Montenegro, die een onafhankelijke koers van Belgrado vaart. Volgens Matić is Montenegro op grote schaal bezig zware wapens te kopen in Kroatie en Bosnië.

Bizar complot als beproefd recept

Informatie uit officiële Joegoslavische bronnen blijkt na een poosje, als het effect ervan is uitgewerkt, te zijn verdampt in het niets. Het was desinformatie.

Door onze redacteur

2000

PETER MICHELESEN
ROTTERDAM, 1 AUG. Als Goran Matić, de Joegoslavische minister van Informatie, de waarheid spreekt, wilden de vier

voormalige leden van de Bosnische Serviers verblijft volgens de laatste berichten ergens in de buurt van de grens met Montenegro, ten prooi aan een diepe depressie. Maar het is verkiezingsstijd in Joegoslavië, en dan — zo heeft de ervaring van de afgelopen dertien jaar bewezen — is in Joegoslavië veel mogelijk. Het stichten van chaos en verwarring is een door Milošević voortdurend — en voortdurend met succes — beproefd middel om echte of vermeende tegenstanders op het verkeerde been te zetten en in het defensief te brengen, het kiesvolk onzeker te maken en angst aan te jagen en aldus zijn macht te behouden. De trukendoos gaat open en het regent onthullingen en onthullinkjes, met name uit de desinformatiebranche die door Goran Matić wordt geleid. Op positieleders worden zwaargemaakt en complotten onthuld. Van de beschuldi-

gingen en complotten zal na de verkiezingen nog maar weinig worden vernomen. Veel van die onthullinkjes betreffen op dit moment de rebellerende deelrepubliek Montenegro, bron van ergernis voor Milošević. Gisteren werd de aanhouding van de vier Nederlanders gemeld, maar gisteren werd óók onthuld dat de Britse elite-eenheid SAS (die ook de vier Nederlanders zou hebben opgeleid) een speciale Montenegrijnsse politie-eenheid opleidt voor terreuracties in Servië.

Verder wist men in Belgrado te melden dat zich in Montenegro 24 Kroaten bevinden, met uitgebreide strijdervaring in de oorlogen in Kroatië en Bosnië en speciaal opgeleid voor wrede moorden — in Servië uiteraard.

De zaak tegen de Nederlanders doet een beetje denken aan die tegen vijf Serviers en Bosnische Serviers (van wie sommigen met de Franse nationaliteit) die in november vorig jaar werden gearresteerd.

De vijf, die worden gepresenteerd als leden die tijdens de oorlog in Bosnië de handen al zeer vuil zouden hebben gemaakt, een ervan in Srebrenica, zouden deel uitmaken van een spionage- en terreurgroep met de codenaam Spin. Hun doel: Milošević vermoorden. Van een skibox of een doos-met-hoofd was toen

mog geen sprake. De vijf arrestanten, zo wist men te melden, wilden Milošević vermoorden door hem a) door een sluipschutter te laten doodschieten, b) met een autobom op te blazen, c) op te blazen met een langs de weg verhoogen bom of d) een groep commando's zijn residentie te laten bestormen.

Ook toen fabriceerde Goran Matić een bizar spionageverhaal met brede verwerkingen naar Bosnië, Montenegro, Zaire en natuurlijk Parijs, want de vijf werden natuurlijk vandaaruit geregisseerd. Een van de vijf was — aldus Matić — een speciaal „voor moorden met een vrachtwagen vol zand", een weinig subtiele verwijzing naar een eerdere aanslag op de Servische oppositieleider Vuk Drasković met een vrachtwagen met zand die ploetseling van weghelt wiessel. Deze sarillante loeving moest Drasković aantijging dat Milošević achter die aanslag zat, ontkrachten: Parijs had het gedaan.

De zaak van 'de Spin' is sindsdien zachtjes uit de publiciteit verdwenen. Er kwam een proces, maar van de wilde plannen van het vijftal is niet veel meer vernomen. De volgende zitting van de rechtszaak is komende vrijdag.

Misschien komen er dan nog wat nieuwe onthullingen uit de rechtszaak. Het is ten slotte verkiezingsstijd in Joegoslavië.

De Joegoslavische staatslevisie RTS

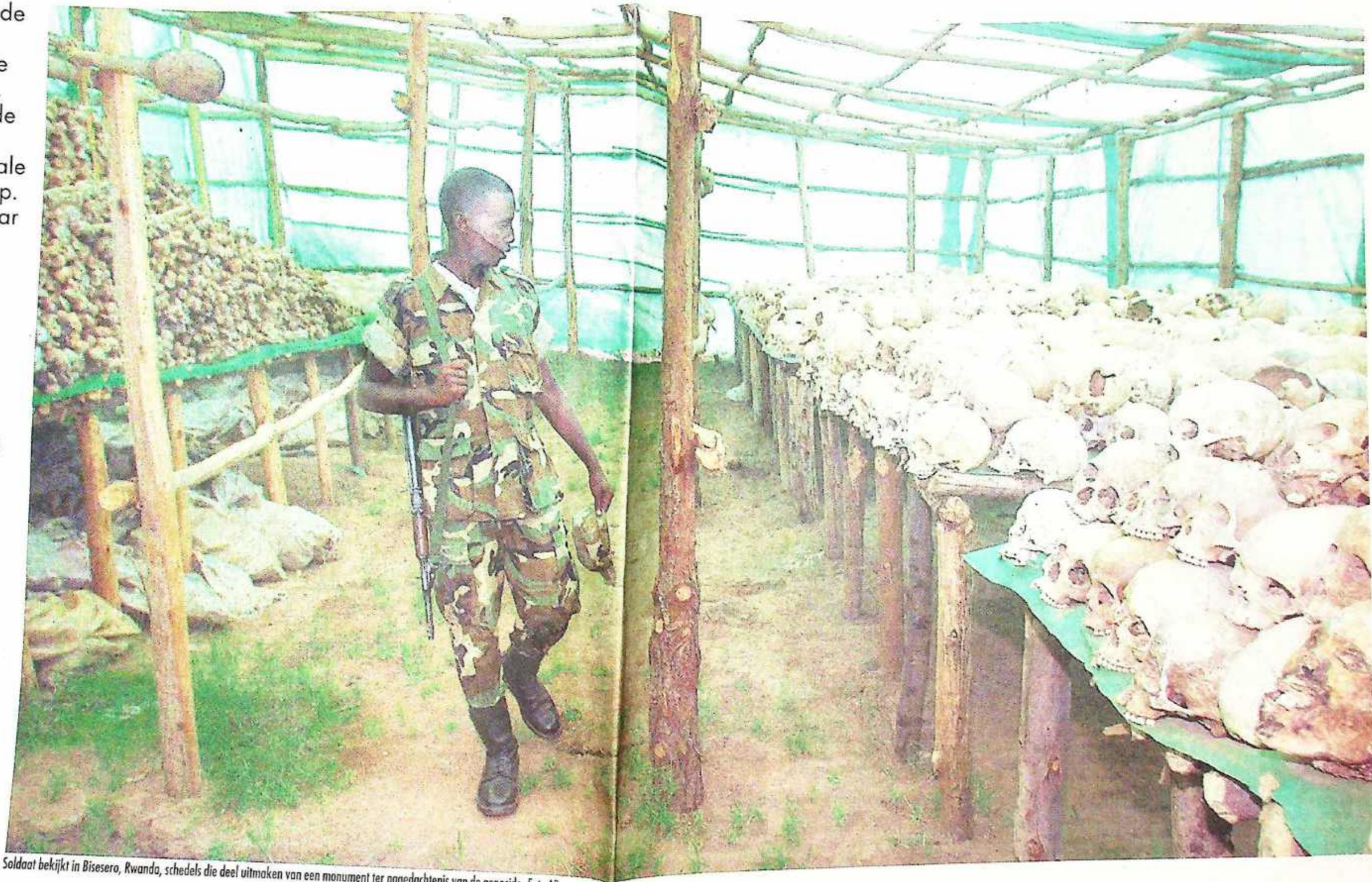
toonde gisteren beelden van de vier gearresteerde Nederlandse mannen. Kaalgeschoren en schijfbaar zwaar vermoed vertellen zij dat ze van plan zouden zijn de Joegoslavische president Milošević te ontvoeren of een kopje kleiner te maken. Jeroen van Iersel uit Heemskerk (28, foto rechtsomder) haalt daar bij zijn hand langs zijn keel.

Op de foto linksboven staat Godfried de Rie. Over hem is het meeste bekend. Hij woont in Zuidoostbeemster, is alleenstaand, dertig jaar en automonteur.

Volgens de Antifascistische Onderzoeksgroep Kafka komt zijn naam, met dezelfde initialen en woonplaats, voor op een levenslijst van het extreem-rechtse CP'86 uit 1995. De Rie vervulde,

bewijst het ministerie van Defensie, zijn dienstplicht als soldaat eerste klas, lichte 1969/8. Over Bas van Schaik (31, links onder) is minder bekend, onder andere omdat het ministerie van Buitenlandse Zaken vooralsnog de woonplaatsen van de vier mannen niet wil bevestigen. De zus van Jeroen van Iersel en de zus van Godfried de Rie, Volgens hen hadden hun broers geen plannen die ook maar enigszins wezen in de richting van de beschuldigingen. Het enige dat zij, naar eigen zeggen, wisten is dat hun broers twee weken op vakantie naar de Balkan zouden gaan. De mede-gearresteerden zeiden zij niet te kennen. (Foto's Reuters)

Om de plegers van de massamoord op Tutsi's en gematigde Hutu's te berechten, richtten de Verenigde Naties in Arusha, Tanzania, het speciale Rwanda-tribunaal op. De komende acht jaar wordt daar een honderdtal verdachten van oorlogsmisdaden berecht. Portret van een goedgeolied strafhof. 'Voor de meeste mensen was Rwanda een exotisch conflict.'

Marcel Haenen

Soldaat bekijkt in Bisesero, Rwanda, schedels die deel uitmaken van een monument ter nagedachtenis van de genocide Foto AP

Rwanda-tribunaal in Tanzania moet de verantwoordelijken voor de genocide op 800.000 Tutsi's en Hutu's berechten

22-7-2000

Niets was er. Echt drie keer niks. Zelfs het dak van het beoogde, nog lege gerechtsgebouw was lek. Dat, en vieze gordij-

niem mogen verklaren – beter te kunnen beschermen, is besloten de journalisten gezamenlijk te berechten zo-

rechter Navanethem Pillay (58 jaar) in 1995 aantrof toen ze in de Tanzaniaanse stad Arusha als eerste magistraat voor het Rwanda-tribunaal werd aangesteld.

„Voor het opstellen van de eerste dagvaardingen moest ik de typemachines lenen van de hotelmanager. En dan moest ik me nog verschrikkelijk haasten, want die man moest ook zijn werk doen”, herinnert ze zich.

En kijk hoe de magistraat er nu bijzit. Een mooie frisse kamer met aan de muur twee reproducties van Johan Vermeer en de KLM-jaarkalender. Pillay is inmiddels trotse president van het tribunaal dat de organisatoren berecht van het wreedste bloedbad uit de Afrikaanse geschiedenis: de in 1994 georganiseerde massamoord op 800.000 Tutsi's en gematigde Hutu's.

In een reusachtig betonnen congresgebouw werken over zeven verdiepingen verspreid ruim 650 mensen. Het door de Verenigde Naties voor dit jaar vrijgegeven budget bedraagt tachtig miljoen dollar. De drie rechtszalen beschikken over een bemanning en infrastructuur waar geen rechtbank in Nederland aan kan tippen. Een enorm VN-wagenpark voor de deur, lijfwachten, bewakers, tolkencabines, camera's en overall computers. Zelfs op de publieke tribune die door een glazen wand van de rechtszaal is afgescheiden – is op televisieschermen te zien welke justitiële documenten er tijdens de strafzaak worden besproken.

Het is een opmerkelijk Derde-Werelddecor dat het vijfhonderdduizend inwoners tellende Arusha vormt. Op

een paar honderd meter afstand was een poedelnaakte leden van de Masai-stam hun felrode kleren in een beek. Gehandicapten bedelen voor de rechtbankdeur hun bestaan bij elkaar en hoogbejaarde mensen zijn de hele dag in de weer om een banaan, avocado of koffiepoeder uit een jerrycan te verkopen.

Vijf jaar na de oprichting is het Rwanda-tribunaal redelijk op gang gekomen. En daar zag het aanvankelijk niet naar uit. De eerste periode van het bestaan van de speciale VN-rechtbank stond in het teken van berichten over nepotisme, discriminatie van niet-Afrikaanse werknemers en een doorgeschoten bureaucratie.

De eerste griffier van het tribunaal, een Keniaan, had naar verluidt de gewoonte de hele wereld af te reizen omdat hij alle gerechtelijke stukken persoonlijk wilde uitreiken. Hij werd in 1997 ontslagen.

De score is inmiddels een stuk positiever. Het Rwanda-tribunaal heeft inmiddels acht mensen veroordeeld: vijf tot levenslang. In de speciale VN-gevangenis in Arusha zitten 42 verdachten in afwachting van hun proces. Bijna alle verdachten zijn voormalige bewindslieden, zoals de ex-premier van het moordbewind Jean Kambanda, of invloedrijke bestuurders, politici of journalisten die het afslichten van medeburgers organiseerden.

„Er is in de media een curieuze voorkeur om alleen de negatieve aspecten van dit tribunaal te beklemtonen. Daarbij maakt men gebruik van het vooroordeel dat alles wat in Afrika gebeurt toch gedoemd is te mislukken. „Maar dat is hoogst oneerlijk”, zegt de hoogste woordvoerder van het Rwanda-tribunaal, de Nigeriaan Kingsley Chiedu Moghalu. Het werk loopt volgens hem juist op rolletjes. „This place walks”, zegt Moghalu.

Schuilplaatsen

Er wachtte Navanethem Pillay een schone toekomst in Zuid-Afrika. Begin jaren negentig was ze als eerste donkere vrouw benoemd tot rechter in het hooggerechtshof van Zuid-Afrika. Na de apartheid kon de gekleurde bevolking eindelijk functies van betekenis bekleden in eigen land.

Toch prefereerde Pillay, weliswaar in ruil voor een goed salaris van ruim drie ton belastingvrij, de overstap naar een onzeker bestaan in Tanzania. „Ik geloof in de toenemende betekenis van internationaal strafrecht”, zegt ze. „We moeten een nieuwe juridische orde scheppen waarin geen schuilplaatsen bestaan voor degenen die de rechten van de mens op grove wijze hebben geschonden.”

Het is haar *mission statement*. De tekst staat ook op een grote poster die in de hal van het tribunaal naast haar foto is opgehangen. Pillay is een korte,

snel formulerende vrouw. Ze wordt in Arusha continu vergezeld door haar lijfwacht: de enige Nederlandse werknemster van het tribunaal, Elsbeth van Andel. Een voormalige politieagente die naar eigen zeggen „extreem goed kan schieten”.

Pillay gelooft heilig in haar missie. „Als kind van Afrika hebben we allemaal geleden onder de cultuur van

Bijna alle verdachten zijn voormalige bewindslieden zoals ex-premier Kambanda

straffeloosheid voor onze leiders. Ook degenen die zich vaak verschrikkelijk misdroegen genoten na hun bewind onschendbaarheid. Daar komt nu een einde aan.”

„Het geeft ook veel voldoening om iets geheel nieuws op te zetten. Normaal duurt het eeuwen voor landen om een rechtssysteem op te zetten. Wij moeten binnen een paar jaar het wiel uitvinden. Ik heb meegeholpen aan de formulering van het arrest waarin verkrachting voor het eerst is

bestempeld als oorlogsmisdaad. In Arusha is ook voor het eerst iemand gestraft voor genocide. Dit is belangrijk werk”, zegt Pillay.

Voor de Afrikaanse werknemers van het tribunaal – vijftien procent van het personeel komt van het eigen continent – laten niet na het speciale belang van internationale strafrechtspleging voor de eigen regio te beklemtonen. „Gekoppeld aan de ontwikkelingen op het gebied van technologie en economie zie je dat er ook op juridisch gebied geen grenzen meer bestaan. Dat is vooral voor Afrika heel belangrijk”, zegt de Nigeriaanse hoofdgriffier Agwu Ukiwe Okali (56 jaar), die de leiding heeft over het hele administratieve apparaat.

„In de oude Afrikaanse samenleving werd je afgerekend op je daden of anders werden de generaties na jou wel aansprakelijk gesteld. Maar in de moderne Afrikaanse maatschappij gaat iedereen vrijuit. Niemand hoeft rekenschap af te leggen. De aanleiding voor het oprichten van dit tribunaal was verschrikkelijk, maar het resultaat is goed”, aldus Okali.

William – Bill – Egbe (48 jaar), voormalig werknemer bij het openbaar ministerie in zijn geboorteland Kameroen, stapte drie jaar geleden over naar het Rwanda-tribunaal om er als aanklager aan de slag te gaan. Ook zijn motivering om zijn loop-

baan in Tanzania voort te zetten, is vooral politiek van aard. „Rwanda was een enorme catastrofe die zich helaas in nog veel meer landen in Afrika zou kunnen herhalen. Er zijn veel leiders die zijn vervuld van etnische haat, die zich alle macht in bestuur en leger toe-eigenen en de bevolking manipuleren via de media. Ook in mijn land Kameroen gebeurt het. Dat daar geen grote onlusten ontstaan, komt alleen maar doordat er in Kameroen 230 verschillende stammen bestaan. Dan is het moeilijk om de een tegen de ander op te zetten.” In Rwanda, een samenleving van goeddeels Tutsi's en Hutu's was dat een stuk eenvoudiger.

Egbe is als aanklager belast met het onderzoek naar een van de meest prestigieuze strafzaken van het tribunaal: de zogeheten mediazaak. In september moeten drie journalisten uit Rwanda voor het tribunaal verschijnen die hun radiostation en een eigen dagblad gebruikten als instrument voor genocide. Ze zetten de bevolking aan tot etnische haat. Hutu's werden via de radio opgeroepen Tutsi's af te slachten. Kranten publiceerden lijsten met namen van vooraanstaande Tutsi's die vermoord moesten worden.

De mediazaak gaat een klein jaar duren. Op de voorlopige getuigenlijst van Egbe staan inmiddels 96 namen. Juist om die getuigen – die vaak ano-

den worden gebracht, vimmmaa. Wee getuigen zijn namelijk vermoord kort nadat ze voor het eerst uitvoerig met de aanklagers hadden gesproken. Het blijkt voor het tribunaal niet altijd mogelijk in volledige beslotenheid onderzoek te verrichten, bijvoorbeeld omdat ze moeten gebruikmaken van tolken uit Rwanda.

„Het bewijzen van de genocide gebeurt vooral via getuigen en het vinden daarvan wordt steeds lastiger”, zegt Egbe. In het begin waren veel mensen bereid verklaringen af te leggen, maar steeds meer getuigen bedenken zich of eisen extra bescherming.”

Circus

Zodra Lawrence Morgan in de gaten heeft dat er op de publieke tribune naast hem *press people* zitten, begint hij demonstratief en luidkeels te moppen. Dit is geen rechtbank. Dit is een justitieel circus. Hier zetelt geen magistratelijk college maar een politieke veroordelingsmachine.

Ruim vierduizend kilometer heeft Morgan – een gezette blanke man – samen met zijn Hutu-echtgenote Marie-José per auto afgelegd. Uit de woonplaats in Zuid-Afrika is hij komen rijden om zijn 63-jarige schoonvader Joseph Kanyabashi te bezoeken. Deze oud-burgemeester van de plaats Ngoma in Rwanda zit gedetineerd in de speciale VN-gevangenis in Tanzania. De man zit vast omdat hij ervan wordt verdacht mee te hebben geholpen aan het uitmoorden van Tutsi's.

Totale onzin, verzekert Morgan. Zijn schoonvader deed wat hij kon om in 1994 de Tutsi's te helpen, maar in zo'n oorlogssituatie gaat nu eenmaal niet alles zoals je het graag zou zien. Kwam er maar eens een proces, dan zou de onschuld ook snel blijken. Maar Kanyabashi, die in 1995 werd aangehouden in de buurt van Kortrijk in België, zit al vijf jaar in voorarrest.

„Alles duurt veel te lang hier en de verdediging krijgt geen kans”, zegt de schoonzoon. Marie-José uit zich slechts één keer, in moeizaam Engels, over de zaak. „Dit tribunaal is te ver, te arm en te zwart.”

Ja, strafzaken duren langer dan gewenst, geeft de president van het tribunaal, Pillay, toe. Maar juist zo'n zaak als die tegen Kanyabashi duurt zo lang omdat de verdachte allerlei tijdrovende preliminaire procedures voert en steeds van advocaat wisselt.

Vervolg op pagina 22

De rechtszaal van het Rwanda-tribunaal in de Tanzaniaanse stad Arusha. Foto AP

Negen rechters verdeeld over drie afzonderlijke straffkamers vormen in Arusha het Rwanda-tribunaal. Op 8 november 1994 besloot de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties dat er een speciale rechtbank moest komen ter berechting van degenen die verantwoordelijk zijn voor de genocide en ernstige schending van de rechten van de mens, die in 1994 in het midden-Afrikaanse land zijn gepleegd.

In een apocalyps die drie maanden duurde, organiseerde een bewind van extreme Hutu's in 1994 een bloedbad op de Tutsi's. De moorden, zo'n achthonderdduizend in getal, voltrokken zich in een tempo dat nog hoger lag dan de gruwelijkheden van de holocaust.

Het tribunaal heeft een nogal ingewikkelde organisatie. De zetel van de rechtbank – 650 personeelsleden – is in Arusha, Tanzania. De aanklagers en onderzoekers – 150 man – doen hun werk vanuit de 760 kilometer verderop gelegen hoofdstad van Rwanda, Kigali. Om het verkeer van justitiële stukken en medewerkers te vergemakkelijken, beschikt het tribunaal over een speciaal vliegtuig.

De appelkamer van het tribunaal en de hoofdaanklager zetelen in Den Haag waar ze ook verantwoordelijk zijn voor de berechting van verdachte oorlogsmisdadigers uit het voormalige Joegoslavië. In Tanzania verwacht men in totaal een honderdtal verdachten te zullen berechten. De meest recente schatting is dat het Rwanda-tribunaal in het jaar 2008 klaar zal zijn.

Rechter Navanethem Pillay
Foto International Criminal Tribunal for Rwanda

Griffier Agwu Ukiwe Okali
Foto International Criminal Tribunal for Rwanda

Van: Despotovic Ruza
Onderwerp: 99, Serbian Unity Congress - Press Release (<http://news.suc.org/press/suc200.ht>)
Aan: Erwin Steijnen
CC:
Datum:

Search suc.org:

- Choose S.U.C. Page
- About S.U.C.
- S.U.C. Activities
- News from Serbia
- Kosovo Crisis
- Bosnia, Croatia
- Help children
- BLAGO Fund
- Serbian History
- Serbian Art
- Book Library
- Become a member

Serbian Unity Congress Press Release

November 04, 1999

UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROJECT REPORT ON
ENVIRONMENTAL CONSEQUENCES OF NATO AGGRESSION

In late October 1999, the United Nations Environmental Programme (UNEP) and the United Nations Centre for Human Settlements (Habitat) (UNCHS) issued a Balkans Task Report (BTF) titled: "The Kosovo Conflict: Consequences for the Environment." The BTF was led by former Finnish Environment Minister Pekka Haavisto.

The Serbian Unity Congress and the SUC Ecological Committee welcome the publication of this report and congratulate Mr. Haavisto on delivering the report in a timely and professional manner. The report's highlights are as follows:

a.. The BTF established an international scientific team from 19 countries, and organized five technical missions to FRY. In addition, a Desk Assessment Group was assigned to address the DU issue. Governments of the following countries provided the funding: Austria, Denmark, Finland, France, Germany, The Netherlands, Norway, Sweden and

United Kingdom. The U.S., the principal aggressor, did not participate.

b.. The BTF concentrated on the following five areas: (a) Environmental consequences of air strikes on industrial sites; (b) Environmental consequences of the conflict on the Danube river; (c) Consequences of the conflict on biodiversity in protected area; (d) Consequences of the conflict for human settlements and the environment in Kosovo; (e) Possible use of depleted uranium (DU) weapons in Kosovo.

c.. The BTF concludes that, while the conflict caused widespread physical destruction, it did not cause an environmental catastrophe affecting the Balkans region as a whole. Nevertheless, the reports concluded that the level of pollution detected at some sites poses a threat to human life. The BTF identified environmental hot spots in the four areas :Pancevo, Kragujevac, Novi Sad and Bor. The report calls for immediate remedial action from a humanitarian viewpoint and further monitoring and analyses were called for in order to avoid further damage to human health and ecology. Specific recommendations for the four hot spots are developed.

d.. Laboratory analyses of samples taken from the Danube sediment and biota revealed significant chronic pollution, both upstream and downstream of the sites directly affected by the conflict. The report strongly recommends that follow-up monitoring be carried out with sampling extended to the confluence of major tributaries. It further recommends the development and implementation of an appropriate monitoring program compatible with the international standards. There is urgent need for the FRY to be integrated within international framework, which presumably has been affected by the sanctions.

e.. Inability to obtain documentation from NATO regarding use of DU in Kosovo prevented the BTF from arriving at meaningful conclusions on this matter. More than hundred craters were found in the Fruska Gora National Park. Craters were found in the Kopaonik and Zlatibor National Parks. A general conclusion is that biological diversity has suffered from the conflict and the sanctions.

In parallel to the BTF the SUC has carried out its own investigation of the environmental consequences of the NATO bombardment. At its May 1999 Board Meeting, the SUC authorized Dr. Vojin Joksimovich to form and chair the SUC Ecological Committee consisting of both Serbian-American and Motherland representatives. The Committee has been energetically researching all the information available related to the environmental consequences of NATO aggression in Serbia. Committee member, Dr. Vladimir Zajic, has compiled a report on depleted uranium (DU). A paper "NATO Commits Ecocide in Serbia" written by the committee chairman was presented at the International Symposium on NATO Aggression on FRY-99 held on October 15-16 in Novi Sad. Dr. Biljana Skrbic, a member of

the Committee, presented the paper. Dr. Joksimovich will testify before the International War Crimes Tribunal on the U.S./NATO War Against Yugoslavia on November 14 in Los Angeles.

The SUC considers the UNEP/UNHCS report as a significant step forward in the assessment of environmental consequences of the NATO aggression. However, the BTF's scope was limited by time and availability of funds. No computer simulations were done to assess impact on the humans immediately after bombing raids. As an example, the BTF team did not visit the Pancevo site until late July, long after the April 17/18 NATO bombings, which resulted in burning of vinyl chloride monomer and other carcinogens at the refinery and petrochemical and fertilizer plants. The DU study must be implemented not only for the Kosovo sites but within Serbia as well. There is evidence for use of DU in Serbia proper as well.

The SUC urges governments of UN and in particular NATO countries to provide the necessary financial resources for immediate remedial actions as recommended in the report. The UN is urged to extend the study to address above raised issues.

home | suc home | suc info | site map | membership | contact

- 1996-99 Serbian Unity Congress.

KROATIË

DE RUG NAAR DE BALKAN

Kroaten hebben met verkiezingen afstand genomen van het nationalistische tijdperk onder Tudjman en lonken naar lidmaatschap EU

Stipe Mesic, geflankeerd door zijn dochters, won deze week de eerste verkiezingsronde. Hij wil de fouten van voorganger Tudjman herstellen

Het controleren van de internationale trein Belgrado-Zagreb is voor de Kroatische grenswacht allesbehalve een routineklusje. Politieagenten en douaneambten kammen zorgvuldig de wagons uit. Via spiegels wordt onder de zitbanken gekeken. Alle koffers en tassen moeten open. Sommige Serviërs en Kroaten gaan op familiebezoek in Kroatië, en hebben een kilo vlees als cadeautje meegenomen. De pechvogels moeten uitstappen en de contrabande weggoien.

Ergens tussen Sremska Mitrovica (Servië) en Vinkovci (Kroatië) houdt de barbaarse Balkan op. Hier begint het beschaafde, ordelijke Europa. Dat gelooft de overgrote meerderheid van de Kroaten graag. Het was ook wat de onlangs overleden president Franjo Tudjman propageerde. Als de trein weer rijdt, doemen al snel de eerste kapotgeschoten huizen op. Rood lint in de bossen langs de spoorweg duidt op niet opgeruimde mijnevelden. De kruitdampen van de bloedige Joegoslavi-

ABE DE VRIES in Zagreb

sche burgeroorlog van 1991-1995 zijn in grote delen van Kroatië nog op te snuiven.

Natuurlijk is Kroatië niet westers geworden toen in 1991 de grootste bioscoop van Zagreb, 'Balkan' genaamd, werd omgedoopt in 'Europa'. Maar sinds kort is er hoop. Begin januari heeft de centrum-linkse oppositie tegen Tudjmans extreem-nationalistische Kroatische Democratische Unie (HDZ) een grote verkiezingsoverwinning voor het parlement behaald. Een groot deel van de bevolking verwacht dat een eind zal komen aan tien jaar autoritair en corrupt bestuur. De meeste Kroaten zijn de HDZ meer dan zat.

De Europese Unie heeft meteen positief gereageerd. Volgens een woordvoerder ziet de EU een 'dramatische verandering' van de relaties in het verschiep. Duitsland en Oostenrijk zouden graag zien dat Kroatië al op korte termijn het EU-lidmaatschap krijgt aangeboden.

Een nieuwe regeringscoalitie van zes op-

positiepartijen, die zal worden geleid door de sociaal-democraat Ivica Racan, staat voor de moeilijke taak de ingestorte Kroatische economie op te krikken. Het land heeft een buitenlandse schuld van 20 miljard gulden en de werkloosheid is meer dan 20 procent. Kroatië kampt met de gevolgen van een rampzalig verlopen privatiseringsoperatie. Tegelijkertijd moet de aanstaande premier Racan het leger en de politie zowel hervormen als uitmesten, het verziekte rechtssysteem aanpakken en de mensenrechtensituatie verbeteren.

De meest waarschijnlijke opvolger van president Tudjman is Stipe Mesic, die in 1990 samen met hem de HDZ oprichtte, maar er nu afstand van heeft genomen. Afgelopen maandag won Mesic de eerste ronde van de presidentsverkiezing met 41 procent van de stemmen. Op 7 februari neemt hij het in de beslissende ronde op tegen de Sociaal-Liberaal Drazen Budisa die tweede werd met 28 procent. Mesic lijkt vastbesloten de fouten van zijn vroegere bondgenoot Tudjman te herstel-

Toch klinken er waarschuwingen. Nu de euforie over de verrassende winst van de oppositie is weggeëbd, komt het op daden aan. Op verschillende niveaus is de HDZ nog een formidabele tegenstander. 'De modernisering van Kroatië zal zeker niet van een leien dakje gaan,' zegt een stafmedewerker van het Hoge Commissariaat voor Mensenrechten van de Verenigde Naties (UNHCHR) in Zagreb, die anonimiteit wil blijven.

'Het gevaar is dat de nieuwe regering te snel krediet krijgt. In dat geval zal men pijnlijke maatregelen uit de weg gaan, met het excuus dat de nationalistische opstand kunnen komen. Maar de Europese Unie moet keiharde voorwaarden stellen. Zich niet laten chanteren. Anders komt er van verbeteringen niets terecht.'

De op een na grootste nieuwe regeringspartij, de Sociaal-Liberale Partij (HSL) van Drazen Budisa is niet zo liberaal als de naam doet vermoeden. Zijn tweede man is Goran Granic, de toekomstige vice-premier en de broer van minister van Buitenlandse Zaken, Mate Granic. 'Ik wil al dat geklaag over mensenrechten niet meer horen,' zei deze Granic onlangs.

De Europese Unie en de Verenigde Staten confronteren Kroatië juist constant met misstanden. Een van de belangrijkste klachten betreft de blokkades die Kroatië opwerpt tegen de terugkeer van de 200 duizend in 1995 'etnisch gezuiverde' Serviërs uit de Krajina. Waarnemers in Zagreb constateren bezorgd dat ook de oppositie het liefst niet praat over de Servische vluchtelingen. Het zou de nationalistische tegenstanders instrijken, en de gedachte is dat er alleen ellende van kan komen.

Een deel van het probleem is dat veel huizen van gevluchte Serviërs worden bewoond door uit Bosnië gevluchte Kroaten. Niet meer dan 30 duizend Serviërs hebben de bureaucratische pesterijen willen doorstaan en wonen weer op of nabij hun oude stek in Kroatië. Geld om voor de Bosnische Kroaten nieuwe huizen te bouwen, en zo meer plaats te maken, is er niet.

Een van de zwaarste klussen voor de regering-Racan is de zuivering van het Kroatische rechtsapparaat, dat bijna volledig wordt beheerst door de HDZ. Willekeur en nepotisme zijn het resultaat. Rechts worden benoemd door een buitenparlementaire staatsraad waarin alleen HDZ-leden zitten hebben. De president van het Hoogerechtshof is een voormalige HDZ-minister en ook het constitutionele hof kan nog dwarsliggen. Vlak voor zijn dood heeft Tudjman, als laatste politieke daad, snel acht nieuwe benoemingen gedaan

voor dit elf rechters tellende hof: allemaal leden van de HDZ.

Verder zal Kroatië, als het lid wil worden van de EU, de bemoeienis met de interne aangelegenheden van Bosnië-Herzegovina moeten staken. Tudjman verloor in zijn laatste jaren veel aan populariteit doordat hij Kroaten uit Herzegovina bevoordeelde. Gedreven door zijn Groot-Kroatische ideologie en aangespoord door rijke Herzegovijnse Kroaten in het buitenland, die zijn verkiezingscampagnes mede financierden, omringde hij zich met een machtige 'Herzegovina-lobby'. In de ogen van Kroaten uit de steden zijn Kroaten uit het onherbergzame Herzegovina ruw volk, waarop wordt neergekeken. 'Op het politieke vlak hoort Kroatië absoluut bij de Balkan. Dat is vooral te danken aan de Herzegovijnen,' volgens de stafmedewerker van de VN. Vriendjespolitiek viert hoogtij in Zagreb.

Wijnen Tudjman geloofde in de Groot-Kroatische idee

Tudjman steunde het afscheidingsstreven van zijn volksgenoten in Bosnië-Herzegovina met vele miljoenen dollars. De EU wil dat de nieuwe regering daarmee stopt en eist strikte naleving van het Dayton-akkoord.

Het idee dat Kroaten per definitie Europees en beschaafder zijn dan de naburige Serviërs en moslims komt uit twee bronnen: de clerus van de rooms-katholieke kerk, die traditioneel vijandig staat tegenover het orthodox-katholieke geloof van de Serviërs, en de intelligentsia van Zagreb. Nergens is het Oostenrijks-Hongaarse verleden van Kroatië zichtbaarder dan in de hoofdstad. Zagreb is schoon als een wasbord, zoals de Oostenrijkers zeggen. De stad is sinds eind jaren tachtig opgeknapt. Veel panden zijn gerestaureerd, gevels geschilderd, de trams en bussen goed onderhouden. Zagreb is in veel opzichten de tegenpool van het vuile en chaotische Belgrado, de hoofdstad van Servië.

Maar ook het nationalisme van de Kroaten is er zichtbaar, en dat doet een stuk min-

der Europees aan. In het centrum van Zagreb wapperen op een gewone zondag meer nationale vlaggen dan in een Nederlandse stad op Koninginnedag. Boekwinkels hebben de rabiaat-nationalistische en racistische werken van de negentiende-eeuwse Kroaat Ante Starcevic in de etalage liggen. Starcevic vond de Serviërs een 'volk van de vuilnisbelt, te koop voor een paar aardappelen'. Zijn gedachtegoed vormde mede de basis voor de systematische moord op een half miljoen Serviërs in het Kroatië van de Tweede Wereldoorlog.

Hrvoje Djuric (24) en Diana Matic (25) zijn een Kroatisch stel, pas afgestudeerd, Hrvoje in biologie, Diana in economie. Ze moeten niks van nationalisme hebben. Kosmopolieten noemen ze zich. En ze zijn ook patriotten, maar dan in de goede zin van het woord. 'Wij willen graag naar Amerika om verder te studeren met een beurs,' zegt Diana.

'Het is moeilijk. Kroatië is geen lid van de EU.' Hrvoje: 'Kroatië hoort nergens bij. Het hoort niet bij Europa en het is geen derde-wereldland. Ik hoop dat de EU harde eisen stelt voor ze de nieuwe regering steunt. Dan weten we zeker dat hier iets ten goede zal veranderen. Veel mensen zijn bang dat de regering verandert en de rest hetzelfde blijft.' Aan het plein Pera Preradovica staat een bescheiden Servisch-orthodoxe kerk. Deze zondag is er een liturgie, een soort mis. Serviërs die de kerk binnenkomen, kopen een paar kaarsen, die ze aansteken en in een bak met zand zetten. Van de 60 duizend Serviërs die voor 1991 in Zagreb woonden, zijn er nog geen 20 duizend over. De mees-

ten zijn in de eerste oorlogsjaren uit angst voor het regime van Tudjman naar Servië vertrokken.

Volgens Dusanka Korac, een 24-jarige econome en een van de weinige jongeren in de kerk, hebben veel achtergebleven Serviërs hun naam veranderd, zodat ze voor Kroaat kunnen doorgaan. 'Zo hopen ze makkelijker werk te vinden.' In Zagreb hebben de Serviërs minder problemen dan in de Kroatische provinciesteden en op het platteland, zegt ze. 'De druk om te assimileren is daar groter, al verbergen ook hier veel Serviërs wie ze zijn.'

Zelf is ze niet van plan haar Servische achtergrond te vergeten. Dusanka is zich de laatste tijd juist weer gaan verdiepen in de orthodoxe religie. 'Mijn vader kwam uit het dorp Prkoz, waar in de Tweede Wereldoorlog de hele bevolking is vermoord. Mijn opa en elf andere familieleden zijn daar omgekomen. Ik ben wie ik ben. Ik zou niet kunnen veranderen, zelfs als ik zou willen.'

Land van de adelaar

door Henny van den Born

Al vrij snel verdwijnen de bergen onder me uit het zicht. De witte bergen, waarvan Albanie zijn naam dankt. Ik vertrek voor een korte onderbreking van mijn verblijf van drie maanden in dit land.

In dienst van ZOA-Vluchtelingenzorg, maar tevens vertegenwoordiger van

CORD uit Engeland, terwijl ook TEAR fund een duit in het zakje doet: de Joint Venture

Albania, een vorm van nauwe samenwerking van christelijke organisaties in het veld.

Albanie is nog maar sinds kort doel van hulpverlening door ZOA. Niet nieuw is de situatie:

Een land dat gastvrijheid verleende aan vluchtelingen, terwijl het daar nauwelijks de middelen voor had. Een land dat na een periode van communistische planeconomie, gevolgd door ernstige interne conflicten, volledig aan de grond zit. Overeenkomsten genoeg met eerder ervaringen in Afrika en Amerika.

Echt rustig is het in Albanie nog steeds niet. De mogelijkheid dat het conflict in Kosovo weer opblaas is niet denkbeeldig. Verder is Albanie zo zwak, vergelijken met de buurlanden, dat ook hier een potentiële bron van onrust ligt. Al met al genoeg reden om in dit land aanwezig te blijven en er een vervolgprogramma op te zetten. Daarom zitten we er nu.

Gastvrij

Albanie is een bijzonder land. Het is ontegenzeggelijk een ontwikkelingsland. In het verleden opgedane ervaring is goed bruikbaar. Maar je merkt meteen het verschil tussen ervaring en routine. Je kunt geen ogenblik op de automatische piloot varen. Want Albanie is ook een Europees land, en dat maakt alles weer net even anders.

Wat het land zo boeiend maakt, is moeilijk aan te geven. Het eerste wat je merkt is de overrompelende gastvrijheid van de mensen. Toon je belangstelling voor een historisch pand in de oude binnenstad van Elbasan, dan sta je binnen vóór je er erg in hebt, en mag je alles zien. En je komt niet weg zonder iets te drinken of te eten. Al snel staat de rakt op tafel, brandewijn die volgens de Albanees geschikt is voor elk uur van de dag. De normen voor het juiste alcoholpercentage zijn nog niet gestandaardiseerd, en dat percentage valt soms hoog uit.

Verder bestaat er een nationaal complot om rekeningen van koffie, maaltijden en dergelijke uit handen van buitenlandse gasten te houden. De enige manier om geld in het restaurantwensen te kunnen besteden, is gaan eten zonder aanwezigheid van je Albanees collega's. Dat kan problemen opleveren bij het bestellen. Zomaar een gerecht aanwijzen kan tot gevulde zinnen dat je een keuring opgemakte schotel met een zorgvuldig toebereide schaapskop krijgt geseveerd. Tot nu toe hebben we dit overgens weeten te vermijden. Een andere reden om Albanie te waardereren is het verkeer. De Krampachtigheid en overdaad aan regelgeving die de Nederlandse verkeerswetgeving kenmerkt, is aan de lokale automobilist hier niet besteed. De auto heeft pas sinds enkele jaren massaal zijn intrede gedaan in Albanie. De gemiddelde automobilist is nog enigszins confuus over de te volgen procedures. Gevolg is dat er regelmatig vreemde

27-4-99

Albanie dankt zijn naam aan de aanwezigheid van 'witte bergen'. Bij het binnenrijden van de hoofdstad Pristina is goed te zien hoe bergachtig het land is.

foto EPA

aan de normen die elders op het Europese vasteland worden gehanteerd. Men ziet blijkaar in dat het vasthouden aan de ingeburgerde anarchie niet vol te houden is.

Smeltkroes

De werkloosheid is hoog - een serieuze probleem. Veel fabrieken en bedrijven werken niet meer. Wat nog functioneerde van de zwaar verouderde machines en installaties, is vernield tijdens de onlusten in 1997. De nieuwe huizen die gebouwd worden, zijn betaald met geld van mensen die in Italië of Griekenland werken. Zo wordt dit spaargeld belegd. Het betekent bestis niet dat de bewoners rijk zijn.

Het land is een smeltkroes van Oost een West. De Turkse invloed zie je in de geschiedenis, in de Turkse namen en gezichten, en in de aanwezigheid van de islam. Een andere oosterse invloed komt van de Grieken, met de Oosters-Orthodoxe Kerk. De Romeinen hebben er hun sporen nagelaten, net als de Italianen. Ook de Rooms-Katholieke Kerk is present. In de taal *Shqip* komen al die elementen terug, terwijl de oorsprong ervan plaatselijk is.

Onder de communisten werd Albanie op een bepaald moment uitgeroepen tot 'atheïstische staat'. Het heeft het geloof wel zwakker gemaakt, maar niet kunnen uitdoven. Na de opening van het land in het begin van de jaren negentig, gingen de kerken weer open en kwamen de mensen terug. Opvallend is de bloei van de protestantse kerken. De gemeentes zijn weliswaar niet groot, maar ze trekken naar verhouding veel jonge mensen. En dat is erg bemoedigend in dit land, dat zo weinig perspectief lijkt te bieden, en waar veel mensen hun heil zoeken in emigratie naar Italië, Griekenland, of verder weg.

De gebeurtenissen van 1997 hebben de mensen in verwarring gebracht. De manier waarop ze de vluchtelingen uit Kosovo hebben opgevangen, en de waarding daarvan door het buitenland, heeft hen een deel van hun zelfvertrouwen teruggeven. De Albanezen noemen hun land *Shqiptare*, 'land van de adelaar'. Het nationale symbool is een tweekoppige adelaar, die naar links en rechts kijkt. Een treffender beeld van de nationale kracht en verwarring had men niet kunnen bedenken. In deze situatie ligt er voor ZOA als christelijke organisatie een extra aantrekkelijke uitdaging om samen met de plaatselijke kerken het land te helpen weer een richting te vinden voor de toekomst.

Henny van den Born werkt tijdelijk voor ZOA Vluchtelingenzorg in het samenwerkingsproject Joint Venture Albania mee aan de wederopbouw van Albanie.

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: woensdag 26 januari 2000 23:50
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: Borba English daily - 26.01.2000 (<http://www.borba.co.yu/daily.html>)

map.gif (7766 bytes) <<http://www.borba.co.yu/images/map.gif>>

www.gif (1949 bytes) <<http://www.borba.co.yu/images/www.gif>>

BORBA YESTERDAY AND TODAY

Borba is a political daily, whose founder is the government of the Federal Republic of Yugoslavia. The first issue of the daily appeared on February 19, 1922, but a newspaper under this title has occasionally been printed in Yugoslavia since January 1, 1881.

Borba was the only newspaper published in the occupied part of Europe during the World War II.

On the pages of Borba dominate information, analytical articles, comments, photographs and caricatures and we are the only newspaper in Yugoslavia with a daily supplement in English.

We would appreciate it if you would write us, sending suggestions and comments, because your opinion is highly valued.

We will be with you every day except Saturday and Sunday.

head.jpg (27780 bytes) <<http://www.borba.co.yu/images/head.jpg>>
anim.jpg (5761 bytes) <<http://www.borba.co.yu/images/anim.jpg>>

YUGOSLAV PRIME MINISTER CRITICISES MONTENEGRIN REGIME

Yugoslav Prime Minister Momir Bulatovic has said that the Montenegrin regime's recognition of the non-existent Montenegrin Orthodox Church is tantamount to incitement to clashes in this Yugoslav republic.

Speaking in a program broadcast late Monday by the local television station Palma plus in the Serbian town of Jagodina, Bulatovic said that he was ashamed of all that done in Montenegro.

"Nobody has the right to play games with the seat of the metropolitan of Montenegro and the Littoral which is an integral part and, I'd even say, the most prominent part of the Serbian Orthodox Church," he said.

He said that he regretted that Montenegro was torn apart by a deep political crisis, saying that the crisis had been caused by a failure to honor the constitution and laws not only of Yugoslavia but also of Montenegro.

Bulatovic also said that elections at the federal level would be definitely held by the end of the year by which time the situation in the republic would clarify, saying that his party, the Socialist People's Party of Montenegro, was now preparing for local elections.

YUGOSLAV BODY LIAISING WITH UN KOSMET MISSION ISSUES STATEMENT

The Yugoslav committee on cooperation with the UN civilian mission to Kosovo-Metohija (UNMIK) on Tuesday discussed ways and means of creating better living conditions for the Serbs and other non-Albanians in that U.N.-governed province.

The Committee said in a statement all preconditions had been created for resuming classes after the winter holidays in primary and secondary schools and that health care in Serb-populated parts of that province of the Yugoslav republic of Serbia was improving.

The Committee approved the program of the sub-committee for refugee and humanitarian affairs, reviewed ways and means of improving the transport of passengers and mail, and upheld work in the areas of information, the economy and welfare.

SERBIAN RADICAL PARTY ELECTS NEW PRESIDENTIAL COLLEGIUM

The new presidential collegium of the Serbian Radical Party (SRS) has said at its first session that the recent 5th SRS congress has shown the party's great strength and clear orientation for future patriotic activities, the SRS press service said on Tuesday.

SRS said that the Congress decided that the new presidential collegium would include SRS President Vojislav Seselj, his deputy Tomislav Nikolic, as well as Nikola Poplasen, Maja Gojkovic, Aleksandar Vucic, Dragan Todorovic, Mirko Blagojevic, Stevo Dragisic, Gordana Pop-Lazic, Luka Mitrovic, Ratko Gondi, Branislav Blazic, Dragoljub Stamenkovic, Nebojsa Velickovic and Momir Vojvodic.

The session elected Gojkovic, Poplasen and Velickovic as the new vice presidents, Vucic as the general secretary, Todorovic as the president of the Executive Board for Yugoslavia and Blagojevic for Republika Srpska (RS).

ETHNIC ALBANIANS ARE ALSO CRITICIZING KOUCHNER

The political advisor to the UN civilian administrator for Kosovo and Metohija Bernard Kouchner, Pyotr Anatoliyevich, received on Tuesday at the UNMIK seat in Pristina, the president of the Democratic Reform Party of Albanians (DRPA), Sokolj Chusa, with whom he discussed ways for overcoming the problems in Serbia's southern province.

The Temporary Executive Council of Kosovo and Metohija said in a statement that Chusa, who is also a member of this council, spoke about the DRPA activities and engagement for overcoming the problems in Kosovo and Metohija.

Chusa strongly condemned the killing and violence against the non-Albanian population in the province carried out in the presence of the international peace forces.

He set out that Kouchner favors certain ethnic Albanian leaders who represent only a part of that nation "but certainly not the entire Albanian population in Kosovo and Metohija."

Chusa stated that Kouchner is violating on purpose UN Security Council Resolution 1244, which calls for the objective and realistic representation of all political parties in Kosovo and Metohija.

"The majority of ethnic Albanians do not support the extremists from some ethnic Albanian

ical parties which are spreading fear among the citizens of Kosovo and Metohija," Chuse said adding that Kosovo and Metohija is an integral part of Serbia and Yugoslavia and that the problem of Serbia's southern province can only be resolved within this framework.

RUSSIA'S ZYUGANOV TO ASK COUNCIL OF EUROPE TO LIFT ANTI-YUGOSLAV BAN

Russia's communist party leader Gennady Zyuganov said on Tuesday that he would be asking the Council of Europe Parliamentary Assembly at its upcoming session to lift all sanctions clamped on Yugoslavia.

Zyuganov, who has left for Strasbourg for the session, had met earlier in the day with Yugoslav Ambassador in Moscow Borislav Milosevic to review a number of questions, the lifting of the anti-Yugoslav sanctions among them, Itar-TASS news agency said.

In Strasbourg, he said he would be speaking about the situation in Chechnya and certainly about the impermissible treatment of Yugoslavia.

Europe must be united, he told the press, and added that interference in any one country's internal affairs was impermissible.

During Tuesday's meeting in Moscow, Ambassador Milosevic invited the Russian communist party and Zyuganov personally to attend the 4th Congress of the Socialist Party of Serbia (SPS) on Feb. 17.

RUSSIA CONDEMNS IMMORAL ACT OF THE ORGANIZERS OF THE BULGARIA MEETING

The Russian Foreign Ministry on Tuesday strongly criticized the isolationist policy and immorality of the organizers of a meeting held in Bulgaria last Saturday at which the prime ministers of seven Balkan countries discussed the internal situation in the neighboring Federal Republic of Yugoslavia without the presence of the representatives of this country.

Expressing confusion over the fact that Yugoslavia was not invited to participate in the meeting, which was also attended by the senior representative of the European Union in charge of security and foreign policy - Javier Solana, and by NATO Deputy General Secretary Sergio Balancino, the Russian Foreign Ministry said that "it is hardly less surprising that the organizers of this meeting, who verbally urge the formulation of an European policy towards Yugoslavia, failed to secure the presence of the representative of the Organization for European Security and Cooperation as the major European forum."

"Not to mention the other countries, the full participants of the Pact on Stability in Southeastern Europe," the Russian Foreign Ministry said.

HUMANITARIAN WAR IN BALKANS HAS BROUGHT NOTHING POSITIVE - SAYS DIENSTBIER

Special UN human rights envoy for the former Yugoslavia Jiri Dienstbier has said that the "humanitarian war", as the West described last year's NATO aggression on the Federal Republic of Yugoslavia, resulted in a deterioration of all relations and failed to bring a single positive

Tuesday's Czech paper Pravo quoted Dienstbier as warning that if the West continued to act in such a way, the international mission in Kosovo and Metohija would fail, which would be bad both for Kosovo and Metohija, the Balkans and for the United States, NATO and the other organizations.

Dienstbier said that the West has no clear concept what should further be done in Kosovo and Metohija.

Recalling that since 1991 he had advocated that the only solution for the Balkans can be a complex one, Dienstbier said that the first concept which understands this is the Stability Pact, but warned that so far this is an empty wrapping without concrete projects and that, above all, Serbia has been excluded from it.

Recalling that this is not good, Dienstbier set out that the Serbian economy is central for the entire Balkan region and that this state has a key influence on the economy of Bosnia-Herzegovina, Greece, Bulgaria, Romania and other countries.

Dienstbier stated that the reconstruction of Yugoslavia following the NATO bombing is continually underway.

Yugoslav President Slobodan Milosevic is rebuilding bridges, schools and hospitals and he has sufficient means for this, Dienstbier said adding that Milosevic keeps repeating that the reconstruction is being conducted without a single cent from the West.

Asked by Pravo whether Belgrade is justified in asking that a part of the Yugoslav armed forces is returned to Serbia's southern Kosovo and Metohija province, which the West is strongly rejecting, Dienstbier responded by asking: "If we accept the agreements and the UN Security Council Resolution 1244, how can we consider as unjustified demands for their realization?"

Dienstbier warned that the entire Albanian movement in Kosovo and Metohija nurtures the idea of a Greater Albania. "This has not been anything new for more than 100 years, and this idea was realized during Mussolini's time."

Speaking about the repressive actions of the ethnic Albanians, both against the Serbs as well as against the Muslims, Romanies and others, which are often justified as "understandable revenge", Dienstbier described this as organized action for the cleansing of Kosovo and Metohija from the non-Albanian population.

Often this is linked to the Mafia or to clan structures and everyone knows that, Dienstbier said.

SERBIA SETS UP ECONOMIC PRESTIGE COUNCIL

A council for promoting the prestige of the Serbian economy and a propaganda and advertising committee were set up in Belgrade on Tuesday as part of final preparations for launching a nation-wide "Buy Domestic" campaign.

Nikola Stojsic, president of the chamber of commerce of the Yugoslav republic of Serbia's northern province of Vojvodina, was elected chairman of the Council.

ing domestic would increase the employment of the national industrial capacities, improve sales, increase the wages, replenish the state budget coffers for financing the social superstructure and raise optimism, according to Markplan Director Zozef Loncar.

Loncar said that many Serbian companies had certificates of quality, and there were a growing number of those holding similar international certificates.

YUGOSLAVIA RECORDS 40 PERCENT INFLATION IN '99

Retail prices in Yugoslavia rose in 1999 by 42.4 percent, with 60.1 percent in Montenegro and 41.1 percent in Serbia, the Federal Statistics Institute said on Tuesday.

The prices of agricultural products rose by 80.4 percent and 43.1 percent for industrial goods.

According to the Federal Statistics Institute, the 1999 costs of living were 44.9 percent up on 1998, with 67.2 percent in Montenegro and 43.5 percent in Serbia.

Food prices rose by 45 percent, tobacco and spirits by 42.5 percent, clothing and footwear by 48.7 percent and living costs 41.9 percent.

In December 1999, retail prices in Yugoslavia were 0.8 percent up on November and living costs 2.2 percent. In the same period, retail prices in Montenegro increased by 20.8 percent, living costs 23.2 percent, while retail prices in Serbia dropped by 0.7 percent and living costs rose by 0.2 percent, the Federal Statistics Institute said.

From March 24 to June 10, 1999, the economy, infrastructure and population of Yugoslavia were exposed to intensive NATO bombardment, while the ban on foreign investments and the blockade of Yugoslav foreign trade have been in force for years.

SLOVAK PARLIAMENTARIANS WISH TO HELP REBUILD NATO-SMASHED YUGOSLAVIA

A Slovak parliamentary party delegation said in Belgrade on Tuesday that they wished Slovak companies would take a more active part in rebuilding and developing the Yugoslav economy, devastated in NATO's aggression last Spring.

First President of the Slovak National Party Jaroslav Paska, MP, who headed the delegation, said in the Yugoslav Chamber of Commerce that 80 percent of Slovaks had condemned the aggression, and many had protested outside the U.S. embassy in Bratislava.

Slovak businessmen have worked out and submitted to the competent Yugoslav ministry suggestions for their participation in the post-aggression reconstruction of Yugoslav production companies.

Yugoslav Chamber of Commerce Secretary in charge of foreign economic relations Svetozar Krasic applauded the Slovak companies' interest in cooperating towards developing the Yugoslav economy.

Krasin said the two countries had had modest results in bilateral trade in 1999, a state of affairs which should certainly be changed.

Yugoslavia's exports to Slovakia last year stood at 5 million dollars and imports from Slovakia, at 3 million dollars.

GALE-FORCE WINDS SWEEP OVER EAST YUGOSLAVIA

Snow banks and low temperatures are slowing down traffic on most roads through Yugoslavia, except in northwest and northeast Vojvodina, which has been spared snowfalls, according to the national Auto-Moto Federation on Wednesday.

Gale-force winds are blowing in east Serbia, intermittently closing the roads to traffic.

The Belgrade-Nis highway is mostly clear of snow, except for occasional patches with a thin layer of snow or a coating of ice.

Winter gear is obligatory on most roads through Serbia and north Montenegro, as well as in the mountains and on approach roads to winter resorts.

There are no waits at the border crossings longer than 20 minutes in either direction.

Back <<http://www.borba.co.yu/index.html>>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zaterdag 22 januari 2000 0:48
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: What is New World Order, Part I (http://news.beograd.com/english/articles_and_o)

New World Order
Bob Djurdjevic

99.10.12

New World Order and Serbs - Part I

What is New World Order

Most people have heard something about a New World Order. Some have even read tomes about it. But few people that I have met can explain succinctly what it is. As a writer, analyst of global geopolitical affairs, political commentator, and public speaker I often come across people who use the term the "New World Order" but are at a loss to explain what it is. If asked to do so, they tend to stutter, "it's... um... you know... ah... isn't it something that started well but turned out badly?"

Well, sort of. Kind of like Hitler's Third Reich. It also promised to deliver a New World Order. Literally. If in doubt, just check out some of the Nazi era posters around Belgrade (1941). And Hitler's NWO also started well - for the downtrodden German people, starving and humiliated by victorious and arrogant WW I allies. But it ended badly, both for the German people and for millions of others around the world.

The Bolsheviks also tried to build their version of a "new world order," marketed globally as Communist International, and using slogans such as, "workers of the world unite."

But the quest for "new world orders" dates much further back than Hitler, Lenin or Stalin. In fact, it goes as far back as one man's ambition to rule another man's life. Niccolo Machiavelli, for example, wrote in "Prince" (1513): "There is nothing more difficult to plan, more doubtful of success, nor more dangerous to manage, than a creation of a new order of things."

But since power-hungry, would-be rulers of the world - from Genghis Khan, to Attila the Hun, to Napoleon, to... rarely pay attention to the words of the wise, or bother to learn from history, they tend to repeat it. Usually at their own peril. Which is why every variation of a "new world order" tends to crumble eventually, invariably ending up in the dustbin of history.

The New World Order (NWO) of the 1990s, therefore, is nothing more than the latest marketing mask which uses positive words to cover up evil designs of the western NWO architects. The words, "New World Order," were first uttered in the contemporary context by the American

George Bush in 1990, when he exulted over the West's supposed victory in the Cold War against the Soviet Union. His words offered hope ("new") for a better life ("world") ahead; one that would be based on (law and) "order," rather than on raw exercise of power, which the West Side Gang's "East Side Gang" used in its spheres of influence and control.

Instead, the latest edition of the NWO delivered same old "gun diplomacy" which the Soviets had used, only using bigger guns and more diplomacy to mask the West Side Gang's grab for power.

Iraq was their first victim. The West, including Washington, London, Paris and Bonn, at first armed and supported the Saddam Hussein's regime, while it was fighting a war with Iran in the early 1980s. As did the Soviets. And the Yugoslav communist government, which helped build and arm Saddam's military. In short, in the bipolar world of the early 1980s, Saddam was everyone's "fair haired boy," despite his swarthy features, black mustache, and a dubious human rights record against the Iraqi Kurds and Shiites.

Then, as the war with Iran ended, and the West Side Gang claimed victory in the Cold War against the Soviet Union, suddenly Iraq became a potential threat. Not to the West, mind you, whose ally Hussein's regime had been all along. But to Israel, a sworn enemy of the Arab world, which included the increasingly more powerful Iraq.

So the key to the powerful pro-Israeli lobby's strategy in the U.S. was to make it seem as if Saddam and his Iraqi government are, in fact, enemies of the U.S. and the West, rather than only of Israel's. One way this could be done was if Saddam were to violate the so-called Carter Doctrine - which asserted (back in the 1970s) that any threat to the oil fields in the Middle East is a threat against the U.S. national security.

Enter the U.S. ambassador to Baghdad, April Glaspie, a card-carrying member of the NWO (CFR):

According to a Dec. 15, 1995 report in the London's Guardian, she "had hinted obliquely that a small foray to snatch two oil fields wouldn't cause too much trouble, but Saddam's capture of Kuwait would not be tolerated. He got the message that he had gone too far. The next day the Baghdad newspaper published a photograph of 10,000 Iraqi soldiers pulling out of Kuwait; and Saddam Hussein informed the U.N. Security Council that he intended to withdraw his troops and gave the same assurance to King Hussein of Jordan. It was too late. Thatcher and Bush were on a war footing. The US and British public were being persuaded that Saddam was on some mad Hitleresque adventure to take the Middle East. So classified satellite pictures, which nobody saw, were cited to prove the point. Except they didn't."

The Guardian's December 1995 story sheds more light about the first big fraud of the new New World Order, which was used as a pretext for a massive display of NWO power in the so-called Gulf War:

"The newsroom of the St Petersburg Times in Florida is on the seventh floor of one of those unremarkable, functional downtown tower blocks that make up urban America. It's big, white, perfectly air -conditioned and strictly non-smoking. At first glance, it's not the place where you'd expect one of the most sensational stories of recent years to emerge: how America was manipulated by the Bush administration into supporting the Gulf War. But Jean Heller has been nominated for a Pulitzer Prize five times and come in second twice, so when she asked permission to spend \$ 3,200 on two satellite pictures, the newspaper backed her.

Heller's curiosity had been aroused in September (1990) when she read a report of a commercial satellite orbiting and taking pictures over Kuwait. She wanted to see what the only independent pictures would make of the alleged massive build-up of Iraqi troops on the Kuwait /Saudi border. For \$1,500 a snap, Soyuz Karta agreed to provide them. But no trace of the 265,000 Iraqi troops

0 tanks that the US officials said were there could be found in the photographs.

(the pictures) were so clear that at Riyadh airport in Saudi Arabia you could see American planes sitting wingtip to wingtip,' she says. She took the photographs for analysis to two experts. I looked at them with a colleague of mine and we both said exactly the same thing at exactly the same moment: 'Where are they?' ' recalls Peter Zimmerman, a satellite expert at George Washington University.

'We could see clearly the main road leading right through Kuwait, south to Saudi Arabia, but it was covered with sand banks from the wind and it was clear that no army had moved over it. We could see empty barracks where you would have expected these thousands of troops to be billeted, but they were deserted as well.'

Jean Heller wrote her story for the St Petersburg Times. It opened with the words: 'It's time to draft Agatha Christie for duty in the Middle East. Call it, The Case Of The Vanishing Enemy.'

Looking back now, Heller says: 'If the story had appeared in the New York Times or the Washington Post, all hell would have broken loose. But here we are, a newspaper in Florida, the retirement capital of the world, and what are we supposed to know?'

A year later, (General Colin Powell) would admit to getting the numbers wrong. There was no massive build-up. But by then, the war was fought and won and it didn't matter that the 'proof' of Saddam's bloodthirsty intentions was a fraud. Besides, it was not the only ploy used to convince the reluctant."

So Iraq was suckered in to becoming the designated bogey of the NWO in the Middle East, even though it was no threat to the U.S. interests there. And this yesterday's friend of Washington, London, Paris and Bonn, became the NWO's first victim during the Gulf War of 1991, suffering the wrath of the greatest assembly of military power since the end of WW II.

Even now, nine years later, Iraqi people are still dying due to the genocidal U.N. sanctions. And the country is still being bombed in what this writer called the "Forgotten War" in a recent editorial, while the world's attention was riveted on new NWO-spawned conflicts in Kosovo, Dagestan, Chechnya or East Timor.

The tragedy of Iraq is how the latest New World Order started. The tragedy of the former Yugoslavia was the next chapter in the West Side Gang's quest for world dominance. For more on that, and the reasons why the Serbs became the NWO's next victims, stand by for my next column.

[[Previous columns <http://news.beograd.com/english/articles_and_opinion/djurdievic/index.html>](http://news.beograd.com/english/articles_and_opinion/djurdievic/index.html)
]

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zaterdag 22 januari 2000 0:16
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: RESEARCH CATEGORIES and General Summary
(<http://www.abolishnato.com/abolishnat>)

COMMISSION OF INQUIRY FOR INT'L WAR CRIMES TRIBUNAL MEMORANDUM #1: RESEARCH CATEGORIES and General Summary

The International Action Center is pleased to announce that the preparation for the International War Crimes Tribunal is officially under way. We both welcome and encourage all who would like to participate in the research effort.

The initial hearing on the indictment will be held in New York City at Dubinsky Hall at the Fashion Institute of Technology on July 31st. Currently, former U.S. Attorney General Ramsey Clark is writing up a multi-charge complaint, naming William J. Clinton, Madeleine Albright, William Cohen, various US/NATO Generals and others, as defendants for their part in the war against Yugoslavia.

Below you will find the 21 categories where research is needed. Please feel free to e-mail (iacenter@iacenter.org <<mailto:iacenter@iacenter.org>>) or fax (212-633-2889) the International Action Center all relevant research, or research reasonably calculated to lead to relevant information. All research sent to the IAC should be labeled by corresponding category number. Please also include your name, phone number and e-mail in case you need to be reached.

The indictment will be based on crimes against peace, crimes against humanity and war crimes. It will examine the laws of armed conflict, the Hague and Geneva Conventions, the Nuremberg Charter, the United Nations Charter, and the Universal Declaration of Human Rights

The categories are as follows:

1. Research into concerted actions to dismember Yugoslavia and obtain military domination of the Balkans.
2. Research into actions to destroy Yugoslavia economically and militarily.
3. Gathering of information on the destruction of facilities essential to economic life throughout Yugoslavia.
4. Research into the targeting and destruction of facilities necessary for civilian life—hospitals, electrical plants, residential areas, bridges, water purification plants, and other vital structures.
5. Collection of information on the damage to cultural sites, including historical and religious sites.
6. Information on indiscriminate bombing throughout Yugoslavia.
7. Testimony on the use of prohibited weapons capable of mass destruction (including cluster

ombs and depleted uranium) and inflicting indiscriminate death and unnecessary suffering against both military personnel and civilian targets.

8. Evidence on the attacks on facilities in Yugoslavia containing dangerous substances and forces.

9. Examination of the obstruction of justice and the bypassing of the UN charter by engaging in an offensive war against the people of Yugoslavia as a means of securing power for U.S. and other Western powers.

10. Investigation into the United States manipulation of NATO for purposes of securing long term US strategic goals of domination of Russia and other former Soviet Republics, Eastern Europe, and South Asian economic and political spheres and limiting defensive capabilities in the region so as not to interfere with US imperialist objectives.

11. Investigation into the corruption of the Constitutional power of Congress as a means of carrying out an illegal war, and committing crimes against peace, humanity, war crimes, and other high crimes.

12. Investigation into the destruction of the environment.

13. A study of the elevation of the number of refugees through a campaign of bombing,

14. An examination of a systematic policy of inflaming of fratricidal violence, financing and arming KLA militia forces.

15. After the 78 day bombardment, the severing of Kosovo into 5 "zones of control" as a means of implementing the premeditated divide and conquer policy towards the Balkans in specific, and Eastern Europe, Russia and other former Soviet Republics, and South Asia in general.

16. The policy to deprive the Yugoslav people of essential medicines, potable water, food, and other necessities.

17. Research into the systematic manipulation, control and restriction of press and media coverage to mobilize public support for their military and political goals.

18. An examination of the United States and NATO's permanent military presence in the Balkans, the control of its mineral resources and geopolitical domination of the Balkan region.

19. A study of the reconstruction contracts in Yugoslavia after the war, the impact on the economy of the United States and other NATO countries.

20. A gathering of examples of unsubstantiated rumors, lies and distortions by public figures in defending the war policy.

21. An analysis of the Rambouillet Accords.

22. President Clinton, Congress, and the Pentagon conspired to use the war in Yugoslavia to vastly increase the trend towards militarism, including the large increases in the military budget. This not only leads to the danger of other wars, but constitutes a criminal cutback in spending on social programs designed to help poor and working people in the United States.

23. The attempt by U.S. and NATO to assassinate by aerial bombardment and missiles President Slobodan Milosevic and other top leaders of the Yugoslav government.

If you have additional questions or need information on how the research operation will work, contact Sarah Sloan at the International Action Center: (212) 633-6646.

ON THE WAR CRIMES TRIBUNAL

We project a massive people's tribunal on the war on Yugoslavia. It is essential that we develop an international forum that holds the U.S. and NATO accountable for its criminal acts.

A Commission of Inquiry into War Crimes that examines the U.S./NATO conduct of the war against Yugoslavia can incorporate the efforts of organizations and activists in many countries. What is needed is a public gathering of evidence worldwide in a form that can involve the efforts of many thousands of people. Eyewitness evidence, expert testimony from doctors, scientists and lawyers will be included. We will review the public statements of the leaders of the NATO countries describing their reasons for the war. The Rambouillet Accords as a NATO ultimatum leading up to the bombing will be carefully examined and analyzed. Research will include the beneficiaries of war contracts and the new control of resources in the region. This International Commission will examine newspaper coverage, magazines and periodicals, TV news broadcasts radio and other public materials. Videotapes and photos will be used as evidence.

The indictment will be drawn up by former U.S. Attorney General Ramsey Clark. It will be based on international law, international conventions to which the NATO countries are signatories, and the UN charter. This indictment will be ready in early July. The reading of the indictment and presentation of initial evidence will be held at a daylong hearing in New York City on Saturday, July 31.

This will be followed by other large public hearings of the initial evidence and new material gathered on an ongoing basis. These events will be organized by local activists in many cities in the U.S. and hopefully in all the NATO countries.

Many other countries around the world may also want to hold mass public hearings on the evidence gathered because NATO is projected now as a global police force. The major military and economic powers have set a dangerous new precedent on their right to intervene in the internal affairs of a small country.

We will help coordinate this effort through the internet and email. It will incorporate the use of videos and utilize satellite hook ups. Millions of people can be involved and educated on the aims of the war, the impact and the next stage of conflict.

At the end of several months of mass hearings the Commission of Inquiry will convene a final War Crimes Tribunal. The Commission will ask internationally acclaimed jurists, human rights activists, trade unionists, leaders of civil rights and women's organizations, members of parliaments and others to review the body of evidence and issue a public verdict.

Many groups and individuals from all over the world have already gathered and prepared extensive evidence of NATO crimes.

The international effort to gather material and hold hearings on war crimes will work with and utilize the material already gathered by many groups of lawyers, jurists, peace groups and NGOs along with the new material.

The body called the International War Crimes Tribunal for the Former Yugoslavia is a political weapon initiated by the U.S. through the Security Council. Its very existence is a violation of the

If you have additional questions or need information on how the research operation will work, contact Sarah Sloan at the International Action Center: (212) 633-6646.

ON THE WAR CRIMES TRIBUNAL

We project a massive people's tribunal on the war on Yugoslavia. It is essential that we develop an international forum that holds the U.S. and NATO accountable for its criminal acts.

A Commission of Inquiry into War Crimes that examines the U.S./NATO conduct of the war against Yugoslavia can incorporate the efforts of organizations and activists in many countries. What is needed is a public gathering of evidence worldwide in a form that can involve the efforts of many thousands of people. Eyewitness evidence, expert testimony from doctors, scientists and lawyers will be included. We will review the public statements of the leaders of the NATO countries describing their reasons for the war. The Rambouillet Accords as a NATO ultimatum leading up to the bombing will be carefully examined and analyzed. Research will include the beneficiaries of war contracts and the new control of resources in the region. This International Commission will examine newspaper coverage, magazines and periodicals, TV news broadcasts radio and other public materials. Videotapes and photos will be used as evidence.

The indictment will be drawn up by former U.S. Attorney General Ramsey Clark. It will be based on international law, international conventions to which the NATO countries are signatories, and the UN charter. This indictment will be ready in early July. The reading of the indictment and presentation of initial evidence will be held at a daylong hearing in New York City on Saturday, July 31.

This will be followed by other large public hearings of the initial evidence and new material gathered on an ongoing basis. These events will be organized by local activists in many cities in the U.S. and hopefully in all the NATO countries.

Many other countries around the world may also want to hold mass public hearings on the evidence gathered because NATO is projected now as a global police force. The major military and economic powers have set a dangerous new precedent on their right to intervene in the internal affairs of a small country.

We will help coordinate this effort through the internet and email. It will incorporate the use of videos and utilize satellite hook ups. Millions of people can be involved and educated on the aims of the war, the impact and the next stage of conflict.

At the end of several months of mass hearings the Commission of Inquiry will convene a final War Crimes Tribunal. The Commission will ask internationally acclaimed jurists, human rights activists, trade unionists, leaders of civil rights and women's organizations, members of parliaments and others to review the body of evidence and issue a public verdict.

Many groups and individuals from all over the world have already gathered and prepared extensive evidence of NATO crimes.

The international effort to gather material and hold hearings on war crimes will work with and utilize the material already gathered by many groups of lawyers, jurists, peace groups and NGOs along with the new material.

The body called the International War Crimes Tribunal for the Former Yugoslavia is a political weapon initiated by the U.S. through the Security Council. Its very existence is a violation of the

...arter and of the sovereignty of nations. This kangaroo court was established in 1993 as part of the effort to justify Western intervention in the Balkans. It is not in any way part of the International Court of Justice which has been based at the Hague in the Netherlands for 50 years.

This International War Crimes Tribunal for the Former Yugoslavia is stacked with U.S. influenced appointees. No comparable institution exists that is capable of judging U.S./NATO war crimes. Now, an additional 300 investigators will be added by NATO countries to look into Serbian war crimes in Kosovo. No investigators were added to look into NATO war crimes in Kosovo. This reality exposes the tribunal's real agenda.

As the official NATO spokesperson Jamie Shea bragged, "We [NATO countries] are the biggest supporters of the War Crimes Tribunal [for the Former Yugoslavia]. NATO finances the International War Crimes Tribunal." Washington decided to brand President Milosevic a war criminal long before the actual events for which he is charged occurred in Kosovo. On July 18, 1998, the U.S. Senate voted for a resolution to indict Yugoslav President Milosevic as a war criminal.

Last year the U.S. government sabotaged an international effort in Rome, Italy to establish an authentically independent International War Crimes Tribunal. Washington was opposed to any effort to establish a court or any type of international mechanism where U.S. military and political personnel could also be charged with war crimes.

The only avenue open to a genuine public inquiry into the events surrounding the NATO bombing of Yugoslavia is a broad based grassroots people's effort. Such an international activity can educate millions of people to the wider war that is even now in preparation.

We welcome your support for this effort. Please feel free to contact our office at (212) 633-6646, fax (212) 633-2889, or email iacenter@iacenter.org <<mailto:iacenter@iacenter.org>>.

Sincerely,

Sara Flounders and Brian Becker

Back to: NO to NATO <<http://www.abolishnato.com/abolishnato/warcrimes/bosnia/balkans.htm>>

press releases <<http://www.abolishnato.com/abolishnato/warcrimes/press.htm>>

<http://www.abolishnato.com/abolishnato/warcrimes/iac_home.htm>

<<http://www.abolishnato.com/abolishnato/warcrimes/iacaction.htm>>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zaterdag 22 januari 2000 1:07
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: Genocide in Kosovo-Metohija (<http://www.serbia-info.com/news/2000-01/19/16811>).

www.serbia-info.com/news

<http://www.serbia-info.com/index.html>
<<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>

CIVIL ISSUES <<http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>>

POLITICS <<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>>

MILITARY <<http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>>

ECONOMY <<http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>>

CULTURE AND RELIGION <<http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>>

SPORT <<http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>>

Guide through Kosovo and Metohia <<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>> <<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

Genocide in Kosovo-Metohija

January 19, 2000

The unpunished criminals <http://www.serbia-info.com/g3/images/capt_yugoslavia_kosovo_p71m.jpg>

The unpunished criminals

Belgrade, January 19th (Tanjug) - Crimes committed against Serbs and other non-Albanians in Kosovo-Metohija have all the characteristics of genocide, said Dr. Rodoljub Etinski, chief Yugoslav Foreign Ministry legal adviser.

Etinski told Radio Belgrade on Tuesday, that the charges that Yugoslavia had filed with the International Court of Justice in The Hague on January 4 against eight NATO member states that had participated in the alliance's aggression on the country were more comprehensive than those filed on April 29, 1999, because these countries had made a series of omissions since the deployment of their troops and personnel in Kosovo and Metohija under UN Security Council Resolution 1244.

Under the resolution, it has been these countries' obligation to restore order, peace and security for all in the province, but they had not done so for Serbs and members of other ethnic groups. With their neglect and omissions they have violated the mandate given to them by the UN Security Council, stressed Etinski and added that the crimes committed against the Serbs and other non-Albanians have all the characteristics of the worst offence - genocide.

He specified that the only reason for the crime was the fact that the victims belonged to a different nation or ethnic group. In regard to this have the charges been made more extensive

id, according to Etinski, it has been added that the omissions did not only stand in violation of the obligations shown in Resolution 1244, but also in violation of obligations determined in the Convention on Prevention and Penalization of Genocide.

Etinski said that Yugoslavia had filed charges against Belgium, Canada, the Netherlands, Great Britain, France, Italy, Germany and Portugal.

<http://www.serbia-info.com/q3/1t.gif>

[[Home <http://www.serbia-info.com/index.htm>](http://www.serbia-info.com/index.htm) | [Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.htm>](http://www.serbia-info.com/enc/index.htm) | [Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html>](http://www.serbia-info.com/facts/index.html) | [News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/index.html)]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zaterdag 22 januari 2000 1:10
Aan: Ruza Despotovic; Dolf Loth; Annamiek Vermeulen; Globalreflexion; Herman TI; Jan Beentjes; Jared Israel
Onderwerp: USA and allies disturbed by accusation against NATO (<http://www.serbia-info.co>)

www.serbia-info.com/news

<http://www.serbia-info.com/index.html>
<<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>

CIVIL ISSUES <<http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>>

POLITICS <<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>>

MILITARY <<http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>>

ECONOMY <<http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>>

CULTURE AND RELIGION <<http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>>

SPORT <<http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>>

Guide through Kosovo and Metohia <<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>> <<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

"Washington Post": USA and allies disturbed by accusation against NATO

January 20, 2000

Evident proofs for NATO crimes <<http://www.serbia-info.com/g3/images/aggression.jpg>>
Evident proofs for NATO crimes

New York, January 20 - The USA and allies from the western military alliance are pretty disturbed and angry because a legal action against NATO for its brutal aggression on Yugoslavia which was brought by a group of lawyers from Canada is getting bigger publicity.

The "Washington Post" published today a text on charge of Canadian lawyers, lead by Michael Mandela, who discovered to the American nation something that was very well hidden - that the NATO aggressor was charged at the Hague tribunal, which was established, as the Washington magazine reminded, to be used for totally opposite purposes.

A group of eminent lawyers, professors and experts of the international law from about ten countries brought this charge to the court during the bombing campaign, which lasted for 78 days. It says that there are proofs on crime carried out by NATO against Yugoslavia. This charge requests the trial for leaders of the USA, Great Britain and other ally countries, as well as trial of leading persons of NATO military structure, says the "Washington Post".

The "Washington Post", although it says it's almost impossible to expect that the Hague tribunal would open investigation and accuse NATO for being aggressor, says that the charge made fuss in Washington, where the moves of main persecutor of the tribunal Carla del Ponte cause much

are nervous and panic.

Additional fury is caused because the main Hague persecutor started to talk about the charge in public, although the charge should stay "inner memorandum".

The texts about accusation against NATO were totally and unexpectedly brought out at the yesterday meeting of Carla del Ponte and her team held for the first time in NATO headquarters in Brussels.

She was asked what she would do with the charges of Canadian lawyers against NATO. The text doesn't give the information about who asked the question, which was obviously provocative for the main Hague persecutor and NATO leaders.

As a reason of estimation that the tribunal most probably won't allow itself to open investigation against NATO, the author of the text in the "Washington Post", Charles Truehart, says that it would oppose the previous intentions under which the Hague tribunal was created. That would mean that the tribunal would turn against its "main information source".

The author of the text also interviewed Canadian lawyer Mike Mendel, who a key person in this charge against NATO and creation of a group which gathered several tens of experts and lawyers from all around the world.

Severe accusations of Mike Mandela against NATO were mentioned, saying that NATO carried out a crime against Yugoslavia and its people, adding that NATO violated Geneva Convention, but many other international acts as well, and it has to take the responsibility for its activities.

NATO led terrorist war against FRY and its people, cites "Washington Post" the words of Mandela, adding his estimation that the aggression was total, complete war against one nation. The Canadian lawyer specially pointed out to the civilian victims killed by NATO bombs, what can't be abrogated by explanations about alleged "collateral damage".

The majority of the world agrees with the facts given by Mike Mandela in charge regarding NATO's aggression on Yugoslavia.

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

[[Home](http://www.serbia-info.com/index.html) <<http://www.serbia-info.com/index.html>> | [Encyclopedia](http://www.serbia-info.com/enc/index.html) <<http://www.serbia-info.com/enc/index.html>> | [Facts&Figures](http://www.serbia-info.com/facts/index.html) <<http://www.serbia-info.com/facts/index.html>> | [News](http://www.serbia-info.com/news/index.html) <<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zaterdag 22 januari 2000 1:06
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: US soldiers lured the Albanian girl into a trap offering her food (<http://www.>

www.serbia-info.com/news

[<http://www.serbia-info.com/index.html>](http://www.serbia-info.com/index.html)
<<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>

CIVIL ISSUES <<http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>>

POLITICS <<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>>

MILITARY <<http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>>

ECONOMY <<http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>>

CULTURE AND RELIGION <<http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>>

SPORT <<http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>>

Guide through Kosovo and Metohia <<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>> <<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

US soldiers lured the Albanian girl into a trap offering her food

January 19, 2000

US soldiers in Kosmet <http://www.serbia-info.com/g3/images/americki_marinci_i_ovk_vladovo1606m.jpg>

US soldiers in Kosmet

Brussels, January 18th - The murder of an eleven-year-old Albanian girl in Vitina met with great publicity in Brussels media, which today, quoting the "Kovo Sot" Albanian daily, reported on a severe accusation of the US soldiers' behaviour in Kosmet.

"The US soldiers tricked the girl. They gave her food. That is why she consented to go down to the basement", father of the murdered girl, Hamdija Sabiju, told the Albanian daily.

His words were conveyed by Brussels media, reporting on the crime in Vitina committed by a US KFOR soldier.

Father's statement represents a serious accusation, because it reveals the background of the entire "incident" and points to the fact that there was a number of other US soldiers, who cooperated with Ronghi, the US soldier accused of raping and murdering the girl.

At the same time, this confirms that it was not an isolated incident involving a sick person, as KFOR and US command are trying to explain it, as well as the fact that this girl Merita was not the only one, who, persuaded with food and other "presents", went down into basements.

US soldier Ronghi, accused of raping and murdering of the eleven-year-old Albanian girl, removed to the military prison in Manheim on Sunday. Actually, he was taken away from the scene of the crime only a few hours after he was accused of committing a crime, reported the media in Brussels.

<http://www.serbia-info.com/q3/1t.gif>

[[Home](http://www.serbia-info.com/index.html) <<http://www.serbia-info.com/index.html>> | [Encyclopedia](http://www.serbia-info.com/enc/index.html) <<http://www.serbia-info.com/enc/index.html>> | [Facts&Figures](http://www.serbia-info.com/facts/index.html) <<http://www.serbia-info.com/facts/index.html>> | [News](http://www.serbia-info.com/news/index.html) <<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zaterdag 22 januari 2000 1:13
Aan: Ruza Despotovic; Herman TI; Globalreflexion; Dolf Loth; Annamiek Vermeulen
Onderwerp: Ethnic rape the American way (<http://www.serbia-info.com/news/2000-01/19/16817>)

www.serbia-info.com/news

<http://www.serbia-info.com/index.html>

<<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>

CIVIL ISSUES <<http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>>

POLITICS <<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>>

MILITARY <<http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>>

ECONOMY <<http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>>

CULTURE AND RELIGION <<http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>>

SPORT <<http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>>

Guide through Kosovo and Metohia <<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>> <<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

"Manifesto": Ethnic rape the American way

January 19, 2000

With arogancy to brutal rape <http://www.serbia-info.com/g3/images/amerikanci-ovk_m.jpg>
With arogancy to brutal rape

Rome, January 18th - With the latest act of rape and murder of a 11-year-old Albanian girl from Kosmet, the behavior of the American soldiers clearly show the local population that they are not the "liberators", but the occupying army and colonizers, who give themselves the right to do what they please, reported today the renowned Italian daily "Manifesto".

In the text titled "Kosovo, the ethnic rape the American way", "Manifesto" stressed that since their arrival to Kosovo, the US soldiers have expressed displeasure which, as the time passed, constantly grew", and that the latest brutal act of the American soldier toward the juvenile girl clearly indicates "the end of the honeymoon between Uncle Sam and the Albanians".

In the series of arrogant and contemptuous moves of American soldiers in Kosmet, "Manifesto", above all, points to the usurpation of privately-owned property, i.e. the land on which the military airport was built, adding that it is of "such size that the entire staff of the Heidelberg NATO base in Germany could easily be stationed in it".

None of the demands for financial compensation for the usurpation of privately owned property were answered to this point, which, in America, is one of the inviolable citizen rights, reported the "Manifesto".

The Italian daily stated that all other armed forces belonging to KFOR always pay land and

ental fees on time, except for the Americans, who have, until now, spent 3 million dollars
ne building material expenses in Kosmet.

is not where their arrogance ends. This is followed by a kind of traffic harassment in which,
daily basis, the marines, in their military trucks, show highly irresponsible behavior on the
oads. If the owner of the crashed or pushed-aside vehicle complains, he is usually beaten up or
arrested, stated the "Manifesto".

"They do not even mind the siren of the Ambulance, not even when they are driving a civilian car,
only with American license-plates", stated the Italian daily.

All this indicates that the Americans do consider themselves the occupying power, and are
treating Kosmet as their colony, and this is why the discontent of the local population is
constantly growing, concluded the "Manifesto" Italian daily.

<http://www.serbia-info.com/q3/1t.gif>

[[Home <http://www.serbia-info.com/index.html>](http://www.serbia-info.com/index.html) | [Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html>](http://www.serbia-info.com/enc/index.html) |
[Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html>](http://www.serbia-info.com/facts/index.html) | [News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/index.html)]

Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information

Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: woensdag 26 januari 2000 23:34
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: Serbia is last bulwark of European independence - Ugo Gaudenzi (<http://www.ser>

www.serbia-info.com/news

<http://www.serbia-info.com/index.html>
<<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>

CIVIL ISSUES <<http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>>

POLITICS <<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>>

MILITARY <<http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>>

ECONOMY <<http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>>

CULTURE AND RELIGION <<http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>>

SPORT <<http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>>

Guide through Kosovo and Metohia <<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>> <<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

Serbia is last bulwark of European independence - Ugo Gaudenzi

January 26, 2000

Serbia - the last dam of European dignity <http://www.serbia-info.com/g3/images/lepotans_m.jpg>

Serbia - the last dam of European dignity

ROME, Jan 26 (Tanjug) - "Serbia is the last bulwark of Europe's Independence", said Ugo Gaudenzi, director of Italy's Rinascita magazine, in his speech which opened the first convention of Italian media linked in the struggle against globalization and its "one-mindedness".

Gathering representatives of a number of Italian dailies, magazines and specialized periodicals on political, economical and cultural issues, the convention was called by Rinascita in an effort to set up a "joint front", that is a network for exchanging information and services, concerted action and other forms of cooperation.

"We live in the times of the last possibilities to change the process and free Europe from slavery to, not only anti-European, but also anti-human policy of Washington, for the victory against globalization would shut down every future of the Europeans for long, maybe even forever", said Ugo Gaudenzi in his opening speech.

He added that "in the name of truth we must point out the endless shame we feel regarding the criminal aggression of our country as well and the endless gratitude to Serbs for all the things they did in their history for Europe".

Gaudenzi said the Serbian nation seemed practically to have been born and predestined for the role of the bulwark of Europe. Still, the enslaved Europe had been attacking the Serbian nation for years with sanctions, demonisation, humiliation and eventually a war campaign unprecedented in force.

"The heroic resistance of the nation to the concerted force of nineteen NATO states encourages and inspires all Europeans who hold dear the freedom of their common European homeland", stressed Ugo Gaudenzi, saying that it was precisely thanks to the aggression of globalization on Serbia and Russia that European self-awareness was being reawakened today and that Europe is becoming aware of the real proportions of Europe: from Atlantic to Pacific ocean.

<http://www.serbia-info.com/q3/1t.gif>

[[Home <http://www.serbia-info.com/index.html>](http://www.serbia-info.com/index.html) | [Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html>](http://www.serbia-info.com/enc/index.html) | [Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html>](http://www.serbia-info.com/facts/index.html) | [News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/index.html)]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: maandag 24 januari 2000 0:17
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: Fw: The American arrogance in the Balkans (http://www.serbia-info.com/news/2000-01)

—Oorspronkelijk bericht—

Van: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net <mailto:despot@wishmail.net>>
Aan: Herman TI <hermantl@stad.dsl.nl <mailto:hermantl@stad.dsl.nl>>; Globalreflexion <office@globalreflexion.org <mailto:office@globalreflexion.org>>; Erwin Steijnen <Erwinsteijnen@zonnet.nl <mailto:Erwinsteijnen@zonnet.nl>>; Dolf Loth <loh@hesasd.nl <mailto:loh@hesasd.nl>>; Annamiek Vermeulen <Speerpunt@wxs.nl <mailto:Speerpunt@wxs.nl>>
Datum: maandag 24, januari 2000 0:14
Onderwerp: The American arrogance in the Balkans (<http://www.serbia-info.com/news/2000-01>

www.serbia-info.com/news <http://www.serbia-info.com/news>
<http://www.serbia-info.com/index.html>
<http://www.serbia-info.com/news/index.html>
CIVIL ISSUES <http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>
[MILITARY](http://www.serbia-info.com/news/military/index.html) <http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>
KOSOVO AND METOHIA <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>
ECONOMY <http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>
CULTURE AND RELIGION <http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>
SPORT <http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>
<http://www.serbia-info.com/q3/blue-bottom.gif>

<http://www.serbia-info.com/q3/1t.gif> <http://www.serbia-info.com/q3/1t.gif>
<http://www.serbia-info.com/q3/header.gif>
<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>
<http://www.serbia-info.com/q3/1t.gif>

The Cato Institute in Washington: The American arrogance in the Balkans

January 22, 2000

<http://www.serbia-info.com/q3/images/1.jpg>

New York, January 21st (Tanjung) - The Cato Institute in Washington recently published a book titled "Nato's Empty Victory: A Postmortem on the Balkan War", revealing the truth about the brutal NATO aggression against Yugoslavia and the US policy in the Balkans.

Such policy towards the Balkan region, carried out by current administration in Washington, could be explained as "arrogance", the Cato Institute foreign policy analyst and commentator and one of the co-authors of the book, Gary Dempsey, told Tanjung. Furthermore, he warned that the way Washington carries out its policy towards Yugoslavia leads to destabilization, and not stabilization of the region.

Today, we also spoke to another co-author of the book, Ted Carpenter, who formally presented the book yesterday in Washington. According to the Institute, the book should show another side

O aggression on Yugoslavia to the US public, commonly concealed from them.

Part from these two, in the preparation of the book also took part Jonathan Clark from the Hellenic Institute in Washington, Mihail Radu from the Foreign Policy Institute and Jim Jatriss from the Republican Committee for Foreign Affairs in the Senate.

Ted Carpenter first explained the title of the book and three key issues that were crucial in defining the consequences of the aggression: large number of casualties, enormous destruction of Yugoslav economy and the damage inflicted to neighbouring countries, and seriously disturbed US-Russian-Chinese relations.

These three consequences confirm that NATO achieved no victory, as Washington tends to falsely explain, said Carpenter, adding that, at the same time, NATO inflicted slight damage to the Yugoslav Army. The population and civil infrastructure suffered the most. The co-author of this book also pointed out that, concerning 2,000 civilian casualties killed by NATO missiles, he believes that the number is much larger and that the proportion of the real number is never going to be found out.

According to him, all this is by no means "a convincing NATO victory". As the reason for the aggression, the Alliance stated the so-called "humanitarian crisis", although it is more than obvious that the ethnic cleansing commenced with the beginning of the aggression.

Current situation in Kosovo-Metohija is not only worse, but also much worse than it was before, Carpenter stressed. He said that NATO intervention did not only "make the so-called KLA stronger", but also all that forces "requesting the Greater Albania". This will, according to him, give headache to America itself, because, he believes, their interests are not mutual.

He also stated that among next critical zones is Macedonia, where the Albanians will soon introduce their requests. He also mentioned Montenegro, i.e. all the areas where there are forces sending a clear message to Washington - separation from the mother country.

Carpenter also mentioned three countries, US, UK and Germany, as the creators, that is agitators of a new strategy in the Balkans, as a policy of intervention, like they did in Bosnia. Those three countries are undoubtedly responsible for the consequences of such policy and they will never wash it off and put it on somebody else.

Unprecedented events in Bosnia opened a circle from which Washington will never get out easily. The US practically sent an invitation to everyone who wants to separate. All that is needed is a provocation, and the West and the US will offer their help and support in achieving their intentions. Carpenter said that all separatists in the world should imitate Kosovo and count on help from the West.

Naturally, it does not concern all separatists in all countries, because the US policy of intervention will always target small and weak countries, while Washington has not the slightest intention to offer help to people in Chechnya, since Russia is a nuclear power.

"NATO war against Yugoslavia was illegal, concerning also the US Constitution", Carpenter continued. We (Americans) attacked a sovereign country that never attacked US, or any other country, stressed the US expert in foreign policy. Emphasizing that Washington administration had no approval by the Congress to make such a move, Carpenter added a key definition of what NATO has done to Yugoslavia - stressing that it was, without a doubt, "an aggression". Kosmet was an internal issue of Yugoslavia, who never attacked anyone, he repeated. Furthermore, he said that NATO aggression violated valid principles and norms of the international order.

Carpenter also pointed out that the US has an inconsistent attitude towards sovereignty.

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: woensdag 26 januari 2000 23:30
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: Appeal of the Serbian journalists (<http://www.serbia-info.com/news/2000-01/26/>)

www.serbia-info.com/news

[<http://www.serbia-info.com/index.html>](http://www.serbia-info.com/index.html)
[<http://www.serbia-info.com/news/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/index.html)

CIVIL ISSUES [<http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html)

MILITARY [<http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/military/index.html)

KOSOVO AND METOHIA [<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html)

ECONOMY [<http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html)

CULTURE AND RELIGION [<http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html)

SPORT [<http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html)

[<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>](http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif)

[<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>](http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif) [<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>](http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif)

[<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>](http://www.serbia-info.com/g3/header.gif)
[<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html)

[<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>](http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif)

Appeal of the Serbian journalists

January 26, 2000

Appeal to the world colleagues [<http://www.serbia-info.com/g3/images/dom_novine006.jpg>](http://www.serbia-info.com/g3/images/dom_novine006.jpg)
Appeal to the world colleagues

BELGRADE, Jan 25 (Tanjung) - President of the Serbian Journalists' Association (SJA) Milorad Komrakov appealed to journalists' associations in China, Germany, Russia, Romania and Athens newspapers to clearly and resolutely condemn the inclusion of journalists in the list of Yugoslavs banned from traveling in Europe and the rest of the world.

The (SJA) report states that the appeal is sent to the President of All Chinese Journalists' Association Sao Hauze, the President of the German Journalists Association Heinrich Mien, the President of the Russian Journalists' Association Vsevold Bogdanov, the President of the Athens Newspapers Journalists Association Nicos Ciaos and to the Secretary General of the Romanian Journalists Association Ion Barb.

[<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>](http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif)

[[Home <http://www.serbia-info.com/index.html>](http://www.serbia-info.com/index.html) | [Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html>](http://www.serbia-info.com/enc/index.html) | [Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html>](http://www.serbia-info.com/facts/index.html) | [News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/index.html)]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: maandag 24 januari 2000 0:23
Aan: Globalreflexion; Ruza Despotovic
Onderwerp: Italy against NATO crimes (<http://www.serbia-info.com/news/2000-01/22/16873.ht>)

www.serbia-info.com/news

<http://www.serbia-info.com/index.html>
<<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>

CIVIL ISSUES <<http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>>

MILITARY <<http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>>

KOSOVO AND METOHIA <<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>>

ECONOMY <<http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>>

CULTURE AND RELIGION <<http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>>

SPORT <<http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>> <<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

Italy against NATO crimes

January 22, 2000

Rome <<http://www.serbia-info.com/g3/images/rim002.jpg>>

Rome

Rome, January 21st - "Italian movement against the North Atlantic Treaty Organization and the crimes that it committed in Yugoslavia is growing, as well as the favor towards Serbian people, who carries it flag of freedom and democracy high", says the Oservatorio di Milano press statement.

The institute concluded: "For now we now that the terrorist bombing of Yugoslavia, apart from bringing billions of dollars to the US weapon industry, decreasing euro and European economy, was intended to turn over Kosovo-Metohija to Albanian Mafia, so that it could carry out its actions cooperating with the other US supported Mafias."

Regarding the exposing of the "humanitarian" mission "Arkobaleno" officials' and Civil Protection criminal acts, committed through cooperation with the Albanian Mafia, in its report Oservatorio di Milano also publicly accuses the Italian government.

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

[[Home](http://www.serbia-info.com/index.html) <<http://www.serbia-info.com/index.html>> | [Encyclopedia](http://www.serbia-info.com/enc/index.html) <<http://www.serbia-info.com/enc/index.html>> | [Facts&Figures](http://www.serbia-info.com/facts/index.html) <<http://www.serbia-info.com/facts/index.html>> | [News](http://www.serbia-info.com/news/index.html) <<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>]

Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information

Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: maandag 24 januari 2000 0:28
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: Successful reconstruction of the country (<http://www.serbia-info.com/news/2000>)

www.serbia-info.com/news

<http://www.serbia-info.com/index.html>
<<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>

CIVIL ISSUES <<http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>>

POLITICS <<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>>

MILITARY <<http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>>

KOSOVO AND METOHIA <<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>>

CULTURE AND RELIGION <<http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>>

SPORT <<http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>> <<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

Successful reconstruction of the country

January 22, 2000

Successful reconstruction of the country <http://www.serbia-info.com/g3/images/novisad1509_bridge-m.jpg>

Successful reconstruction of the country

Belgrade, January 21st - The managing board of the Directorate for the Reconstruction of the Country met in the Serbian government building on Friday concluding that the program for the reconstruction of Serbia is successfully and speedily being realized, the Serbian Information Ministry has said.

The session, chaired by Serbian Premier Mirko Marjanovic, who is the president of the Directorate's Managing Board, reviewed a report on the realization of tasks and activities and further plans for the reconstruction of the country. The first stage of the reconstruction, which started while the NATO aggression was still underway, was completed in the shortest possible time and has been replaced by the current second stage.

Within a short span, bridges, roads and the rail infrastructure have been rebuilt, and the electric power system rendered fully operational, it was said.

All families left without their houses and apartments by the war have moved into new apartments before the winter. Major local factories, which were damaged or destroyed in the aggression, have resumed work. Of the 140 construction sites, which include 43 road and seven rail infrastructure facilities, and 90 housing and public facilities, thus far work has been completed on 91 sites making up a total of 656 facilities.

Rebuilt were 28 bridges for road traffic, four rail bridges and several roads repaired. Built and reconstructed were 600 living quarters, numerous schools, heating plants, hospitals, sports halls

public buildings.

The session underscored that a speedy and efficient reconstruction, with full reliance on our own potentials, is this country's response to all forms of pressure.

Everything that has been reconstructed or built was carried out according to top world standards and solely out of realistic sources, the session concluded.

<http://www.serbia-info.com/q3/1t.gif>

[[Home](http://www.serbia-info.com/index.html) <<http://www.serbia-info.com/index.html>> | [Encyclopedia](http://www.serbia-info.com/enc/index.html) <<http://www.serbia-info.com/enc/index.html>> | [Facts&Figures](http://www.serbia-info.com/facts/index.html) <<http://www.serbia-info.com/facts/index.html>> | [News](http://www.serbia-info.com/news/index.html) <<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>]

Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information

Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: maandag 24 januari 2000 0:29
Aan: Ruza Despotovic; Globalreflexion
Onderwerp: Another confession of NATO mistakes (<http://www.serbia-info.com/news/2000-01/2>)

www.serbia-info.com/news

<http://www.serbia-info.com/index.html>

<http://www.serbia-info.com/news/index.html>

CIVIL ISSUES <http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>

MILITARY <http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>

KOSOVO AND METOHIA <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>

ECONOMY <http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>

CULTURE AND RELIGION <http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>

SPORT <http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif> <http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>

<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

Another confession of NATO mistakes

January 23, 2000

Another confession - NATO targeted empty army barracks http://www.serbia-info.com/g3/images/2303a_m.jpg

Another confession - NATO targeted empty army barracks

Bonn, January 22nd (Tanjug) - The former commander of the German KFOR contingent in Prizren, Helmut Harf, told the Hamburg "Spiegel", for an edition due to be published on Monday, that during the NATO aggression on FR Yugoslavia, the aviation of the Northern Alliance committed numerous mistakes, consequences of which are felt to the present day. "NATO aircraft have, for instance, very carefully destroyed the army barracks YA units have already evacuated, and which were designated for stationing of KFOR troops", said General Harf to the "Spiegel".

The Hamburg daily also stated, quoting confidential military documents, that during the aggression there was sparse or no cooperation between the aviation and the NATO ground troops stationed in Macedonia and Albania.

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

[Home <http://www.serbia-info.com/index.html> | Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html> | Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html> | News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>

g3/1t.gif

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zaterdag 22 januari 2000 0:09
Aan: Ruza Despotovic; Globalreflexion; Dolf Loth
Onderwerp: The Demonization, Dehumanization and Criminalization of the Serbian People (ht

The Criminal Race : The Demonization, Dehumanization and Criminalization of the Serbian People.

Erin S. LaPorte - December 22, 1999

Florida State U. Student (Sr.) - Tallahassee, Florida, USA

"A whole nation and ethnic group - men, women and children - appear to be incarcerated in a giant prison. Western policy and the media campaign is such that ALL Serbs are being economically and psychologically destroyed. The word "SERBS" has been made synonymous with the word "EVIL."

Dr. Raju G.C. Thomas, from his essay "Dehumanizing a Nation: The Balkans Conflict and International Reaction" (1993) p. 1.

CONTENTS

I. Introduction to Group Demonization and Dehumanization.

Here, I use the work of Sam Keen (1986) to explain the basic sociology of enemy creation through demonizing propaganda.

II. The "subhuman Serbs" as NATO targets.

1. The role of modern mass communication in "national interests."
2. Human deaths as "collateral damage" and other NATO propaganda.

I II. The "concentration camps" and "ethnic cleansing" elements in anti-Serb propaganda.

1. The organized efforts to spread anti-Serb propaganda.
2. Making of the Trnopolje "concentration camp" and those who were shamelessly fooled.
3. "Remember Srebrenica" themes and "Serb ethnic cleansing" propaganda.
4. Elements of anti-Serb propaganda developed from the "remember Srebrenica" theme.

IV. Denial of the Victimhood of the Serbs.

V. The Hague Tribunal : The Tribunal from Hell

1. The use of "international tribunals" to validate labels.
2. Questionable proceedings of the Tribunal from Hell.

VI. Conclusion

VII. My Observations.

1. Racism in human rights activity in Kosovo and the "international community."
2. Some suggestions to the Serbian people.
3. . . . and this work isn't done yet!

Footnotes and references to this paper.

<<http://www.abolishnato.com/abolishnato/references.html>>

I. Introduction to Group Demonization and Dehumanization.

Most human groups and nations create an enemy to create a sense of social solidarity and membership. The function of war propaganda is to build social solidarity, to unite a nation or group against "the Other, evil incarnate."

"In all propaganda, the face of the enemy is designed to provide a focus for our hatred. He is the other. The outsider. The alien. He is not human. If we can only kill him, we will be rid of all within and without ourselves that is evil" (Keen 1986, p. 16).

The stuff that creates a sense of tribal loyalty and patriotism is paranoia. Paranoia is far from being an occasional pathology, but a normal condition. We direct hate and suspicion to strangers and those who are unlike us. The paranoid myth of "the threat" involves the dualistic Us versus Them, Good versus Evil, we are good, they are bad. This paranoid myth that unites the group and defines it, also permits the killing of the immoral, nonhuman members of the "them," as well as the holy act of dying while killing the "them" (Keen, 1986).

Humans normally don't kill other humans. The humans that we intend to kill, eliminate or commit

Genocide against must be dehumanized. "The enemy" must be reduced to ugly creatures that are less than animals with ideas that must be destroyed. Propaganda of the mass media is employed to create "the good," us and "the evil", the them. The mass media is employed to justify the righteousness and piety of "us" and the aggression and evilness of "the enemy." This creates the fog of paranoia that cannot be cleared, even when presented with the truth about the true intentions and true humanity of "the enemy" (Keen 1986).

The propaganda that is used to demonized and dehumanize "the enemy" often portrays "the enemy" with similar images, both visual and written. "The enemy" is often portrayed as a beast or a stone age throw-back with turned down lips and ruff facial features. He is wild and animal like, engaging in behaviors and customs that are strange to "us." In print "the enemy" has been portrayed as dirty, crude, acting either under the influence of home-made liquor or pure animal instincts (Stover and Peress 1998), combined with the enemy's "strange" social customs, as in Eric Stover and Gilles Peress propaganda book *The Graves: Srebrenica and Vukovar* (1). These images are replayed in many ways to create the negative stereotypes of "the enemy" and only negative news about this demonized group is covered in "the press" (Keen 1986, McCarus 1994). Speaking of the portrayal of the enemy's "strange social customs," Sam Keen (1986) stated: *He will be portrayed as rude, crude and uncivilized. More than likely he will be an irrational, dirty member of a horde organized at best on the model of an ant heap* (p. 43).

Once demonized and stripped of their humanity, it not only makes it easier for the battlefield soldier to kill the "faceless, non-human enemy," it is also easier to indiscriminately kill any member of "the enemy." Civilians in the demonized group become targets, often unable to fight back and are easy prey for violence and persecutions. They are easy prey for violence and harassment as a result of knee-jerk, American- patriotic racism called *jingoistic racism* (2) (Keen 1986; Burchfield 1997; McCarus 1994).

Since a group stripped of its humanity is not seen as having human worth, they have no human rights. Such a demonized, out-group is not deserving of the protections that other human groups are entitled under international law and conventions. Such a development helps powerful governments and military alliances, and their media outlets, to justify the bombing and killing of civilians, and the ignoring of the human rights of the demonized group (Burchfield 1997). "They" may have been the victims of war crimes committed against "them," but war crimes against "them" are justified.

Lastly, according to Miller and Levin (1998), the media project images of a "hierarchy of victims," that is, some victims are more deserving of public attention, sympathy and out rage than other victims. This projects the image that these "lesser victims" lives' are of no value and are therefore less newsworthy.

[Back to top.](#)

[Footnotes and references <http://www.abolishnato.com/abolishnato/references.html>](http://www.abolishnato.com/abolishnato/references.html)

II. The "subhuman Serbs" as NATO Targets.

1. The role of modern mass communication in "national interests."

The media play very important roles in portraying members of some groups as normal and others as Other. In particular, films and television programs use the power of visual images to create and reinforce stereotypic images of Others as scary and different (Zatz and Mann, 1998, p.8).

While the family and education have a role to play in the shaping and transmission of the

Common culture, this role is falling more on the shoulders of the media and the government. Government is playing more of a role in the culture, shaping and supporting the cultural values regarding civil rights, criminal justice and so on. The mass media are a great influence on the transmission and reinforcement of some times heavily biased, cultural values (Burchfield 1997, Ranney 1993). The most influential impact of mass communications in political communication and political culture is television because of it's visualness over radio, its visual and voice over newspapers (Ranney 1993).

Journalists will seek out governmental and military officials when there is some perceived threat to the "national interest." Many of these reporters rely on official sources, such as foreign affairs offices and governmental employees. In order to cultivate relationships with and "not offend" those "in the know," the reporter reports "facts" he is given, even if he knows that they are lies. The most esteemed journalists are the ones who are the most servile. Hearsay is transformed into "the truth" (Sadkovich, 1998). Often, however, these "facts" that military and governmental officials put out as "truth" can be disputable and become part of the propaganda and the process of demonization, or re-demonization (Sadkovich 1998, Keen 1986).

There is one vivid example of this "reporting of facts" from the NATO Alliance during it's rather questionable "Operation Allied Force." The Paris based group, Reporters sans Frontieres (RSF) chastised NATO for what it said was the Alliance's "distorting the truth, attempts at misinformation" and "impossible to check figures." RSF cited the example of the supposed wounding of ethnic-Albanian leader Ibrahim Rugova, who then subsequently appeared healthy on Serbian Television.

Air Commodore David Wilby had stated that the report of Rugova's demise was from a "very reliable source." The "very reliable source" that Air Commodore Wilby cited was a London-based Kosovo Information Center, run by Kosovo exiles. Besides (dis)information, RSF's report points out the "other features of Western communication are approximate figures, debatable historical references and the use of vocabulary that has the aim of making the adversary appear monstrous" (3).

2. Human deaths as "collateral damage" and other NATO propaganda.

"When we know the Serbs did it, we say the Serbs did it," said a NATO official . . . who spoke anonymously to an American researcher. "When we don't know who did it, we say the Serbs did it. And when we know the Serbs didn't do it, we say we don't know who did it" (4).

Recall in Section I the ideas of both Burchfield (1997) and Keen (1986). Once a group of humans is stripped of its humanity, such as the Serbs, this "out group" is seen as "not worthy" of the same protections granted to "in groups." This includes the human rights and human worth of the demonized group. Also, according to Keen (1986), the high tech weapons eliminate much of the demonization process and make "the enemy" even less human : *The atrocities committed from a high altitude by bomber crews, directed from afar by technicians are not so much inhuman as a human (p.86). So long as we want to kill from a distance with clean hands, we must refrain from imagining the consequences of our weapons, and must completely eliminate any awareness of the enemy as human (pp.86-87).*

NATO officials in Brussels were truly conditioned by their propaganda to kill "the Other," the "sub-human, ethnic cleansing, Serbs," and coupled with the distance from Brussels to Belgrade, this insulated the Alliance from the carnage in Yugoslavia, making bombing the civil population all the more sanitary.

The results of dehumanizing propaganda and sanitary killing of "the Other" came out of one NATO official in at least one press briefing during "Operation Allied Force." During the April 9th press briefing, CNN correspondent Patricia Kelly questioned Air Commodore David Wilby's lack

concern for the civil population in and around a Yugoslav car plant : ". . . your statement on the collateral damage to civilian property in Kosovo seems to take no account of the fact that there are still Serb civilians inside of Kosovo which NATO has also pledged to protect in its early mission statements but the way you put the information across makes it sound as if you are not particularly bothered about their safety any longer."

In his reply to the charge, Wilby answers with a well worn NATO statement, but then continues to describe possible Serb civilian casualties in non-human terms:

" . . . if I gave the impression that I was not concerned about the loss of civilian life to the Serbian population, you know that we have always said that we are not in any conflict with the Serbian people and I am sorry if my emphasis came across slightly wrong to you."

"In terms of the car plant. . . as I have said to you, we would look very carefully into the collateral damage or damage to civilians before we attacked that particular plant" (5).

According to The White Book of NATO's Crimes , there were several civilian homes hit by missiles that day, as well as the car plant that employed 30,000, but no injuries or deaths were reported in this publication (6).

In yet another example that lead to protests by historical experts was Tony Blair's (mis) use of the term "genocide" and the characterization of Milosevic's government to that of Hitler's (7). The reasons for the NATO Alliance's questionable bombing campaign was the "humanitarian disaster" of the ethnic Albanians that was created by the "ethnic cleansing by the Serbs." The common figure being batted around was 100,000 dead, with one mass grave in Ljubenic said to contain 350 bodies. ("Remember Srebrenica?! Why those 'nasty, ethnic cleansing, rapist Serbs' were back to their systematic ethnic cleansing plans!")

What investigators found , or didn't find (November 1999) in Ljubenic was not 350 corpses, but seven(8) and a mine shaft said to contain lots of corpses of massacred Albanians held none (9). Recently, teams of forensic experts from Spain and Italy have found only about 200 graves or so with no signs of torture on those corpses they did find.(10) People were leaving Kosovo because, like Serbia proper, it was being attacked by NATO.(11) The NATO Alliance is starting to look very much like an alliance of cheap, brutal war mongers, using propaganda and outright lies as a justification for war.

However, during the NATO actions against the Yugoslav Serbs, the West rehashed the same propaganda and old stereotypes of the Serbs as the "butchers of the Balkans, ethnic cleansers" (Flounders 1998). The US and NATO used these past anti-Serb propaganda and anti- Serb stereotypes in an effort to create the social solidarity necessary to keep the NATO countries' leaders and their publics supportive of the Yugoslavia bombing campaign (Keen 1986, Naslund, 1999).

These claims of the "systematic, ethnic cleansing and mass murder plans" of the Serbs is not new. The anti-Serb propaganda elements that were being recycled in the NATO action with regard to Kosovo were the "remember Sreberinca" themes, which are highlighted in the next section. There was alleged to have been 8,000 Muslim men "systematically massacred by the Serbs" in Sreberinca, but only 460 bodies have been found (Kent 1998, Pumphrey 1998).

Some of the conscious in the West for the "bombing of Milosevic" and the Yugoslav Serb civilian population was also developed and maintained by sometimes concerted demonization and dehumanization campaigns lead by American PR firms like Ruder Finn Global Public Affairs(12) with "very important" clients, like the Republic of Croatia.

[Back to top.](#)

III. The "concentration camps" and "ethnic cleansing" elements in anti-Serb propaganda.

"Regrettably, that behavior (ethnic cleansing) is not unprecedented in Balkan conflicts, and to say that it is a peculiarly Serb behavior says more about the observer than the Balkans" (Charles G. Boyd 1995, p.3).

Several groups have been demonized through the use of propaganda during the 20th Century. Most notably, the Jews, Germans and Japanese during the Second World War, the Russians during the Cold War, the Arabs and Muslims during the 70's and the Gulf War. The newest victims of Western, war- motivated propaganda are the Serbs (Keen 1986, McCarus 1994, Kent 1999, Flounders 1998). There have been a few intense media blitzes stemming "from the need to punish" the Serbs for their insolence against the West and Washington (Kent 1999).

1. The organized efforts to spread anti- Serb propaganda.

Unlike the cartoons and posters of the previous wars, the "media war" against the Serbs, as many have put it, is a sometimes concerted, high tech one, incorporating mass communication technology and public relations firms to demonize and dehumanize and the entire ethnic group. The current concerted propaganda campaign against the Serbs began back in the early '90's when the Western world media heated up it's anti- Serb campaign with its portrayal of Serbs as barbarians, drunken bandits and murders, even Nazi fascists. Current political cartoons portray the Serbs as pigs, hyenas and neo-Nazi monsters. (Thomas 1993, Flounders 1998, Deichmann 1998, Kent 1999). There is now even an anti-Serb propaganda book, Stover and Peress' *The Graves*, being use in the classroom of Florida State University in a course on "human rights investigations" and this author is finding that anti-Serb propaganda books with the "remember Srebrenica" theme are becoming common place.

The current Western/NATO propaganda against the Serbs is an organized one, involving public relations firms. Charly Reese of the Orlando Sentinel wrote, ". . .*the Serbs were and are up against powerful American public relations firms, western intelligence agencies and biased or incompetent Western reporters.*" Reese cited an interview by French Two Television of James Harff of Ruder Finn Global Affairs, the public relations firm that was representing the Muslim side. Harff, who is Ruder Finn's director, boasted of getting the American Jews on the side of Muslims after the Bosnian concentration camps hoax (Also Deichmann, 1998, Flounders 1998). The public relations firm capitalized on the high emotional content of the ITN "concentration camp" hoax for the benefit of its clients, the Republic of Croatia, the Republic of Bosnia-Herzegovina and the parliamentary oppsition in Kosovo. The Washington based firm shows how the corporate media engages in a modern propaganda campaign and demonstrates one of the concerted efforts to demonize the Serbs :

Speed is vital. . .it is the first assertion that really counts. All denial are ineffective. In a single move we were able to present a simple story of good guys and bad guys which would hereafter play itself. We won by targeting the Jewish audience. Almost immediately there was a clear change of the lanague in the press, with use of words with high emotional content such as 'ethnic cleansing, concertration camps, etc., which evoke images of Nazi Germany and the gas chambers of Auschwitz. No one could go against it without being accused of revisionism. We really batted a thousand in ful' (qtd. in Flounders 1998, pp.54, 55).

2. Making of the Trnopolje "concentration camp" and those who were shamelessly fooled.

In his essay "The Picture that Fooled the World" (1998) Thomas Deichman describes the "concentration camp" hoax in detail. The now famous picture came from a video shot by Penny Marshall of ITN of a refugee camp in Trnopolje on August 5th, 1992. In fact, Deichmann has looked at the rest of the footage Marshall and her team shot that contained the picture. What was used in the Marshall report - and what wasn't - is revealing. What wasn't in the report was the openness of the camp, the holes in the fences that Marshall and her crew went through and that the refugees were free to leave anytime they wanted (Deichmann, 1998).

What became the picture that Mike Jeremy of ITN pegged "one of the key images of the war in the former Yugoslavia" (qtd. in Deichmann, p. 170) was, in fact, presented as to the Western world as something it was not, a concentration camp. The focus was on Fikret Alic, who's protruding rib cage behind a fence conjured up images of Nazi death camps. This "death camp" was a crude, sick lie and Fikret Alic, who survived the war, was disturbed about the use of his image.

Through the use of camera angles, editing and the focus on one rather emaciated fellow, the images of a "concentration camp" were constructed for Western, anti-Serb propaganda consumption, especially to the delight of the Ruder Finn PR firm (Deichmann 1998, Flounders 1998).

James Harff of Ruder Finn shows his more of his "pride" in getting the Anti-Defamation League and other Jewish organizations on the side of Muslims using the "concentration camp" hoax:

"At the beginning of July 1992, New York Newsday came out with the article on Serb camps. We jumped at the opportunity immediately. We outwitted three big Jewish organizations - the B'nai B'rith Anti-Defamation League, The American Jewish Committee and the American Jewish Congress. In August, we suggested that they publish an advertisement in the New York Times and organize demonstrations outside the United Nations.

That was a tremendous coup. When the Jewish organizations entered the game on the side of the [Muslim] Bosnians, we could promptly equate the Serbs with the Nazis in the public mind. Nobody understood what was happening in Yugoslavia. The great majority of Americans were probably asking themselves in which African country Bosnia was situated" (qtd. in Flounders 1998, p.55).

Those that were duped- and continue to be duped - are the American Jewish groups, such as the Anti-Defamation League that, according Thomas (1993) : *"Using the Jewish Holocaust as their exclusive domain and forgetting the holocaust of the Serbs, the American Jewish Congress has gone overboard in their calls to bomb the Serbs" (p. 2)*

Thomas points out strongly that the American Jewish community is actually participating in the genocide of Serbs. Promoting dehumanizing anti-Serb propaganda is a horrible step by most victimized ethnic group of the 20th Century- the Jews- to promote violence against another ethnic group- the Serbs.

3. "Remember Srebrenica" themes and "Serb ethnic cleansing" propaganda.

"Srebrenica provides an unexpected way precisely what is wrong with both the media and the constant spreading of hate against the Serbs" (Kent 1999, p.9).

"Ethnic cleansing" is more often, and falsely, attributed to Serbs, while at the same time Serb victims of ethnic cleansing, including at Srebrenica, are forgotten. Serb victims of ethnic cleansing are either misidentified as another ethnicity or not identified by an ethnicity. Often the fact that Serbs are also victims of ethnic cleansing is downplayed or never reported (Kent 1999, Dragnich 1995, Boyd 1995, Rohde 1997, Thomas 1993). Section IV extensively covers denial of

the victimhood of the Serbs by Western governments and media.

Editors often suppress "pro-Serb" stories, but allow a few favorable words to be said to give the appearance of "fair play" (Kent 1999). These stories are often hidden or near the bottom, but then it is accompanied by demonizing, anti-Serb text (Kent 1999).

The "Serbophobes," as Kent (1999) calls them, not only portray the Serbs as dirty, drunken, neo-Nazi monsters, but suppressed stories defending the Serbs, including false charges and grand exaggerations of alleged "genocide" (Kent 1999, Thomas 1993). Western reporters and the Eric Stover types, according to Thomas (1993), go into a frenzy over alleged "genocide" by Serbs and numbers of Muslims or Croats killed are often inflated and amount to lies. The same ilk could care less when the victims of ethnic cleansing and mass murder are Serbs. What the Western propaganda machine drags up constantly are the alleged atrocities by Serbs in the town of Srebrenica (Kent 1999). This is one of the towns in Eric Stover and Gillies Peress' The Graves : Srebrenica and Vukovar (1998) .

In this book, the Serbs are not only portrayed as a race of dirty, drunken, animal, ethnic cleansers, but the mainly photojournalistic work hides the victimization of the Serbs, as well as portrays the Serbs as drunken, animalistic killers. Stover writes, " . . . the shelling of towns and villages, mass deportations of Muslims and Croats and the systematic destruction of their cultural property. . . what the Serb leaders were intending to accomplish in Bosnia" (p. 137).

However, a good - and shorter than an entire book - example of this method of anti-Serb stereotype reinforcement is also in the March 25th, 1996 issue of the New York Times article by Alan Cowell. Cowell's story was regarding the indictments by the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia (ICTY) of three Bosnian Muslims and a Bosnian Croat for involvement in a alleged "rape camp" in which Serbs were the victims. One would not know that this is an article about Serb victims and indictments issued for crimes committed against Serbs by reading the article:

These are the first individuals indicted for crimes against Bosnian Serb victims," the tribunal's spokesman, Christian Chartier said. The indictment was "the first of its kind," it said.

The tribunal's investigations have been dominated by inquiries against Serbs, who investigators say pursued a systematic drive to purge entire regions of Muslims and Croats, using murder and rape as weapons in this process of 'ethnic cleansing.'

The tribunal has charged that many of the Serbian atrocities reflected deliberate policies of the Bosnian Serb leadership, as opposed to being crimes by rogue individuals . . . "

Even as today's indictments against the Serbs' adversaries were made known, the United States' chief delegate to the United Nations, Madeleine Albright, was visiting the site of suspected mass graves near the central town of Srebrenica, where thousands of Muslims are believed to have been massacred by Serbs last July" (13).

Was Cowell's story really about the ICTY indictments of non-Serbs, or was the purpose of Cowell's article really about something else - like anti-Serb stereotype reinforcement?!

4. Elements of anti-Serb propaganda developed from the "remember Srebrenica" theme.

In Faces of the Enemy (1986) , on page 46, Sam Keen has eight elements of decivilizing rhetoric he identified as being used by former President Ronald Reagan to paint the image "Soviet savagery." I have noted that much of the "remember Srebrenica" theme was, and still is, being used as elements of anti-Serb propaganda. Borrowing on Keen's idea of identifying elements of decivilizing rhetoric, and Eric Stover's Serb bashing text in The Graves as a main sources, I have

created a list of elements in anti-Serb propaganda :

- The Serbs are not victims of "ethnic cleansing" (p.137, implied).
- The Serbs break agreements (p. 121).
- The Serbs are rapists of Muslim women (p. 115) .
- The Serbs are "dirty, animalistic killers" (pp. 105, 108, 103, 144, 156).
- The Serbs are usually drunk on brandy (pp.105, 106,).
- The Serbs are "cold, cruel occupiers" (pp.111-112, 130, 140).
- The Serbs have "strange, animal- like habits" (pp.83-87, 122).
- The Serbs are the only perpetrators of "ethnic cleansing and mass murder." Stover and Gilles' entire book portrays this fallacy, but especially on pages 131, 137, 108.

What is also clear from Stover and Gilles' book is that Bosnian Muslims are human beings, with human traits of concern for family, have feelings of love and anger, suffer hunger and cold. Contrast that to the animalistic Serbs who, in this obviously propaganda book, are cold, cruel, unfeeling, and unmoved by the tears and fears of the Bosnian Muslim human beings . The Serbs, as a group of human beings, have their humanity ripped and stripped from them in this piece of propaganda. Eric Stover and Gillies Pervess' The Graves : Sreberinca and Vukovar is an excellent book for those who want get a good taste of what anti-Serb propaganda and dehumanization is all about.

Closely related to the "remember Srebrenica" spin of anti-Serb propaganda is the denial of the victimhood of the Serbs, including and especially in Srebrenica, at the hands of Eric Stover's "charismatic - 25 year old leader," Naser Oric.

[Back to top.](#)

Footnotes and references <<http://www.abolishnato.com/abolishnato/references.html>>

IV. Denial of the victimhood of the Serbs.

"Massacres committed by Serbs are genocide, but not massacres committed on Serbs. Ethnic cleansing by the Serbs is genocide, but not that committed by the other side against Serbs" (Thomas 1993, p. 5).

Part of the demonization and dehumanization of the Serbs is not only labels created through propaganda against them, but also the removal of their victimhood. The funeral of a Serb girl was reported as that of a Muslim and the rape of a Serb woman was reported as that of a Muslim (Kent 1999, Thomas 1993).

"When pictures of Serbian victims are shown, their ethnicity is not identified so as to give the impression that these are Muslims or Croats. One American newspaper even took the picture of

Serbian rape victim clearly identified in a caption in a Canadian newspaper, then reprinted that picture under a caption identifying her as a Muslim victim" (Thomas 1993, p. 2).

Or the fact that the Serbs have also been victims of ethnic cleansing is often never reported in Western media. According to Raymond Kent, "For almost a year before the Serbs took Srebrenica. . . its Bosnian (Muslim) government forces routinely raided the rural Serbs in the surrounding countryside, committing all kinds of war crimes without any fear that the T.V. screens of the outside world could be even a silent witness" (p. 9).

One thing is for certain is that journalist and forensic anthropologist Eric Stover and photojournalist Gilles Peress were not there. In fact on page 117 of *The Graves*, Stover treats Naser Oric, the local Bosnian Muslim leader suspected of burning over 200 Serbs villages and brutally and beastly murdering Serbs in raids around Srebrenica (Kent 1999, Rohde 1997) as a "charismatic, twenty - five year old policeman" and the brutal, murderous raids as "the success of these local raids." In the book *Endgame* (1997) David Rohde paints a picture of Srebrenica's Serbs living in fear :

Srebrenica's Muslims and Naser Oric had played the United Nations beautifully in 1993. When the Serbs were on the verge of taking the town, they had tricked the West into saving them. The safe area was a joke. For two years, the UN had fed the Muslims, sold them weapons and done nothing as Naser Oric launched raids from a town that was supposed to be "demilitarized." Serb villagers within 30 miles of Srebrenica lived in constant fear, waiting to hear the voices in the night and then smell smoke. Dozens of civilians had been burned alive in their homes by Oric's men (p.15).

While I am not condoning any actions that may have been perpetrated by the Bosnian Serb side, the marked difference between Naser Oric and Ratko Mladic is that the latter has never been indicted by the ICTY (Kent 1999) . On of the most grave injustices of Stover and Gilles' *The Graves* is that it hides and denies Srebrenica's other victims, the Bosnian Serbs, and implies that a "politically correct" war criminal is a hero.

Currently, much of the coverage of "humanitarian efforts" in Kosovo are often one-side, almost flat out ignorance the human rights and war crimes violations by the Kosovo Albanian population, especially the KLA (the Kosovo, so-called "Liberation Army ") against the Kosovo Serbs. The ICTY is doing little to investigate and indict KLA and other Kosovo Albanians for their war crimes and ethnic cleansing against the Kosovo Serbs and other minorities(14). In the fashion of "remember Srebrenica" there were accusations of "Serbian ethnic cleansing" that are now, once again, turning out to be false(15). Also, as in Bosnia, when Serbs are the victims, who cares.

As stated by Miller and Levin (1998) the mass media project a "hierarchy of victims" in which some victims are more deserving of attention and public outrage than others. The Serbs are quite noticeably at the bottom of this hierarchy, if they are even on the chart at all. When a mass grave is made up of Muslims and non-Serbs, the Western mass media flock to it like vultures(16). When the mass grave is made up of Serbs - who cares? When the Serbs are victims of ethnic cleansing - who cares? The Serbs are subhumans - so who cares? (Thomas 1993)

The above is commonly called "racism" and those promoting and supporting it are commonly called "racists."

Denial of victimhood of the Serbs and treating war crimes against them as if they are less deserving of investigation and international attention is reflective of racism in the "international community," the ICTY and the "human rights Serbophobes" (Kent 1999, p.8). The cameras were out and rolling to catch Ratko Mladic - but not Naser Oric (Kent 1999). Being very concerned with the human rights and humanitarian needs of one ethnic group, while flat out ignoring the human rights violations against and the basic human needs of the other, as is current in Kosovo, is

Colville
Srebrenica

RACIST, to say the least.

Back to top.

Footnotes and references <<http://www.abolishnato.com/abolishnato/references.html>>

V. The Hague Tribunal : The Tribunal from Hell.

1. The use of "international tribunals" to validate labels.

"A problematic individual or group is classified as an instance of human refuse; the validity of the label is tested and confirmed in public hearings or tribunals conducted by experts certified in making defamatory pronouncements: legends are then woven by mythmakers to 'explain' the necessity for the evil party being as it is : these legends are passed on . . . as ontological truths, and received by an audience which, not present during the initial steps, is unable to fathom the fabricated nature of the evil; finally, the truth of the myth is recognized (re-known) through its ritual dramatization in armed engagements, domestic and foreign, against the evil object" (Aho 1994, pp.114-115).

In his book, This Thing of Darkness (1994), James Aho discusses how this "evil" is created through imagery, validated and made the stuff of myth and "common knowledge about 'the them.' " In this way, the "evil" is socially constructed. This is how criminality, delinquency, and even "war crimes" and "crimes against humanity" are brought to life, made reality and confirmed.

The first step is naming or labeling. *"Persons, acts or situations are neither good nor evil. They come to be seen as such when. . .they are so defined"* (Aho 1994, p.28). The labels of "ethnic cleansers" and "genocidal" are attributed to Serbs almost exclusively by Western media (Thomas 1993, Kent 1999, Flounders 1998), including by both NATO and the ICTY. However, the label of "ethnic revenge" and not "ethnic cleansing" is fixed to Kosovo Albanians engaging in similar acts of violence and ethnic cleansing that the Serbs are almost exclusively accused of by NATO and the West. In this way, the Western media can have its label of "ethnic cleansers" to safely affix to the Serbs to once again demonize them at sometime in the future.

The next step that Aho (1994) discusses that is of interest here is the legitimization of the labels : *"It is one thing to malign others; it is another for such labels to 'stick.' If labels are to adhere to the intended party, they must be validated. One vehicle for effecting this is the public degradation ceremony. This is a formal hearing, trial, inquisition or tribunal . . ." (p. 29).* The purpose of the ICTY Tribunal from Hell - it's "official hearings, investigators and panels of experts" is not justice, not in the least bit, but as stated by James Aho (1994), to make the labels of "ethnic cleansers, war criminals and mass murders" stick to the Serbian people.

2. Questionable proceedings of the Tribunal from Hell.

When NATO and the Bosnian Muslims kidnapped Djordje Djukic and another Yugoslav army officer, and spirited them to the Hague, it was not about "justice." It was not about "justice" to interrogate this seriously ill man, who was being denied basic medical care for cancer, for up to 20 hours a day. It was not about "justice" when the tribunal's judges laughed at the profession of innocence from Djordje. The cruel and indifferent treatment of Djordje at the hands of the ICTY Tribunal from Hell, was not about "justice," but something else entirely (Cavoski 1997, Rubin 1996, Kent 1999).

Djordje Djukich was a non-combat, logistics officer and most likely innocent of "crimes against humanity." The "trial" of him, as a Bosnian Serb, was actually a trial of all people of Serb descent.

The "derogation ceremony" served to validate Western mass media propaganda labels of the Bosnian Serbs as "genocidal, ethnic cleansers and mass murders" (Kent 1999, Rubin 1996, Aho 1994, Flounders 1998).

James Aho (1994) demonstrated how labels against "problematic groups" are validated through a "derogation ceremony," that is courts, trials, public hearings - or - in this case - an international tribunal. The ICTY Tribunal from Hell performs this function. According to Kent (1999) and Thomas (1993), who wrote his essay as the ICTY was being formed:

What is being set up is nothing more than an 'Ad Hoc International Kangaroo Court' decked with the frills of respectability to pacify the historical and revengeful demands of an American-lead, Western lynch mob. There appears to be no higher court of appeal for the Serbs. In the minds of the Western and especially American media, Serbs have already been tried and found guilty. They will accept no other verdict. The international 'legal process' is a FORMALITY (p. 4).

The Western mass media, the Eric Stovers and Gillies Pervers of the world, are rather selective about the mass graves they cover (17), much in the way the ICTY indicts "war criminals." That is, the ICTY investigators essentially work for the prosecution looking to indict and convict persons of a single ethnicity. This "court" issues almost daily accusations to the world mass media against leaders of one ethnicity and religion in a civil war with three sides (Thomas 1993, Kent 1999). The ICTY seems to depend on the mass media and anti-Serb propaganda to feed and validate its existence, and the example below is strong evidence of this dependency.

On one night of drunkenness, reporter and author Nebojsa Jevric was asked by an American reporter who he would nominate as the worst rapist of Muslim women. Jevric nominated Gruban of Bijelo Polje. The American counterpart then forwarded Gruban's name to the "right places." Soon, the world was flooded with wanted posters of "Serbian war criminals" with the names of Radovan Karadzic, Ratko Mladic and Gruban. Gruban also had no data under his name: age : unknown - nationality : unknown - description : unknown - address : unknown.

With no description, how then were NATO's troops going to find this notorious Serb war criminal who had raped so many Muslim women? They weren't. Gruban of Bijelo Polje was actually a character from the famous novel, "Hero on a Donkey," by Miodrag Bulatovic (18).

With lots of egg on its face, the ICTY withdrew the indictment against Gruban (19).

Another questionable act of the ICTY that served to validate the Serbs as a "evil, genocidal people" was the issuance of an indictment for "war crimes and genocide" against Slobodan Milosevic, President of Yugoslavia, during NATO's "Operation Allied Force" (20). This indictment - and the timing of it - served to validate - once again - the Serbs as an "evil people." It derogated the Serbian people as an ethnic group in need of "collective punishment" by NATO bombs (Naslund 1999). The current revelations now coming out of Kosovo are that there was no "systematic policy of mass murder or genocide." (21)

The ICTY Tribunal from Hell is really is part of the portrayal of "the Other," the Serbs, as the "evil, human refuse." It is not only the demonstration of the "justness" of the cause of NATO and the West, but serves to validate anti-Serb propaganda. The ICTY, it's derogation ceremonies aimed almost exclusively at Serbs, serves the function of validating the "evilness" of the Serbs as a subhuman group and the "need" for Western/NATO intervention (Keen 1986, Kent 1999, Thomas 1993, Binder 1996).

Some unfortunate Serbs, like Djordje Djukich, are kidnapped and turned over to NATO's troops to be "processed to the Hague" (22). (Of the people indicted by this "court" 46 are Serbs, 8 Croats and one a Muslim.(23)) *"Even if innocent, the accused is contaminated - his guilt, insanity, addiction, subversives, or apostasy 'confirmed in the eyes of the masses' "* (Aho 1994, p.29). The

ICTY is the "legitimization" process whereby the interest is not justice - hardly - but the validation of damning labels (Aho 1994).

These unearned labels of Serbs as "genocidal murderers" have now become "common knowledge" of modern society (Aho 1994). They have now been woven and accepted as fact are that the Serbs are "Nazi-like, ethnic cleansing, rapist, mass murders" (Flounders 1998).

[Back to top.](#)

Footnotes and references. <<http://www.abolishnato.com/abolishnato/references.html>>

VI. Conclusion

"When Milosevic gets up in the morning, he is counting his losses. . ." (24)

No, Jamie Shea, actually it is the civil population of Yugoslavia that is counting its losses, including the losses of friends, family and co-workers (Naslund 1999, International Action Center 1999). In the minds of NATO officials, like Jamie Shea and Air Commodore Wilby, they truly were "bombing Milosevic." The process of demonization of the Serb population to a deserving mass of "subhuman, rapist, ethnic cleansers" was easy for the NATO Alliance, for these push button warriors painted the face of Slobodan Milosevic, an "indicted war criminal," on the face of every person living in Yugoslavia. Therefore, the entire population of Yugoslavia stood indicted in mass as "war criminals and ethnic cleansers of Kosovo," having been indicted, along with the FRY President, by that instrument of anti-Serb label validation and derogation - the ICTY Tribunal from Hell.

Any support for the current Western/NATO Balkans missions is built and maintained through the use of anti-Serb propaganda. As the Western propaganda spin goes, the West has a "holy mission," (an ethnocentric one), to bring "the bad" in line with "the good," and doing what where it desires in the name of "democracy, peace and security." To accomplish this, the main strategy of Western propaganda was "good vs evil," and "aggressor vs. aggrieved" (Kent 1999, Boyd 1995). Much of the motivation for NATO's attack on Yugoslavia was to stop "the evil aggressors" in the name of "higher moral standards," *even if it ment playing dirty* (Naslund 1999). These self-righteous hypocrites then demonized an entire ethnic group, attempted to force them to sign a "non- negotiable agreement," (25) labeled its leaders as "war criminals," and then set out on a criminal campaign of "collective punishment" by bombing an innocent, civil population "back into the Stone Age" (Keen 1986, Naslund 1999).

In the opening pages of this essay I demonstrated the basic sociology of how a human group like the Serbs can be dehumanized through the use of demonizing propaganda. I used authors James Aho (1994) and Sam Keen and his classic Faces of the Enemy: Reflection of the Hostile Imagination (1986) to demonstrate how one human group defines "the Other" and paints "the Other" as with sub-human qualities through the used of negative images: propaganda. Using the work of Sara Flounders and Thomas Deichmann I demonstrated how the anti-Serb propaganda campaign is a concerted one directed by chiefly the American public relations firm Ruder Finn Global Affairs. Ruder Finn jumped on Penny Marshall's and ITN's "concentration camp" hoax and is quite boastful of fooling American Jewish Organizations, like the Anti- Defamation League.

I would like to say- most strongly to those American Jewish groups(26) that allowed themselves to be duped- and who continue to be duped - by the likes of the Ruder Finn PR firm and are supportive of the dehumanizing and violence against the Serbian ethnic group, **SHAME ON YOU - SHAME ON YOU!** (To say this does not make me anti-Semitic, but places

blame where blame is due!)

Besides PR firms and major newspapers, there are now books pushing anti-Serb propaganda. They often have "remember Srebrenica" themes. One such book that does a fairly good job of painting the Serbs as subhuman, smelly, drunken, ethnic cleansing animals is Eric Stover and Gillies Peress' The Graves: Srebrenica and Vukovar (1998). I used this book as a model of anti-Serb propaganda throughout this essay.

I also used James Aho's work This Thing of Darkness: A Sociology of the Enemy (1994), along with that of Raymond Kent (1999), Raju G.C. Thomas (1993), Kosta Cavoški (1997) Alfred Rubin (1996), and Maria Naslund (1999) to demonstrate the true purpose of the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia (ICTY): *Serb demonization and the validation of anti-Serb labels and Western/NATO mass media propaganda through the use of this "official court in the Hague" as a "derogation ceremony" against the Serbs.*

At the ICTY in the Hague - the Tribunal from Hell - justice is the last thing this judicial devil is seeking. It is set up to solely seek out and indict Serbs for the purpose of validating anti-Serb stereotypes and labels like "ethnic cleaners." The cruel treatment of individual Serbs indicted by this Tribunal from Hell and kidnapped by NATO is to indict and "put on trial" ALL persons of Serb descent.

NATO carried out the "collective punishment" of the Serbs, rehashing "remember Srebrenica" elements of anti-Serb propaganda, as well outright lies of "ethnic cleansing in Kosovo" to bomb the Yugoslavian population. The "collective punishment" of the Serbs now continues in Kosovo through the excuse of Kosovo Albanian "ethnic revenge" against the Kosovo Serbs. The Kosovo Serbs and other minorities are now the victims of Kosovo "Liberation Army" ethnic cleansing, and the NATO and the ICTY could care less because the victims of this "ethnic cleansing" are the deserving Serbs.

Lastly, please remember Srebrenica! Srebrenica is the birthplace and hometown of many of the elements of current anti-Serb propaganda. The propaganda elements of the Serbs as "ethnic cleansing, mass murders and drunken, genocidal animals" were born in Srebrenica. Please remember Srebrenica, as this is where, according to Kent (1999) and others, the "Big Lie" about "Serb ethnic cleansing" was born(27). Also remember that there are Serb victims at Srebrenica, and elsewhere, that the Western mass media, NATO, the ICTY and the rest of the Serbophobic world ignores in a racist manner.

[Back to top.](#)

Footnotes and references. <<http://www.abolishnato.com/abolishnato/references.html>>

VII. My Observations

Whereas recognition of the inherent dignity and of the equal and inalienable rights of all members of the human family is the foundation of freedom, justice and peace in the world. Preamble, Universal Declaration of Human Rights (1948).

It is startling how much this does not apply to the Serbs. According to Maria Naslund (1999) of the Transnational Foundation for Peace and Future Research, there is an increasingly "politically correct" human rights activism unfolding in the "international community." Currently there is more attention placed on the returning ethnic -Albanians to Kosovo than on the future of the 11 million people inside Serbia. More people may have died under NATO bombs than were killed by Yugoslavian and KLA units (Naslund 1999).

1. Racism in human rights activity in Kosovo and in the "international community."

What I find the most offensive and anger provoking aspect of anti-Serb propaganda, its resulting dehumanization, including the shady activity of the ICTY, is the devaluing of the human rights of the Serbs as compared to other Balkans ethnic groups, especially Muslims. The Serbs are also the "less deserving victims" in Miller and Levin's (1998) "hierarchy of victims," whose lives and suffering are less deserving of outrage and public outcry when war crimes and ethnic cleaning are committed against them by the Kosovo Albanians and the KLA.

What I have noted from the websites of "humanitarian" and "human rights" organizations currently active in Kosovo is an almost complete lack of equal value for the human rights of Kosovo Serbs and other minorities as compared to that of Kosovo Albanians. Little is currently being discussed with regard to this anti-Serb racism in the human rights community, but Raymond Kent (1999) called these "concerned human rights activists" working in the Balkans, especially in concert with the ICTY, "*human rights Serbophobes*" (p. 8).

Also noteworthy from these "human rights" web sites are the descriptions of "Serb atrocities" as compared to atrocities committed on the Serbs. Recall that I demonstrated that there is a denial of the victimhood of the Serbs as being on the receiving end of ethnic cleansings and a concerted effort to portray the Serbs as having a monopoly on "ethnic cleansing." However, descriptions and accounts of alleged Serb violence on other ethnic groups highlights the ethnic labels of all the groups involved, with "Serb atrocities" on other groups being described in intricate detail.

On Doctors Without Borders' web site (www.dwb.org/missions/kosovo.htm). There are lots of stories related to DWB's work with Kosovo Albanian refugees, including a study on the Kosovo Albanian refugees, but little about the plight of Kosovo Serbs.

The Doctors Without Borders' Kosovo webpage presents a good example of this one sided concern for all humans in Kosovo in a statement by an Austrian physician in June 1999 who seemed to really not know, or care, about the plight of the Kosovo Serbs and other minorities from THEIR homes: "*After working for months with Kosovar refugees and knowing how much they have suffered, it the best feeling that you can have to see them coming back to their country.*"

This racist tendency to place more concern on the humanitarian needs and more value on the human rights of one ethnic group over another is highly offensive. I have noted that on the web sites of these "human groups" in the "international community" there are more stories, regarding the return of Kosovo ethnic-Albanians than to the ethnic cleansing and murder of Kosovo Serbs and other Kosovo minorities. There is an obvious value by the "international community" with the human rights of Kosovo Albanians, but there is not the same value being placed on the human rights of the Serb population. As in Stover and Gillies' The Graves, the Serbs are non-humans and not worthy of the same human rights as Bosnian Muslims. Being concerned with the human rights of Bosnian Muslims, Croats and Kosovo Albanians, while ignoring the human rights of the Serbs is RACIST, plain and simple!

Recall the ideas of Miller and Levin (1998). Mass media project the image of a "hierarchy of victims," whereby some victims are seen as being "more deserving" of outrage and public attention than other, "lesser victims." Crimes against "lesser victims" are deemed less newsworthy and the lives of "lesser victims," in this case the Serbs, are not valued as much as Bosnian Muslims and Kosovo Albanians. I have noted a tendency to explain the violence of Kosovo Albanians on their Serb neighbors as "ethnic revenge" for "Serbian ethnic cleansing" of Kosovo.

This "ethnic revenge" is also used to explain attacks on Serb elderly and children, non-combatants who probably had nothing to do with any Serb on Albanian violence in Kosovo during NATO's bombing campaign. How could an elderly Serb couple murdered in their apartment in Prizren - during KFOR occupation of Kosovo - have anything to do with an alleged policy of Slobodan Milosevic? This racist devaluing of the human rights of Kosovo Serbs and the acceptance of "ethnic revenge" against ALL Kosovo Serbs is clear evidence of the racist "collective punishment" aspect of NATO and the West's policy toward the Serbian ethnic group that Maria Nasland touched upon in one of her two papers on NATO intervention (28).

What I strongly suggest that those of us concerned with racism in "the international community, human rights and humanitarian groups," is to use the principle of "equal concern for the human rights and human needs of ALL groups equally" as a measuring rod to weed out those practicing racism. **With this, we will find the human rights and humanitarian hypocrites!**

I strongly believe that the making of anti-Serb propaganda, demonization and dehumanization by Western PR firms had, and still has, a lot to do with the anti-Serb racism in "humanitarian aid and human rights" and neglect of the human rights of the Serbs. As an American I am ashamed and highly offended that my government is allowing foreign governments to hire American PR firms like Ruder Finn to make and spread the hate of an ethnic group. What if the Ku Klux Klan decided to hire Ruder Finn Global Public Affairs to spread its message through out the world?! Something needs to be done, perhaps legislatively, about allowing groups and governments to hire American PR firms to create ethnic hate through dehumanizing propaganda. This concerted spreading of anti-Serb demonization, which lead to the dehumanization of the Serbian ethnic group, had a strong part to play in the acceptance of the bombing of the Yugoslav civil population, especially described as "the Serbs" and "bombing Milosevic," in Washington, London and Brussels.

2. Some suggestions to the Serbian people. First of all, the Serbian people need to realizing that they are fighting a concerted effort to demonize them and dehumanize them. They need to be prepared to mount a counter- concerted efforts against this hate propaganda, but there are also things the individual Serb living here in the West can do. Some of the following was also done by Arab-American groups in the face of anti-Arab propaganda.

A. Get into the classrooms and get involved in schools and colleges! Find out just what kind of books and materials are being used in classes on "human rights, world affairs, international studies and ethnic conflicts." This also includes the reading and use of newspaper articles, since Western newspapers are the biggest spreader of anti-Serb propaganda.

Read the materials and ask : "*What kind of image is being painted about my people in this book?*" Look very close at how the material is worded and how much attention is given to various situations. If a book, such as the anti-Serb propaganda book The Graves: Srebrenica and Vukovar, is being used in a classroom as required reading, as at Florida State University, this gives this book legitimacy, including the images of Serbs as drunken, smelly, mass- murdering animals (29).

B. Get into the libraries and find out what is there and donate Serbian cultural materials. This allows people in the community to be able to have the chance to learn positive aspects of the Serbian culture. Donate books on Serbian epic poetry, history and culture and food. Put up websites devoted to educating people about the Serbian culture.

C. Start an international Serbian Student Union. This will help combat the use of books such as The Graves in classrooms. It will help bring Serbian culture studies and Slavic studies into more prominence on college campuses. It will encourage more Serbs into higher education.

Start defining the unequal valuing of human rights of Serbs by the "international community" as what it really is : RACISM. It is racist to place an unequal value of the human rights of one ethnic group over another. Here in America, we refer to the devaluing of the constitutional rights of minority - Americans as compared to white - Americans as "racism." The devaluing of one ethnic group's human rights over another on the international level ALSO needs to be called just what it is : RACISM! Human rights are for ALL humans! *Human rights are not "granted" by ANY government or military alliance and are not for sale!*

E. Start an organization for human rights for Serbs. We need to form an organization that will speak up for the human rights of the Serbian people. It would not only address the lack of concern for the human rights of the Serbian people, but address racism in "human rights activism" and the "international community."

This type of organization would demand that the "international community" address its anti-Serb racism and demand that the human rights of the Serbian people be valued just as much as the rights of Bosnian Muslims and Kosovo Albanians.

3. . . .and this work isn't done yet!

After all these pages of bring together authors and scholars in this research project, this labor of love, to expose the offensive and outright inhuman anti-Serb propaganda working of the West, NATO and the US, this is only the beginning! There are separate papers and books that can and have been written on the Tribunal from Hell's role in anti-Serb label validation, the "remember Srebrenica" theme to anti-Serb propaganda, the denial of the victimhood of the Serbs, and propaganda in NATO's Balkan missions.

There will be future additions to this work (and maybe someday a book, God willing) when I find and add still more sources, authors, scholars and writers. This is only a start in exposing the rather extensive and organized efforts to demonize, dehumanized and lessen the human rights of the Serbian people.

To be addressed later in next additions :

1. The exportation of Western ideas, and I don't mean democracy! I mean the idea of some groups' human rights being of less value than other groups. *Yes - NATO has exported the ideas of ethnic inequality and racism to the Balkans!* Why is it that the human rights of Kosovo Serbs are of less value than Kosovo Albanians? Well, I will be addressing this in the future.

2. The idea of a "hierarchy of victims" and the Serbs as being "less deserving" victims than other groups, namely Muslims. It is OK for Muslims to kill Serbs, but not OK for Serbs to kill Muslims (30). While Miller and Levin (1998) was speaking of American minorities, namely African-Americans, the "hierarchy of victims" can be applied to the Serbs as being "less deserving" victims than Muslims.

3. The notion of "ethnic revenge" being used to describe the Kosovo Albanian's ethnic cleaning and their communities of their Serb neighbors. "Ethnic revenge" is a Kosovo Albanian policy that is of racist manner, as it is against ANY Serb, including children and elderly, not just those who might been part of police and army units.

Back to top.

Footnotes and references.

<<http://www.abolishnato.com/abolishnato/references.html>>